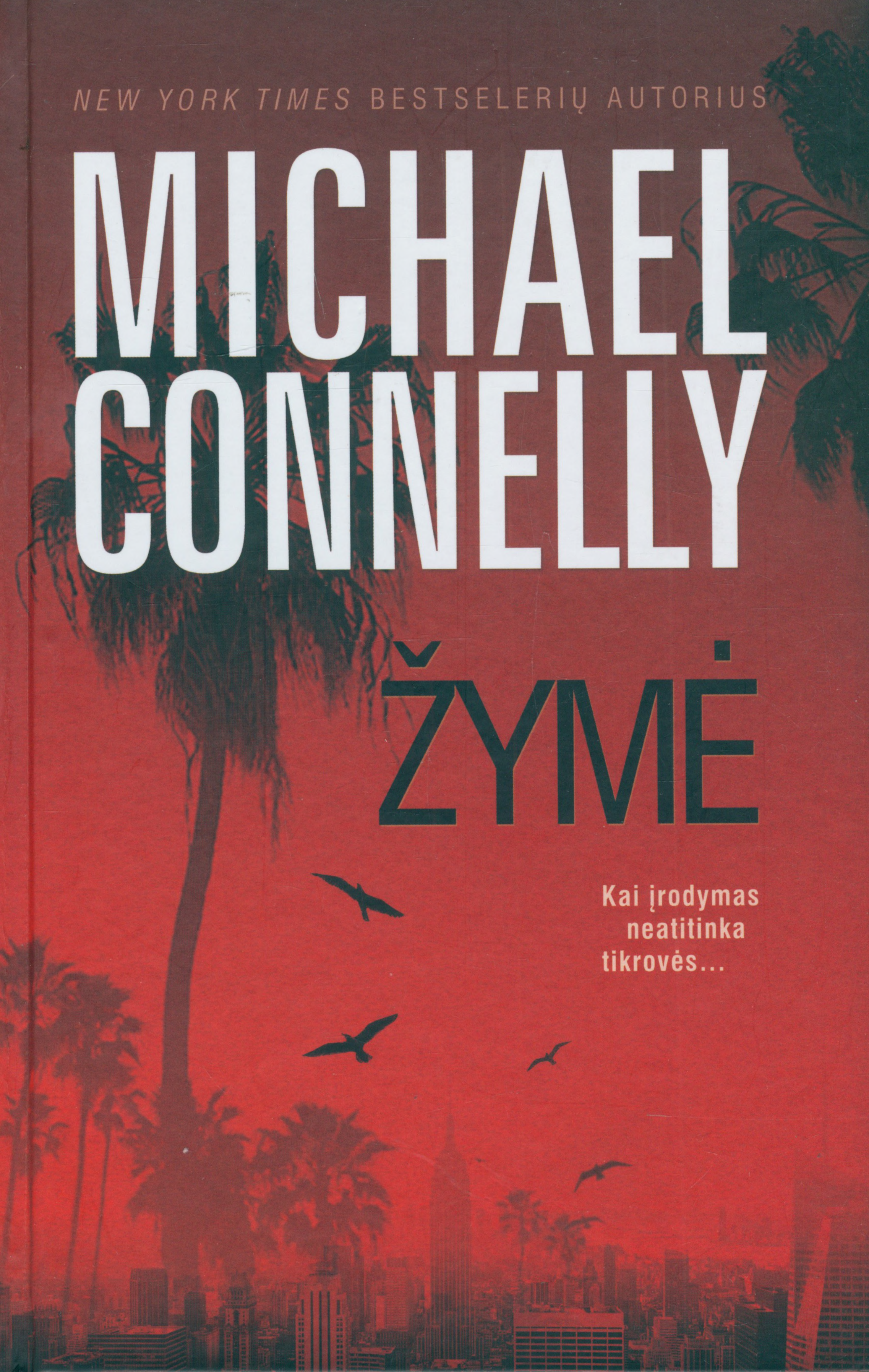

NEW YORK TIMES BESTSELERIŲ AUTORIUS
MICHAEL CONNELLY
ŽYMĖ
Kai įrodymas neatitinka tikrovės...

MICHAEL
CONNELLY

ŽYMĖ

Iš anglų kalbos vertė Jonas Čeponis

Jotema

UDK 821.111(73)-31
Co-149

Michael Connelly
THE DROP
Orion Books, London, 2011

ISBN 978-9955-13-485-5

Ši knyga skiriama Rikui, Timui ir Džėjui,
žinantiems, ką žino Haris Bošas

1

Kalėdos Neišaiškintų bylų poskyryje ateidavo kartą per mėnesį. Tuomet leitenantė kaip Kalėdų Senelis apsukdavo ratą tarnybinėje salėje, dalydama užduotis tartum dovanas šešioms skyriaus detektyvų poroms. DNR atitikmenys poskyriui buvo svarbūs kaip gyvybę palaikantis kraujas. Čia nebuvo laukiama iškvietimų ir naujų nužudymų. Čia buvo laukiama įšaldytų atvejų.

Poskyris tirdavo per pastaruosius penkiasdešimt metų Los Andžele neišaiškintas bylas. Padalinį sudarė dvylika detektyvų, sekretorė, poskyrio tarnybinės salės prižiūrėtojas, vadinamas botagu, ir leitenantė. Jie turėjo dešimt tūkstančių bylų. Pirmos penkios detektyvų poros atsitiktine tvarka buvo pasiėmusios po atskirą dešimtmetį. Jie turėjo iškelti iš archyvų visas neišaiškintas jiems priskirtų metų bylas, jas įvertinti ir, pasinaudodami šiuolaikinėmis technologijomis, pateikti iš naujo tirti ilgai saugotus ir užmirštus įrodymus. Visi saugoti atiduoti DNR pavyzdžiai buvo apdorojami naujoje regioninėje Kalifornijos valstijos laboratorijoje. Kai DNR iš senos bylos atitikdavo DNR individo, kurio genetinis profilis buvo laikomas bet kurioje iš valstybės DNR duomenų bazių, tai vadino uždelstu atitikmeniu. Kiekvieno mėnesio pabaigoje laboratorija elektroniniu paštu siųsdavo pranešimus apie uždelstus atitikmenis. Po dienos ar dviejų šie pasiekdavo Policijos administracijos pastatą Los Andželo centre. Paprastai tos dienos aštuntą valandą ryto leitenantė, nešina

vokais, įžengdavo į tarnybinę salę. Kiekvienas atitikmens lapas būdavo siunčiamas paštu atskirai geltoname firminiame voke. Dažniausiai vokus įteikdavo tiems patiems detektyvams, kurie atidavė DNR įkaltį į laboratoriją. Bet kai kada susidarydavo pernelyg daug uždelstų atitikmenų, kad viena pora pajėgtų juos visus išanalizuoti. Kartais detektyvai dalyvaudavo teismo procesuose, atostogaudavo arba turėdavo pasiėmę laisvadienių. O kai kada uždelsti atitikmenys atskleisdavo aplinkybes, kurioms išsiaiškinti reikėjo didžiausio sumanumo ir patirties. Kaip tik tokiais atvejais įsitraukdavo šeštoji pora. Ją sudarė detektyvai Haris Bošas ir Deividas Ču, dirbantys nepastoviu režimu. Jiems tekdavo perteklinės bylos ir ypatingieji tyrimai.

Spalio 3-ios, pirmadienio, rytą leitenantė Geilė Duval išžengė iš savo kabineto į tarnybinę salę nešina tik trimis geltonais vokais. Pamatęs tokį nedidelį kiekį iš poskyrio nukreiptų DNR analizei bandinių, Haris Bošas kone atsiduso. Mat žinojo: kai tiek mažai vokų, dirbti prie naujos bylos jam neteks.

Bošas buvo sugrįžęs į poskyrį jau beveik metai po to, kai dvejiems metams buvo perkeltas dirbti į Ypatingąjį žmogžudysčių skyrių. Bet vėl atsidūręs antram tarnybos laikui Neišaiškintų bylų poskyryje, jis greitai priprato prie šio darbo ritmo. Poskyris nebuvo greitojo reagavimo. Netekdavo pulti pro duris, kad kuo greičiau nusigautum į nusikaltimo vietą. Čia buvo tik aplankai ir archyvo dėžės. Daugiausia darbas nuo aštuntos iki ketvirtos su žvaigždute, o ta žvaigždutė reiškė, kad kelionių bus daugiau negu kituose detektyvų skyriuose. Žmonės, kuriems pavykdavo išsisukti nenubaustiems už žmogžudystę arba kurie bent jau manydavo išsisukę, nebūdavo linkę laikytis vietoje. Jie persikeldavo kitur, ir dažnai operatyvinio skyriaus detektyvams tekdavo keliauti ir juos susigrąžinti.

Apskritai darbo ritmą diktavo mėnesiniai ciklai laukiant geltonųjų vokų. Naktimis prieš Kalėdas Bošas kartais sunkiai

miegodavo. Pirmą mėnesio savaitę jis niekada neimdavo išeiginių ir niekada nevėluodavo į darbą, jeigu egzistuodavo tikimybė, kad ateis geltonųjų vokų. Net jo paauglė duktė pastebėjo tuos nekantraus laukimo ir jaudulio laikotarpius ir juos prilygino menstruacijų ciklui. Bošas tame neįžvelgė humoro ir kaskart sutrikdavo, kai tik ji apie tai užsimindavo.

Dabar, matant leitenantės rankoje tiek mažai vokų, nusivylimas jam virto lyg kažkuo apčiuopiamu gerklėje. Jis trośko naujos bylos. Jam tokios *reikėjo*. Reikėjo pamatyti žudiko veidą, kai pasibels į jo duris ir parodys savo ženklelį — po tiek daug metų įkūnytą teisingumą. Prie to buvo įprantama kaip prie narkotiko, ir dabar Bošas jo troško.

Pirmą voką leitenantė įteikė Rikui Džeksonui. Šis su savo partneriu Riču Bengstonu buvo rimti tyrėjai, dirbantys poskyryje nuo pat jo pradžios. Bošas dėl to negalėjo skųstis. Kitą voką padėjo ant tuščio rašomojo stalo, priklausančio Tedei Beiker. Ji su savo partneriu Gregu Kihou jau buvo pakeliui iš Tampos — ten suėmė oro linijų pilotą, kurio pirštų atspaudai buvo susiję su stiuardesės pasmaugimu 1991-aisiais Marina del Rėjyje.

Bošas jau ketino užsiminti leitenantei, kad Marinos byla Beiker ir Kihou labai apkrautų, todėl voką derėtų atiduoti kitai detektyvų porai — būtent jųdviejų su Ču, — kai leitenantė pažvelgė į jį ir paskutiniu likusiu voku pamojo ateiti pas ją į kabinetą.

— Galite, vaikinai, minutėlei pas mane užsukti? Tu irgi, Timai.

Timas Marša, vadinamasis poskyrio botagas, buvo trečiosios kategorijos detektyvas, paprastai prižiūrintis ir pavaduojantis kitus. Jis mokė jaunus detektyvus ir pasirūpindavo, kad netinginiautų senesnieji. O kadangi pastariesiems priklausė vieninteliai du tyrėjai, Bošas ir Džeksonas, varomoji poskyrio jėga, tai Maršai dėl to nelabai buvo ko jaudintis.

Leitenantei dar nebaigus klausimo, Bošas jau pašoko nuo kėdės ir pasuko į jos kabinetą, o jam iš paskos nusekė Ču su Marša.

— Uždarykite duris, — pasakė Duval. — Sėskitės.

Duval kampinio kabineto langai išėjo į Pavasario gatvę ir *Los Angeles Times* pastatą. Paranojiškai įtardama, kad per gatvę ją stebi reporteriai iš žinių redakcijos salės, Duval nuolatos laikė savo langų žaliuzes nuleistas, todėl kabinetas visada buvo apytamsis ir panašus į olą. Bošas ir Ču atsisėdo ant kėdžių priešais leitenantės rašomąjį stalą. Paskui juos atsekęs Marša nuslinko į šoną nuo Duval stalo ir atsirėmė į seną įkalčių seifą.

— Noriu, kad judu imtumėtės šio atitikmens, — paduodama Bošui geltonąjį voką pasakė ji. — Čia kažkas ne taip, ir būtų gerai, kad abu apie tai tylėtumėte, kol neišsiaiškinsite. Pasitelkite šiam reikalui ir Timą, bet pernelyg nesiafišuodami.

Vokas jau buvo atplėštas. Kai Haris atkėlė atvartą ir ištraukė lapą, Ču prisilenkė pasižiūrėti. Popieriuje buvo nurodytas bylos numeris, taip pat asmens, kurio genetinis profilis atitiko joje esantį DNR įkaltį, pavardė, amžius, paskutinis žinomas adresas ir nusikalstama praeitis. Pirmiausia Bošas pastebėjo bylos numerio prefiksą 89, reiškiantį, kad byla yra 1989 metų. Jokių detalių apie nusikaltimą nenurodyta, tik metai. Bet Bošas žinojo, jog 1989-ųjų bylos priklauso Roso Šulerio ir Adrianos Dolan porai. Tais metais jis labai įtemptai dirbo Ypatingajame žmogžudysčių skyriuje, o neseniai pasidomėjo viena iš savo paties neišaiškintų žmogžudysčių ir sužinojo, kad jurisdikcija tų metų byloms priklausė Šuleriui ir Dolan. Šiuodu poskyryje buvo laikomi „vaikais“. Jauni, karšti ir labai sumanūs tyrėjai, bet per abu turėjo mažiau nei aštuonerių metų žmogžudysčių tyrimo patirtį. Jeigu šis uždelstas atitikmuo kažkuo neįprastas, tai nenuostabu, kad leitenantė pageidavo Bošo. Mat jis yra tyręs daugiau žmogžudysčių negu visi kiti kartu sudėjus. Tai yra, išskyrus Džeksoną. Jis čia sukinėjosi amžinai.

Paskui atitikmens lape Bošas pasidomėjo pavarde: Kleitonas S. Pelas. Pavardė jam nieko nesakė. Bet Pelas buvo daugybę kartų areštuotas, taip pat jam buvo pareikšti trys atskiri apkaltinamieji nuosprendžiai už nepadorų apsinuoginimą viešumoje, neteisėtą asmens laisvės apribojimą ir išžaginimą. Už išžaginimą jis atsėdėjo kalėjime šešerius metus ir tik prieš aštuoniolika mėnesių buvo išleistas. Jam iš paskos driekėsi ketverių metų lygtinio paleidimo uodega, o paskutinis žinomas to vyruko adresas gautas iš valstijos Probacijos ir lygtinio paleidimo komisijos. Jis gyveno seksualiniams nusikaltėliams skirtuose laikinojo prieglobsčio namuose Panorama Sityje.

Sprendžiant iš Pelo charakteristikos, manė Bošas, 1989 metų byla veikiausiai susijusi su nužudymu seksualiniu pagrindu. Pajuto, kaip viduje įsitempia. Jam teks Kleitoną Pelą sučiupti ir pristatyti teisingumui.

— Matote? — paklausė Duval.

— Ką matau? — klausimu į klausimą atsakė Bošas. — Ar tai seksualinė žmogžudystė? Tas tipas turi klasikinius plėšr...

— Gimimo datą, — patikslino leitenantė.

Bošas vėl pasižiūrėjo į lapą, o Ču prisilenkė dar arčiau.

— Aha, štai čia, — patvirtino Bošas. — Tūkstantis devyni šimtai aštuoniasdešimt pirmieji. Ką tai turi...

— Jis per jaunas, — pastebėjo Ču.

Haris žvilgtelėjo į jį, paskui vėl į lapą. Staiga sumojo. Kleitonas Pelas gimęs 1981-aisiais. Lape nurodytais žmogžudystės metais jam buvo tik aštuoneri.

— Būtent, — patvirtino Duval. — Todėl noriu, kad gautumėte iš Šulerio ir Dolan visus archyvinius duomenis ir labai tylomis perprastumėte, su kuo mes čia susidūrėme. Dievaži, tikiuosi, jie nesupainiojo dviejų bylų.

Jeigu Šuleris ir Dolan išsiuntė genetinę medžiagą iš senos

bylos, pažymėtą naujesniosios numeriu, tuomet abi bylos bus sugadintos, joms nepritaikysi jokio baudžiamojo persekiojimo.

— Kaip jūs norėjote pasakyti, — tęsė Duval, — šis lape nurodytas vyrukas, be abejo, plėšrūnas, bet nemanau, kad jis liko nenubaustas už nužudymą, kai buvo tik aštuonerių metų amžiaus. Taigi kažkas čia neatitinka. Išsiaiškinkite ir prieš ko nors imdamiesi sugrįžkite pas mane. Jeigu jie susimovė ir mums pavyks tai atitaisyti, nereikės jaudintis dėl Vidaus tyrimų tarnybos ar ko nors kito. Mes tiesiog neviešinsime to.

Galbūt ji ir atrodė besistengianti apsaugoti Šulerį ir Dolan nuo Vidaus tyrimų tarnybos dėmesio, bet taip pat saugojo ir save. Bošas tai suprato. Leitenantei, atsakingai už poskyryje kilusį elgesio su įkalčiais skandalą, departamente neliks jokių karjeros galimybių.

— Kokie kiti metai Šuleriui ir Dolan priskirti? — paklausė Bošas.

— Iš vėlesnių jie turi devyniasdešimt septintuosius ir dutūkstantuosius, — atsiliepė Marša. — Galbūt tai susiję su kokia nors tų dvejų metų byla.

Bošas linktelėjo. Įsivaizdavo scenarijų. Atsainus elgesys su genetiniu įkalčiu iš vienos bylos „susikryžmina“ su rastu kitoje. Galutinis rezultatas — dvi sugadintos bylos ir skandalas, suteršiantis kiekvieno kaip nors su tuo susijusiojo reputaciją.

— O ką pasakysime Šuleriui ir Dolan? — paklausė Ču. — Dėl kokios priežasties perimame iš jų bylą?

Duval klausiamai pažvelgė į Maršą, kad šis sugalvotų atsakymą.

— Jiems artėja teismo procesas, — pasiūlė jis. — Ketvirtadienį prasideda prisiekusiųjų atranka.

Duval linktelėjo.

— Pasakysiu, kad noriu juos tam atlaisvinti.

— O jeigu jie užsispirs vis tiek gauti tą bylą? — paklausė Ču. — Kas, jeigu pasakys, kad pajėgs ją tirti.

— Aš jiems atvirai paaiškinsiu, — pažadėjo Duval. — Kas dar, detektyvai?

Bošas pažvelgė į ją.

— Mes imsimės šios bylos, leitenante, ir pasižiūrėsime kas kaip. Bet kitų farų aš netiriu.

— Ir puiku. Aš jūsų to neprašau. Imkitės bylos ir man praneškite, kaip DNR atitikmuo sugrįžo prie aštuonmečio berniuko, gerai?

Bošas linktelėjo ir jau stojosi.

— Tik prisiminkite, — pridūrė Duval, — prieš ko nors imdamiesi, pirma pasikalbate su manimi.

— Pažadame, — sutiko Bošas.

Jie jau buvo beapleidžiantys kabinetą.

— Hari, — pašaukė leitenantė. — Minutėlei pasilikite.

Bošas pažvelgė į Ču ir kilstelėjo antakius. Nenutuokė, koks reikalas. Leitenantė išėjo iš už savo stalo ir uždarė paskui Ču ir Maršą duris. Liko stovėti, itin dalykiška.

— Tik noriu, kad žinotumėte: jūsų prašymas nukelti pensijos terminą patenkintas. Jums suteikė ketverius metus su retroaktyviuoju draudimu.

Bošas pažvelgė į ją ir paskaičiavo. Linktelėjo. Buvo prašęs maksimumo — penkerių metų be retroaktyviojo draudimo, — bet teks tenkintis tuo, ką duoda. Tai ne kažkiek padės jam išsilaikyti, kol duktė baigs viduriniąją, bet vis geriau negu nieko.

— Ką gi, džiaugiuosi, — tarė Duval. — Dar trisdešimt devynis mėnesius būsite drauge su mumis.

Iš leitenantės tono buvo galima suprasti, kad jo veide ji išskaitė nusivylimą.

— Ne, — skubiai pasitaisė jis. — Ir aš džiaugiuosi. Tik mąsčiau, kaip tai paveiks mano padėtį išlaikant dukrą. Šiaip gerai. Esu laimingas.

— Tai gerai.

Šitaip ji leido suprasti, kad susitikimas baigtas. Bošas jai padėkojo ir paliko kabinetą. Vėl įžengęs į tarnybinę salę, apžvelgė plačią erdvę su rašomaisiais stalais, skiriamosiomis pertvaromis ir kartotekos spintelėmis. Žinojo: tai jo namai ir galės juose pasilikti — kol kas.

2

Neišaiškintų bylų poskyris dalijosi dviem penkto aukšto pasitarimų salėmis su visais kitais Plėšimų ir žmogžudysčių skyriaus padaliniais. Paprastai detektyvai privalėdavo rezervuoti laiką vienoje iš salių ir jį pažymėti ant durų prikabintoje lentelėje gnybtuku prisegtu lapeliu. Bet pirmadienį šitaip anksti jos abi buvo laisvos, tad Bošas, Ču, Šuleris ir Dolan užėmė mažesniąją, iš anksto jos nerezervavę.

Jie atsinešė 1989 m. žmogžudystės tyrimo knygos segtuvą ir nedidelę archyvinę dėžę su įkalčiais.

— Gerai, — prašneko Bošas, kai visi susėdo. — Taigi jūs ne prieš, jeigu mes imsimės šios bylos? Jeigu nesutinkate, galime grįžti pas leitenantę ir pasakyti, kad jūs norite prie jos dirbti.

— Ne, viskas gerai, — atsakė Šuleris. — Mes abu dalyvaujame teisme, tad šitaip netgi bus geriau. Poskyryje tai pirmoji mūsų byla, kuri bus nagrinėjama teisme, ir norime pamatyti iki pat galo, kol bus paskelbtas apkaltinamasis nuosprendis.

Bošas linktelėjo ir atsainiai atvertė žmogžudystės tyrimo knygą.

— Taigi gal glaustai ją mums peržvelgtumėte?

Šuleris linktelėjo savo partnerei, ir kol Bošas sklaidė segtuvo puslapius, Dolan ėmė reziumuoti 1989-ųjų bylą.

— Auka — Lilė Prais, devyniolikos metų. Pagrobta gatvėje, kai sekmadienį popiet Venise iš pliažo ėjo namo. Anuomet pa-

grobimo vieta susiaurinta iki Spidvėjaus ir Vojidžo. Prais gyveno Vojidžo gatvėje su trimis kambario draugėmis. Viena buvo kartu su ja pliaže, o dvi pasiliko bute. Ji dingo tarp tų dviejų punktų. Pasakė einanti namo pasinaudoti tualetu, bet šio taip ir nepasiekė.

— Pliaže paliko rankšluostį ir grotuvą „Walkman", — pridūrė Šuleris. — Ir kremą nuo saulės. Tad buvo aišku, kad ketino grįžti. Bet taip ir nebegrįžo.

— Jos kūnas rastas kitą rytą ant akmenų ten prie iškasos, — papildė Dolan. — Buvo nuoga, išžaginta ir pasmaugta. Jos drabužių taip ir nesurado. Stranguliacijos raištis buvo pašalintas.

Bošas pervertė kelias plastikines įmautes su išblukusiomis momentinėmis nusikaltimo vietos nuotraukomis. Žvelgdamas į auką nejučiomis pagalvojo apie savo dukrą, penkiolikmetę, kuriai visas gyvenimas dar prieš akis. Kadaise matydamas tokias nuotraukas jis pajusdavo energijos antplūdį, įgydavo negailestingumo ugnies. Bet kai pas jį atėjo gyventi Medė, būdavo vis sunkiau žiūrėti į aukas.

Tačiau tai jam nesutrukdė kurstyti ugnies.

— Iš kur DNR? — paklausė jis. — Iš spermos?

— Ne, žudikas naudojosi prezervatyvu arba neejakuliavo, — pasakė Dolan. — Spermos nėra.

— DNR iš išsitepusio kraujo dryželio, — paaiškino Šuleris. — Rasto ant jos kaklo, žemiau dešinės ausies. Toje srityje ji neturėjo žaizdų. Pamanyta, kad tai žudiko kraujas, kad per grumtynes jam įdrėksta ir žaizda galbūt kraujavo. Tik lašas. Tiesą sakant, išsitepęs dryželis. Ji pasmaugta užveržiant raištį. Jeigu buvo pasmaugta iš užpakalio, tai jo ranka galėjo būti prie jos kaklo. Jeigu plaštaka buvo įdrėksta...

— Perkeltas daiktinis įrodymas, — pertraukė Ču.

— Būtent.

Bošas surado „Polaroid" nuotrauką, kurioje matėsi aukos

kaklas su išsitepusio kraujo dryželiu. Nuo laiko fotografija išblukusi, ir kraują jis vos įžiūrėjo. Prie merginos kaklo buvo pridėta liniuotė, kad nuotraukoje būtų galima nustatyti kraujo dryželio dydį. Šis buvo mažiau nei colio ilgio.

— Taigi tas kraujas paimtas ir paliktas saugoti, — konstatavo jis, tuo leisdamas suprasti, kad laukia tolesnių paaiškinimų.

— Taip, — patvirtino Šuleris. — Kadangi kraujo buvo tik dryželis, jį nuvalė tamponu. Anuomet nustatyta kraujo grupė — nulinė, rezus teigiama. Tamponas laikytas mėgintuvėlyje, ir kai išsikėlėme bylą, mes jį teberadome Įkalčių archyve. Iš kraujo telikusios dulkės.

Jis pabarbeno rašikliu į archyvinę dėžę.

Bošo kišenėje suvibravo mobilusis. Paprastai jis palaukdavo, kol skambutis pereis į žinutę, bet duktė namie buvo viena, dėl ligos neišėjusi į mokyklą. Reikėjo įsitikinti, skambina ji ar kas nors kitas. Tad išsitraukė iš kišenės telefoną ir žvilgtelėjo į ekranėlį. Ne duktė. Skambina ankstesnė jo partnerė Kizmina Raider, dabar leitenantė, priskirta prie policijos viršininko biuro. Tad nusprendė jai atskambinti po pasitarimo. Maždaug sykį per mėnesį juodu susitikdavo priešpiečių, ir jis spėjo, kad šiandien ji laisva arba skambina išgirdusi, jog pagal nusistovėjusią tvarką jam atidėtas pensijos terminas ir patvirtinti dar ketveri tarnybos metai. Jis įsidėjo telefoną atgal į kišenę.

— Ar buvote atidarę mėgintuvėlį? — paklausė.

— Žinoma, ne, — atsakė Šuleris.

— Gerai, taigi prieš keturis mėnesius jūs išsiuntėte mėgintuvėlį su tamponu ir tuo, kas buvo likę iš kraujo, į regioninę laboratoriją, taip? — paklausė jis.

— Taip, tikrai, — patvirtino Šuleris.

Bošas pervertė segtuvo lapus iki autopsijos protokolo. Elgėsi taip, lyg būtų labiau suinteresuotas tuo, ką mato, nei tuo, ką kalba.

— Ir tuo metu jūs daugiau nieko į laboratoriją nesiuntėte?

— Iš Prais bylos? — paklausė Dolan. — Ne, tai buvo vienintelis tuomet aptiktas biologinis įkaltis.

Bošas linktelėjo, vildamasis, kad ji kalbės toliau.

— Bet tuo metu tai niekur nenuvedė, — pridūrė ji. — Įtariamasis taip ir nebuvo išaiškintas. Ir ką būtų galėję išsiaiškinti, jeigu tai uždelstas atitikmuo?

— Tuoj mes prie to prieisime, — patikino Bošas. — Tik štai ką turėjau omenyje: ar jūs laboratorijai pateikėte dar ką nors daugiau iš tų bylų, prie kurių dirbote? Ar tai buvo viskas, ko ėmėtės?

— Ne, tik tiek, — atsakė Šuleris, įtariai prisimerkdamas. — Kas čia vyksta, Hari?

Bošas iš vidinės švarko kišenės išsitraukė DNR sutapimo lapą ir pastūmė per stalą Šuleriui.

— DNR sutampa su seksualinio plėšrūno, kuris tikrai šiuo atveju tiktų, išskyrus vieną dalyką.

Šuleris išlankstė lapą ir kartu su Dolan pasilenkė perskaityti, kaip anksčiau tai padarė Bošas su Ču.

— Kas per dalykas? — paklausė Dolan, dar nepagavusi gimimo datos reikšmės. — Šis vyrukas puikiai tinka.

— Dabar puikiai, — atsakė Bošas. — Bet anuomet jis buvo tik aštuonerių metų.

— Juokauji, — metė Dolan.

— Kas per velniava? — pridūrė Šuleris.

Dolan prisitraukė nuo savo partnerio lapą, tartum norėtų aiškiau pamatyti ir darsyk pasitikrinti gimimo datą. Šuleris atsilošė ir tokiomis pat įtariomis akimis pažvelgė į Bošą.

— Taigi manai, kad mudu susimovėme, tai yra supainiojome bylas, — tarė.

— Ne, — nuramino Bošas. — Leitenantė mūsų paprašė patikrinti tokią galimybę, bet aš nemanau, kad jūs apsirikote.

— Vadinasi, taip atsitiko laboratorijoje, — nusprendė Šuleris. — Ar supranti, kad jeigu supainiojama regioninėje laboratorijoje, kiekvienas ginantis advokatas galės abejoti iš ten ateinančiais DNR atitikmenimis?

— Aha, panašiai ir aš pagalvojau, — sutiko Bošas. — Štai kodėl derėtų šį dalyką laikyti paslaptyje, kol sužinosime, kas atsitiko. Esama ir kitų galimybių.

Dolan laikė rankoje DNR atitikmens lapą.

— Aha, o kas, jeigu šioje grandinėje niekur neapsirikta? Kas, jeigu ant nužudytos merginos tikrai šio vaikio kraujas?

— Aštuonmetis berniukas pagrobia nuo gatvės devyniolikmetę merginą, ją išprievartauja, pasmaugia ir numeta kūną už keturių kvartalų? — nusistebėjo Ču. — Niekada taip nebūna.

— Na, galbūt ten buvo jis, — pasakė Dolan. — Galbūt tokia ir buvo jo, seksualinio plėšrūno, pradžia. Matai žinias apie jį. Šis vyrukas atitinka — išskyrus savo amžių.

Bošas linktelėjo.

— Galbūt, — sutiko. — Kaip sakiau, esama ir kitų galimybių. Dar nėra ko panikuoti.

Jo mobilusis iš naujo suvibravo. Jį išsitraukęs pamatė, kad vėl skambina Kizė Raider. Du skambučiai per penkias minutes. Verčiau atsiliepti, nusprendė jis. Reikalas ne dėl priešpiečių.

— Turiu minutėlei išeiti.

Atsistojęs jis išėjo į koridorių ir atsiliepė į skambutį.

— Kizė?

— Hari, mėginau su tavimi susisiekti, perspėti iš anksto.

— Aš pasitarime. Ką iš anksto?

— Tau ateis pranešimas nedelsiant prisistatyti į policijos viršininko biurą.

— Nori, kad pasikelčiau į dešimtąjį?

Naujajame Policijos administracijos pastate viršininko biurų kompleksas buvo įrengtas dešimtame aukšte, kartu su priva-

taus kiemo tipo balkonu, iš kurio vėrėsi vaizdas per municipalinį centrą.

— Ne, į Saulėlydžio bulvaro linksmybių ruožą. Gausi įsakymą vykti į nusikaltimo vietą ir perimti bylą. Ir tai tau nepatiks.

— Klausyk, leitenante, aš šįryt ką tik gavau bylą. Dar vienos man nereikia.

Jis pagalvojo, kad oficialaus titulo kreipiniu perteiks savo atsargumą. Iš policijos viršininko biuro reikalavimai skubiai prisistatyti ir paskyrimai visada turėdavo savus politinio žaidimo užkulisius. Kartais sunkiai sekdavosi per juos laviruoti.

— Jis tau neleis rinktis, Hari.

„Jis“ — tai policijos viršininkas.

— Kas per byla?

— Šoklio iš „Chateau Marmont“*.

— Kas jis toks?

— Hari, manau, turėtum palaukti, kol viršininkas tave išsikvies. Aš tik norėjau...

— Kas jis toks, Kize? Jeigu kiek nors mane pažįsti, manau, žinai, kad sugebu saugoti paslaptį, iki ši tampa nebe paslaptimi.

Prieš atsakydama ji šiek tiek delsė.

— Kaip suprantu, nedaug yra ką atpažinti — jis nuskriejo žemyn septynis aukštus ir tėškėsi ant betono. Bet pradinė asmens tapatybė — Džordžas Tomas Irvingas. Amžius — keturiasdešimt šešeri...

— Irvingas kaip Irvino Irvingo? Kaip municipalinio tarėjo Irvino Irvingo?

— Apskritai Dievo rykštė LAPD** ir ypač detektyvui Hariui Bošui. Taip, vienas ir tas pats. Tai jo sūnus, ir tarėjas Irvingas viršininko primygtinai prašė, kad tu perimtum tyrimą. Viršininkas pasakė: be problemų.

* Prabangus viešbutis Saulėlydžio bulvare, Vakarų Holivudo atkarpoje.

** Los Andželo policijos departamentas.

Išsižiojęs Bošas minutėlę patylėjo ir tik paskui atsakė:

— Kodėl Irvingas pageidauja manęs? Darydamas karjerą teisėsaugoje ir politikoje jis stengėsi užbaigti manąją.

— Šito aš nežinau, Hari. Tik žinau, kad jis pageidauja tavęs.

— Kada apie tai pranešė?

— Paskambino šįryt apie penktą keturiasdešimt penkios. Kaip suprantu, nėra aišku, kada iš tikrųjų tai įvyko.

Bošas pasižiūrėjo į laikrodį. Byla šiek tiek daugiau nei trijų valandų senumo. Gana vėlu įsitraukti į tyrimą dėl mirties. Teks pradėti nepalankiomis aplinkybėmis.

— O ką čia tirti? Juk pasakei, kad jis nušoko.

— Pirmiausia sureagavo Holivudo skyrius, ir ten ketinama tai užraukti kaip savižudybę. Atvykęs tarėjas nesiruošia po tuo pasirašyti. Štai kodėl nori tavęs.

— O ar viršininkas supranta, kad aš turiu su Irvingu praeities reikalų, kurie...

— Taip, jis supranta. Taip pat supranta, kad municipalitete jam reikalingas kiekvienas balsas, jeigu norime, kad į departamentą toliau plauktų priemokos už viršvalandžius.

Bošas pamatė savo bosę, leitenantę Duval, pro Neišaiškintų bylų poskyrio duris išeinant į koridorių. Ji pamojo, lyg sakytų *Ak štai kur jūs!* ir pasuko jo link.

— Panašu, kad tuoj išgirsiu oficialų žodį, — į telefoną pašnabždėjo Bošas. — Dėkui, kad iš anksto perspėjai, Kize. Nematau čia jokios logikos, bet vis tiek dėkui. Jeigu dar ką nors sužinosi, pranešk.

— Hari, būk atsargus. Irvingas senas, bet dar su dantimis.

— Žinau.

Bošas užtrenkė mobilųjį kaip tik priėjus Duval su popierėliu rankoje.

— Atleiskite, Hari, planai keičiasi. Abu su Ču turite vykti šiuo adresu ir perimti bylą.

— Apie ką kalbate?

Bošas pažvelgė į adresą. „Chateau Marmont“.

— Įsakymas iš viršininko biuro. Abu su Ču turite veikti pagal trečiąjį kodą* ir perimti bylą. Tai viskas, ką žinau. Be to, ten laukia pats šefas.

— O kaip byla, kurią ką tik mums paskyrėte?

— Kol kas nustumkite ją į antrą planą. Jūsų noriu prie jos, bet imkitės tik tuomet, kai galėsite.

Ji parodė į popierėlį jo rankoje.

— Tam pirmenybė.

— Esate dėl to tikra, leitenante?

— Žinoma, tikra. Šefas tiesiogiai man paskambino ir dar paskambins jums. Tad pasigriebkite Ču ir varykite.

3

Kaip ir buvo galima tikėtis, Ču turėjo daugybę klausimų, kol jie iš miesto centro važiavo į 101-ąjį greitkelį. Partneriai jie jau beveik dveji metai, ir Bošas spėjo priprasti prie Ču nepatiklumo, kuris reiškėsi nesiliaujančiomis klausimų tiradomis, komentarais ir pastebėjimais. Paprastai jis kalbėdavo apie vieną dalyką, o iš tikrųjų jam rūpėjo kas nors kita. Kartais Bošas reaguodavo ramiai ir papasakodavo viską, ką Ču norėdavo žinoti. O kartais viską palikdavo likimo valiai, iki jo jaunasis partneris daugiau nebepajėgdavo tverti.

— Hari, kas, po velniais, vyksta? Šįryt gavome vieną bylą, o dabar mums liepia imtis kitos?

— LAPD — pusiau karinė organizacija, Ču. O tai reiškia, kad kai kas nors iš aukščiau tau nurodo, ką reikia daryti, tu tą ir

* Jungtinių Valstijų policijoje — didžiausios skubos režimas.

darai. Įsakymą gavome iš policijos viršininko, ir mes jį vykdome. Štai kas vyksta. Prie tos neišaiškintos bylos grįšime vėliau. Bet dabar turime aktyvią bylą, ir ji svarbiausia.

— Politiniai tauškalai.

— Politinio žaidimo užkulisiai.

— Kas juose yra?

— Juose susipina teisėtvarka ir politika. Mudu tiriame municipalinio tarėjo Irvino Irvingo sūnaus mirtį. Juk žinai apie Irvingą, tiesa?

— Aha, kai aš atėjau, jis buvo viršininko pavaduotojas. Paskui paliko tarnybą ir balotiravosi į municipaliteto tarybą.

— Na, tarnybą jis paliko ne savo noru. Buvo priverstas išeiti ir balotiravosi į miesto tarybą, norėdamas atsikeršyti departamentui. Labai aišku ir paprasta, jis siekia tik vieno dalyko — įspirti LAPD. Taip pat turėtum žinoti, kad praeityje Irvingas ypač nemėgo manęs. Esame keletą kartų stipriai susikirtę.

— Tai kodėl sūnaus bylai tirti Irvingas pageidavo būtent tavęs?

— Netrukus sužinosime.

— Ką leitenantė tau pasakė apie bylą? Tai savižudybė?

— Nepasakė nieko. Tik davė adresą.

Bošas nusprendė nieko, ką žinojo apie bylą, neatskleisti. Priešingu atveju paaiškėtų, kad viršininko biure jis turi šaltinį. Kol kas dar nenorėjo šia informacija dalytis su Ču ir savo kasmėnesinius priešpiečius su Kize Raider visada laikydavo paslaptyje.

— Visa tai atrodo šiek tiek šiurpiai.

Suzvimbus mobiliajam, Bošas pasižiūrėjo į ekranėlį. Telefono numerio nerodė, bet detektyvas vis tiek atsiliepė. Skambino policijos viršininkas. Haris jį pažinojo daug metų, netgi drauge tyrė bylas. Vyras kilo tarnybos pakopomis, ilgą laiką dirbo Plėšimų ir žmogžudysčių skyriuje — ir kaip tyrėjas, ir kaip vadovas.

Policijos viršininku buvo tik porą metų ir tebebuvo palaikomas eilinių valdinių.

— Hari, čia Martis. Kur esi?

— Mes važiuojame vienas nulis vienas. Išvykome, kai tik gavome žinią.

— Privalote išsiaiškinti anksčiau, nei viską suuos žiniasklaida, o tai dabar ilgai netruks. Nėra reikalo mažo cirko paversti dideliu. Be abejo, tave jau informavo, kad auka — municipalinio tarėjo Irvingo sūnus. Tarėjas primygtinai prašė į tai įtraukti tave.

— Kodėl?

— Tiesą sakant, savo motyvų jis man nepaaiškino. Žinau, judu praeityje buvote susidūrę.

— Nelabai maloni istorija. Ką gali pasakyti apie bylą?

— Nedaug.

Bošui policijos viršininkas faktus apibendrino taip pat glaustai kaip ir Raider, tik papildė dar keliomis detalėmis.

— Kas ten iš Holivudo skyriaus?

— Glenvilis ir Solomonas.

Bošas juos pažinojo iš ankstesnių bylų ir darbo ypatingųjų užduočių grupėse. Abu tyrėjai išsiskyrė iš kitų savo stambiu sudėjimu ir dideliu egoizmu. Juos vadino Rėmu ir Kubilu, bet abiem tai patiko. Jie buvo puošeivos su dideliais žiedais ant mažylių pirštų. Bošas žinojo, kad garsėjo kaip kompetentingi detektyvai. Jeigu jie ketino užraukti tyrimą kaip savižudybę, tai tikriausiai buvo teisūs.

— Jie tęs tau vadovaujant, — pridūrė viršininkas. — Aš juos asmeniškai informavau.

— Gerai, šefe.

— Hari, šiuo atveju privalai labai pasistengti. Nesvarbu, kas tarp jūsų buvo. Pamiršk tai. Negalima, kad tarėjas eitų ir visiems kalbėtų, jog mes pažiūrėjome į šį reikalą atmestinai.

— Supratau.

Bošas minutėlę tylėjo mąstydamas, ko dar paklausti.

— Šefe, kur tarėjas?

— Apačioje, vestibiulyje.

— Ar jis įėjo į kambarį?

— Reikalavo. Leidau apsidairyti, tik nieko neliesti, paskui mes jį išvedėme.

— Neturėjai to daryti, Marti.

Bošas rizikavo, pasakydamas policijos viršininkui, kad šis pasielgė šiek tiek netinkamai. Nesvarbu, kad anksčiau jie drauge vartydavo lavonus.

— Bet, manau, kitaip pasielgti negalėjai, — pridūrė.

— Nuvyk ten kuo greičiau ir nuolat mane informuok. Jeigu nepasiseks tiesiogiai su manimi susisiekti, naudokis Raider kaip tarpininke.

Bet jis nepasakė savo telefono numerio, tad Bošas suprato: tiesiogiai kalbėtis su senu bičiuliu viršininku jam daugiau nebeteks. Tačiau nebuvo aišku štai kas: kaip šefas liepia Bošui tirti įvykį.

— Viršininke, — tarė jau oficialiu tonu, taip leisdamas suprasti, jog nemėgina remtis sena pažintimi. — Jeigu aš tenai nuvyksiu ir pamatysiu, kad tai savižudybė, taip ją ir įvardysiu. Jeigu nori ko nors kito, susirask ką nors kitą.

— Viskas gerai, Hari. Nesijaudink dėl pasekmių. Yra kaip yra.

— Tu dėl to tikras? Ar kaip tik šito nori Irvingas?

— Aš to noriu.

— Supratau.

— Beje, ar Duval tau perdavė žinią apie Galimybės vėliau išeiti į pensiją tvarką?

— Taip, ji man pasakė.

— Aš stengiausi prastumti dėl visų penkerių metų, bet komisijoje yra pora žmonių, kuriems tavo anketoje ne viskas patinka. Pasiekėme, kas buvo įmanoma.

— Dėkingas už tai.

— Gerai.

Šefas baigė ryšį. Bošas vos spėjo uždaryti savo mobilųjį, kai Ču apipylė jį klausimais, apie ką jie kalbėjosi. Išsukdamas iš greitkelio į Saulėlydžio bulvarą ir toliau važiuodamas vakarų kryptimi, Haris perpasakojo pokalbį.

Paskui Ču pakeitė temą ir perėjo prie klausimo, kuris visą rytą jam iš tikrųjų rūpėjo.

— O kaip leitenantė? — paklausė jis. — Ar ketini man pasakyti, apie ką judu kalbėjotės?

Bošas suvaidino nesupratęs.

— Apie ką tu?

— Neapsimesk kvailiu, Hari. Kai ji tave sulaikė savo kabinete, ką kalbėjo? Nori mane išgrūsti iš poskyrio, taip? Ir aš jos niekada nemėgau.

Bošas nepajėgė susivaldyti. Jo partneriui taurė visada būdavo arba pusiau tuščia, arba pusiau pilna, ir negalima buvo praleisti progos jį paerzinti.

— Ji pasakė norinti tave perkelti į kitą vietą, bet išsaugoti Žmogžudysčių skyriuje. Sakė, kad Pietų biure atsirado kelios vietos, ir ji su jais kalbasi apie apsikeitimą.

— Dieve brangus!

Ču neseniai buvo perkeltas į Pasadiną. Nuolatos važinėti į Pietų biurą būtų košmaras.

— Na, ką tu jai pasakei? — reikliai paklausė jis. — Užsistojai mane?

— Pietuose gera tarnyba, žmogau. Pasakiau, kad tu ten užsigrūdinsi per dvejus metus. Kai kur nors kitur prireiktų penkerių.

— Hari!

Bošas pratrūko juoktis. Gera iškrova. Artėjantis susitikimas su Irvingu jį slėgė. To neišvengsi, ir jis dar nežinojo, kaip elgtis.

— Tu mane maustai? — sušuko Ču, pasisukdamas sėdynėje. — Po velniais, maustai?

— Taip, po velniais, maustau, Ču. Tad atvėsk. Ji tik pasakė, kad komisija patvirtino tvarką man pasitraukti į pensiją. Tau teks su manimi taikstytis dar trejus metus ir tris mėnesius, aišku?

— O... ką gi, tai gerai, tiesa?

— Taip, gerai.

Ču buvo per jaunas rūpintis tokiais dalykais kaip Galimybės vėliau išeiti į pensiją tvarka. Beveik prieš dešimt metų Bošas pasiėmė visą priklausančią pensiją ir neapgalvotai nusprendęs pasitraukė iš departamento. Bet po dvejų metų sugrįžo į valdybą pagal Galimybės vėliau išeiti į pensiją tvarką. Taip buvo siekiama išsaugoti policijoje prityrusius detektyvus, kad dirbtų tą darbą, kurį geriausiai išmano. Bošui tai buvo žmogžudysčių bylos. Jį iš naujo priėmė pagal septynerių metų kontraktą. Ne visi valdyboje džiaugėsi tokia programa, ypač skyrių detektyvai, laukiantys progos užimti kokią nors laisvą prestižinę vietą miesto centro Plėšimų ir žmogžudysčių skyriuje.

Pagal departamento strategiją šią vėlesnės pensijos tvarką leisdavo pratęsti nuo trejų iki penkerių metų. Po to išeiti į pensiją būdavo privaloma. Prieš metus Bošas padavė prašymą dėl antro kontrakto. Žinodamas departamento biurokratiją, atsakymo, kurį jam dabar perdavė leitenantė, laukė ilgiau kaip metus. Laukė nerimaudamas, nes Policijos komisijai nusprendus nepratęsti jo tarnybos laiko, iš departamento būtų atleistas tučtuojau. Žinia buvo tikrai džiugi, bet dabar Haris jau tiksliai žinojo, kiek laiko dar galės nešioti ženklelį. Tad gera žinia buvo ir šiek tiek slegianti. Komisijos oficialiame pranešime bus nurodyta tiksli paskutinė jo kaip faro diena. Bošas nieko negalėjo pakeisti. Jo laikas buvo suskaičiuotas. Galbūt ir jis pats iš tokių žmonių.

Pagaliau Ču liovėsi klausinėti, o Haris stengėsi išmesti iš galvos pensijos tvarką ir sukdamas į vakarus susitelkė į Irvingą. Tarėjas daugiau nei keturiasdešimt metų tarnavo Policijos departamente, bet taip ir nepasiekė viršutiniojo aukšto. Nors visą

karjerą rengėsi ir taikėsi į viršininko postą, politiniai vėjai jį iš jo išplėšė. Po kelerių metų buvo išstumtas iš departamento — su Bošo pagalba. Kaip paniekintas žmogus balotiravosi į municipalinę tarybą, laimėjo rinkimus ir užsibrėžė atsikeršyti Policijos departamentui, kuriame plušo ne vieną dešimtmetį. Keršaudamas nuėjo tiek toli, kad balsuodavo prieš kiekvieną siūlymą pakelti policijos pareigūnams algas ir departamentą praplėsti. Jis visada pirmas reikalaudavo, kad bet koks pastebėtas pareigūnų netinkamas elgesys ar tariamas nusižengimas būtų nepriklausomai peržiūrėtas ar ištirtas. Tačiau žiauriausiai dūrė užpernai, kai jis iš visos širdies prisidėjo prie puolimo, siekiant sumažinti departamento išlaidas. Iš biudžeto buvo nurėžta šimtas milijonų dolerių, mokamų už viršvalandžius. Tai buvo skausminga visų pakopų pareigūnams.

Bošas nė kiek neabejojo, kad dabartinis policijos viršininkas su Irvingu buvo sudaręs kažkokį sandėrį. Paslauga už paslaugą. Mainais už kažką Bošas turės perimti bylą. Nors Haris niekada savęs nelaikė politiškai labai nuovokiu, buvo tikras, kad visai netrukus viską perpras.

4

„Chateau Marmont“ stiebėsi rytiniame Saulėlydžio bulvaro linksmybių ruožo gale — statinys it ikona Holivudo kalvų fone, dešimtmečius traukęs kino žvaigždes, rašytojus, rokenrolo atlikėjus ir jų palydas. Kelis kartus per savo karjerą Bošas lankėsi viešbutyje, kai tyrė bylas ir ieškojo nusikaltimo liudininkų ar įtariamųjų. Pažinojo jo spinduliais išsišakojantį vestibiulį, gyvatvorių supamą kiemą ir erdvių liukso numerių išdėstymą. Kiti viešbučiai stulbindavo patogumais ir asmeniniu aptarnavimu. O „Chateau“ siūlė Senojo pasaulio žavesį ir ne-

sidomėjo asmeniniais reikalais. Kai kurie viešbučiai viešosiose erdvėse turėjo apsaugos vaizdo stebėjimo kameras, paslėptas arba ne. „Chateau" jų turėjo tik kelias. Vienintelis dalykas, kurį „Chateau" teikė ir kurio joks kitas viešbutis negalėjo suteikti — tai privatumas. Už jo sienų ir aukštų gyvatvorių egzistavo neįsibraunamas pasaulis, kur nenorintieji būti stebimi ir nebuvo stebimi. Tai yra iki tol, kai kas nors pakrypdavo bloga linkme arba privatūs poelgiai iškildavo į viešumą.

Tuoj už Laurų kanjono bulvaro viešbutis stiebėsi aukštyn, užstojamas gausybės reklaminių stendų, besirikiuojančių abipus Saulėlydžio bulvaro. Naktimis viešbutį ženklino paprasta neoninė iškaba, pagal Saulėlydžio linksmybių ruožo standartus kukli ir dar kuklesnė dieną, išjungus šviesas. Formaliai viešbutis šliejosi prie Marmonto gatvelės, atsišakojančios nuo Saulėlydžio bulvaro, besisukančios apie pastatą ir kylančios aukštyn į kalvas. Juodviem artėjant, Bošas pamatė, kad ta gatvelė užblokuota laikinų užtvarų. Palei gyvatvorės liniją priešais viešbučio fasadą stovėjo du patruliniai automobiliai ir du žiniasklaidos furgonai. Taigi jis suprato, kad mirties vieta — vakariniame viešbučio šone arba užnugaryje. Juodu sustojo už vienos iš policijos mašinų.

— Maitvanagiai jau čia, — konstatavo Ču, linktelėdamas į žiniasklaidos furgonus.

Šiame mieste neįmanoma išsaugoti paslapties, ypač tokios kaip ši. Paskambins kuris nors kaimynas, viešbučio svečias ar patruliuojantis policininkas, galbūt kas nors iš koronerio įstaigos, mėgindamas padaryti įspūdį blondinei televizijos reporterei. Žinia keliauja sparčiai.

Juodu išlipo iš automobilio ir prisiartino prie užtvarų. Bošas pamojo vienam iš uniformuotų policininkų ateiti toliau nuo dviejų televizijos operatorių brigadų, kad jie galėtų pasikalbėti negirdint žiniasklaidos atstovams.

— Kur tai įvyko? — paklausė jis.

Faras atrodė lyg tarnautų policijoje jau dešimt metų. RAMPONĖ — skelbė plokštelė prie jo marškinių.

— Turime dvi vietas, — atsakė policininkas. — Čia už kampo, kur ištiško ant žemės. Ir kambarį, kurį vyrukas buvo išsinuomojęs. Viršutiniame aukšte, septyniasdešimt devintasis numeris.

Šitaip nužmoginti kasdienines tarnybą lydinčias baisybes policijos pareigūnams buvo įprasta. Šoklius dar vadindavo tiškalais.

Bošas buvo palikęs savo tarnybinę radijo stotelę automobilyje. Linktelėjo į mikrofoną prie Ramponės peties.

— Surask Glenvilį ir Solomoną.

Ramponė palenkė galvą į šoną ir nuspaudė transliacijos mygtuką. Jis greitai nustatė pirminės tyrėjų grupės buvimo vietą septyniasdešimt devintajame numeryje.

— Gerai, pasakyk jiems, kad ten ir pasiliktų. Mes patikrinsime apatinę įvykio vietą, o paskui pasikelsime į viršų.

Bošas sugrįžo prie automobilio pasičiupti nešiojamosios radijo stotelės, o paskui kartu su Ču apėjo užtvarą ir patraukė šaligatviu prie pastato.

— Hari, nori, kad aš pasikelčiau į viršų ir pasikalbėčiau su tais vyrukais? — paklausė Ču.

— Ne, visada pradedama nuo kūno, ir iš tos vietos tęsiama toliau. Visada.

Ču buvo pripratęs dirbti su įšaldytomis bylomis, be konkrečios nusikaltimo vietos. Tik raportai. Jis taip pat bodėdavosi matyti negyvėlius. Štai kodėl pasirinko įšaldytų bylų skyrių. Jokių neseniai užmuštųjų, jokių nužudymo vietų, jokių autopsijų. O šįsyk bus kitaip.

Marmonto gatvelė buvo status ir siauras keliukas. Juodu nuėjo į mirties vietą šiaurvakariniame viešbučio kampe. Teismo medikai virš jos užtiesė tentą, kad nebūtų galima stebėti iš

žiniasklaidos sraigtasparnių ir iš kalvoje už viešbučio terasomis išsidėsčiusių namų.

Prieš žengdamas po tentu, Bošas pažvelgė aukštyn į viešbučio sieną. Pamatė per viršutinio aukšto balkono parapetą persilenkusį ir žvelgiantį žemyn kostiumuotą vyrą. Spėjo, kad tai Glenvilis arba Solomonas.

Palindęs po tentu, Bošas rado bruzdančius kriminologus, koronerio tyrėjus ir policijos fotografus. Viskam vadovavo Bošui daugelį metų pažįstamas Gabrielis Van Ata. Dvidešimt penkerius metus Van Ata dirbo LAPD kaip nusikaltimo vietos specialistas ir prižiūrėtojas, iki iš ten pasitraukė į pensiją ir įsidarbino koronerio įstaigoje. Dabar jis gavo algą ir pensiją, bet tebeliko darbuotis nusikaltimo vietose. Bošas tai laikė gera aplinkybe. Žinojo, kad Van Ata nevengs atvirų atsakymų. Tiksliai Hariui pasakys, ką mano.

Bošas ir Ču stovėjo po tentu, bet laikėsi nuošalyje. Šiuo metu vieta priklausė specialistams. Kūnas jau buvo apverstas nuo to taško, kur atsitrenkė į žemę, ir tyrimas tolokai pažengęs. Kūną netrukus pergabens į teismo medicinos biurą. Tai Bošui kėlė nerimą, bet jis neišvengiamas, kai į bylą įsijungi taip vėlai.

Buvo aiškiai matomi baisūs sužalojimai — kryčio iš septynių aukštų rezultatas. Bošas kone juto, koks šis vaizdas jo partneriui šlykštus. Haris nusprendė suteikti jam paguodos.

— Žinai ką, aš tvarkysiuos čia, paskui susitiksime viršuje.

— Tikrai?

— Tikrai. Bet nuo autopsijos neišsisuksi.

— Sutarta, Hari.

Pokalbis patraukė Van Atos dėmesį.

— Hari B., — pasakė jis. — Maniau, tebedirbi prie įšaldytų bylų.

— Šioji — ypatingas atvejis, Geibai. Ne prieš, jeigu užeisiu vidun?

Jis turėjo omenyje žmonių apie mirties vietą ratą. Van Ata jam pamojo įeiti. Kai Ču nėrė iš po tento, Bošas pasičiupo nuo pagalbinių priemonių stalelio popierinio apavo porą ir apsiavė ant batų. Paskui užsimovė gumines pirštines, kaip įmanydamas atsargiau apėjo sukrešėjusį ant šaligatvio kraują ir pritūpė šalia to, kas buvo likę iš Džordžo Tomo Irvingo.

Mirtis atima viską, taip pat ir žmogaus orumą. Nuogą ir sumaitotą kūną iš visų pusių supo specialistai, žiūrintys į jį kaip į darbo objektą. Iš žemiškojo turinio buvo likęs tik sudriskęs odos maišas su sutrupintais kaulais, organais ir kraujagyslėmis viduje. Atsitrenkęs į šaligatvį kūnas nukraujavo pro visas natūralias angas ir daugybę susidariusių naujų. Nuo suskeldėjusios kaukolės galva ir veidas groteskiškai išklaipyti kaip pramogų parko veidrodžių kambaryje. Kairė akis, ištrūkusi iš akiduobės, laisvai kabojo ant skruosto. Iš suknežintos nuo smūgio krūtinės pro odą kyšojo keletas atskilusių nuo šonkaulių ir raktikaulio lūžgalių.

Bošas atidžiai tyrinėjo kūną, ieškodamas ant pakloto brezento ko nors neįprasta, bet lavonas atrodė visai įprastai. Apžiūrėjo vidinius rankų paviršius, ar nėra adatų dūrių pėdsakų, panages, ar nėra svetimų audinių liekanų.

— Aš čia vėlai atvykau, — pasakė jis. — Ar ką nors turėčiau papildomai sužinoti?

— Manau, vyrukas pirmiausia atsitrenkė į žemę veidu, kas labai neįprasta netgi savižudybei, — atsakė Van Ata. — Ir noriu į kai ką atkreipti tavo dėmesį.

Jis parodė pirštu į dešinę, paskui kairę aukos ranką, abi išskėstas kraujo klane.

— Visi abiejų rankų kaulai lūžę, Hari. Faktiškai sutrupinti. Bet nematome kombinuotų sužalojimų, jokių odos plyšimų.

— Ir ką mums tai byloja?

— Apie vieną iš dviejų kraštutinumų. Pirma, jis tikrai buvo pasiryžęs šuoliui iš aukštai ir net neištiesė į priekį rankų kry-

čiui sušvelninti. Jeigu taip būtų padaręs, matytume įplyšimus ir kombinuotus lūžimus. To nėra.

— O kitas kraštutinumas?

— Jis neišskėtė rankų kryčiui sušvelninti galbūt todėl, kad atsitrenkdamas į žemę jau buvo be sąmonės.

— O tai reiškia, kad buvo išmestas.

— Arba numestas. Teks atlikti tam tikrą nuotolio modeliavimą, bet atrodo, lyg būtų smigęs stačiai žemyn. Jeigu būtų išstumtas ar išmestas, būtų nukritęs pora pėdų toliau nuo pastato.

— Supratau. O kaip dėl mirties laiko?

— Mes išmatavome kepenų temperatūrą ir paskaičiavome. Kaip žinai, tai nėra oficialu, bet manome, kad tarp ketvirtos ir penktos.

— Vadinasi, jis čia dryksojo ant šaligatvio valandą ar ilgiau, kol kažkas pamatė?

— Galėjo taip būti. Atlikdami skrodimą mėginsime susiaurinti mirties laiką. Galime jį jau iš čia ritinti?

— Jeigu šiandien man tik tiek turite informacijos, tada taip, galite jį iš čia išgabenti.

Po kelių minučių Bošas pasuko prie įvažos, vedančios į viešbučio garažą. Ant grindinio stovėjo tuščiąja eiga burzgiantis juodas „Linkoln Town Car" su miesto tarybos numeriais. Tarėjo Irvingo automobilis. Praeidamas pro šalį Bošas pamatė prie vairo jauną šoferį ir priekinėje keleivio sėdynėje kostiumu vilkintį senyvą vyriškį. Užpakalinė sėdynė atrodė tuščia, bet pro patamsintą stiklą buvo sunku matyti.

Bošas užlipo laiptais į kitą aukštą, kur buvo registratūra ir vestibiulis.

Daugelis „Chateau" apsistojančių žmonių buvo nakties būtybės. Vestibiulyje nesimatė nė gyvos dvasios, išskyrus Irviną Irvingą, sėdintį vienišą ant kanapos su mobiliuoju telefonu prie ausies. Pastebėjęs įeinantį Bošą, jis skubiai nutraukė pokalbį ir

pamojo į kanapą tiesiai priešais save. Haris tikėjosi, kad likęs stovėti išsaugos pokalbio iniciatyvą, bet tai buvo vienas iš tokių atvejų, kai jis pakluso nurodymui. Atsisėsdamas išsitraukė iš užpakalinės kišenės bloknotą.

— Detektyve Bošai, — prašneko Irvingas. — Dėkui, kad atvykote.

— Kitaip rinktis negalėjau, tarėjau.

— Turbūt ne.

— Pirmiausia norėčiau pareikšti jums užuojautą dėl sūnaus netekties. Antra, norėčiau sužinoti, kodėl pageidavote manęs.

Irvingas linktelėjo ir pažvelgė pro vieną iš aukštų vestibiulio langų. Tenai po palmėmis, skėčiais ir patalpų šildytuvais buvo lauko restoranas, irgi tuščias, išskyrus aptarnaujantįjį personalą.

— Spėju, iki vidudienio niekas čia nepasirodys.

Bošas tylėjo. Laukė atsakymo į savo klausimą. Irvingo išvaizdai buvo būdingas visada iki blizgesio nuskustas skalpas — dar iš to praeities laiko, kai tai laikyta madinga. Policijos departamente jis buvo žinomas kaip Ponas Švaruolis, nes atrodė ir iš tikrųjų buvo kaip tik toks: žmogus, pasitelkiamas iškuopti politinius ir socialinius nesklandumus, paprastai iškylančius smarkiai apsiginklavusioje ir politizuotoje biurokratijoje. Bet dabar Irvingo išvaizda buvo praradusi firminį spindesį. Oda nupilkusi bei sudribusi, ir apskritai jis atrodė senesnis nei iš tikrųjų buvo.

— Aš visada girdėdavau, kad prarasti vaiką yra skaudžiausia, — pasakė Irvingas. — Dabar žinau, kad tai tiesa. Nesvarbu, kokio amžiaus ar kokiomis aplinkybėmis... Tiesiog to neturi atsitikti. Nėra natūralu.

Bošas nieko negalėjo į tai atsakyti. Buvo bendravęs su ganėtinai daug vaikus praradusių tėvų, kad žinotų, jog tokių tarėjo žodžių nenuginčysi. Irvingas sėdėjo nuleidęs galvą, įbestomis akimis į puošnaus kilimo priešais save raštą.

— Per penkiasdešimt metų dirbau šiam miestui, ėjau skir-

tingas pareigas, — tęsė jis. — Ir štai — negaliu pasitikėti nė vienu žmogumi. O dabar tenka kreiptis į tokį, kurį praeityje mėginau sunaikinti. Kodėl? Net pats nežinau. Galbūt todėl, kad susiremdavome sąžiningai. Jūs laikėtės sąžiningai. Aš jūsų ar jūsiškių darbo metodų nemėgau, bet patį gerbiau.

Dabar jis pakėlė akis į Bošą.

— Noriu, kad pasakytumėte, kas nutiko mano sūnui, detektyve Bošai. Trokštu tiesos ir tikiu, kad ją atskleisite.

— Nesvarbu, kokia ji bus?

— Nesvarbu.

Bošas linktelėjo.

— Galiu tai padaryti.

Jis jau norėjo atsistoti, bet susilaikė, nes Irvingas kalbėjo toliau:

— Kartą jūs pasakėte, kad svarbus kiekvienas žmogus arba niekas nesvarbus. Aš tai prisimenu. Dabar tai bus patikrinta. Ar jūsų priešo sūnus svarbus? Ar skirsite tam savo didžiausias pastangas? Ar būsite dėl jo atkaklus?

Bošas tik išpūtė į jį akis. *Svarbus kiekvienas žmogus arba niekas nesvarbus.* Tai buvo jo principas. Bet niekada balsu jo neištarė. Tik jo laikėsi. Irvingui tikrai niekada to nepasakė.

— Kada?

— Atleiskite?

— Kada gi aš taip pasakiau?

Suvokdamas, kad galbūt netinkamai prasitarė, Irvingas gūžtelėjo pečiais ir nutaisė sutrikusio seno žmogaus pozą, nors jo akys liko tokios pat ryškios kaip juodi marmuriniai rutuliukai sniege.

— Tiesą sakant, neprisimenu. Tai tik šis tas, ką apie jus žinau.

Bošas atsistojo.

— Išsiaiškinsiu, kas atsitiko jūsų sūnui. Ar galite bent kiek man papasakoti, ką jis čia veikė?

— Ne, nieko.

— Kaip šįryt apie tai sužinojote?

— Man paskambino policijos viršininkas. Asmeniškai. Aš iškart atvykau. Bet man neleido jo pamatyti.

— Ir teisingai pasielgė. Ar jis turėjo šeimą? Tai yra, be jūsų.

— Žmoną ir sūnų — vaikinas ką tik išvyko į koledžą. Aš kalbėjausi telefonu su Debora. Pranešiau jai.

— Dar kartą jai paskambinkite, pasakykite, kad atvyksiu pasikalbėti.

— Žinoma.

— Iš ko jūsų sūnus gyveno?

— Buvo teisininkas, jo specializacija — korporatyviniai santykiai.

Bošas tikėjosi išgirsti ką nors daugiau, bet jam buvo pasakyta tik tiek.

— Korporatyviniai santykiai? Ką tai reiškia?

— Tai reiškia, kad jis sutvarkydavo reikalus. Žmonės pas jį ateidavo, kad jiems šiame mieste sutvarkytų reikalus. Jis anksčiau dirbo municipalitetui. Pirma kaip faras, paskui kaip municipaliteto juristas.

— O jis turėjo biurą?

— Mažą kontorą miesto centre, bet svarbiausia — mobilųjį telefoną. Šitaip jis dirbo.

— Kaipgi jis vadino savo kompaniją?

— Teisės firma. „Irvingas ir partneriai“, tik jokių partnerių nebuvo. Tiesiog vieno žmogaus įstaigėlė.

Bošas žinojo, kad jam teks prie to dar sugrįžti. Bet beprasmiška mėginti ką nors iš Irvingo išgauti, kai tiek mažai esminių žinių, kurias galėtų palyginti su tarėjo atsakymais. Palauks, kol sužinos daugiau.

— Palaikysime kontaktą, — pasakė jis.

Irvingas kilstelėjo ranką ir atkišo du pirštus su vizitine kortele.

— Čia mano privatus mobiliojo telefono numeris. Iki dienos pabaigos tikiuosi iš jūsų ką nors išgirsti.

Arba nubrauksi dar dešimt milijonų iš viršvalandžių biudžeto? Bošui tai nepatiko. Bet jis paėmė kortelę ir pasuko prie liftų.

Pakeliui į septintą aukštą jis mąstė apie keistą pokalbį su Irvingu. Labiausiai Hariui buvo neramu, kad Irvingas žino jo principą, ir Bošas gana gerai numanė, iš kur tarėjas tą informaciją gavo. To reikalo reiks imtis vėliau.

5

Viršutiniai viešbučio aukštai buvo išdėstyti L raidės pavidalu. Bošas septintame aukšte išlipo iš lifto, patraukė į kairę, pasuko už kampo ir nuėjo iki 79-ojo numerio koridoriaus gale. Prie durų stovėjo uniformuotas policininkas. Tai Bošui kai ką priminė, ir jis išsitraukė telefoną. Paskambino į Kizės Raider mobilųjį. Ji iškart atsiliepė.

— Ar žinojai, iš ko jis gyveno? — paklausė jis.

— Apie ką kalbi, Hari?

— Apie ką gi kitą, apie Džordžą Irvingą. Ar žinojai, kad jis buvo nelyginant reikalų tvarkytojas?

— Girdėjau, kad buvo lobistas.

— Teisininkas lobistas. Klausyk, man reikia, kad pasinaudotum savo įtaka šefo biure ir kad prie žuvusiojo kontoros durų būtų pastatytas faras, iki aš ten nukaksiu. Ir tegul nieko neįleidžia ir neišleidžia.

— Be problemų. Ar jo, kaip lobisto, veikla čia svarbi?

— Niekada negali žinoti. Bet jausiuos geriau, jeigu kas nors stovės prie durų.

— Bus padaryta, Hari.

— Paskambinsiu tau vėliau.

Bošas įsikišo telefoną į kišenę ir prisiartino prie 79-ąjį numerį saugančio faro. Pasirašė prisegtame prie lentelės lape ir įėjo vidun. Pateko į svetainę, kurioje atdaras langas iki grindų atstojo ir duris, vedančias į balkoną su vaizdu į vakarus. Nuo vėjo užuolaidos bangavo, ir Bošas balkone pamatė žemyn žiūrintį Ču. Kambaryje stovėjo Solomonas ir Glenvilis. Rėmas ir Kubilas. Pamatęs Bošą, Džeris Solomonas skėstelėjo rankomis, tartum sakytų: *kas čia darosi?* Faktiškai Bošas tą gestą veikiau suprato kaip *kas per velniava?*

— Ką galiu tau pasakyti? — atrėmė Bošas. — Politiniai užkulisiai. Darome, ką mums liepia.

— Nerasi čia nieko, ko mes neradome. Įvertinome teisingai — vyrukas nušoko.

— Tą patį man pasakė šefas ir tarėjas, bet štai aš čia, — Bošas irgi skėstelėjo rankomis, o tai turėjo reikšti: *ką galiu padaryti?* — Taigi taip stoviniuosite ir raukysitės ar man pasakysite, ką čia išsiaiškinote?

Solomonas linktelėjo Glenviliui, jaunesniajam iš abiejų partnerių, ir šis išsitraukė iš užpakalinės kišenės bloknotą. Pasklaidė kelis puslapius ir ėmėsi pasakoti. Tuo metu iš balkono sugrįžo Ču, irgi pasiklausyti.

— Vakar vakare aštuntą penkiasdešimt į registratūrą paskambina vyriškis ir prisistato Džordžu Irvingu. Jis rezervuojasi kambarį nakčiai ir pasako jau esąs pakeliui. Dar pasiteirauja, kokius konkrečiai kambarius viršutiniame aukšte jie turi su balkonu. Jam pasako, kokius galima rinktis, ir vyrukas pasiima 79-ąjį. Nurodo savo „American Express" kortelės numerį, kuris atitinka esančios jo piniginėje, padėtoje į miegamojo seifą.

Glenvilis parodė pirštu į koridorių Bošui po kairei. Šio gale Haris pamatė atdaras duris ir lovą.

— Gerai, taigi dvidešimt pirmą keturiasdešimt jis pasirodo, — tęsė Glenvilis. — Patarnautojas nuvaro jo automobilį į ga-

ražą. Užsiregistruodamas jis pateikia „American Express" kortelę ir pasikelia į savo numerį. Po to niekas daugiau jo nebematė.

— Kol buvo surastas apačioje ant šaligatvio, — pridūrė Solomonas.

— Kada? — paklausė Bošas.

— Penktą penkiasdešimt. Jį aptiko į darbą prisistatęs vienas iš virtuvės vyrukų. Jis patraukia šaligatviu link užpakalinio įėjimo, prie kurio yra automatas atvykimo į darbą laiko kortelei atsižymėti. Ir aptinka kūną. Pirmiausia atvyksta policijos patrulis, paskui, kai preliminariai nustato asmens tapatybę, paskambina mums.

Bošas linktelėjo ir apsidairė po kambarį. Šalia balkono durų stovėjo rašomasis stalas.

— Jokio raštelio?

— Mes neradome.

Bošas ant grindų pastebėjo elektroninį laikrodį. Šis buvo įjungtas į šakutės lizdą šalia stalo.

— Ar šitaip ant grindų ir stovėjo? Juk turėjo būti ant stalo?

— Mes jį radome kaip tik čia, — atsakė Solomonas. — Nežinome, kur turėjo būti.

Bošas nuėjo ir pritūpė prie laikrodžio, tuo pat metu užsimaudamas naujas gumines pirštines. Atsargiai laikrodį pakėlė ir ištyrinėjo. Tas turėjo įlaidą „iPod" ar „iPhone" prijungti.

— Ar žinome, kokį telefoną Irvingas turėjo?

— Taip, „iPhone", — atsakė Glenvilis. — Jis miegamojo seife.

Haris patikrino laikrodžio žadintuvą. Buvo išjungtas. Nuspaudė nustatymo mygtuką pasižiūrėti, kuriam laikui signalas anksčiau buvo nustatytas. Raudoni skaičiai pasikeitė. Paskutinį kartą žadintuvas turėjo suskambėti ketvirtą valandą ryto.

Pastatė laikrodį ant grindų ir atsistojo. Nuo pastangų kelių sąnariai trekštelėjo. Iš pagrindinio kambario pro stiklines duris

jis išėjo į balkoną. Čia buvo staliukas ir dvi kėdės. Ant vienos iš jų liko užmestas frotinis chalatas. Bošas per kraštą pasižiūrėjo žemyn. Pirmiausia atkreipė dėmesį, kad baliustrada jam siekė tik iki šlaunų viršaus. Ji atrodė žema, ir nors Haris nenutuokė, kokio ūgio Irvingas buvo, tučtuojau pagalvojo apie atsitiktinio iškritimo galimybę. Paklausė savęs, ar kaip tik dėl to čia ir esąs. Niekas nenori šeimos antkapyje įrašyti „savižudybė". Kur kas labiau priimtina — atsitiktinai išvirto per žemą baliustradą.

Jis pažvelgė žemyn ir pamatė kriminologų brigados užtiestą tentą. Taip pat ir kūną — uždengtą mėlynu apklotu ir nuo ratukinių neštuvų kraunamą į koronerio furgoną.

— Žinau, ką manai, — jam už nugaros pasakė Solomonas.

— Aha, ką manau?

— Kad jis nenušoko, kad tai buvo nelaimingas atsitikimas.

Bošas nesureagavo.

— Yra dalykų, į kuriuos reikia atsižvelgti.

— Kokie jie?

— Vyriokas nuogas. Lovoje nemiegota, ir jis į viešbutį atvyko visai be bagažo. Paprasčiausiai įsiregistravo be lagamino. Paprašė viršutinio aukšto ir numerio su balkonu. Paskui pasikėlė į savo kambarį, nusirengė, apsivilko vonios chalatą, kokie tokiuose viešbučiuose duodami, ir išėjo į balkoną pamąstyti, pažiūrėti į žvaigždes ar šiaip ko. Paskui nusivilko chalatą ir atsitiktinai iškrito veidu žemyn per balkoną?

— Ir jokio klyksmo, — pridūrė Glenvilis. — Niekas nepranešė apie girdėtą klyksmą — štai kodėl jo nesurado iki ryto. Juk atsitiktinai neiškrisi iš sumauto balkono, neklykdamas iš visų plaučių.

— Taigi jis galbūt buvo be sąmonės, — pasiūlė prielaidą Bošas. — Galbūt jis čia buvo ne vienas. Galbūt tai nebuvo nelaimingas atsitikimas.

— O, žmogau, ar apie tai kalbama? — atrėmė Solomonas. — Tarėjas nori tyrimo dėl nužudymo ir todėl tave čia atsiuntė.

Bošo mestas į Solomoną žvilgsnis leido suprasti, kad toks spėjimas klaidingas.

— Klausyk, nieko asmeniška, — skubiai pasitaisė Solomonas. — Aš tik sakau, kad čia visai kitokia situacija. Būta ar nebūta savižudybės raštelio, ši įvykio vieta nurodo tik vieną dalyką — šuolį iš aukštai.

Haris nutylėjo. Kitame balkono gale jis pastebėjo gaisrines kopėčias. Jos vedė ant stogo ir žemyn, į šešto aukšto balkoną.

— Kas nors užlipo ant stogo?

— Dar ne, — atsakė Solomonas. — Laukiame tolesnių nurodymų.

— O kaip dėl kitko viešbutyje? Ar beldėtės į kurias nors duris?

— Tas pat. Laukiame tolesnių nurodymų.

Solomonas asilas, bet Bošas nekreipė į tai dėmesio.

— Kaip patvirtinote asmens tapatybę? Veidas smarkiai sužalotas.

— Aha, karstas turės būti uždaras, — pasakė Glenvilis.

— Pavardę sužinojome iš viešbučio registratūros ir automobilio numerių, — paaiškino Solomonas. — Dar iki mums atidarė kambario seifą ir suradome piniginę. Pamanėme, kad verčiau patiems greitai įsitikinti. Pasiunčiau patrulį atvežti policijos skyriaus MAS ir gavome atsakymą pagal vyruko nykštį.

Kiekviena policijos nuovada turėjo mobilųjį atspaudų skaitytuvą, kuriuo paimdavo skaitmeninį nykščio atspaudą ir akimirksniu palygindavo su esamais Motorinių transporto priemonių departamento duomenų bazėje. Tai pirmiausia praversdavo nuovadų areštinėse asmens tapatybei patvirtinti, nes pasitaikė keletas atvejų, kai ieškomi pagal arešto orderius sunkūs nusikal-

tėliai suimti pasisakydavo netikrą pavardę ir sugebėdavo išsipirkti už užstatą greičiau, nei areštinės sargai sumodavo sulaikę ieškomą asmenį. Bet Policijos departamentas visada ieškodavo kitų įrangos pritaikymo galimybių, tad Rėmas ir Kubilas sumaniai pasinaudojo šia nauja technologija.

— Puikiai padirbėjote, — pagyrė Bošas.

Jis pasisuko ir pažvelgė į chalatą.

— Kas nors tai patikrino?

Solomonas ir Glenvilis pasižiūrėjo vienas į kitą, ir Bošas tą apsimainymą žvilgsniais pastebėjo. Nė vienas nepatikrino, nes manė, kad tai padarė kitas.

Solomonas nuėjo prie chalato, o Bošas sugrįžo į kambarį. Pakeliui pastebėjo kažkokį mažą daikčiuką, gulintį ant grindų, priešais kanapą, šalia kavos staliuko kojos. Pritūpė pasižiūrėti, bet iš pradžių jo nelietė. Mažutė juoda saga, beveik susiliejanti su juodu kilimo raštu.

Bošas pakėlė sagutę, kad galėtų iš arčiau apžiūrėti. Spėjo, kad ištrūkusi iš vyriškų vakarinių marškinių. Padėjo sagutę atgal į vietą, kur surado. Pajuto, kad vienas iš detektyvų sugrįžo iš balkono ir stovi jam už nugaros.

— Kur jo drabužiai?

— Sulankstyti ir gražiai bei tvarkingai pakabinti sieninėje spintoje, — atsakė Glenvilis. — Kas tai?

— Saga. Veikiausiai nieko ypatinga. Bet tegul fotografas grįžta atgal padaryti nuotraukos, iki ją pasiimsime. Nieko chalate?

— Kambario raktas. Tik tiek.

Bošas patraukė trumpu koridoriumi. Pirmas kambarys dešinėje buvo virtuvėlė su stalu dviem prie vienos sienos. Priešais ant darbastalio puikavosi išstatyti alkoholiniai gėrimai ir užkandžiai, kuriuos liukso svečias galėtų nusipirkti. Bošas patikrino kampe šiukšliadėžę. Tuščia. Atidarė šaldytuvą. Čia buvo sukrau-

ta daugiau gėrimų atsargų — alaus, šampano, gazuoto vandens ir vaisinių gaivinamųjų. Neatrodė, kad kas nors būtų judinta.

Haris nuėjo koridorėliu toliau, patikrino vonios kambarį ir galiausiai įžengė į miegamąjį.

Dėl lovos Solomonas buvo teisus. Užtiesalas tvarkingas, kampuose patemptas. Nuo tada, kai buvo paklota, ant jos niekas nė nesėdėjo. Sieninė spinta su įstatytu į dureles veidrodžiu. Artindamasis prie jo, Bošas pamatė iš kambario tarpdurio jį stebintį Glenvilį.

Spintoje Irvingo drabužiai — marškiniai, kelnės ir švarkas — buvo sukabinti ant pakabų, o apatiniai, kojinės ir batai padėti ant šoninės lentynos šalia seifo praviromis durelėmis. Seife buvo piniginė ir sutuoktuvių žiedas, taip pat išmanusis telefonas „iPhone“ ir laikrodis.

Seifas turėjo keturių skaitmenų kombinacijos užraktą. Anot Solomono, seifas rastas uždarytas ir užrakintas. Bošas žinojo, kad viešbučio administracija tikriausiai turi elektroninį skaitytuvą kambarių seifams atrakinti. Žmonės pamiršta kombinacijas arba išsiregistruoja iš viešbučio užmiršę, jog seifą paliko užrakintą. Aparačiukas greitai pertikrina dešimt tūkstančių galimų kombinacijų, kol suranda tinkamą.

— Kokia buvo kombinacija?

— Seifo? Nežinau. Galbūt Džeris gavo iš jos.

— Jos?

— Administratoriaus pavaduotojos, kuri mums jį atidarė. Ji vardu Tamara.

Bošas paėmė iš seifo telefoną. Ir pats turėjo tokio pat modelio. Bet kai pamėgino pasinaudoti, paaiškėjo, kad yra apsaugotas slaptažodžiu.

— Iš ko nori lažintis, kad seifo slaptažodis toks pat kaip ir telefono?

Glenvilis nutylėjo. Bošas padėjo telefoną atgal į seifą.

— Mums reikia ką nors čia pasikviesti, kad viską sudėtų į maišą.

— Mums?

Bošas nusišypsojo, nors Glenvilis to negalėjo matyti, paskui praskyrė pakabus ir patikrino drabužių kišenes. Šios buvo tuščios. Paskui ėmė žiūrėti marškinių sagas. Vakariniai tamsiai mėlyni marškiniai buvo su juodomis sagomis. Jis pastebėjo, kad trūksta dešinio rankogalio sagos.

Pajuto, kad atėjęs Glenvilis žiūri jam per petį.

— Manau, mūsų rastoji ten ant grindų atitinka šitas, — pasakė Bošas.

— Aha, o ką tai reiškia?

Bošas apsisuko ir pažvelgė į jį.

— Nežinau.

Prieš palikdamas kambarį Bošas pastebėjo, kad vienas iš šoninių lovos staliukų stovi kreivai, kampu pastumtas nuo sienos. Jis spėjo, kad taip atsitiko Irvingui išjungiant laikrodį.

— Manai, jis paėmė iš ten laikrodį, norėdamas pasiklausyti muzikos per savo išmanųjį telefoną? — paklausė jis, neatsigręždamas į Glenvilį.

— Galėjo taip būti. Ten po televizoriumi tam yra kitas lizdas. Galbūt jis paprasčiausiai šio nepamatė.

— Galbūt.

Bošas sugrįžo į liukso svetainę, o Glenvilis atsekė iš paskos. Ču kalbėjosi telefonu, ir Haris davė jam ženklą: *nutrauk*. Ču pridengė delnu telefoną ir pasakė:

— Gaunu geros medžiagos.

— Aha, gerai, gauk vėliau, — atsakė Bošas. — Turime kai ką čia atlikti.

Ču išjungė telefoną, ir keturi detektyvai sustojo ratu kambario vidury.

— Gerai, štai kaip noriu, kad tai būtų padaryta, — kreipėsi Bošas. — Mes belsimės į kiekvienas šio pastato duris. Klausime, ką žmonės girdėjo, ką matė. Aprėpsime...

— Dieve brangus, kas per tuščia laiko gaišatis, — pertraukė Solomonas, nusisukdamas nuo jų rato ir pažvelgdamas pro vieną iš langų.

— Negalime palikti neapversto nė vieno akmens, — pabrėžė Haris. — Jeigu tai įvardysime kaip savižudybę, niekas negalės po to mūsų kritikuoti. Nei tarėjas, nei mūsų šefas, nei spauda. Tad jūs trys pasidalykite aukštus ir pradėkite belstis į duris.

— Čia žmonės visi naktininkai, — pasakė Glenvilis. — Jie dar miegos.

— Tai ir gerai. Vadinasi, mes visus juos apklausime, iki pasišalins iš pastato.

— Aišku, taigi *mes* turime visus prikelti, — padarė išvadą Solomonas. — O *pats* ką veiksi?

— Einu apačion pasimatyti su administratoriumi. Noriu įsiregistravimo kopijos ir kombinacijos kambario seifui atrakinti. Išsiaiškinsiu apie vaizdo stebėjimo kameras ir po to patikrinsiu Irvingo automobilį garaže. Judu jo taip ir neapžiūrėjote.

— Dar būtume prie to priėję, — gynėsi Glenvilis.

— Gerai, dabar aš prie to prieisiu, — atkirto Bošas.

— O seifo kombinacija, Hari? — paklausė Ču. — Kam ji?

— Nes tai galėtų mums pasakyti, ar būtent Irvingas ją suspaudė.

Iš Ču veido matėsi, kad jis suglumęs. Bošas nusprendė viską paaiškinti vėliau.

— Ču, taip pat noriu, kad užliptum tomis kopėčiomis ir patikrintum stogą. Pirma padaryk šitai ir tik paskui pradėk belstis į duris.

— Supratau.

— Dėkui.

Smagu neišgirsti skundo. Bošas pasisuko į Rėmą ir Kubilą.

— Dabar štai dalis, kuri abiem nepatiks.

— O, tikrai? — nusistebėjo Solomonas. — Tik pamanyk.

Bošas nuėjo prie balkono durų, pamodamas jiems sekti iš paskos. Visi vėl išžengė laukan, ir Bošas pirštu parodė į namus, terasomis išsidėsčiusius kalva aukštyn. Nors ir septintame aukšte, jis stovėjo tame pačiame lygmenyje kaip ir daugelis namų priešais „Chateau".

— Noriu, kad visus juos apeitumėte ir apklaustumėte gyventojus. Pasitelkite patrulius, jeigu jie turi atliekamų žmonių, bet noriu, kad būtų pasibelsta į visas duris. Galbūt kas nors ką nors matė.

— Nejau manai, kad nebūtume iš jų sulaukę žinios? — atrėmė Glenvilis. — Juk jeigu pamatai nušokant nuo balkono vyruką, tuoj pat apie tai praneši.

Bošas žvilgtelėjo į Glenvilį, paskui vėl pasisuko į kalvą.

— Galbūt jie ką nors matė prieš krytį. Galbūt matė jį balkone vieną. O galbūt jis buvo ne vienas. Ir galbūt jie matė, kaip jį išmetė, bet pernelyg bijo į tai veltis. Per daug tų *galbūt*, kad taip ir paliktum, Rėmai. Tai būtina padaryti.

— Rėmas — jis. Aš — Kubilas.

— Atleisk. Nematau skirtumo.

Dėl paniekos Bošo balse negalėjai apsirikti.

6

Galiausiai palikę įvykio vietą, jie Laurų kanjono bulvaru per kalvą nuvažiavo į San Fernando slėnį. Pakeliui Bošas ir Ču aptarė ankstesnių dviejų valandų tyrimo rezultatus. Pirmiausia, beldžiantis į visas viešbučio duris neatsirado nė vieno svečio, kuris būtų matęs ką nors susijusio su Irvingo mirtimi. Harį tai

stebino. Kūnas turėjo atsitrenkti į žemę gana garsiai, ir vis dėlto niekas viešbutyje nepranešė girdėjęs net to.

— Tuščiai sugaištas laikas, — nusprendė Ču.

Bet Bošui taip neatrodė. Vertinga žinoti, kad krisdamas Irvingas nesušuko. Šis faktas pats savaime bylojo apie du Van Atos paminėtus scenarijus: Irvingas pats tyčia iššoko arba buvo išmestas be sąmonės.

— Laikas niekada nesugaištamas tuščiai, — pamokė jis. — Ar kuris nors iš jūsų beldėsi į bungalų prie baseino duris?

— Tik ne aš. Jie visi gerokai toliau nuo pastato. Neįsivaizdavau, kad tai...

— O kaip Rėmas ir Kubilas?

— Nemanau.

Bošas išsitraukė mobilųjį ir paskambino Solomonui.

— Kur esate? — paklausė.

— Marmonto gatvelėje, beldžiamės į duris. Kaip ir buvo numatyta.

— Viešbutyje ką nors sužinojote?

— Ne, niekas nieko negirdėjo.

— Ar į kurį nors iš bungalų bandėte užeiti paklausti?

Prieš atsakydamas Solomonas šiek tiek padelsė.

— Ne, mums neliepta pabandyti užeiti į bungalus, prisimeni?

Bošas suirzo.

— Norėčiau, kad judu sugrįžtumėte ir pasikalbėtumėte su antrojo bungalo svečiu Tomu Reportu.

— Kas jis toks?

— Neva kažkoks garsus rašytojas. Įsiregistravo tuoj po Irvingo ir, galimas daiktas, su juo pasikalbėjo.

— Tai turėjo įvykti maždaug prieš šešias valandas iki mūsiškiam vyrukui nušokant. Ir tu nori, kad mes pasikalbėtume su įsiregistravusiu po jo?

— Taip, tikrai. Padaryčiau tai pats, bet turiu nuvažiuoti pas Irvingo žmoną.

— Antrasis bungalas, supratau.

— Šiandien pat. Ataskaitą gali man atsiųsti elektroniniu paštu.

Bošas uždarė telefoną, suirzęs dėl Solomono tono per visą pokalbį. Ču iškart puolė klausti:

— Iš kur žinai apie tą Reportą?

Haris iš šoninės švarko kišenės išėmė plastikinį futliarą su DVD.

— Tame viešbutyje nėra daug vaizdo stebėjimo kamerų. Bet viena įrengta virš registratūros. Joje užfiksuotas įsiregistruojantis Irvingas ir likusi nakties dalis iki pat aptinkant kūną. Reportas atvyko tuoj po Irvingo. Galbūt jis netgi kėlėsi su juo tuo pačiu liftu iš garažo.

— Tu pasižiūrėjai diske?

— Tik tą dalį, kur jis įsiregistruoja. Likusią peržiūrėsiu vėliau.

— Iš administratoriaus ką nors daugiau sužinojai?

— Tik užregistruotus telefono skambučius ir liukso numerio seifo kombinaciją.

Bošas jam pasakė, kad kambario seifo skaičių kombinacija buvo 1492 ir kad tai nebuvo numatytasis skaičius. Kad ir kas užrakino Irvingo daiktus seife, surinko skaičių arba atsitiktinai, arba apgalvotai.

— Kristupas Kolumbas, — pasakė Ču.

— Ką turi omeny?

— Hari, juk aš svetimšalis. Ar nesimokei savo šalies istorijos? Tūkstantis keturi šimtai devyniasdešimt antraisiais Kolumbas pakėlė bures į mėlynąjį vandenyną — prisimeni?

— Taip. Tikrai. Kolumbas. Bet ką gi tai turi bendra?

Amerikos atradimo data, įkvėpusi sugalvoti seifo kombinaciją, Bošui atrodė labai pritempta.

— Ir tai netgi ne seniausia data, susijusi su šiuo reikalu, — susijaudinęs pridūrė Ču.

— Apie ką tu kalbi?

— Viešbutis, Hari. „Chateau Marmont“ — Prancūzijoje, Luaros slėnyje, tryliktame amžiuje pastatytos pilies analogas.

— Gerai, na ir kas?

— Aš pasiieškojau apie tai informacijos „Google“. Per savo mobilųjį. Pasirodo, anais laikais vidutinis vakarų europiečių ūgis buvo penkios pėdos ir trys coliai. Taigi, jeigu tas viešbutis nukopijuotas, aišku, kodėl balkonų aptvarai tokie žemi.

— Baliustrados. Bet ką tai turi bendra su...

— Atsitiktinė mirtis, Hari. Vyriokas išeina į balkoną įkvėpti gryno oro ar šiaip ko ir persiverčia per balkoną. Ar žinai, kad Džimas Morisonas iš roko grupės „The Doors“ visai taip pat ten iškrito iš balkono tūkstantis devyni šimtai septyniasdešimtaisiais?

— Nuostabu. O kaip dėl šiek tiek vėlyvesnių laikų? Ar tu sakai, kad jie turi...

— Ne, čia nėra jokios bendros istorijos. Aš tik sakau... na, supranti.

— Ne, nesuprantu. Ką tu sakai?

— Aš sakau, kad jeigu privalome tai įvertinti kaip nelaimingą atsitikimą, idant mūsų šefas ir valdžia liktų patenkinti, galime šitaip išsisukti.

Juodu ką tik pervažiavo kalno viršūnę ir kirto Malholando kelią. Dabar leidosi į Studio Sitį, kur su šeima gyveno Džordžas Irvingas. Kitoje gatvėje Bošas staigiai pasuko vairą, įnėrė į Dona Pegitos alėją ir sustojo. Įstūmė pavarų dėžės svirtį į neutralią padėtį ir sėdynėje pasigręžęs užsipuolė partnerį.

— Iš kur ištraukei, kad stengiamės patenkinti valdžią?

Ču iškart sutriko.

— Na... aš ne... tik sakau, jeigu mes norime... klausyk, Hari, aš nesakau, kaip iš tikrųjų yra. Tai tik galimybė.

— Galimybė, šikniau. Jis arba įsiregistravo į viešbutį, nes norėjo išsiregistruoti iš šio pasaulio, arba kas nors jį ten atviliojo, pritrenkė ir paskui numetė. Nebuvo jokio nelaimingo atsitikimo, ir aiškinuosi ne ką nors kitką, o kas iš tikrųjų įvyko. Jeigu tas vyrukas pats išėjo, tebūnie, ir tarėjui teks su tuo susitaikyti.

— Gerai, Hari.

— Nenoriu klausytis apie Luaros slėnį arba „The Doors", ar dar apie ką nors, kas blaško dėmesį. Didelė tikimybė, kad šis vyrukas neketino baigti ant šaligatvio prie „Chateau Marmont". Galėjo būti vienaip ar kitaip. Ir atmetęs į šalį visą politiką, aš tai išsiaiškinsiu.

— Girdžiu tave, Hari. Aš nieko neturėjau omenyje, aišku? Tik mėginau padėti. Užmesti didelį tinklą. Prisimeni, pats man sakei, kad šitaip daroma.

— Tikrai.

Bošas vėl pasisuko į priekį ir įjungė priekinės eigos pavarą. Apgręžė automobilį ir nuvažiavo atgal Laurų kanjono bulvaro link. Ču desperatiškai stengėsi pakeisti temą.

— Ar buvo kas nors tokio užregistruotuose skambučiuose?

— Jokių įeinančių skambučių. Apie vidurnaktį Irvingas paskambino į garažą, ir tai viskas.

— Dėl ko skambino?

— Turėsime pasikalbėti su naktiniu budėtoju — jis iš ten išėjo, mums nespėjus jo sulaikyti. Ten irgi vedamas skambučių registracijos žurnalas ir pagal šį Irvingas paskambino paklausti, ar nepalikęs automobilyje savo telefono. Mes radome telefoną seife, tad arba Irvingas apsiriko, arba telefonas buvo paliktas automobilyje ir paskui atneštas į jo kambarį.

Kurį laiką abu tylėjo, svarstydami apie skambutį į garažą. Galiausiai Ču prašneko:

— Patikrinai automobilį?

— Taip. Jame nieko nebuvo.

— Velnias. Manau, būtų lengviau, jeigu ten būtų buvęs raštelis arba šiaip kas nors.

— Aha. Bet nebuvo.

— Labai gaila.

— Taip, labai gaila.

Likusį kelią iki Džordžo Irvingo namų juodu važiavo tylėdami.

Kai atvyko vairuotojo pažymėjime nurodytu adresu, Bošas pamatė prie šaligatvio pastatytą jau pažįstamą „Lincoln Town Car". Priekyje sėdėjo tie patys du vyrai. Tai reiškė, kad tarėjas Irvingas kažkur name. Bošas pasiruošė naujam susirėmimui akis į akį su priešu.

7

Tarėjas Irvingas pats atidarė sūnaus namo duris. Pravėrė jas tik savo kūno pločiu, ir iškart matėsi, kad nenori Bošo ir Ču įsileisti.

— Tarėjau, — kreipėsi Haris, — norėtume jūsų marčiai užduoti keletą klausimų.

— Debora tai labai sunkiai išgyvena, detektyve. Būtų geriau, jeigu jūs atvyktumėte kuriuo nors kitu laiku.

Prie slenksčio Bošas apsidairė aplink, net žvilgtelėjo už savęs į Ču ant žemesnio laiptelio, o tik paskui vėl pasisuko į Irvingą ir atsakė:

— Mes atliekame tyrimą, tarėjau. Pokalbis su ja yra svarbus, ir negalime jo atidėlioti.

Juodu žvelgė vienas į kitą, ir nė vienas nenorėjo nusileisti.

— Juk pats manęs paprašėte ir sakėte nedelsti, — galiausiai priminė Bošas. — Aš taip ir darau. Tai įsileisite mus ar ne?

Irvingas atlyžo ir žingtelėjo atgal, plačiau atverdamas duris. Bošas ir Ču įėjo į vestibiulį su staliuku raktams ir paketams padėti.

— Ką sužinojote iš nusikaltimo vietos? — skubiai paklausė Irvingas.

Bošas dvejojo nežinodamas, ar derėtų taip greitai aptarinėti su juo bylą.

— Kol kas nedaug. Tokioje byloje kaip ši daug kas priklausys nuo autopsijos.

— Kada tai įvyks?

— Dar nenumatyta.

Bošas pasižiūrėjo į laikrodį.

— Jūsų sūnaus kūnas vos prieš porą valandų pateko į morgą.

— Na, tikiuosi, jūs pareikalavote, kad ją paskirtų kuo greičiau.

Bošas pamėgino nusišypsoti, bet šitai nesuveikė.

— Gal dabar palydėtumėte mus pas savo marčią?

— Vadinasi, jūs nereikalavote paskubėti.

Bošas pažvelgė Irvingui per petį ir pamatė prieškambarį, kuris vedė į erdvesnę patalpą su besisukančiais laiptais. Nė ženklo, kad dar kas nors būtų name.

— Tarėjau, nenurodinėkite man, kaip vesti tyrimą. Jeigu norite mane nuo jo nušalinti — puiku, paskambinkite policijos viršininkui, ir tegul jis mane nušalina. Bet kol dar byla priskirta man, vesiu tyrimą taip, kaip man atrodys geriausia.

Irvingas atsitraukė.

— Žinoma, — pasakė jis. — Einu, pakviesiu Deborą. Gal su savo partneriu palauktumėte svetainėje?

Jis įsivedė juos vidun į svetainę. Paskui dingo. Bošas pažvelgė į Ču ir papurtė galvą, kai šis jau rengėsi paklausti, iš kur Haris žino, kad Irvingas kišasi į tyrimą.

Ču prilaikė liežuvį, ir kaip tik sugrįžo Irvingas, atsivesdamas stulbinamai gražią blondinę. Bošas spėjo, kad ji įpusėjusi

penktą dešimtį. Aukšta ir laiba, bet ne pernelyg. Atrodė ištikta sielvarto, bet tai nė kiek nemenkino grožio moters, senstančios taip gražiai kaip puikus vynas. Irvingas ją už parankės nuvedė prie kėdės priešais kavos staliuką kitapus sofos. Bošas priėjo, bet neatsisėdo. Laukė norėdamas pamatyti, kaip elgsis Irvingas, ir kai paaiškėjo, kad tarėjas ketina per pokalbį pasilikti, Haris paprieštaravo.

— Mes čia atvykome pasikalbėti su ponia Irving ir turime tai padaryti vieni, — pareiškė jis.

— Mano marti nori, kad tokiu metu būčiau kartu su ja, — atrėmė Irvingas. — Ir neketinu niekur išeiti.

— Puiku. Jeigu galėtumėte būti kur nors netoliese, kai jai jūsų prireiktų, tai labai padėtų. Bet mums su ponia Irving reikia pasikalbėti vieniems.

— Tėti, viskas gerai, — pasakė Debora Irving, sušvelnindama situaciją. — Aš atlaikysiu. Kodėl jums nesusiradus virtuvėje ko nors užvalgyti?

Irvingas nuvėrė žvilgsniu Bošą, galbūt persvarstydamas savo reikalavimą, kad bylą tirtų Haris.

— Tik pašauk, jeigu manęs reikės, — pagaliau tarė jis ir paliko svetainę.

Bošas ir Ču atsisėdo, ir Haris prisistatė, kas juodu tokie.

— Ponia Irving, noriu...

— Galite mane vadinti Debora.

— Gerai, Debora. Užjaučiame jus dėl vyro netekties. Taip pat esame dėkingi, kad tokiu sunkiu metu sutikote su mumis pasikalbėti.

— Ačiū, detektyve. Aš sutinku kalbėtis. Tik nemanau, kad galėsiu jums ką nors atsakyti, o sukrėtimas nuo to daugiau nei...

Ji apsidairė aplink, ir Bošas suprato, ko ieškanti. Akyse vėl sužibo ašaros. Bošas pamojo Ču.

— Surask jai higieninių servetėlių. Pasižiūrėk vonios kambaryje.

Ču atsistojo. Bošas įdėmiai stebėjo moterį, ieškodamas nuoširdaus jausmo požymių.

— Nesuprantu, kodėl jis taip pasielgė, — prašneko ji.

— Kodėl mums nepradėjus nuo lengvų klausimų? Tokių, į kuriuos galite atsakyti. Pavyzdžiui, kada paskutinį kartą matėte savo vyrą?

— Vakar vakare. Išvažiavo po vakarienės ir nebesugrįžo.

— Ar jis pasakė, kur važiuoja?

— Tik pasakė, kad jam reikia pakvėpuoti grynu oru, kad nuleis automobilio viršų ir pavažiuos aukštyn Malholando keliu. Dar prašė jo nelaukti. Aš ir nelaukiau.

Bošas tikėjosi išgirsti ką nors daugiau, bet ji tylėjo.

— Ar jam tai nebuvo įprasta — šitaip išvykti pasivažinėti?

— Pastaruoju metu dažnai taip darydavo. Tačiau nemanau, kad iš tikrųjų važinėjosi.

— Norite pasakyti, kad jis veikė ką kita?

— Sudėkite taškus, leitenante.

— Aš detektyvas, ne leitenantas. Kodėl jūs pati už mane nesudedate taškų, Debora? Ar žinote, ką jūsų vyras veikė?

— Ne, nežinau. Tik sakau jums, kad nemanau, jog jis tiesiog važinėjosi po Malholandą. Maniau, kad su kuo nors susitikinėja.

— Jo paties nepaklausėte?

— Ne. Ketinau paklausti, bet laukiau.

— Ko laukėte?

— Tiksliai nežinau. Paprasčiausiai laukiau.

Sugrįžo Ču su higieninių servetėlių dėžele ir padavė jai, bet dabar moters akys atrodė šaltos ir atšiaurios. Bošas sunkiai galėjo patikėti, kad vyras važinėtųsi vėlai vakarais, kai namie laukia tokia graži žmona kaip Debora Irving.

— Grįžkime šiek tiek atgal. Pasakėte, kad jis išvyko, kai judu pavakarieniavote. Namie ar kur nors kitur?

— Namie. Nebuvome labai alkani. Valgėme tik sumuštinių.

— Ar prisimenate, kuriuo laiku vakarieniavote?

— Apie pusę aštuntos. Jis išvažiavo pusę devintos.

Bošas išsitraukė bloknotą ir tai pasižymėjo. Prisiminė, kad Solomonas ir Glenvilis sakė, jog kažkas — veikiausiai Džordžas Irvingas — aštuntą penkiasdešimt rezervavosi numerį „Chateau“ — dvidešimt minučių po to, kai, pasak Deboros, vyras išvažiavo iš namų.

— Vienas-keturi-devyni-du.

— Atleiskite?

— Ar tie skaičiai ką nors jums reiškia? Vienas-keturi-devyni-du — tūkstantis keturi šimtai devyniasdešimt du?

— Nesuprantu, apie ką kalbate.

Ji atrodė nuoširdžiai sutrikusi. Nenuosekliai užduodamas klausimus Bošas norėjo ją išmušti iš pusiausvyros.

— Jūsų vyrui priklausantys daiktai — piniginė, telefonas ir sutuoktuvių žiedas — buvo viešbučio numerio seife. Tokia kombinacija įvesta jam užrakinti. Ar tie skaičiai jūsų vyrui arba jums turi kokią nors reikšmę?

— Nežinau tokios.

— Gerai. Ar jūsų vyras buvo bent kiek susipažinęs su „Chateau Marmont“? Ar kada nors anksčiau jis buvo ten apsistojęs?

— Mes anksčiau esame ten buvę drauge, bet, kaip sakiau, aš tikrai nežinojau, kur jis per savo pasivažinėjimus vyksta. Galbūt ir ten. Nežinau.

Bošas linktelėjo.

— Kaip jūs apibūdintumėte savo vyro dvasinę būseną, kai paskutinį kartą jį matėte?

Moteris ilgai galvojo, paskui gūžtelėjusi pečiais pasakė, kad, jos nuomone, vyras atrodė normaliai — nei prislėgtas, nei susijaudinęs.

— Kaip jūs apibūdintumėte judviejų santuoką?

Ji trumpam nuleido akis į grindis, paskui vėl jas pakėlė.

— Sausį būtų buvusios mūsų dvidešimtosios metinės. Dvidešimt metų — ilgas laiko tarpas. Būta visko: daug aukštumų ir žemumų, bet daugiau aukštumų nei žemumų.

Bošas įsidėmėjo, kad ji neatsakė į jo klausimą.

— O kaip dabar? Buvote aukštai ar žemai?

Ji ilgai tylėjo, o paskui atsakė:

— Mudviejų sūnus — mudviejų vienturtis — rugpjūtį išvyko į koledžą. Buvo sunku apsiprasti.

— Ištuštėjusio lizdo sindromas, — pakomentavo Ču.

Abu — ir Bošas, ir Debora — pažvelgė į jį, bet vaikinas nieko daugiau nepridūrė ir atrodė kvailokai dėl to, kad įsiterpė.

— Kurią sausio dieną turėjo būti jūsų metinės? — paklausė Bošas.

— Ketvirtą.

— Vadinasi, judu susituokėte tūkstantis devyni šimtai devyniasdešimt antrųjų sausio ketvirtą?

— O, Dieve mano!

Nesmagiai pasijutusi, kad neatpažino seifo kombinacijos viešbučio numeryje, ji užsidengė delnais burną. Iš akių nuriedėjo ašaros, ir moteris išsitraukė iš dėželės popierinę servetėlę.

— Kaip kvaila! Turbūt pagalvosite, kad aš visiška...

— Viskas gerai, — nuramino Bošas. — Aš tai pasakiau kaip metus, o ne visą datą. Gal žinote, ar jis tuos skaičius naudojo kaip kombinaciją ar slaptažodį?

Ji papurtė galvą.

— Nežinau.

— Bankomato slaptažodis?

— Ne, abu naudojome savo sūnaus gimtadienio datą — penki-du-devyniasdešimt trys.

— O kaip jo mobiliojo telefono?

— Tam irgi Čedo gimtadienio data. Aš naudodavausi Džordžo telefonu.

Bošas užsirašė į bloknotą naują datą. Specialiųjų tyrimų poskyrio grupė mobilųjį telefoną užregistravo kaip daiktinį įrodymą, ir dabar jis buvo pakeliui į centrinę būstinę. Ten jis galės telefoną atrakinti ir pamatyti visų ankstesnių skambučių sąrašą. Bet teks pasvarstyti, ką tai reiškia. Viena vertus, panaudota Irvingų vestuvių metinių data turėtų rodyti, kad tai Džordžas Irvingas surinko skaičius kambario seife. Bet vestuvių datą galima surasti internete metrikacijos įrašuose. Vėlgi tai informacija, kuri nepadeda atmesti nei savižudybės, nei nužudymo.

Tad jis nusprendė pamėginti paieškoti kitos galimybės.

— Debora, kaip jūsų vyras užsidirbo pragyvenimui?

Ji atsakė smulkiau nušviesdama tai, ką jam jau papasakojo Irvinas Irvingas. Džordžas sekė savo tėvo pėdomis ir dvidešimt vienerių įsidarbino LAPD. Bet po penkerių metų darbo patruliu jis paliko departamentą ir įstojo į Teisės fakultetą. Įgijęs teisės daktaro laipsnį, nuėjo dirbti į municipalitetą — juriskonsulto biuro kontraktų skyriuje. Ten liko iki tol, kol tėvas balotiravosi į miesto tarybą ir laimėjo. Džordžas metė tarnybą municipalitete ir pradėjo verstis kaip samdomas konsultantas. Naudodamasis savo patirtimi ir ryšiais su tėvu bei kitais vietinės administracijos šulais ir biurokratais, padėjo savo klientams patekti į valdžios koridorius.

Džordžas Irvingas turėjo platų klientų ratą, tarp jų — vilkikų įmonių, licencijuotų taksi kompanijų, betono tiekėjų, statybų rangovų, miesto įstaigų valytojų ir teisėsaugos bylininkų. Buvo žmogus, galintis nukreipti prašymą į reikiamas ausis reikiamu metu. Jeigu norėjai tvarkyti reikalus su Los Andželo municipalitetu, tai Džordžas Irvingas buvo kaip tik tas žmogus, kurį derėjo pamatyti. Jis turėjo kontorą merijos paunksnėje, bet darbus nuveikdavo ne kontoroje. Irvingas bastydavosi po administracinius merijos flygelius ir miesto tarybos kabinetus. Jis darbuodavosi kaip tik ten.

Džordžo Irvingo našlė papasakojo, kad jos vyro darbas teikė jiems labai gražų pragyvenimą. Jų namo vertė siekė per milijoną dolerių, net atsižvelgiant į ekonomikos nuosmukį. Bet taip pat per šį darbą jam pasitaikydavo ir įsigyti priešų. Nepatenkintų klientų arba besivaržančiųjų dėl tų pačių kontraktų kaip ir jo klientai — Džordžas Irvingas veikė pasaulyje, kuriame konkurencija buvo neišvengiama.

— Ar jis kada nors kalbėdavo apie kokį nors reikalą arba konkretų jo nuviltą ar griežiantį dantį asmenį?

— Džordžas man apie tai nieko nekalbėdavo. Tačiau jis turi kontoros administratorę. Turbūt derėtų sakyti — turėjo. Ji veikiausiai daugiau apie visa tai žinos nei aš. Džordžas man mažai pasakodavo apie savo veiklą. Nenorėjo manęs jaudinti.

— Kuo ji vardu?

— Deina Rouzen. Ji ilgai buvo kartu su juo — dar nuo tų laikų, kai abu dirbo municipaliteto juriskonsulto biure.

— Ar šiandien su ja kalbėjotės?

— Taip, bet ne po to, kai sužinojau...

— Jūs su ja kalbėjotės dar nežinodama, kad jūsų vyras mirė?

— Taip, kai rytą atsikėlusi supratau, kad jis vakar naktį nesugrįžo namo. Neatsiliepė ir savo mobiliuoju, tad aštuntą paskambinau į kontorą ir pasikalbėjau su Deina — norėjau išsiaiškinti, ar ji jo dar nematė. Pasakė — ne.

— Ar jai paskambinote dar kartą, kai sužinojote apie savo vyro mirtį?

— Ne, nepaskambinau.

Bošas pamanė, gal tarp tų dviejų moterų esama kokios nors problemos ar pavydo. Ar galėtų Deina Rouzen būti ta moteris, pas kurią, Deboros manymu, jos vyras važinėja naktimis?

Jis užsirašė pavardę ir užvertė bloknotą. Pagalvojo, kad pradžiai turi pakankamai. Dar neaprėpė visų detalių, bet dabar ne laikas ilgam klausimų ir atsakymų seansui. Neabejojo, jog pas Deborą Irving dar sugrįš. Atsistojo, juo pasekė ir Ču.

— Manau, kol kas užteks, Debora. Suprantame, dabar jums sunkus metas ir norite būti su šeima. Ar jau pranešėte sūnui?

— Ne, tėtis pranešė. Jam paskambino. Čedas šįvakar parskrenda.

— Kur jis mokosi?

— SFU — San Francisko universitete.

Bošas linktelėjo. Jis domėjosi ta mokslo įstaiga, nes dukra jau mąstė apie kitą lavinimosi pakopą. SFU buvo viena iš galimybių. Taip pat prisiminė, kad kaip tik ten Bilas Raselas žaidė koledžų futbolą.

Haris norės pasikalbėti ir su sūnumi, bet Deborai apie tai neužsiminė.

— O kaip draugai? Turėjo kokių nors artimų?

— Iš tikrųjų tai ne. Tiesą sakant, turėjo vieną artimą draugą, bet pastaruoju metu jie nedažnai matydavosi.

— Kas jis?

— Toks Bobas Meisonas. Jie pažįstami nuo Policijos akademijos laikų.

— Bobas Meisonas vis dar faras?

— Taip.

— Kodėl pastaruoju metu jie nesimatydavo?

— Nežinau. Tiesiog nesimatydavo ir tiek. Neabejoju, tik laikinai. Turbūt tokie yra vyrai.

Bošas nebuvo tikras, ką pastaraisiais žodžiais ji norėjo pasakyti apie vyrus. Savo gyvenime jis neturėjo nieko, ką laikytų geriausiu draugu, bet visada tarėsi esąs kitoks. Daugelis vyrų turi draugų, net geriausių draugų. Jis užsirašė Meisono pavardę, paskui padavė Deborai Irving savo tarnybinę kortelę su mobiliojo telefono numeriu ir paragino skambinti bet kuriuo metu.

Bošas palinkėjo jai sėkmės ir drauge su Ču išėjo. Jiems dar nepasiekus automobilio, pro paradines duris išėjo Irvinas Irvingas ir šūktelėjo:

— Taip ir ketinate išvykti, nepasimatę su manimi?

Bošas padavė raktelius Ču ir liepė atbulom išvaryti automobilį iš kiemo. Palaukė, kol liks su Irvingu vienudu, ir tik tuomet prašneko:

— Tarėjau, mums reikia kai ką išsiaiškinti. Aš nuolat jus informuosiu, bet neketinu duoti ataskaitos. Tai ir visas skirtumas. Tyrimą atlieka policija, o ne municipalitetas. Kadaise buvote policininkas, bet dabar nebesate. Kai turėsiu ką nors jums pranešti, išgirsite.

Jis apsisuko ir patraukė gatvės link.

— Prisiminkite, noriu naujausių žinių iki dienos pabaigos, — šūktelėjo jam pavymui Irvingas.

Bošas nesureagavo. Toliau ėjo, lyg būtų neišgirdęs.

Bošas liepė Ču važiuoti į šiaurę Panorama Sičio link.

— Mes jau vis tiek čia pakilę, — pasakė jis. — Galėtume pasidomėti ir Kleitonu Pelu. Jeigu jis ten, kur ir privalėtų būti.

— Maniau, Irvingo bylai pirmumas.

— Taip ir yra.

Daugiau nieko Bošas neaiškino. Ču linktelėjo, bet jam mintyse kirbėjo kas kita.

— O jeigu ko nors užvalgytume? — paklausė. — Dirbome per visus priešpiečius, ir aš badauju, Hari.

Bošas irgi jautėsi alkanas. Pasižiūrėjo į laikrodį ir pamatė, kad jau beveik trečia.

— Buvusių kalinių laikinojo prieglobsčio namai gerokai toliau palei Vudmano aveniu, — atsakė. — Ten kadaise būdavo gana geras takų* furgonas prie „Nordhofo" metro stoties. Prieš kelerius metus dalyvavau San Fernando teismo byloje, ir mudu su partneriu kasdien per priešpiečius puldavome prie to furgono. Lyg ir vėloka, bet jeigu pasiseks, jį dar ten rasime.

* Isp. *taco* — meksikietiška susukta kukurūzų tortilija su mėsos ar sūrio įdaru.

Ču buvo pusiau vegetaras, bet paprastai mintis apie meksikietišką maistą jam patikdavo.

— Kaip manai, tame furgone turės buritų* su pupelėmis?

— Tikriausiai. Jeigu ne, tai ten turi *tako* su krevetėmis. Esu jų valgęs.

— Planas lyg ir geras.

Jis spustelėjo akceleratorių.

— Ar su Ignasiju? — galiausiai paklausė Ču. — Kalbu apie partnerį.

— Aha, su Ignasiju, — patvirtino Bošas.

Jis susimąstė apie paskutinio savo partnerio likimą. Jis prieš dvejus metus buvo nužudytas maisto produktų parduotuvės pagalbinėse patalpose, kai dirbo prie bylos, per kurią Haris susipažino su Ču. Likusį kelią abu dabartiniai partneriai tylėjo.

Laikinojo prieglobsčio namai, kuriuose dabar leido laiką Kleitonas Pelas, buvo Panorama Sityje — plačiame rajone prie San Fernando slėnio geografinio centro. Tai buvo pirma suplanuota Los Andželo gyvenvietė, iškilusi po Antrojo pasaulinio karo, suklestėjimo ir entuziazmo metais. Mylias apelsinų giraičių ir ganyklų pakeitė besidriekiantys tartum iki begalybės nebrangūs surenkamieji serijinės statybos gyvenamieji namukai bei žemaaukščiai daugiabučiai ir suformavo naują Slėnio kraštovaizdį. Prigludusi prie netoliese esančių pramoninių „General Motors“ gamyklos ir „Schlitz“ alaus daryklos kvartalų, naujųjų statybų gyvenvietė simbolizavo Los Andželo automobilinės utopijos epochą: kiekvienas pilietis turi darbą ir transporto priemonę į jį važinėti. Kiekvienas namas turi garažą. Kiekvienas vaizdas — supančių kalnų panoramą. Skirtą tik Amerikoje gimusiems baltiesiems.

Bent šitaip reklamuota 1947-aisiais, kai buvo rengiamas planas ir pardavinėjami sklypai. Tačiau nuo tada, kai perkirp-

* Isp. *burritos* — meksikietiškas valgis — perpus sulenktos tortilijos su skrudintų pupelių įdaru.

tas šlovingo rytojaus bendruomenės atidarymo kaspinas, GM ir „Schlitz“ išsiplėtė, ir kalnų vaizdai tapo ūkanoti nuo smogo. Gatvės prisikimšo liaudies ir transporto, nuolat augo nusikalstamumas ir daugelyje iš tų garažų apsigyveno žmonės. Miegamųjų langus užtvėrė geležinės grotos, o daugiabučių kiemuose skersai kadaise plačių ir maloniai kviečiančių įeigų įrengti saugos vartai. Grafičiai žymėjo gaujų teritorijas, ir galiausiai iš Panorama Sičio, savo pavadinimu simbolizavusio ateitį, tokią pat plačią ir beribę kaip vaizdai 360 laipsnių aplink, nūnai liko tik skaudi ironija. Vieta su pavadinimu, labai menkai atspindinčiu tikrąją padėtį. Kadaise išdidžios priemiestinės nirvanos kvartalų gyventojai reguliariai organizuodavosi ištrūkti į gretimus Misijos ar Šiaurinių kalvų ir net Van Naiso rajonus, stengdamiesi nebūti siejami su Panorama Sičiu.

Bošui ir Ču pasisekė. Prie šaligatvio ties Vudmano aveniu ir Nordhofo gatvės sankryža tebestovėjo „Tacos la Familia“ furgonas. Ču surado tarpą įsisprausti vos dviem automobiliais toliau nuo šio, ir juodu išlipo. *Taquero** viduje tvarkėsi ir nukėlinėjo nuo prekystalio gaminius, bet vis dėlto juos aptarnavo. Buritų nebuvo, tad Ču užsisakė takų su krevetėmis, o Bošas pasirinko *carne asada***. Pro langelį jiems padavė išspaudžiamą plastikinį butelį *salsos****. Užsigerti kiekvienas paėmė po butelį „Jarritos Pineapple“ — ananasinio limonado, — ir priešpiečiai jiems abiem kainavo aštuonis dolerius. Bošas žmogui padavė dešimt ir liepė grąžą pasilikti.

Aplinkui kitų klientų nebuvo, tad Bošas padažo butelį nusinešė prie automobilio. Juodu valgė pasilenkę virš variklio kapoto, kad padažu neapsivarvintų drabužių.

— Neblogai, Hari, — valgydamas linktelėjo galva Ču.

* Takų pardavėjas (isp.).

** Ant grotelių paruoštas mėsos kepsnys, dažniausiai jautienos, gali būti susmulkintas ir dedamas į takas.

*** Aštrus smulkintų daržovių (pomidorų, svogūnų, aitriųjų paprikų) padažas.

Pilna burna Bošas irgi linktelėjo. Galiausiai nurijo kąsnį ir išspaudė dar aitriojo padažo ant antros takos, paskui per kapotą padavė butelį partneriui.

— Gera *salsa*, — pagyrė. — Ar kada nors valgei iš „El Matador“ furgono Rytų Holivude?

— Ne, kur tai yra?

— Prie Vakarų aveniu ir Leksingtono gatvės kampo. Šitas geras, bet „El Matador“, manau, yra geriausias. Tačiau stovi ten tik naktimis, o kad ir kaip būtų, naktį viskas skaniau.

— Ar ne keista, kad Vakarų aveniu yra *Rytų* Holivude?

— Niekada apie tai nepagalvodavau. Kitą kartą, kai po darbo būsi ten, išbandyk „El Matador“, ir man pasakysi, ką manai.

Bošas sumojo nebuvęs prie „El Matador“ nuo tada, kai pas jį apsigyveno duktė. Tuo metu jis nemanė, kad valgyti automobiliuose ar ant jų ir maitintis iš furgonų būtų jai tinkama. Galbūt dabar kitaip. Ko gero, jai patiktų.

— Kaip su Pelu elgsimės?

Bošas savo partneriui pasakė, kad kol kas dar nenori Kleitonui Pelui atskleisti tikrosios susidomėjimo juo priežasties. Byloje per daug nežinomųjų. Pirma jis nori nustatyti, ar Pelas ten, kur ir turi būti, mestelėti į jį žvilgsnį ir galbūt užmegzti pokalbį nesukeliant seksualiniam nusikaltėliui įtarimų.

— Sunkiai įgyvendinama, — pilna paskutinio kąsnio burna sumykė Ču.

— Turiu mintį.

Bošas išdėstė savo planą, paskui sugumuliavęs visą foliją ir servetėles išmetė į šiukšliadėžę už takų furgono. Padėjo plastikinį *salsos* butelį ant prekystalio ir pamojo *taquero*.

— *Muy sabroso.**

— *Gracias.***

* Labai skanu (isp.).
** Dėkui (isp.).

Kai jis grįžo atgal į automobilį, Ču jau sėdėjo prie vairo. Jie apsisuko ir leidosi Vudmano aveniu. Suzvimbė Bošo mobilusis, ir jis pasižiūrėjo į ekranėlį. Numeris buvo iš centrinės būstinės, bet Haris jo neatpažino. Vis dėlto atsiliepė. Maršalas Makmilanas — poskyrio ryšiams su žiniasklaida vadovas.

— Detektyve Bošai, aš jų neprisileidžiu, bet šiandien mums teks ką nors pateikti apie Irvingą.

— Dar nėra ko pateikti.

— Ar galite bent ką man duoti? Turiu čia dvidešimt skambučių. Ką jiems pasakyti?

Bošas šiek tiek pagalvojo svarstydamas, ar būtų galima kaip nors išnaudoti žiniasklaidą, kad padėtų tyrimui.

— Pasakykite, kad mirties priežastis tiriama. Ponas Irvingas nukrito iš savo numerio „Chateau Marmont“ septinto aukšto balkono. Šiuo metu nežinoma, ar tai buvo nelaimingas atsitikimas, savižudybė ar žmogžudystė. Bet kuris, turintis kokios nors informacijos apie paskutines pono Irvingo gyvenimo valandas viešbutyje ar anksčiau, turėtų susisiekti su PŽS. Ir taip toliau, ir taip toliau, juk žinote, kaip tai pateikti.

— Taigi, kol kas jokio įtariamojo.

— Taip nesakykite. Potekstė atskleistų, kad aš ieškau įtariamųjų. Iki to dar net nepriėjome. Nežinome, kas atsitiko, tad teks laukti autopsijos rezultatų, taip pat ir tebesikaupiančios informacijos.

— Gerai, supratau. Taigi taip ir pranešime.

Bošas uždarė telefoną ir perpasakojo pokalbį Ču. Po penkių minučių jie atvažiavo prie „Buena Vista“ komplekso, kurį sudarė keletas dviaukščių daugiabučių su itin stiprios saugos kiemu ir iškaba, perspėjančia prašalaičius laikytis atokiai. Ne tik nebuvo laukiami interesantai, bet į neįleidžiamųjų sąrašą įtraukti ir vaikai. Ant vartukų įmontuotoje dėžutėje skelbimas visuomenę perspėjo: įstaiga glaudžia lygtinai paleistus ir nuolat prižiūrimus

seksualinius nusikaltėlius. Storas plastikinis dėžutės langelis buvo subraižytas ir ištepliotas nuo daugybės pastangų jį išdaužyti ir išmarginti grafičiais.

Kad galėtų nuspausti durų skambutį, Bošas turėjo ranka iki alkūnės siekti pro mažą angą vartukuose. Paskui laukė, kol galiausiai atsiliepė moters balsas.

— Kas ten?

— Iš LAPD. Mums reikia pasikalbėti su tuo, kas čia vadovauja.

— Šiuo metu jos nėra.

— Tokiu atveju, manau, mums reikia pasikalbėti su jumis.

Kitapus vartukų buvo vaizdo stebėjimo kamera, įrengta ganėtinai toli, kad būtų sunku ją vandališkai suniokoti. Bošas vėl įkišo pro angą ranką su savo ženkleliu ir jį iškėlė. Po kelių akimirkų užraktas suzvimbė. Abu įsispraudė vidun.

Vartukai vedė į tunelį primenantį įėjimą, pro kurį juodu pateko į centrinį kiemą. Vėl išniręs į dienos šviesą, Bošas pamatė keletą ratu ant kėdžių sėdinčių vyrų — konsultavimo ir reabilitacijos seansas. Jis ne itin vertino idėją reabilituoti seksualinius plėšrūnus. Nemanė, kad juos galima išgydyti be kastracijos — pageidautina chirurginės, o ne cheminės. Bet buvo pakankamai gudrus, kad tokias mintis pasilaikytų sau — priklausomai nuo draugijos, su kuria bendraudavo.

Bošas apžvelgė vyrus rate, tikėdamasis atpažinti Kleitoną Pelą, bet bergždžiai. Keli vyrai sėdėjo nugaromis į įėjimą, o kiti susikūprinę slėpė veidus po beisbolo kepuraitėmis ar delnais prie burnų, gilaus susimąstymo pozomis. Daugelis iš jų slapčia stebėjo Bošą ir Ču. Ratu sėdintys vyrai būtų lengvai atpažinę, kad jie yra farai.

Po kelių sekundžių prie jųdviejų prisiartino moteris su pavardės kortele prie ligoninės chalato krūtinės kišenėlės. Įrašas skelbė: dr. Hana Stoun. Nerūpestingai už pakaušio surištais švie-

siai rausvais plaukais ji atrodė patraukliai. Įpusėjusi penktą dešimtį. Bošas dar pastebėjo, kad laikrodį nešioja ant dešinio riešo ir šitaip iš dalies pridengia tatuiruotę.

— Aš daktarė Stoun. Norėčiau pamatyti jūsų asmens tapatybės dokumentus, ponai.

Bošas ir Ču atsidarė pinigines. Jų policininkų pažymėjimus moteris greitomis patikrino ir sugrąžino.

— Prašom eiti su manimi. Bus geriau, jeigu vyrai jūsų lauke nematys.

— Tam galbūt jau per vėlu, — tarė Bošas.

Ji nutylėjo. Juodu buvo nuvesti į butą iš pastato fasado pusės, paverstą kabinetais ir asmeninės psichoterapijos kambariais. Daktarė jiems pasisakė esanti reabilitacijos programos vadovė. Jos šefas, įstaigos administratorius ir direktorius, visą dieną yra mieste, išvykęs į posėdį dėl finansavimo. Ji kalbėjo glaustai ir labai dalykiškai.

— Kuo galiu jums padėti, detektyvai?

Kiekviename jos iki šiol ištartame žodyje, net ir apie posėdį dėl finansavimo, skambėjo gynybinė gaidelė. Mat ji žinojo, kad farai nepritaria tam, kas čia daroma, ir buvo pasirengusi tai ginti. Neatrodė iš tokių moterų, kurios dėl ko nors trauktųsi.

— Mes tiriame nusikaltimą, — paaiškino Bošas. — Dėl išprievartavimo ir nužudymo. Turime apibūdinimą įtariamojo, kuris, manome, galėtų būti čia. Baltasis, dvidešimt aštuonerių trisdešimties metų amžiaus. Jo tamsūs plaukai ir vardas ar pavardė prasideda raide K. Ta raidė ištatuiruota ant įtariamojo kaklo.

Iki šiol Bošas nieko nemelavo. Išprievartavimas ir nužudymas tikrai įvykę. Jis tik nepasakė, kad tai atsitiko prieš dvidešimt dvejus metus. Jo nupasakojimas tiksliai atitiko Kleitono Pelo požymius, nes buvusio nuteistojo aprašymą gavo iš valstijos lyg-

tinio paleidimo komisijos kompiuterio duomenų. O DNR atitikmuo darė Pelą įtariamuoju, tegul ir kaip mažai buvo tikėtina, kad yra susijęs su nužudymu Venis Biče.

— Taigi, ar yra kas nors čia, atitinkantis tokį apibūdinimą?

Stoun šiek tiek delsė atsakyti. Bošas vylėsi, kad ji nesiims ginti į savo programą įtrauktų vyrų. Kad ir kokios sėkmingos programos neva esančios, tarp seksualinių nusikaltėlių visoks recidyvizmas buvo pernelyg dažnas.

— Vienas toks čia yra, — galiausiai prašneko ji. — Bet per pastaruosius penkis mėnesius jis padarė didžiulę pažangą. Man sunku pa...

— Kokia jo pavardė? — pertraukė ją Bošas.

— Kleitonas Pelas. Jis šiuo metu lauke, tarp sėdinčiųjų.

— Ar dažnai jam leidžiama pasišalinti iš šios įstaigos?

— Keturioms valandoms per dieną. Jis turi darbą.

— Darbą? — paklausė Ču. — Jūs paprasčiausiai išleidžiate šiuos žmones?

— Detektyve, čia ne griežtos izoliacijos įstaiga. Kiekvienas vyras atėjo savo noru. Jie lygtinai paleisti iš kalėjimo ir turi registruotis apygardoje, o paskui susirasti vietą gyventi, kur nepažeis seksualiniams nusikaltėliams nustatytų taisyklių. Mes sudarę su apygarda sutartį jiems užtikrinti gyvenimo sąlygas, atitinkančias šiuos reikalavimus. Bet niekas neprivalo čia gyventi. Jie taip elgiasi todėl, kad nori vėl pritapti prie visuomenės. Trokšta būti produktyvūs. Nenori nieko skriausti. Jeigu ateina pas mus, suteikiame jiems konsultacijas ir surandame, kur įsidarbinti. Mes juos maitiname ir duodame lovą. Bet gali čia likti tik tuo atveju, jeigu laikosi mūsų taisyklių. Glaudžiai bendradarbiaujame su Probacijos ir lygtinio paleidimo žinyba, mūsiškis recidyvizmo procentas žemesnis negu šalies vidurkis.

— O tai reiškia, kad nėra puikus, — pakomentavo Bošas. — Daugeliu atvejų plėšrūnas visada lieka plėšrūnu.

— Iš dalies jūs teisus, tačiau ką kita mes galime rinktis, jeigu ne mėginti? Kai žmonės atsėdi nuosprendžiu paskirtą laiką, jie turi būti vėl įsileidžiami į visuomenę. Ši programa — galbūt vienas iš geriausių paskutinių šansų užkirsti kelią būsimiems nusikaltimams.

Bošas suprato, kad dėl jų klausimų Stoun įsižeidė. Jie padarė pirmą klaidingą žingsnį. Nederėjo šios moters nuteikti prieš save. Reikėjo, kad ji bendradarbiautų.

— Atleiskite, — atsiprašė jis. — Neabejoju, programa vertinga. Aš tik mąsčiau apie mūsų tiriamo nusikaltimo detales.

Priėjęs prie lango, Bošas pažvelgė į kiemą.

— Kuris Kleitonas Pelas?

Stoun prisiartinusi parodė pirštu.

— Vyras nuskusta galva. Dešinėje. Tai jis.

— Kada jis nusiskuto galvą?

— Prieš kelias savaites. Kada įvykdytas užpuolimas, kurį jūs tiriate?

Bošas pasisuko ir įrėmė į ją akis.

— Anksčiau.

Ji pažvelgė į jį ir linktelėjo. Suprato prasmę. Jis čia atvyko klausinėti, o ne atsakinėti.

— Sakėte, kad jis turi darbą. Ką veikia?

— Dirba „Grand Mercado“, netoli Raskou rajono Saulėtajame slėnyje. Aptarnauja automobilių aikštelę — surenka parduotuvės vežimėlius, ištuština šiukšlines ir panašiai. Jam moka dvidešimt penkis dolerius per dieną. Užtenka cigaretėms ir bulvių traškučiams. Be jų negali gyventi.

— Kokiomis valandomis jis dirba?

— Kiekvieną dieną skirtingai. Jo darbo grafikas iškabintas prekybos centre. Šiandien jis išvyko į darbą anksti ir ką tik sugrįžo.

Gerai, kad darbo grafiką galima pamatyti prekybos centre. Tai jiems būtų palengvinimas, jeigu vėliau norėtų Pelą paimti iš „Buena Vista“ įstaigos.

— Daktare Stoun, ar Pelas — vienas iš jūsų pacientų?

Ji linktelėjo.

— Turiu su juo keturis seansus per savaitę. Taip pat su juo dirba ir kiti mūsų psichoterapeutai.

— Ką man galite apie jį papasakoti?

— Apie mūsų seansus nieko negaliu pasakoti. Net ir tokiu atveju galioja daktaro ir paciento konfidencialumas.

— Aha, aš tai suprantu, bet mūsų byloje surinkti įrodymai, kad jis pagrobė, išprievartavo ir paskui pasmaugė devyniolikmetę merginą. Man reikia žinoti, kuo gyvena tame rate sėdintis žmogus. Man reikia...

— Palaukite minutėlę. Tik palaukite, — ji iškėlė ranką. — Jūs pasakėte *devyniolikmetę*?

— Taip, tikrai, ir ant jos rasta jo DNR.

Vėlgi ne melas, bet ir ne visa tiesa.

— Negali būti.

— Man nesakykite, kad negali būti. Mokslas neklysta. Jo...

— Gerai, šįkart taip ir yra. Kleitonas Pelas neišprievartavo devyniolikmetės. Pirma, jis homoseksualas. Ir pedofilas. Beveik visi vyrai čia tokie. Plėšrūnai, nuteisti už nusikaltimus prieš vaikus. Antra, prieš dvejus metus jį kalėjime užpuolė grupė vyrų ir iškastravo. Tad Kleitonas Pelas niekaip negali būti jūsų įtariamasis.

Bošas išgirdo, kaip jo partneris staigiai įkvėpė oro. Jį patį irgi ne mažiau sukrėtė daktarės atskleista žinia.

— Kleitono liga ta, kad jis yra apsėstas manijos dėl nesubrendusių berniukų, — tęsė Stoun. — Maniau, kad prieš atvykdami čia kai ką išsiaiškinote.

Bošo veidą nuspalvino nepatogumo raudonis. Ne tik jo pla-

nuota gudrybė pasirodė katastrofiškai klaidinga, bet dabar atsirado dar daugiau įrodymų, kad Lilės Prais byloje kažkas ne taip.

Stengdamasis gelbėti situaciją, jis paklausė:

— Nesubrendusių... Jūs kalbate apie aštuonmečius? Dešimtmečius? Kodėl tokio amžiaus?

— Negaliu į tai gilintis. Jūs peržengiate konfidencialumo ribą.

Bošas vėl nuėjo prie lango ir pažvelgė į Kleitoną Pelą. Jis sėdėjo ant kėdės tiesiai ir atrodė įdėmiai sekantis pokalbį. Nebuvo iš slepiančių veidą, ir nesimatė jokių išorinių jo patirtos traumos požymių.

— Ar kas nors dar žino?

— Žinau tik aš ir rimtai nusižengiau, pasakydama jums. Grupiniai seansai daugeliui mūsų gyventojų turi didelę psichoterapinę vertę. Štai kodėl jie čia ateina. Štai kodėl pasilieka.

Bošas būtų galėjęs pasiginčyti, kad jie pasilieka dėl pastogės ir maisto, bet pasiduodamas iškėlė rankas.

— Daktare, padarykite mums paslaugą, — tarė. — Pelui nesakykite, kad mes čia buvome ir apie jį klausinėjome.

— Nesakysiu. Jį tik sujaudintų. Jeigu manęs paklaus, paprasčiausiai pasakysiu, kad tiriate paskutinį vandalizmą.

— Gražiai skamba. Koks gi buvo paskutinis vandalizmas?

— Kažkas ant mano automobilio šono užpurškė dažais: „Myliu mažylių prievartautojus.“ Jie norėtų mus išgyvendinti iš kaimynystės, jeigu tik galėtų. Matote rate priešais Kleitoną vyrą? Su raiščiu ant akies.

Bošas pažvelgė ir linktelėjo.

— Jį pasigavo iš autobusų stotelės po darbo grįžtantį į centrą. Vietinė gauja. Sudaužytu buteliu išmušė jam akį.

Bošas vėl atsisuko į ją. Žinojo, kad daktarė kalba apie lotynų amerikiečių gaują iš Tadžanga Vošo, dažnai per sausras išdžiūvančio upokšnio, apylinkių. Lotynų amerikiečių mušeikų gau-

jos buvo liūdnai pagarsėjusios savo agresyvumu ir smurtu prieš seksualinius iškrypėlius.

— Kas nors už tai areštuotas?

Ji pašaipiai nusijuokė.

— Dėl arešto turėtų būti atliekamas tyrimas. Bet niekas iš jūsų departamento vandalizmo ar smurto atvejų pas mus netiria.

Nežiūrėdamas į ją Bošas linktelėjo. Žinojo faktus.

— Ką gi, jeigu nebus daugiau klausimų, turiu grįžti prie darbo.

— Ne, daugiau klausimų nebus, — patvirtino Bošas. — Grįžkite prie savo naudingos veiklos, daktare, o mes grįšime prie savosios.

9

Bošas su šūsnimi aplankų po pažastimi ką tik sugrįžo iš archyvo į Policijos administracijos pastatą. Po penktos valandos tarnybinė poskyrio salė jau buvo beveik tuščia. Ču išvykęs namo, ir Bošui tai visai tiko. Ir pats ketino važiuoti ir namie pradėti peržiūrinėti aplankus ir diską iš „Chateau Marmont“ vaizdo stebėjimo kameros. Jau krovėsi aplankus į portfelį, kai pamatė į salę įeinant ir tiesiai prie jo patraukiant Kizę Raider. Jis skubiai užtrenkė portfelį. Nenorėjo, kad Raider imtų klausinėti apie aplankus ir sužinotų, kad jie ne iš Irvingo bylos.

— Hari, maniau palaikysime ryšį, — užuot pasisveikinusi prašneko ji.

— Taip, kai aš turėsiu ką nors nauja. Beje, sveika Kize.

— Klausyk, Hari, neturiu laiko mandagybėms. Mane spaudžia šefas, o jį — Irvingas ir kiti miesto tarybos nariai, kuriuos jis sugebėjo į tai įtraukti.

— Įtraukti į ką?

— Sužinoti, kas nutiko jo sūnui.

— Na, džiaugiuosi, kad esi ten ir pridengi tyrėjus, jog mes galėtume dirbti savo darbą.

Nusivylusi ji giliai atsiduso. Bošas matė dantytą rando kraštą ant jos kaklo po palaidinukės apykakle. Tai jam priminė dieną, kai buvo pašauta. Paskutinę kaip jo partnerės dieną.

Jis atsistojo ir nukėlė nuo rašomojo stalo portfelį.

— Jau išeini? — nustebo ji.

Bošas parodė į laikrodį ant sienos.

— Jau beveik pusė šeštos, o atsižymėjau darbe septintą trisdešimt. Dešimt minučių valgiau priešpiečius nuo savo automobilio priekinio dangčio. Nesvarbu, kaip žiūrėsi, jau atpyliau apie dvi valandas viršvalandžių, už kuriuos miestas nebemoka. Taigi, aha, keliauju namo, nes ten serganti mano mergytė laukia, kada parvešiu jai sriubos. Nebent nori sukviesti miesto tarybą ir pamatyti, ar jie leis.

— Hari, juk čia aš, Kizė. Kodėl šitaip elgiesi?

— Kaip šitaip? Lyg būčiau nepatenkintas politiniu kišimusi į mano bylą? Žinai, tiriu dar vieną — devyniolikmetės merginos, išžagintos ir nužudytos ant uolų Marinoje. Krabai ėmėsi jos kūno. Keista, bet dėl jos niekas iš miesto tarybos man nepaskambino.

Kizė linktelėjo.

— Žinau, Hari, tai neteisinga. Tau svarbus kiekvienas žmogus arba niekas nesvarbus. Bet politikams tai negalioja.

Bošas ilgai ir įdėmiai į ją stebeilijo. Ji pasijautė nepatogiai.

— Kas? — paklausė Krizė.

— Tai tu, ar ne?

— Ką aš?

— „Svarbus kiekvienas žmogus arba niekas nesvarbus.“ Tu šiuos žodžius pavertei mano devizu ir persakei Irvingui. Paskui jis mėgino vaidinti, lyg visą laiką būtų tai žinojęs.

Išvesta iš kantrybės Raider papurtė galvą.

— Dieve mano, Hari, didelio čia daikto? Jo atstovas atėjo ir paklausė: „Kas geriausias Plėšimų ir žmogžudysčių skyriuje?“ Pasakiau, kad tu, bet paskui jis sugrįžo ir pareiškė, kad Irvingas tavęs nenori dėl judviejų praeities nesutarimų. Pasakiau, kad ankstesnių nesutarimų nepaisysi, nes tau svarbus kiekvienas žmogus arba niekas nesvarbus. Štai ir viskas. Jeigu tai tau atrodo pernelyg politizuota, aš nebe tavo draugė.

Kelias sekundes Bošas žiūrėjo į ją. Ji pusiau šypsojosi, laikydama jo susierzinimą nerimtu.

— Pagalvosiu apie tai ir duosiu tau žinią.

Jis žengtelėjo iš savo darbo vietos ir patraukė praėjimu.

— Palauk minutėlę, gerai?

Jis atsigręžė.

— Ką?

— Jeigu nenori kalbėtis su manimi kaip draugas, tai kalbėkis kaip detektyvas. Aš esu leitenantė, o tu — detektyvas. Kas naujo Irvingo byloje?

Dabar linksmumas iš jos veido ir žodžių išnyko. Jau buvo suirzusi.

— Naujausia tai, kad laukiame autopsijos. Nusikaltimo vietoje nebuvo nieko, kas mus nuvestų prie kokios nors galutinės išvados. Mes beveik atmetėme mirties priežastį kaip nelaimingą atsitikimą. Tai buvo savižudybė arba nužudymas, ir šiuo metu savo pinigus statau ant savižudybės.

Ji įsisprendė rankomis į klubus.

— Kodėl atmetėt nelaimingą atsitikimą?

Bošo portfelis buvo sunkus nuo aplankų. Perkėlė jį kitą ranką, nes jau pradėjo mausti petį. Beveik prieš dvidešimt metų per susišaudymą tunelyje jam pataikė kulka, ir prireikė trijų operacijų. Veik penkiolika metų patirta trauma jo nevargino, bet dabar jau ėmė atsiliepti.

— Viešbutyje jo sūnus įsiregistravo be bagažo. Nusivilko drabužius ir juos tvarkingai sukabino į sieninę spintą. Ant balkono kėdės užmestas frotinis chalatas. Jis smigo veidu žemyn, bet neklykė, nes viešbutyje niekas nieko negirdėjo. Jis neišskėtė rankų kryčiui sutrukdyti. Dėl šių ir kitų priežasčių į nelaimingą atsitikimą nepanašu. Jeigu nori pasakyti, kad tai turi būti nelaimingas atsitikimas, tai būk atvira ir taip pasakyk, Kize, o paskui susirask kitą vaikiną.

Jos veide atsispindėjo nuoskauda dėl jo išdavystės.

— Hari, kaip gali su manimi šitaip kalbėti? Juk buvau tavo partnerė. Sykį išgelbėjai man gyvybę ir manai, kad tau atsimokėsiu įstumdama į kažką, kas tave sukompromituotų?

— Nežinau, Kize, aš tik mėginu atlikti savo darbą, bet panašu, kad kai kam tai nepatinka.

— Taip, bet tai nereiškia, kad aš nebuvau dėl tavęs atsargi. Juk šefas tau neliepė ką nors klastoti. Ir aš taip pat. Tik norėjau išgirsti naujausias žinias, o tu ėmei lieti tulžį.

Bošas suprato, kad jo pyktis ir nepasitenkinimas nukreipti ne ta linkme.

— Kize, aš tavimi tikiu. Ir atsiprašau, kad išsiliejau ant tavęs. Turėjau iš anksto žinoti, kad viskas, kas susiję su Irvingu, nueis tokiu keliu. Tik laikyk jį toliau manęs, iki turėsime autopsijos rezultatus. Tuomet galėsime padaryti kai kurias išvadas, ir šefas jas sužinos pirmas.

— Gerai, Hari. Aš irgi atsiprašau.

— Pasikalbėsime rytoj.

Bošas buvo benueinąs, bet paskui apsisuko, sugrįžo ir viena ranka ją apkabino.

— Tarp mūsų viskas gerai? — paklausė ji.

— Be abejo.

— Kaip tavo petys? Mačiau, perėmei į kitą ranką portfelį.

— Normaliai.

— Kas Medei?

— Jai virusas, tik tiek.

— Perduok nuo manęs linkėjimus.

— Būtinai. Iki, Kize.

Paliko ją ir išvažiavo namo. Slinkdamas lėtame transporto sraute 101-uoju greitkeliu jautėsi nekaip dėl abiejų bylų, prie kurių dirbo. Slėgė, kad tie jausmai privertė blogai elgtis su Raider. Daugelis farų džiaugtųsi turėdami informacijos šaltinį policijos viršininko biure. Kartais ir jis tikrai džiaugdavosi. Bet ką tik su ja pasielgė negražiai be jokios pateisinamos priežasties. Teks atitaisyti jai padarytą nuoskaudą.

Jam taip pat buvo neramu dėl daktarės Stoun ir dėl to, kaip arogantiškai įvertino jos veiklą. Kai kuriais atžvilgiais ji nuveikia daugiau negu jis. Mėgina užbėgti už akių nusikaltimams. Mėgina apsaugoti žmones. Jis elgėsi su daktare lyg su plėšrūnų užtarėja, o juk žinojo: taip nėra. Tai didmiestis, ir ne visi rūpinasi, kad jame būtų ramiau ir saugiau gyventi. Stoun tą darė, o jis į ją pažiūrėjo atsainiai. Dabar dėl to jautė gėdą.

Išsitraukė telefoną ir paskambino dukteriai.

— Tau viskas gerai?

— Aha. Jaučiuosi geriau.

— Ar Ešlinos mama buvo užėjusi pasižiūrėti?

— Taip, po mokyklos abi užėjo ir man atnešė keksiuką.

Šįryt Bošas nusiuntė jos geriausios draugės motinai elektroninį laišką ir paprašė paslaugos.

— Atnešė tau namų užduotis?

— Taip, bet nesijaučiu tiek geriau. Ar gavai bylą? Šiandien taip ir nepaskambinai, todėl, manau, gavai.

— Atleisk. Iš tikrųjų gavau dvi.

Jis įsidėmėjo, kaip mikliai ji peršoko nuo temos apie namų užduotis.

— Vau.

— Aha, todėl šiandien šiek tiek vėluosiu. Turiu dar vienoje vietoje stabtelėti ir paskui grįšiu namo. Nori sriubos iš „Džerio delikatesinės“? Ketinu užvažiuoti į Slėnį.

— Vištienos su kukuliukais.

— Atvešiu. Pasidaryk sumuštinį, jeigu išalksi iki parvažiuosiu. Ir pasitikrink, ar durys užrakintos.

— Žinau, tėti.

— Ir žinai, kur yra „Glock“ pistoletas.

— Taip, žinau, kur yra, ir moku juo naudotis.

— Puiku, mano mergytė šaunuolė.

Jis uždarė telefoną.

10

Per piko valandos transporto eismą nukakti atgal į Panorama Sitį užtruko keturiasdešimt penkias minutes. Jis lėtai praslinko pro „Buena Vista“ daugiabučius ir pamatė šviesą už užuolaidomis pridengtų langų. Kaip jam atrodė, tai buvo kabineto, kuriame anksčiau lankėsi, langai. Jis taip pat pamatė pastato šone įvažą, vedančią į aptvertą automobilių aikštelę už namo. Ant vartų ženklas skelbė „Įvažiuoti draudžiama“, o viršuje dryko spygliuota viela.

Prie kito kampo Bošas pasuko kairėn ir netrukus privažiavo skersgatvį, vedantį už daugiabučių eilės, fasadais į Vudmano aveniu. Pagaliau atsidūrė prie aptvertos automobilių aikštelės už „Buena Vista“ ir sustojo skersgatvio pakraštyje šalia žalio šiukšlių konteinerio. Apžvelgė gerai apšviestą aikštelę ir atkreipė dėmesį į ją supančią aštuonių pėdų aukščio apsauginę tvorą su trimis eilėmis spygliuotos vielos viršuje. Iš aikštelės buvo vartukai praeiti prie šiukšlių konteinerio, bet ant jų kabėjo spyna, o viršuje irgi tįso spygliuota viela. Teritorija atrodė visiškai saugi.

Aikštelėje stovėjo tik trys automobiliai. Vienas iš jų — baltas ketverių durelių, su dažų pažeidimu šone. Jis atidžiau įsižiūrėjo ir netruko suprasti, kad tai naujai uždažytas plotas. Prastai parinkti visai balti dažai buvo užpurkšti ant vairuotojo pusės durelių graffičiui paslėpti. Vadinasi, automobilis daktarės Stoun, ir ji tebėra darbe. Pastebėjo kalkėmis užtepliotą grafitį ir ant užpakalinės pastato sienos. Prie sienos šalia durų, pažymėtų tokiais pat perspėjamaisiais ženklais, kokius šiandien jau matė iš fasado pusės, stovėjo atremtos kopėčios.

Bošas užgesino automobilio variklį ir išlipo.

Po dvidešimties minučių jis jau šliejosi į baltojo automobilio galą aikštelėje, kai daugiabučio durys atsidarė ir pro jas išniro daktarė Stoun. Ją lydėjo vyriškis, ir abu, išvydę Bošą, staigiai sustojo. Tarsi norėdamas apsaugoti daktarę vyriškis žengtelėjo į priekį, bet ji ištiesusi ranką jį sulaikė.

— Viskas gerai, Rikai. Tai detektyvas, šiandien buvo čia anksčiau.

Ir toliau ėjo prie savo automobilio.

Bošas atsitiesė.

— Neketinau jūsų išgąsdinti. Tik norėjau pasikalbėti.

Svarstydama pastaruosius žodžius, ji sulėtino žingsnius.

— Dėkui, Rikai. Su detektyvu Bošu man nieko neatsitiks. Iki rytojaus.

— Tikrai?

— Taip, dėkui.

Rikas pasuko atgal prie durų ir jas atsidarė raktu. Stoun palaukė, kol jis įėjo vidun ir tik paskui prašneko:

— Detektyve, ką veikiate? Kaip jūs čia vėl patekote?

— Patekau taip pat, kaip ir gatvės gaujos mušeikos. Jūs turite apsaugos problemą.

Jis pirštu parodė į žalią šiukšlių konteinerį už tvoros.

— Tvora netenka savo paskirties, kai štai šitaip prie jos pristumtas konteineris. Ant jo pasilypėjus nesunku tvorą perlipti.

Jeigu aš savo amžiaus pajėgiau įveikti kliūtį, tai tiems penkiolikmečiams ji būtų vieni juokai.

Daktarė pažvelgė į tvoros liniją ir šiek tiek prasižiojo supratusi neapsižiūrėjimą.

— Sugrįžote patikrinti mūsų automobilių aikštelės saugumo?

— Ne, sugrįžau atsiprašyti.

— Už ką?

— Už požiūrį. Jūs čia stengiatės nuveikti naudingą reikalą, o aš elgiausi, lyg jūs būtumėte problemos dalis. Apgailestauju dėl to.

Ji aiškiai buvo užklupta netikėtai.

— Vis tiek negaliu papasakoti apie Kleitoną Pelą.

— Žinau. Ne todėl aš čia. Šiandien jau baigiau darbą.

Ji parodė į mustangą anapus tvoros.

— Tai jūsų automobilis? Kaip ketinate prie jo sugrįžti?

— Mano. Na, jeigu būčiau kuris nors iš anų dykaduonių, pasiimčiau tas kopėčias, kurias jūs taip patogiai parūpinote ir išlipčiau atgal. Bet man užteko įlipti. Tikiuosi, jūs tiesiog atrakinsite tų vartukų spyną ir mane išleisite.

Ji nuoširdžiai nusišypsojo. Kelios rūpestingai už pakaušio sutrauktų plaukų sruogos išsilaisvinusios rėmino jos veidą.

— Deja, nuo vartukų neturiu rakto. Aš ne prieš pamatyti jus ropščiantis, bet kodėl man paprasčiausiai nepavėžėjus jūsų aplink?

— Pasiūlymas geras.

Jis įsėdo į jos automobilį, ir juodu išvažiavo pro pagrindinius vartus į Vudmano aveniu.

— Kas Rikas toks? — paklausė Bošas.

— Jis mūsų naktinis budėtojas, — atsakė Stoun. — Dirba nuo aštuonioliktos iki šeštos.

— Jis iš kaimynystės?

— Taip, bet geras vaikis. Mes juo pasitikime. Jeigu kas nors atsitinka arba kas nors blogai elgiasi, iškart paskambina man arba direktoriui.

— Gerai.

Jie pavažiavo skersgatviu ir sustojo už Bošo automobilio.

— Bėda ta, kad šiukšlių konteineris ant ratukų, — pasakė ji. — Mes galime jį nustumti nuo tvoros, bet jie vėl pristums atgal.

— Ar negalite praplatinti vartukų ir laikyti konteinerio savo teritorijoje?

— Jeigu įtrauktume jį į savo biudžetą, tą mums patvirtintų veikiausiai po trejų metų.

Bošas linktelėjo. Visur biurokratija.

— Tegul Rikas nuima konteinerio dangtį. Tuomet jie neturės ant ko atsistoti. Ko gero, taip būtų geriau.

Ji linktelėjo.

— Galbūt verta pabandyti.

— Ir tegu Rikas visada jus išlydi.

— O, mes taip ir darome. Kas vakarą.

Jis linktelėjo ir padėjo ranką ant durelių rankenos. Nusprendė vadovautis savo nuojauta. Ant jos piršto nematė žiedo.

— Į kurią pusę jūsų namai? Į šiaurę ar į pietus?

— O, į pietus. Gyvenu Šiaurės Holivude.

— Na, aš važiuoju į „Džerio delikatesinę" nupirkti savo dukrai vištienos sriubos su kukuliais. Gal susitinkame ten ir ko nors užvalgome?

Ji dvejojo. Blausioje šviesoje nuo prietaisų skydo Bošas matė jos akis.

— Hm, detektyve...

— Galite mane vadinti Hariu.

— Hari, nemanau, kad mintis būtų labai gera.

— Kodėl? Kalbu apie greitą sumuštinį. Juk man reikia parvežti namo sriubos.

— Na, kadangi...

Ji nutilo ir susijuokė.

— Ką?

— Nežinau. Tiek to. Taip, susitiksime ten.

— Gerai. Pasimatysime po kelių minučių.

Jis išlipo iš jos automobilio ir patraukė prie savojo. Visą kelią iki „Džerio delikatesinės" vis žvilgčiojo į užpakalinio vaizdo veidrodėlį. Ji sekė iš paskos, o jis beveik tikėjosi, kad persigalvojusi staigiai pasuks kairėn ar dešinėn, sužvygindama padangomis.

Bet ji taip ir nepasuko, ir netrukus jie sėdėjo kabinoje vienas priešais kitą. Gerai apšviestoje delikatesinėje pirmą kartą įsižiūrėjo į jos akis. Jose atsispindėjo liūdesys, kurio anksčiau nebuvo pastebėjęs. Galbūt tai nuo darbo. Juk turėjo reikalų su žemiausia žmonių atmaina. Su plėšrūnais. Su tais, kurie pasinaudoja mažesniais ir silpnesniais. Su tokiais, į kuriuos likusi visuomenės dalis net negali žiūrėti.

— Kiek jūsų dukrai metų?

— Penkiolika, bet pamanytum, kad trisdešimt.

Ji nusišypsojo.

— Šiandien ji namie, serga ir nėjo į mokyklą, o aš vos kartą ja pasidomėjau. Diena buvo įtempta.

— Gyvenate tik dviese?

— Taip. Jos motina — mano buvusioji — mirė prieš porą metų. Gyvenau vienas, mėgindamas užauginti trylikametę. Buvo... įdomu.

— Aš manau.

Jis nusišypsojo.

— Man tai patiko kiekvieną minutę. Pakeitė mano gyvenimą į gera. Tik nežinau, ar jai šitaip geriau.

— Bet ką kita pasirinksi?

— Nieko, čia ir esmė. Jai tenka būti su manimi.

— Neabejoju, ji laiminga, net jeigu to ir nesako. Sunku paaugles perprasti.

— Aha.

Jis pasižiūrėjo į laikrodį. Jautėsi kaltas, kad neskuba pas dukrą. Su sriuba neparvažiuos namo bent iki pusės devynių.

Priėjęs padavėjas paklausė, ką jie užsisakys gėrimų, ir Bošas atsakė, kad taupydami laiką užsisakys viską iškart. Stoun užsisakė pusę kalakutienos sumuštinio, o Bošas — visą. Ir dar su savimi išsineš sriubos.

— O kaip jūs? — kai liko vieni, paklausė jis.

Stoun jau dešimt metų gyvena išsiskyrusi ir per tą laiką buvo užmezgusi tik vienus rimtus santykius. Turi suaugusį sūnų, gyvenantį San Francisko regione, ir retai su juo matosi. Yra atsidavusi savo darbui „Buena Vista" centre. Jau ketveri metai kaip pakeitusi savo profesinės veiklos kryptį. Pradėjo nuo psichoterapeutės, specializavosi gydyti nuo narcisizmo kenčiančius profesionalius tarnautojus, ir tik paskui ėmėsi seksualinių nusikaltėlių.

Bošui dingtelėjo mintis, kad Stoun sprendimas pakeisti profesinę karjerą ir dirbti su nepakenčiamiausiais visuomenės nariais susijęs su kažkokia atgaila, bet dar nepakankamai gerai šią moterį pažinojo, kad galėtų toliau aiškintis savo įtarimą. Tai buvo mįslė, kurią teks įminti, jeigu išvis turės tokią progą.

— Dėkui už tai, ką pasakėte ten automobilių aikštelėje, — prabilo ji. — Daugelis farų mano, kad tuos žmones derėtų tiesiog nušauti.

— Na... ne be teismo.

Jis nusišypsojo, bet ji tame humoro neįžvelgė.

— Kiekvienas iš tų vyrų yra mįslė. Esu detektyvė kaip ir jūs. Bandau išsiaiškinti, kas jiems atsitiko. Žmonės iš prigimties nėra plėšrūnai. Prašom nesakyti, kad taip manote.

Bošas dvejojo.

— Nežinau. Aš lyg ir įsitraukiu po fakto, kai reikia viską išvalyti. Tik žinau, kad pasaulyje egzistuoja blogis, bet nesu tikras, iš kur jis kyla.

— Na, mano darbas tai išsiaiškinti. Sužinoti, kas atsitiko tiems žmonėms, kad nukrypo į tokį kelią. Jeigu galiu išsiaiškinti,

tai galiu ir padėti. Jeigu padedu jiems, tai padedu ir visuomenės reikalui. Daugelis policijoje to nesupranta. Bet jūs, sprendžiant iš šio vakaro pasakymo, galbūt suprantate.

Bošas linktelėjo, bet jautė kaltę dėl to, ką nuo jos slėpė. Ji iškart tai išskaitė iš jo veido.

— Ko jūs man nepasakote?

Jis papurtė galvą sutrikęs, kad yra taip lengvai išskaitomas.

— Klausykite, noriu būti su jumis atviras apie šią dieną.

Jos žvilgsnis sugriežtėjo. Kvietimą kartu pavakarieniauti suprato kaip gudrybę.

— Palaukite, taip nėra, kaip jūs galvojate. Šiandien aš jums nemelavau, bet ir nepasakiau visos tiesos apie Pelą. Žinote, prie kokios bylos aš dirbu? Kurioje ant aukos kūno buvo rasta Pelo DNR. Ji dvidešimt dvejų metų senumo.

Įtarumą jos veide sparčiai pakeitė suglumimas.

— Žinau, — pasakė jis. — Nėra jokios logikos. Bet yra kaip yra. Jo kraujo rasta ant merginos kūno, kuri buvo nužudyta prieš dvidešimt dvejus metus.

— Tada jis buvo aštuonerių. Tai neįmanoma.

— Suprantu. Mes manome, kad kur nors buvo susimauta, galbūt laboratorijoje. Aš tai ketinu rytoj pasitikrinti, bet taip pat turėjau pasižiūrėti ir į Pelą, nes, kol iš jūsų nesužinojau apie jo homoseksualumą, atrodė tobulas įtariamasis — jeigu tik galėjo prieiti prie laiko mašinos ar ko nors panašaus.

Padavėjas atėjo su jų valgiu ir sriuba plastikiniame inde, įdėtame į maišelį. Bošas jo paprašė iškart atnešti čekį, kad jie, kai tik pavalgys, galėtų išeiti.

— Ko jūs iš manęs norite? — paklausė Stoun, kai juodu vėl liko vieni.

— Nieko. Ką turite omenyje?

— Ar tikitės, kad jums atskleisiu konfidencialią slaptą informaciją mainais už pusę kalakutienos sumuštinio?

Bošas nesuprato, ar ji juokauja, ar kalba rimtai.

— Ne. Aš tik pamaniau... jūs man patikote. Šiandien aš netinkamai elgiausi. Štai ir viskas.

Kurį laiką ji valgydama tylėjo. Jis jos neskubino. Prašnekęs apie savo bylą, tartum viską užšaldė.

— Kai kas tame yra, — pagaliau prabilo ji. — Tik tiek galiu jums pasakyti.

— Klausykite, nekompromituokite savęs. Šiandien išsikėliau jo duomenis iš Probacijos ir lygtinio paleidimo komisijos. Ten bus visa jo psichologinė charakteristika.

Pilna burna ji pašaipiai šyptelėjo.

— Kalbate apie visus tuos išankstinius tyrimus ir įvertinimus prieš priimant sprendimą dėl lygtinio paleidimo. Jie tik siekia vos giliau odos.

Bošas rankos kilstelėjimu ją nutraukė.

— Klausykite, daktarėle, aš neverčiu jūsų pažeisti konfidencialumą. Pakalbėkime apie ką nors kitką.

— Nevadinkite manęs daktarėle.

— Atleiskite. Daktare.

— Ne. Noriu pasakyti, vadinkite tiesiog Hana.

— Gerai, Hana. Pasikalbėkime apie ką nors kitką.

— Puiku. Apie ką?

Bošas tylėjo, bandydamas sumąstyti, nuo ko pradėti. Netrukus abu prajuko.

Bet apie Kleitoną Pelą daugiau nebeužsiminė.

11

Devintą valandą Bošas įžengė į savo namus. Nuskubėjo koridoriumi ir pažvelgė pro atdaras dukters miegamojo duris. Ji po apklotais gulėjo lovoje šalia pasidėjusi nešiojamąjį kompiuterį.

— Atleisk, Mede. Tuoj pašildysiu sriubą ir atnešiu.

Stovėdamas tarpduryje jis iškėlė „Džerio delikatesinės“ maišelį.

— Viskas gerai, tėti. Aš jau pavalgiau.

— Ko valgei?

— Sumuštinį su riešutų sviestu ir džemu.

Bošą nusmelkė gniuždantis kaltės jausmas dėl savanaudiškumo. Jis įėjo į kambarį ir atsisėdo ant dukters lovos krašto. Dar tėvui nepradėjus toliau atsiprašinėti, ji vėl jį išgelbėjo nuo nepatogumo.

— Viskas *gerai*. Juk gavai dvi naujas bylas, ir diena buvo sunki.

Jis papurtė galvą.

— Ne, tik pastarąją valandą su kai kuo užtrukau. Susipažinau su ja tirdamas bylą, bet paskui susitikome pas „Džerį“ suvalgyti po sumuštinį ir per ilgai užsibuvau. Mede, aš taip...

— Dieve, tai dar geriau! Tu tikrai bent su kuo nors susitikai. Kas ji?

— Tik šiaip tokia... ji smegenų sunkikė, dirbanti su nusikaltėliais.

— Šaunu. Ar graži?

Jis pastebėjo kompiuterio ekrane atidarytą „Facebook“ tinklalapį.

— Mudu tik draugai. Ar ruošei namų darbus?

— Ne, nekaip jaučiausi.

— Juk sakei, kad jautiesi geriau.

— Atkrytis mieste*.

— Klausyk, rytoj eini į mokyklą. Juk nenori atsilikti.

— *Žinau!*

Jis stengėsi neįsileisti į ginčą.

* Užuomina į Eminemo 2009 m. išleistą „Didmiesčio repo“ (*City Rap*) albumą, pavadinimu „Relapse“ („Atkrytis“).

— Ei, jeigu nenori ruošti pamokų, ar galiu trumpam pasiskolinti tavo kompiuterį? Turiu pasižiūrėti vieną diską.

— Žinoma.

Siektelėjusi ji uždarė tinklalapį. Jis apėjo apie lovą, kur buvo daugiau vietos. Išsitraukė iš kišenės „Chateau Marmont" registratūros vaizdo stebėjimo kameros diską ir padavė jai. Nelabai žinojo, kaip jį paleisti.

Medė įstatė diską ir suspaudinėjo komandas jam paleisti. Apatiniame ekrano kampe buvo laiko žyma, ir Bošas dukters paprašė prasukti sparčiąja eiga iki to laiko, kada Džordžas Irvingas įsiregistravo viešbutyje. Vaizdas buvo ryškus, bet kameros iš viršaus užfiksuotas kampu, tad Irvingo veidas nevisiškai matėsi. Bošas tik sykį buvo peržiūrėjęs įsiregistravimo momentą ir norėjo vėl pamatyti.

— Kur tai vyksta? — paklausė Medė.

Bošas parodė į ekraną.

— „Chateau Marmont". Šis vyrukas vakar vakare įsiregistravo, pasikėlė į savo numerį septintame aukšte, o šįryt rastas ant šaligatvio apačioje. Turiu išsiaiškinti, ar jis nušoko, ar buvo išmestas.

Ji sustabdė įrašo peržiūrą.

— O gal *buvo* išmestas, tėti. Daraisi panašus į stuobrį, kai šitaip kalbi.

— Atleisk. Vis dėlto, ar žinai, kas yra „stuobrys"?

— Tenesis Viljamsas. Aš skaičiau. Stuobrys — buvęs boksininkas, panašus į storžievį. Juk nenori toks būti.

— Tu teisi. Bet jeigu tiek daug išmanai apie žodžius, kaip pavadinsi tokį vardą, kuris ir iš pradžios, ir iš galo perskaitomas vienodai?

— Apie ką tu kalbi.

— Juk žinai. Otas. Arba Hana*.

* *Angl.* Otto, Hannah.

— Palindromas. Toks tavo merginos vardas?

— Ji ne mano mergina. Tik valgiau kartu su ja kalakutienos sumuštinį.

— Aha, kai tavo serganti duktė namie badavo.

— Baik. Juk valgei sumuštinį su riešutų sviestu ir džemu — geriausią kada nors išrastą.

Jis švelniai alkūne bakstelėjo jai į šoną.

— Aš tik viliuosi, kad su Otu buvo verta.

Jis nusikvatojo, prisitraukė ją ir apkabino.

— Dėl Oto nesijaudink. Tu visada būsi mano mergina.

— Na, man vardas Hana iš tikrųjų patinka, — pripažino ji.

— Puiku. Dabar galime pasižiūrėti.

Ji nuspaudė klavišą „Leisti", ir jie tylomis stebėjo ekraną, kai Irvingas registravosi viešbutyje pas naktinį administratorių pavarde Albertas Gelvinas. Netrukus už Irvingo jie pamatė laukiantį įsiregistruoti kitą svečią.

Irvingas vilkėjo tais pačiais drabužiais, kuriuos Bošas anksčiau matė pakabintus liukso numerio sieninėje spintoje. Įsiregistruodamas pastūmė per stalą kreditinę kortelę, ir Gelvinas kompiuteriu išspausdino numerio užsakymo sutartį. Irvingas paskubom ant jos parašė savo vardą ir pavardę, pasirašė dokumentą ir pastūmė atgal, o mainais gavo raktą. Paskui išėjo iš kameros stebimo ploto ribų liftų link, ir Gelvinas pradėjo visą procedūrą iš naujo su kitu eilėje laukusiu svečiu.

Vaizdo įrašas patvirtino, kad Irvingas įsiregistravo viešbutyje be bagažo.

— Jis iššoko.

Bošas nuo ekrano pažvelgė į dukterį.

— Kodėl taip sakai?

Darbuodamasi klavišais, ji sugrąžino vaizdo įrašą į tą momentą, kai Gelvinas pastumia per stalą sutartį Irvingui pasirašyti. Paskui vėl nuspaudė „Leisti".

— Stebėk, — pasakė. — Jis į sutartį net nepasižiūri. Tik pasirašo, kur vyrukas jam parodo.

— Aha, tai kas?

— Kai žmonės nori pasitikrinti, ar nėra apiplėšiami, žinai, jie žiūri kainą, kiek reikės mokėti, bet jis nė nepažvelgia. Jam nerūpi, nes žino, kad tos sąskaitos niekada neapmokės.

Bošas stebėjo vaizdo įrašą. Dėl to, ką matė, ji buvo teisi. Bet tai neleido daryti išvadų. Vis dėlto jis didžiavosi jos interpretacija. Jau buvo atkreipęs dėmesį, kad dukters pastabumas darosi vis įspūdingesnis. Dažnai jos klausinėdavo, ką prisimena iš įvairių vietų, kur jiems tekdavo buvoti, ir įvykių, kuriuos patirdavo. Ji visada pagaudavo ir atmintyje išsaugodavo daugiau, nei jis tikėdavosi.

Prieš metus ji jam pasakė, kad užaugusi norėtų būti policininkė. Detektyvė kaip ir jis. Kažin, gal tai tik trumpalaikis noras, bet jis tam neprieštaravo ir ėmė jai perteikti savo žinias. Kai jiedu nueidavo į restoraną, tokį kaip „Du-par's", ten stebėdavo kitus nuolatinius lankytojus ir mėgindavo perprasti juos iš veidų ir įprastų manierų. Bošas ją mokė ieškoti būdingų požymių.

— Gerai interpretuoji, — pagyrė jis. — Paleisk vėl.

Juodu trečią kartą peržiūrėjo vaizdo įrašą, ir šįsyk Bošas pagavo kai ką nauja.

— Matai? Pasirašęs jis labai trumpai žvilgteli į savo laikrodį.

— Taigi?

— Man atrodo šiek tiek keista. Noriu pasakyti, ką mirtininkui reiškia laikas? Jeigu jis ketina nušokti, kodėl domisi laiku? Tiesiog labiau panašu į dalykiško žmogaus veiksmą. Tai mane verčia manyti, kad jis turėjo su kažkuo susitikti. Arba kas nors turėjo paskambinti. Bet nei to, nei kito neįvyko.

Bošas jau buvo pasitikrinęs viešbutyje. Irvingui įsiregistravus, nei į 79-ąjį numerį, nei iš jo neskambinta. Haris taip pat turėjo kriminologų pranešimą. Jie ištyrė Irvingo mobilųjį po to,

kai jiems perdavė iš našlės sužinotą slaptažodį. Po skambučio septynioliktą valandą sūnui Čedui Irvingas daugiau niekam nebeskambino. Tas pokalbis truko aštuonias minutes. Jam rytą tris kartus skambino žmona — kai jau buvo miręs. Debora Irving jo ieškojo. Paskambinusi kiekvieną kartą palikdavo vyrui žinutę su prašymu atskambinti.

Bošas pats ėmėsi spaudinėti vaizdo leistuvo klavišus ir darsyk peržiūrėjo įsiregistravimo procedūrą. Paskui tęsė toliau: klavišu „Sparčiai pirmyn" varydamas įrašą, greitai peržiūrėjo tuos nakties laiko tarpsnius, kai prie registracijos stalo nieko nevyko. Jo dukteriai netrukus atsibodo, ir ji nusisuko ant šono miegoti.

— Man galbūt reikės išeiti, — pasakė jis. — Tau bus ramu?

— Grįžti pasimatyti su Hana?

— Ne, galbūt turėsiu vėl nuvažiuoti į viešbutį. Tau bus ramu?

— Žinoma. Juk turiu gloką.

— Tikrai.

Pernai vasarą Medė treniravosi šaudykloje, ganėtinai įgudo saugiai elgtis su ginklu ir gebėjo neblogai pataikyti — faktiškai jai buvo numatyta kitą savaitę dalyvauti šaudymo varžybose. O dar svarbiau už įgūdžius elgtis su ginklu buvo suvokimas, su kokia atsakomybe tai susiję. Vylėsi, kad jai niekada neteks panaudoti ginklo už šaudyklos ribų. Bet jeigu to prireiktų, ji būtų pasirengusi.

Jis liko šalia jos ant lovos ir toliau žiūrėjo vaizdo įrašą. Nerado nieko, kas jį sudomintų ir paskatintų toliau aiškintis. Nusprendė niekur neiti iš namų.

Peržiūrėjęs visą diską, Haris tyliai atsikėlė, išjungė šviesą ir nuėjo į valgomąjį. Ketino peršokti nuo Irvingo bylos atgal prie Lilės Prais nužudymo tyrimo. Atidarė portfelį ir išskleidė ant stalo pasiimtus iš valstijos Probacijos ir lygtinio paleidimo žinybos aplankus.

Žiniose apie Kleitono Pelo teistumą buvo trys apkaltinamieji nuosprendžiai. Seksualiniai nusikaltimai per dešimtį metų

tolydžio vis sunkėjo. Dvidešimties metų amžiaus jis nepadoriai apsinuogino viešoje vietoje, dvidešimt vienerių perėjo prie neteisėto kito asmens laisvės apribojimo ir vėl nepadoraus viešo apsinuoginimo, o paskui, po trejų metų, gavo ilgą bausmės terminą už nepilnamečio, turinčio mažiau nei dvylika metų, pagrobimą ir prievartinį išžaginimą. Už pirmus du nusikaltimus gavo lygtinę bausmę apygardos areštinėje, bet už trečią atsėdėjo šešerius metus iš skirtų dešimties valstijos Korkorano kalėjime. Būtent ten kiti kaliniai jam įvykdė barbariško teisingumo egzekuciją.

Bošas skaitė apie nusikaltimų detales. Kiekvienu atveju auka būdavo berniukas tarp aštuonerių ir dešimties metų amžiaus. Pirma auka — kaimyno sūnus. Antroji — berniukas, kurį Pelas pasiėmė už rankos iš žaidimų aikštelės ir nusivedė į viešąjį tualetą netoliese. Trečio nusikaltimo atveju tykota pasalomis ir daugiau strategiškai planuota. Auka — berniukas, kuris išlipo iš mokyklinio autobuso ir ėjo namo vos už trijų kvartalų. Pelas privažiavo prie jo savuoju furgonu, sustojo, prisistatė mokyklos apsaugininku ir net parodė ženklelį. Atseit turįs parvežti jį namo, nes mokykloje atsitikęs incidentas, apie kurį reikėtų informuoti berniuko tėvus. Vaikas pakluso ir įlipo į furgoną. Pelas jį nusivežė į miško aikštelę ir furgone atliko su juo keletą lytinių aktų, o paskui paleido ir nuvažiavo.

Ant aukos nepaliko savo DNR ir buvo sučiuptas tik todėl, kad pajudėjęs iš to rajono prašvilpė pro raudoną šviesą. Sankryžoje vaizdo stebėjimo kamera užfiksavo jo furgonėlio registracijos numerius vos kelias minutes anksčiau, kai berniukas aptiktas už kelių kvartalų klaidžiojantis apsvaigęs. Dėl ankstesnių žinių apie teistumą Pelas tapo įtariamuoju. Nukentėjęs vaikas jį atpažino tarp išrikiuotų kelių kitų vyrų. Iškelta byla. Bet asmens tapatybės įrodymas — kaip bet kuris, kai atpažįsta devynmetis

vaikas — nebuvo tvirtas, ir Pelui pasiūlyta susitarti: jis prisipažino kaltu ir gavo dešimties metų bausmės nuosprendį. Veikiausiai manė pasirinkęs mažesnę blogybę iš dviejų — iki tos dienos, kai Korkorano skalbykloje buvo užspeistas į kampą ir iškastruotas savadarbiu peiliu.

Kaskart prieš nuteisiant Pelas būdavo įvertinamas psichologiškai — tai įėjo į ikiteisminio tyrimo programą. Iš patirties Bošas žinojo, kad tie vertinimai paprastai remiasi ankstesniais. Vertintojams tekdavo gniuždantis bylų krūvis, ir jie dažnai kliaudavosi pirmą kartą atliktu įvertinimu. Tad Bošas ypač sutelkė dėmesį į psichologų protokolą prieš priimant apkaltinamąjį nuosprendį už nepadorų apsinuoginimą.

Jame smulkiai apibūdinta išties siaubinga ir traumuojanti vaikystė. Pelo motina buvo į heroiną įjunkusi narkomanė, tampėsi sūnų po narkotikų perpardavinėtojų landynes ir vietas, kur būdavo galima susišvirkšti, dažnai už savo kvaišalus čia pat, sūnaus akivaizdoje, lytiškai santykiaudavo su perpardavinėtojais. Vaikas reguliariai nelankė mokyklos ir neturėjo tikrų namų. Kartu su motina nuolat kilnodavosi iš vietos į vietą, abu gyveno viešbučiuose ir moteliuose su atsitiktiniais vyrais.

Bošas susitelkė į ilgą pastraipą apie vieną konkretų laikotarpį, kai Pelui buvo aštuoneri. Jis vertintojui papasakojo apie butą, kuriame, jo manymu, gyveno ilgiausiai. Jo motina buvo susidėjusi su vyru, vardu Džonis. Jis naudojosi ja dėl sekso, taip pat ji jam pirkdavo kvaišalus. Berniukas dažnai būdavo paliekamas Džonio globai, kai motina išeidavo parsidavinėti, kad galėtų draugužiui parūpinti narkotikų. Kartais ji pradingdavo kelioms dienoms, ir Džonis pykdavo ir irzdavo. Jis tai ilgam užrakindavo berniuką sieninėje spintoje, tai žiauriai mušdavo, pliekdavo diržu. Raporte pažymėta, kad išlikę randai ant Pelo nugaros ir sėdmenų patvirtina jo pasakojimą. Mušamas jis būdavo ganėtinai siaubingai, bet vyras taip pat skriaudė berniuką ir seksualiai,

vertė jį santykiauti oraliniu būdu ir grasino dar žiauriau mušti, jeigu drįstų apie tai prasitarti motinai ar kam nors kitam.

Tokia padėtis baigėsi, kai jie išsikėlė iš Džonio, bet pasibaisėtina Pelo vaikystė trylikos metų pasisuko nauja linkme — motina mirė motelio kambaryje perdozavusi narkotikų, jam miegant greta lovoje. Tuomet Pelą į savo priežiūrą paėmė Vaikų ir šeimos tarnyba ir vis įkurdindavo globos namuose. Vienoje vietoje jis ilgai neužsibūdavo, nes kai tik pasitaikydavo proga, pabėgdavo. Vertintojui jis pasakė, kad nuo septyniolikos metų gyveno savarankiškai. Paklaustas, ar kada nors turėjo darbą, atsakė, jog pajamų gaudavo tiktai iš sekso su vyresniais vyrais.

Siaubinga istorija, ir Bošas žinojo, kad panašias patyrė daugybė gatvių ir kalėjimų gyventojų: vaikystės traumos ir tvirkinimai atsiliepdavo suaugus, dažnai — atsikartojančia elgsena. Hana Stoun tokias mįsles aiškinosi nuolat.

Bošas perskaitė kitus du psichologinius įvertinimus ir rado to paties pasakojimo variantus, nors kai kurios datos ir amžius Pelo prisiminimuose nežymiai skyrėsi. Vis dėlto iš esmės tai buvo ta pati istorija, ir pasikartojantis jos pobūdis bylojo arba apie vertintojų tingumą, arba apie tai, kad Pelas pasakojo tiesą. Bošas spėjo, kad ji kažkur per vidurį. Vertintojai tik protokoluodavo, kas jiems buvo pasakojama, arba nurašydavo nuo ankstesnių protokolų. Niekas nepasistengė nei Pelo istorijos patvirtinti, nei surasti jį skriaudusių žmonių.

Haris pasiėmė bloknotą ir užsirašė pasakojimo apie vyriškį, vardu Džonis, santrauką. Dabar jis neabejojo, kad renkant įkalčius niekur nebuvo apsirikta. Rytą jis ir Ču turėjo apsilankyti regioninėje laboratorijoje. Bent jau Ču ten nuvyks — vien tik ir tam, kad galėtų būtų patikrintos visos galimybės.

Bet Bošui paaiškėjo, kad laboratorija čia niekuo dėta. Jautė plūstant adrenaliną, kuris netrukus prasiverš nepaliaujamu srautu. Jau žinojo, kas nužudė Lilę Prais.

12

Rytą Bošas iš savo automobilio paskambino Ču ir liepė apsilankyti kriminalistikos laboratorijoje be jo.

— Bet ką gi tu veiki? — paklausė partneris.

— Turiu grįžti į Panorama Sitį. Tikrinu vieną informaciją.

— Kokią informaciją, Hari?

— Susijusią su Pelu. Vakar vakare perskaičiau jo bylą ir kai ką aptikau, bet dar reikia pasitikslinti. Nemanau, kad laboratorija suklydo, bet turime kruopščiai viską patikrinti, jeigu kada nors tai iškiltų teisme — jeigu išvis kada nors *bus* teismas. Vienas iš mūsų galės paliudyti, kad laboratorijoje pasitikrinome.

— Ką gi jiems pasakyti, kai ten nuvyksiu?

— Mums paskirta susitikti su direktoriaus pavaduotoja. Jai tik pasakyk, kad turime dar kartą išsiaiškinti, kaip buvo elgiamasi su įkalčiu iš tos bylos. Apklausk laborantą, dirbusį su ta medžiaga, ir užteks. Dvidešimt minučių, daugiausia. Viską žymėkis.

— O tu ką veiksi?

— Tikiuosi pasikalbėti su Pelu apie žmogų, vardu Džonis.

— Ką?

— Tau papasakosiu grįžęs į departamentą. Turiu važiuoti.

— Har...

Bošas išjungė telefoną. Nenorėjo įklimpti aiškindamas. Tempo prarasti negalima.

Po dvidešimties minučių jis iš lėto važiavo Vudmano aveniu, ieškodamas laisvos vietos pastatyti automobilį netoliese „Buena Vista“ daugiabučių komplekso. Nerado niekur, tad galiausiai sustojo draudžiamoje vietoje ir nuėjo pusę kvartalo iki laikinojo prieglobsčio namų. Įkišęs pro vartukus ranką paskambino į kontorą. Prisistatė ir paprašė daktarės Stoun. Vartukus atrakino, ir jis įėjo į kiemą.

Hana Stoun jo laukė kontoros apartamentų fojė dalyje. Haris paklausė, ar ji turi nuosavą kabinetą arba vietą, kur juodu galėtų asmeniškai pasikalbėti, ir Hana jį nusivedė į vieną iš pokalbių su pacientais kabinetų.

— Teks tenkintis šituo, — pasakė ji. — Aš dalijuosi kabinetu su kitais dviem psichoterapeutais. Kas vyksta, Hari? Nesitikėjau taip greitai jus vėl pamatyti.

Bošas linktelėjo sutikdamas, kad ir jis taip pat manė.

— Noriu pasikalbėti su Kleitonu Pelu.

Daktarė susiraukė, lyg jis ją statytų į keblią padėtį.

— Na, Hari, jeigu Kleitonas įtariamasis, tai jūs mane statote į labai...

— Jis ne įtariamasis. Klausykite, gal prisėdame minutėlei?

Ji parodė Hariui į kėdę, kaip jis manė, skirtą klientui, t. y. pacientui, o pati atsisėdo priešais.

— Gerai, — prabilo Bošas. — Pirma turiu jums pasakyti, kad tai, ką čia kalbėsiu, veikiausiai nuskambės kaip sutapimas, nors faktiškai sutapimais aš netikiu. Tačiau jūsų žodžiai, kai vakar vakare per vakarienę kalbėjomės, mane paskatino tolesniems veiksmams, ir todėl esu čia. Man reikia jūsų pagalbos. Turiu pasikalbėti su Pelu.

— Ne todėl, kad jis įtariamasis?

— Ne, tuomet jis buvo per jaunas. Mes žinome, kad jis nėra žudikas. Bet yra liudininkas.

Ji papurtė galvą.

— Jau beveik šeši mėnesiai, kai kalbuosi su juo keturis kartus per savaitę. Manau, jeigu jis matė, kaip ši mergina buvo nužudyta, tai būtų iškilę kažkuriame lygmenyje, pasąmonės ar kitokiame.

Bošas iškėlė rankas ją stabdydamas.

— Ne liudininkas, matęs savo akimis. Jo ten nebuvo ir veikiausiai ničnieko apie ją nežinojo. Bet, manau, pažinojo žudiką. Jis gali man padėti. Štai, tik žvilgtelėkite į tai.

Jis atsegė portfelį ant grindų sau tarp kojų, ištraukė Lilės Prais nužudymo tyrimo knygos originalą ir greitai atvertė iki plastikinių įmaučių su išblukusiomis momentinėmis nusikaltimo vietos fotografijomis. Stoun atsistojo ir apėjo iš šono prie jo kėdės pasižiūrėti.

— Sutinku, jos tikrai senos ir išblukusios, bet jeigu gerai įsižiūrėsite į aukos kaklą, pamatysite ligatūros paliktą žymę. Ji buvo pasmaugta.

Bošas išgirdo Haną staigiai įkvepiant oro.

— O Dieve mano, — ištarė ji.

Jis skubiai užvertė segtuvą ir pažvelgė į ją. Hana stovėjo prisidengusi delnu burną.

— Atleiskite. Maniau, esate pripratusi matyti tokius dalykus.

— Taip, taip. Tik tiek, kad niekada prie to neapripranti. Mano specialybė — seksualiniai iškrypimai ir lytinės funkcijos sutrikimai. Pamatyti galutinį...

Ji parodė į užverstą segtuvą.

— Kaip tik tai aš ir mėginu sustabdyti. Baisu matyti.

Bošas linktelėjo, ir ji paprašė grįžti prie fotografijų. Jis vėl atvertė segtuvą iki plastikinių įmaučių. Parinko išdidintą aukos kaklo nuotrauką ir parodė į neryškų įspaudą Lilės Prais odoje.

— Matote, apie ką aš kalbu?

— Taip, — patvirtino Stoun. — Vargšė mergina.

— Gerai, dabar pasižiūrėkite į šitą.

Jis atvertė kitą fotografiją tolesnėje įmautėje ir jos paprašė dar sykį įsižiūrėti į ligatūros žymę. Odoje matėsi ryškus įspaudas.

— Matau, bet ką gi tai reiškia?

— Ši fotografija padaryta kitu kampu, ir joje matyti viršutinė ligatūros linija. O pirmojoje — apatinė.

Jis atvertė įmautę atgal ir pirštu nubrėžė skirtumus tarp dviejų nuotraukų.

— Matote?

— Taip. Bet nepagaunu. Čia dvi linijos. Ką jos reiškia?

— Na, linijos nesutampa. Yra skirtingame jos kaklo aukštyje. Taigi tai reiškia, kad jos yra viršutinis ir apatinis ligatūros kraštai. Paimkime jas kartu, ir galime numanyti, kokio pločio buvo ligatūra, ir — dar svarbiau — kas tai buvo.

Laikydamas praskyręs nykštį ir smilių, ant vienos iš fotografijų sekė dviem linijomis, nubrėždamas kontūrus ligatūros, kuri būtų turėjusi būti beveik dviejų colių pločio.

— Tai viskas, ką po tokio ilgo laiko mes turime, — paaiškino jis. — Autopsijos fotografijų archyvo byloje nebuvo. Taigi šios nuotraukos — tai viskas, ir iš jų matyti, kad ligatūra buvo bent pusantro colio pločio.

— Kaip diržas?

— Būtent. Ir paskui pasižiūrėkite čia. Po pat ausimi matome dar vieną įspaudą, dar vieną žymę.

Jis perėjo prie kitos fotografijos antroje įmautėje.

— Atrodo, tartum kvadratinė.

— Teisingai. Tartum kvadratinė diržo sagtis. Dabar pereikime prie kraujo.

Jis atvertė atgal pirmą įmautę ir nusitaikė į pirmas tris fotografijas. Jose visose matėsi ant aukos kaklo ištepto kraujo.

— Tik vienas kraujo lašas, išsitepęs ant jos kaklo. Jis tiesiai per vidurį ligatūros žymės, o tai reiškia, kad būtų galėjęs atsispausti nuo diržo. Prieš dvidešimt dvejus metus padaryta prielaida, kad tas tipas įsipjovė, kraujavo ir lašas nuvarvėjo ant jos. Jis jį nušluostė, bet paliko išteptą ruoželį.

— Bet jūs manote, kad atsispaudė nuo diržo.

— Taip. Ir štai kur įsiterpia Pelas. Ant jos buvo jo kraujo — aštuonmečio kraujo. Kaip jo ten pateko? Na, jeigu laikysimės perkėlimo teorijos, pateko nuo diržo. Taigi iš tikrųjų kyla klausimas, ne kaip pateko ant Lilės, o kaip pateko ant diržo?

Bošas užvertė segtuvą ir įsidėjo atgal į portfelį. Išsitraukė

storą bylą iš Probacijos ir lygtinio paleidimo žinybos. Abiem rankomis ją iškėlė ir pakratė.

— Tai yra čia. Vakar vakare, kai atsisakėte atskleisti kliento patikėtas paslaptis, aš jums pasakiau, kad jau turiu jo ikiteisminio tyrimo psichologinius įvertinimus. Na, vakar naktį parvažiavęs namo juos perskaičiau ir šį tą radau, kas siejasi su jūsų aiškinimais apie atsikartojančią elgseną ir...

— Jis būdavo pliekiamas diržu.

Bošas nusišypsojo.

— Atsargiai, daktare, juk nenorite atskleisti patikėtų paslapčių. Ypač kad ir neprivalote. Viskas yra čia. Kaskart, kai Pelas būdavo psichologiškai įvertinamas, jis papasakodavo tą pačią istoriją. Aštuonerių metų jis ir motina gyveno su tipu, kuris jį skriausdavo fiziškai, o galiausiai ir seksualiai. Veikiausiai kaip tik tai nulėmė vėlesnį jo gyvenimą. Šiaip jau tasai tipas jį pliekdavo diržu.

Atvertęs bylą, Bošas jai padavė pirmą įvertinimo protokolą.

— Tikriausiai būdavo plakamas iki kraujo, — pasakė jis. — Šiame protokole parašyta, kad nuo žiauraus elgesio jam ant užpakalio likę randai. O kad tie susidarytų, turi būti prakirsta oda. Prakerti odą ir gauni kraują.

Stebėjo ją, įdėmiai skaitančią protokolą. Suvibravo jo mobilusis, bet Bošas neatsiliepė. Veikiausiai partneris jam nori pranešti, kad jau apsilankė DNR tyrusioje kriminalistikos laboratorijoje.

— Džonis, — pasakė ji, sugrąžindama jam protokolą.

Bošas linktelėjo.

— Manau, jis mūsų ieškomas žmogus, ir man reikia su Pelu pasikalbėti, kaip būtų galima jį surasti. Ar Kleitonas kada nors jums pasakė ne tik vardą, bet ir pavardę? Psichologiniame įvertinime jis tik vadina jį Džoniu.

— Ne, per mūsų seansus Kleitonas irgi jį vadino tiesiog Džoniu.

— Štai kodėl man reikia su juo pasikalbėti.

Ji nutilo ir svarstė kažką tokio, ko Bošas, matyt, nežinojo. Manė, kad atsiradusia galimybe surasti tą tipą ji bus tokia pat užsidegusi kaip ir jis pats.

— Kas?

— Hari, turiu atsižvelgti į tai, kaip šis reikalas — vėl Pelui viską priminus — jį paveiks. Apgailestauju, bet pirma privalau atsižvelgti į jo psichinę būseną, o ne į naudą jūsų tyrimui.

Jau geriau ji nebūtų taip pasakiusi.

— Palūkėkite minutėlę, — tarė jis. — Kaip jūs suprantate „vėl viską primins"? Juk tai yra čia, visuose trijuose protokoluose. Jis turėjo su jumis kalbėtis apie tą tipą. Neprašau jūsų sulaužyti pasitikėjimą. Noriu tiesiogiai su juo pasikalbėti.

— Žinau ir negaliu jums uždrausti su juo kalbėtis. Iš tikrųjų tai jo pasirinkimas, ar kalbėtis su jumis, ar ne. Bet man kelia rūpestį, kad jis yra gana pažeidžiamas, kaip jūs galite...

— Jūs galite jį įtikinti, kad pasikalbėtų su manimi, Hana. Galite pasakyti, kad jam tai padės.

— Siūlote jam meluoti? Aš to nedarysiu.

— Nekalbu apie melavimą, o kaip tik atvirkščiai — noriu, kad pasakytumėte tiesą. Tai jam padės pašalinti tą tipą iš praeities šešėlių. Lyg per egzorcizmą. Galbūt jis netgi žino, kad tas tipas žudė merginas.

— Norite pasakyti, kad jų buvo ir daugiau?

— Nežinau, bet pati matėte nuotraukas. Nepanašu į vienkartinį atvejį: „O, išmesiu tai iš galvos ir vėl būsiu geras pilietis." Nusikaltimas padarytas maniako, o maniakai nesustoja. Jūs tai žinote taip pat gerai kaip ir aš. Nesvarbu, kad atsitikimas dvidešimt dvejų metų senumo. Jeigu tas Džonis vis dar kažkur gyvena, aš turiu jį surasti. Ir paieškos raktas — Kleitonas Pelas.

13

Kleitonas Pelas sutiko kalbėtis su Bošu, tik jeigu pokalbyje dalyvaus ir daktarė Stoun. Hariui tai nekėlė problemos — jis dargi pagalvojo, kad būtų naudinga per pokalbį šalia turėti Stoun. Tik perspėjo ją, kad Pelas kada nors galėtų tapti liudytoju teismo procese, todėl pokalbis turėtų būti metodiškas ir nuoseklius.

Budėtojas atlydėjo Kleitoną į pokalbių kabinetą, kur buvo pastatytos trys kėdės — viena priešais dvi. Bošas prisistatė ir nedvejodamas paspaudė Pelui ranką. Jis buvo smulkus, ne daugiau kaip penkių pėdų ir dviejų colių ūgio ir svėrė apie šimtą dešimt svarų, o Bošas žinojo, kad vaikystėje patirto seksualinio išnaudojimo aukos dažnai prasčiau auga. Sutrikdytas psichologinis vystymasis turėdavo įtakos ir fizinei raidai.

Bošas parodė Kleitonui į kėdę ir nuoširdžiai paklausė, gal ko nors pageidautų.

— Būtų gerai užsirūkyti, — atsakė jis.

Atsisėdęs užsikėlė kojas ir jas susikryžiavo ant kėdės. Atrodė gana vaikiška.

— Man irgi būtų neblogai, bet šiandien nelaužysime taisyklių, — tarė Bošas.

— Gaila, jei taip.

Stoun siūlė pastatyti tris kėdes aplink stalą, kad nebūtų taip formalu, bet Bošas nesutiko. Jis pasirinko tokią sėdėjimo tvarką, kad pats ir Stoun atsidurtų Kleitono matymo linijos kairėje ir dešinėje, o tai reiškė, kad Pelas turės vis žiūrėti nuo vieno į kitą. Stebėti akių judesius — geras būdas apklausiamojo nuoširdumui įvertinti. Stoun nuomone, Pelas buvo tapęs tragiška asmenybe, bet Bošas tokiai atjautai nepasidavė. Traumuojanti praeitis ir vaikiški aspektai nebuvo svarbūs. Dabar jis plėšrūnas. Tik paklausk devynmečio berniuko, kaip jį įsitempė į furgoną. Bošas

nuolat sau priminė, kad plėšrūnai slepiasi, meluoja ir laukia, kol išryškės oponentų silpnybės. Tokios klaidos jis su Kleitonu nepadarys.

— Tai gal nuo čia ir pradėkime, — prašneko Bošas. — Jeigu nesi prieš, per mūsų pokalbį aš kai ką žymėsiuosi.

— Dėl manęs, kaip sau nori, — atsakė Pelas.

Bošas išsitraukė bloknotą. Jo odiniame viršelyje buvo įspaustas Los Andželo policijos detektyvo ženklelis. Jo dukters dovana: užsakė bloknotą specialiai pagaminti per draugę Honkonge, kurios tėvas užsiėmė odos verslu. Įspaude buvo net jo ženklelio numeris — 2997. Bloknotą jis gavo per Kalėdas ir labai jį brangino. Ir ne vien kaip dukters dovaną, bet ir kaip naudingą daiktą: kaskart, kai jį atsiversdavo, jo apklausų subjektai pamatydavo ženklelį ir prisimindavo, kad priešais juos — valstijos valdžia ir galia.

— Taigi apie ką kalbėsimės? — aukštu nosiniu balsu paklausė Pelas. — Daktarėlė man nieko nepasakė.

Stoun jo nebuvo paprašiusi nevadinti jos daktarėle.

— Apie žmogžudystę, Kleitonai, — tarė Bošas. — Dar iš tų laikų, kai buvai aštuonmetis berniukas.

— Nežinau apie jokią žmogžudystę, sere.

Balsas buvo gergždžiantis, ir Bošas pagalvojo, ar jis visada toks buvo, ar yra egzekucijos kalėjime pasekmė.

— Man tai žinoma. Ir tu turėtum žinoti, kad dėl šio nusikaltimo nesi įtariamas.

— Tai kodėl manęs prireikė?

— Geras klausimas, ir atsakysiu į jį visai atvirai, Kleitonai. Esi šiame kambaryje, nes tavo kraujo ir DNR rasta ant aukos kūno.

Pelas iškart pašoko nuo kėdės.

— Gerai, išeinu iš čia.

Jis pasuko į duris.

— Klejau! — pašaukė Stoun. — Išklausyk jo! Nesi įtariamasis! Buvai aštuonerių metų. Jį tik domina, ką žinai. Prašau!

Jis pažvelgė į ją, bet pirštu parodė į Bošą.

— Gali tikėti tuo tipu, bet aš netikiu. Farai niekad nežada nieko gero.

Stoun atsistojo, kad jos žodžiai nuskambėtų įtaigiau.

— Kleitonai, prašau. Leisk pamėginti.

Pelas nenorom vėl atsisėdo. Stoun — irgi. Jis stebeilijo į ją, vengdamas pažiūrėti į Bošą.

— Mes manome, kad ant žudiko buvo tavo kraujo, — vėl prašneko Bošas. — Ir jis kažkaip pateko ant aukos. Nesakome, kad turi ką nors bendra su nusikaltimu.

— Kodėl paprasčiausiai to neužbaigi? — atsakė jis, atkišdamas suglaustus riešus antrankiams uždėti.

— Klejau, nereikia, — sudraudė Stoun.

Jis pamojo abiem rankomis — *gana*. Buvo toks smulkus, kad galėjo apsisukti ant kėdės, abi kojas užkelti ant kairio porankio ir kaip neklausantis savo tėvo vaikas priešiškai nusisukti nuo Bošo. Susikryžiavo rankas ant krūtinės, ir Bošas pamatė iš po apykaklės išlendantį viršutinį sprando tatuiruotės kraštą.

— Kleitonai, — griežtai tarė Stoun. — Ar neprisimeni, kur buvai aštuonerių metų? Ar neprisimeni, ką man vis pasakodavai ir pasakodavai?

Pelas nulenkė smakrą sau prie krūtinės ir paskui atlyžo.

— Žinoma, prisimenu.

— Tai atsakyk į detektyvo Bošo klausimus

Dešimt sekundžių jis delsė, paskui linktelėjo.

— Gerai. Ką?

Haris jau žiojosi klausti, kai kišenėje suskambo jo mobilusis. Pelas tai išgirdo.

— Jeigu atsiliepsi, einu iš čia velniop.

— Nesijaudink. Nekenčiu mobiliųjų.

Bošas palaukė, kol zvimbesys nutils, paskui tęsė:

— Papasakok, kur buvai ir kaip gyvenai būdamas aštuonerių metų, Kleitonai.

Pelas vėl pasisuko ant kėdės veidu į Bošą.

— Gyvenau su pabaisa. Tipu, kuriam patikdavo mane mušti apsišiktinai, kai arti nebūdavo mano motinos.

Jis nutilo. Bošas laukė, paskui paragino:

— Kas dar, Kleitonai?

— Jis nusprendė, kad vien mušti mane negana. Nusprendė, kad taip pat būtų gerai, jeigu jį ir čiulpčiau. Porą kartų per savaitę. Štai kaip aš gyvenau, detektyve.

— Ir to žmogaus vardas Džonis?

— Iš kur žinai?

Pelas pažvelgė į Stoun, manydamas, kad ji išdavė jo pasitikėjimą.

— Džonio vardas yra tavo psichologinio įvertinimo protokoluose, — skubiai pasakė Bošas. — Skaičiau juos. Ten paminėtas vyras, vardu Džonis. Ar tai apie jį mes čia kalbame?

— Aš jį tik taip vadinu. Dabar, tai yra. Jis man priminė Džeką Nikolsoną iš to Stiveno Kingo filmo. Vyruką, šaukiantį „Štai Džonis“ ir visąlaik su kirviu besivaikantį berniuką. Va, panašiai buvo ir man, tik be kirvio. Kirvio jam nereikėjo.

— O koks tikrasis jo vardas? Ar žinai?

— Ne, niekada nežinojau.

— Tikrai?

— Žinoma, tikrai. Tas tipas krušdavo mane negyvai. Jeigu žinočiau jo vardą, prisiminčiau. Tiktai prisimenu jo pravardę, kaip visi jį vadindavo.

— Kaip?

Pelo lūpose šmėstelėjo nežymi šypsenėlė. Jis žinojo kai ką, ko kažkam labai reikėjo, ir ketino tuo pasinaudoti. Haris tai matė. Per kalėjimo metus gerai išmoko gudrybių, kaip siekti tikslo.

— Kas man už tai?

Bošas buvo tam pasirengęs.

— Galėtume pasiųsti tą tipą už grotų visam laikui.

— Ar manai, kad jis dar gyvas?

Bošas gūžtelėjo pečiais.

— Tik taip spėju. Protokoluose parašyta, kad motina tave pagimdė septyniolikos. Ji buvo apie dvidešimt penkerių, kai susidėjo su tuo tipu. Gal nebuvo daug už ją vyresnis. Prieš dvidešimt dvejus metus... Dabar jam per penkiasdešimt, ir gal kur laisvėje daro tą patį kaip visada.

Kleitonas įbedė akis į grindis, ir Bošas pagalvojo: galbūt jis prisimena aną laiką, kai buvo to žmogaus valdžioje.

Stoun atsikrenkštė ir prašneko:

— Klejau, ar prisimeni, kaip mudu kalbėdavom apie blogį ir apie tai, ar žmonės tokie gimsta, ar paskui pasidaro? Apie tai, kaip poelgiai gali būti blogi, bet juos darantis asmuo — ne?

Pelas linktelėjo.

— Tas žmogus blogas. Pažiūrėk, ką jis tau padarė. Ir detektyvas Bošas mano, kad jis padarė daug blogo kitoms aukoms.

Pelas vėl linktelėjo.

— To suknisto diržo sagtis buvo su raidėmis. Jis mane mušdavo ta sagtimi. Krušlys. Paskui aš nebenorėjau daugiau būti mušamas, lengviau buvo duoti, ko reikalavo...

Bošas laukė. Nebuvo reikalo užduoti kitą klausimą. Atrodo, ir Stoun tą pat jautė. Po ilgos tylos Kleitonas trečią kartą linktelėjo ir prašneko:

— Visi jį vadindavo Čilu*. Taip pat ir mano močia.

Bošas tai užsirašė.

— Sakei, kad diržo sagtis buvo su raidėmis. Turėjai omeny inicialus? Kokios jos buvo?

— C. H.

* Angl. *Chill* — Šiurpas.

Bošas vėl užsirašė. Jį pradėjo veikti adrenalinas. Nors viso vardo dar neturi, bet prie jo jau artėja. Sekundės dalelę jam prieš akis šmėstelėjo vaizdinys, kaip kumščiu beldžiasi į duris. Ne, tranko į jas. Į duris, kurias atidarys žmogus Čilo pravarde.

Neraginamas Pelas kalbėjo toliau:

— Pagalvojau apie Čilą pernai, kai per žinias pamačiau apie Nuožmųjį Miegalių. Čilas irgi turėjo fotografijų kaip tas vyrukas.

Nuožmiuoju Miegaliumi vadintas įtariamas maniakas žudikas, ir jo ieškojo ypatingosios paskirties tyrimų grupė. Dėl daugybės moterų nužudymų įtartas vienintelis žudikas, bet žmogžudystes skyrė ilgi laiko tarpai, tad manyta, kad jis užmigdavo tartum žiemos miegu. Kai prieš metus įtariamasis buvo nustatytas ir sučiuptas, tyrėjai pas jį rado šimtus moterų fotografijų. Nuotraukose daugelis moterų buvo nuogos ir seksualiai įtaigiomis pozomis. Tyrimas tebesitęsė mėginant nustatyti, kas tokios tos moterys ir kas joms nutiko.

— Jis turėjo moterų fotografijų? — paklausė Bošas.

— Aha, tų moterų, kurias dulkindavo. Nuotraukose nuogų. Jo trofėjų. Jis fotografuodavo ir mano močią. Mačiau tas nuotraukas. Turėjo tą fotiką, iš kurio nuotrauka išlenda iškart. Skaitmeninių tada dar nebuvo.

— Polaroidą.

— Aha, teisingai, polaroidą.

— Tai gana įprasta, — įsiterpė Stoun, — vyrams, kurie fiziškai žeidžia moteris arba ne. Tai valdymo forma. Savininkiškumas. Nuogybės ant sienos, vedant apskaitą. Labai valdingos asmenybės požymis. Dabartiniame skaitmeninių fotoaparatų ir internetinės pornografijos pasaulyje to matai vis daugiau ir daugiau.

— Ką gi, Čilas turbūt buvo iš pirmųjų, — pasakė Pelas. — Jis neturėjo kompiuterio. Savo nuotraukas laikė dėžėje nuo batų. Todėl ir išėjome.

— Ką nori tuo pasakyti? — paklausė Bošas.

Prieš atsakydamas Kleitonas kietai sučiaupė lūpas.

— Jis padarė nuotrauką su savo kotu man burnoje. Ir įsidėjo į tą dėžę nuo batų. Aš ją pavogiau ir palikau ten, kur galėtų pamatyti mano močia. Tą pačią dieną mes išėjome.

— Ar toje dėžėje nuo batų buvo kitų berniukų ar vyrų fotografijų? — paklausė Haris.

— Mačiau vieną kitą. Ten buvo vaikis kaip ir aš, bet nežinojau, kas jis.

Bošas užsirašė dar kelias pastabas. Pelo informacija, kad Čilas, matyt, buvo visokeriopai seksualus maniakas, sudarė svarbiausią jo išryškėjančio profilio dalį. Paskui Haris Kleitono paklausė, ar galėtų prisiminti, kur jis ir motina gyveno su Čilu. Pelas tik prisiminė, kad netoliese „Travel Town" muziejaus Grifito parke, nes motina jį vesdavosi pasivažinėti traukinukais.

— Jūs galėdavote tenai nueiti ar važiuodavote?

— Nusisamdydavom taksi, ir prisimenu, kad tai nebuvo toli. Mes ten dažnai keliaudavom. Man patikdavo važinėtis traukinukais.

Informacija buvo naudinga. Bošas žinojo, kad „Travel Town" muziejus yra šiauriniame parko pakraštyje, o tai veikiausiai reiškė, kad Pelas ir Čilas gyveno Šiaurės Holivude arba Berbanke. Taigi paieška susiaurėtų.

Paskui jis Pelo paprašė apibūdinti Čilą. Kleitonas tik galėjo pasakyti, kad jis baltasis, aukštas ir raumeningas.

— Ar kur nors dirbo?

— Iš tikrųjų tai ne. Manau, jis buvo tartum visų galų meistras ar kažkas panašaus. Turėjo daug įrankių, kuriuos laikė savo sunkvežimyje.

— Kokiame?

— Faktiškai furgone, „Ford Econoline". Kaip tik ten mane versdavo jam daryti visokius dalykus.

Ir furgonas bus tokia pat transporto priemonė, kokią Pelas vėliau panaudos visai panašaus pobūdžio nusikaltimui. Žinoma, Bošas apie tai neužsiminė.

— Kokio maždaug Čilas buvo amžiaus? — paklausė jis.

— Nenumanau. Anksčiau turbūt teisingai pasakei, kad maždaug penkeriais metais vyresnis už mano močią.

— Ar atsitiktinai neturi tarp savo daiktų ar šiaip kur nors jo nuotraukos?

Kleitonas nusijuokė ir pažvelgė į Bošą, lyg jį laikytų nevispročiu.

— Manai, laikyčiau jo nuotrauką? Žmogau, aš net savo motinos nuotraukos neturiu.

— Atleisk, turėjau paklausti. Ar kada nors matei tą tipą su kokia nors kita moterimi, išskyrus tavo motiną?

— Atseit užsiimantį seksu?

— Taip.

— Ne.

— Kleitonai, ką dar apie jį prisimeni?

— Tik tiek, kad stengdavausi laikytis nuo jo kuo toliau.

— Kaip manai, ar sugebėtum jį atpažinti?

— Ką, dabar? Po visų tų metų?

Bošas linktelėjo.

— Nežinau. Bet niekad neužmiršiu, kaip jis tada atrodė.

— Ar prisimeni ką nors daugiau apie tą vietą, kur jūs su juo gyvenote? Bet ką, kas man padėtų jį surasti?

Pelas pagalvojo, paskui papurtė galvą.

— Ne, žmogau, tik tiek, ką pasakiau.

— Ar jis turėjo mylimų gyvūnėlių?

— Ne. Tik mane lupdavo kaip šunį. Turbūt aš buvau jo mėgstamas gyvūnėlis.

Bošas žvilgtelėjo į Stoun — gal ji norėtų ko nors paklausti.

— Kaip dėl mėgstamų užsiėmimų? — paklausė ji.

— Manau, jo mėgstamas užsiėmimas buvo pildyti tą dėžę nuo batų, — atsakė Kleitonas.

— Bet tu taip ir nematei jokių moterų iš tų nuotraukų, tiesa? — paklausė Bošas.

— Tai nieko nereiškia. Matėsi, kad dauguma nuotraukų buvo darytos furgone. Jis ten turėjo seną čiužinį. Nė vienos jų neparsivesdavo namo, suprantate?

Vėl naudinga informacija. Ir ją Bošas užsirašė.

— Minėjai vieno berniuko fotografiją. Ar ji irgi buvo daryta furgone?

Pelas atsakė ne iškart. Furgone jis pats blogai elgėsi, analogija buvo akivaizdi.

— Neprisimenu, — galop pareiškė.

Bošas mygo toliau.

— Štai ką man pasakyk, Kleitonai. Jeigu aš sučiupsiu tą tipą ir jis atsidurs teisme, ar sutiksi paliudyti, ką šiandien man papasakojai?

Pelas svarstė.

— Ką už tai gaučiau? — paklausė.

— Jau sakiau, — priminė Bošas. — Gautum pasitenkinimą. Padėtum įkišti tą tipą už grotų visam likusiam gyvenimui.

— Tai niekai.

— Na, galiu paž...

— *Žiūrėkit, ką jis man padarė! Viskas per jį!*

Šaukdamas jis rodė pirštu sau į krūtinę. Atviras jausmas tame protrūkyje buvo pritvinkęs žvėriško nuožmumo, kontrastuojančio su menku jo kūno sudėjimu. Ir Bošui padarė įspūdį. Jis suprato, kaip įtaigiai tai galėtų nuskambėti teisme, jeigu būtų leista pasireikšti. Jeigu Pelas šitaip sušuktų priešais prisiekusiuosius, gynyba liktų sugniuždyta.

— Kleitonai, ketinu surasti tą tipą, — pasakė jis. — Ir tu turėsi progą visa tai blokšt jam į akis. Gaut atlygį visam likusiam savo gyvenimui.

— Visam likusiam gyvenimui? O, kaip nuostabu. Labai ačiū.

Sarkazmas jo balse nekėlė abejonių. Bošas jau rengėsi kaip nors pasitaisyti, kai pasigirdo smarkus beldimas į pokalbių kambario duris ir Stoun nuėjo atidaryti. Už durų stovėjo kita psichoterapeutė. Ji kažką pašnabždėjo Stoun, ir ši atsisuko į Bošą.

— Prie paradinių vartukų laukia du policininkai, nori jus pamatyti.

Bošas padėkojo Pelui už pokalbį ir perspėjo, kad dėl tyrimo toliau palaikys su juo kontaktą. Išėjo laukan prie vartukų, pakeliui išsitraukdamas iš kišenės mobilųjį. Buvo praleidęs keturis skambučius, vieną — savo partnerio, du — iš numerių su Los Andželo kodu 213, kurių jis neatpažino, ir paskutinį — Kizės Raider.

Du uniformuoti farai buvo iš Van Naiso skyriaus. Pasakė, kad juos atsiuntė Policijos viršininko biuras.

— Jūs neatsiliepiate nei telefonu, nei per savo automobilio radijo stotelę, — pridūrė vyresnysis. — Turite susisiekti su leitenante Raider viršininko biure. Ji sako, kad tai skubu.

Bošas jiems paaiškino, kad išjungęs savo telefoną dalyvavo svarbioje apklausoje. Kai tik jie nuėjo, jis paskambino Raider, ir ji iškart pakėlė ragelį.

— Hari, kodėl neatsiliepi?

— Nes vedžiau apklausą. Aš paprastai nepertraukiu, kad atsiliepčiau į skambučius. Kaip mane suradai?

— Per tavo partnerį, kuris savo telefonu *atsiliepia*. Ką tie buvusių kalinių laikino prieglobsčio namai turi bendra su Irvingo byla?

Niekaip nebuvo galima išsisukti nuo atsakymo.

— Nieko. Tai kita byla.

Tyla — Kizė stengėsi sutramdyti susierzinimą ir pyktį.

— Hari, policijos viršininkas tau nurodė pirmiausia dirbti prie Irvingo bylos. Kodėl tu...

— Klausyk, aš laukiu autopsijos. Dėl Irvingo nieko negaliu nuveikti, kol negausiu autopsijos duomenų, ir tada pradėsiu nuo jų.

— Gerai, spėk ką?

Bošas dabar suprato, iš kur buvo tie du skambučiai su kodu 213.

— Ką?

— Autopsija prasidėjo prieš pusvalandį. Jeigu dabar pat išvyktum, galbūt suspėtum į jos pabaigą.

— Ču ten?

— Kiek žinau, taip. Turi ten būti.

— Jau važiuoju.

Sutrikęs jis nutraukė ryšį, toliau nebediskutuodamas.

14

Kol Bošas apsivilko chalatu, užsimovė pirštines ir įėjo į autopsijų kompleksą, Džordžo Irvingo kūną jau siuvo storu vaškuotu špagatu.

Daktaras Bordža Toronas Antonsas parodė pirštu į mikrofoną, kabantį nuo lubų virš autopsijų stalo, ir Haris suprato savo klaidą. Skrodimo eiga įrašoma, ir dabar bus formaliai užprotokoluota, kad Bošas beveik praleido visą pomirtinį medicininį tyrimą. Jeigu byla kada nors pasiektų teismą, gynybos advokatas iš to sugebėtų prisiekusiesiems daug ką įteigti. Nesvarbu, kad Ču dalyvavo. Faktui, kad vyriausiojo tyrėjo nebuvo ten, kur jis privalėjo būti, tinkamas advokatas galėtų suteikti papildomos grėsmingos, net korupcija atsiduodančios reikšmės.

Bošas atsistojo greta Ču. Šis sukryžiavęs ant krūtinės rankas rėmės į darbastalį priešais autopsijų stalo kojūgalį — taip toli nuo atliekamo skrodimo, kaip buvo įmanoma laikytis ir vis tiek pasakyti, kad jame dalyvavai. Bet pro saugančią nuo mikrobų

plastikinę kaukę Haris matė, kad Ču nesijaučia laimingas. Kadaise jis Bošui prisipažino panoręs dirbti Neišaiškintų bylų poskyryje todėl, kad troško tirti žmogžudystes, bet stebėti autopsijas jam buvo nemalonu. Negalėjo pakęsti skrodžiamo žmogaus kūno vaizdo. Todėl paskyrimas dirbti su įšaldytomis bylomis buvo puikus. Jis peržiūrinėdavo autopsijų protokolus, bet faktiškai jose nesilankydavo, ir vis tiek galėjo dirbti prie žmogžudysčių.

Haris norėjo jo paklausti, ar per pjaustymą kas nors įdomaus išaiškėjo, bet nusprendė palaukti ir paskui pasiteirauti tiesiogiai Antonso, kai nebebus įrašinėjama į juostelę. Tad kol kas tik pasižiūrėjo į darbastalį patologui už nugaros ir toksikologinių tyrimų stovelyje suskaičiavo mėgintuvėlius. Pamatė, kad Irvingo krauju Antonsas užpildė penkis, o tai reiškė, jog ketino pareikalauti išsamios toksikologinės patikros. Per eilinę autopsiją kraujyje tiriama dvylika pagrindinių narkotinių medžiagų grupių. Kai apygarda negaili išlaidų arba kyla įtarimas dėl galimai esančio narkotiko už įprasto tyrimo ribų, tuomet išsami patikra prasiplečia netgi iki dvidešimt šešių grupių. Ir tam reikia penkių mėgintuvėlių kraujo.

Antonsas baigė autopsiją diktuodamas, kaip užsiuva Y pavidalo pjūvį, ir paskui nusimovė vieną pirštinę, ketindamas išjungti mikrofoną.

— Džiaugiuosi, kad suspėjote, detektyve, — pasakė jis. — Kiek spaudėte?

Kai nediktavo į juostelę, sarkazmas tartum dar labiau išryškino jo ispanišką akcentą.

— Ties posūkiu mažiau nei du šimtus, — atsakė Bošas, prisiderindamas prie tono. — Bet, ei, juk mano partneris galėjo čia tvarkytis. Tiesa, partneri?

Jis smarkiai užplojo Ču per petį. Pavadindamas jį tiesiog *partneriu*, Bošas siuntė Ču užkoduotą žinią. Vos tik tapę koman-

da, juodu susitarė, kad jeigu kada nors teks vaidinti ar kuris nors iš jų blefuos, perspėjamasis ženklas bus pavadinti kitą *partneriu*. Kodinis žodis reiškė, kad reiktų įsitraukti į vaidybą.

Bet šįkart Ču nepaisė nusistovėjusios tvarkos.

— A, taip, — pasakė. — Mėginau tau prisiskambinti, žmogau. Bet neatsiliepei.

— Turbūt nepakankamai mėginai.

Bošas metė į Ču žvilgsnį, kuris bemaž ištirpdė jo veidą saugančią plastikinę kaukę. Paskui vėl sutelkė dėmesį į Antonsą.

— Matau, atliekate išsamią patikrą, daktare. Gerai nusprendėte. Dar ką nors turėčiau žinoti?

— Ne aš taip nusprendžiau. Išsamią patikrą man nurodė atlikti aukštesnioji valdžia. Taip ir padariau, tačiau atkreipiau jūsų partnerio dėmesį į neaiškumą, reikalingą tolesnio kruopštaus tyrimo.

Bošas pažvelgė į Ču, paskui į kūną ant stalo.

— Į neaiškumą? Reikia tolesnio kruopštaus tyrimo? Kalbama apie detektyvinį darbą?

— Ant dešinio peties iš nugaros pusės yra kažkas panašaus į įdrėskimą ar nubrozdinimą, — pasakė Ču. — Tai atsirado ne nukritus, nes jis atsitrenkė į žemę veidu žemyn.

— Sužalota *ante mortem**, — pridūrė Antonsas.

Haris žengtelėjo arčiau prie stalo. Sumojo taip ir nepamatęs aukos nugaros, nes į mirties vietą atvyko vėlai. Iki Bošui prisistatant Van Ata ir mirties vietos tyrimo grupė jau buvo Irvingą apvertę. Nė vienas, pradedant Van Ata ir baigiant Rėmu su Kubilu, nieko jam neužsiminė apie *ante mortem* sužeidimą petyje.

— Galiu tai pamatyti? — paklausė jis.

— Jeigu jums būtina, — niurgzliai atsakė Antonsas. — Atsiradęs laiku jau būtumėte pamatęs.

Nuo lentynos virš darbastalio jis ištraukė iš dėželės naują porą pirštinių.

* Prieš mirtį (lot. med. terminas).

Haris padėjo apversti ant stalo lavoną. Nugara buvo sumirkusi kraujingu skysčiu, per autopsiją susitelkusiu ant stalo su aukštesniais nelyginant kokio padėklo kraštais. Antonsas patraukė sau virš galvos kabančią žarną su purkštuvu ir nuplovė nuo kūno skystį. Bošas iškart pamatė sužalojimą — apie penkių colių ilgio, su paviršiaus įdrėskimu ir nežymiu nubrozdinimu. Aiškiai įžiūrimas dėsningumas, beveik žiedinis. Atrodė kaip eilė iš keturių pusmėnulių, pasikartojančių maždaug colio tarpais, įdrėkstų petyje virš mentės krašto. Kiekvienas mėnulio pjautuvas buvo apie dviejų colių aukščio.

Kai atpažino sužalojimą, Bošą apėmė baimė. Ču tarnyboje per jaunas ir naujokas, kad būtų susipažinęs su tokiu dėsningumu. Ir Antonsas negalėtų to atpažinti. Jis čia dirba apie dešimtmetį po to, kai iš Madrido atvyko mokytis į Kalifornijos universiteto Los Andžele Medicinos fakultetą ir į tėvynę nebesugrįžo.

— Ar patikrinote taškines kraujosruvas? — paklausė Bošas.

— Žinoma, — atsakė Antonsas. — Nebuvo jokių.

Taškinės kraujosruvos atsiranda apie akis trūkus smulkioms kraujagyslėms, kai uždūstama.

— O kodėl klausiate apie taškines kraujosruvas, pamatęs šį peties nubrozdinimą iš nugaros pusės? — paklausė Antonsas.

Haris gūžtelėjo pečiais.

— Šiaip sau, tik tikrinu kiekvieną galimybę.

Abu, Antonsas ir Ču, įsistebeilijo į jį, tikėdamiesi išgirsti daugiau. Bet Bošas nieko neišdavė. Taip ilgokai tylomis jie trise ir stovėjo, kol Bošas vėl sujudėjo, parodydamas į nubrozdinimą ant lavono nugaros.

— Jūs pasakėte „*ante mortem*“. Apie maždaug kurį laiką prieš mirtį mes kalbame?

— Matote, oda įdrėksta. Aš paėmiau pasėlį bakterijų kultūrai. Iš histamino kiekio pažeidimuose galima spręsti, kad sužalota prieš pat mirtį. Aš jau sakiau detektyvui Ču: jums reikia

grįžti atgal į viešbutį. Galbūt jis į ką nors įsidrėskė lipdamas per balkoną. Juk matyti sužalojimo dėsningumas.

Bošas jau matė dėsningumą, bet kol kas neketino ką nors sakyti.

— Lipdamas per balkoną? Jūsų nuomone, tai buvo savižudybė?

— Nebūtinai. Dar ne. Nors galėtų būti ir savižudybė. Galėtų būti nelaimingas atsitikimas. Tyrimą būtina toliau tęsti. Mes atliksime išsamią toksikologinę analizę, ir šį sužalojimą reikia išsiaiškinti. Juk matote dėsningumą. Tai turėtų padėti jums susiaurinti galimybių apimtį.

— Poliežuvinį kaulą patikrinote? — paklausė Bošas.

Antonsas įsirėmė rankomis į klubus.

— Kodėl turėčiau tikrinti poliežuvinį kaulą šokliui?

— Ką tik pasakėte, kad dar per anksti jį vadinti šokliu.

Antonsas nutylėjo, tik pasičiupo nuo instrumentų padėklo skalpelį.

— Padėkite jį vėl atversti.

— Palaukite, — sulaikė jį Bošas. — Gal pirma tai nufotografuokime?

— Aš jau nufotografavau. Nuotraukos šiuo metu turėtų būti spausdintuve. Išeidamas galėsite jas pasiimti.

Bošas jam padėjo vėl atversti lavoną. Antonsas skalpeliu prapjovė kaklą ir išėmė mažutį U raidės pavidalo kaulą, apsaugantį trachėją. Kruopščiai jį nuvalė virš kriauklės ir paskui tyrinėjo ant staliuko, pro sustiprintos šviesos didinamuosius lęšius ieškodamas lūžių.

— Poliežuvinis kaulas sveikas, — pasakė.

Bošas linktelėjo. Šiaip ar taip, tai nieko neįrodo. Geras specas būtų galėjęs Irvingą uždusinti nesulaužydamas kaulo ar nesukeldamas taškinių kraujosruvų akyse. Tai visiškai nieko neįrodo.

Bet žymės iš nugaros pusės petyje buvo kas kita, ir Bošas jautė, kad jos byloje daug ką keičia. Sparčiai keičia. Ir politinei potekstei suteikia naują prasmę.

15

Ču tylėjo, iki jie įpusėjo žingsniuoti per automobilių aikštelę, paskui pratrūko:

— Gerai, Hari, kas vyksta? Ką ten viduje išdarinėjai?

Bošas išsitraukė mobilųjį. Turėjo paskambinti.

— Tau pasakysiu, kai galėsiu. Noriu, kad grįžtum į...

— To nepakanka, Hari! Juk mudu partneriai, žmogau, o tu nuolatos vaidini prieš mane vienišą vilką. Daugiau taip neturėtum elgtis.

Ču sustojo, pasisuko į jį ir išskėtė rankas. Bošas irgi sustojo.

— Klausyk, mėginu tave apsaugoti. Man pirma reikia su kai kuo pasikalbėti. Leisk tai padaryti, o paskui pasišnekėsime.

Nepatenkintas Ču papurtė galvą.

— Su tuo mėšlu tu mane žudai, žmogau. Ko iš manęs nori: kad grįžčiau į departamentą ir sėdėčiau nieko neveikdamas?

— Ne, daug ko iš tavęs noriu, kad padarytum. Turi nuvykti į Saugomų asmeninių daiktų skyrių ir paimti Irvingo marškinius. Tegul kas nors Mokslinių tyrimų poskyryje patikrina, ar iš vidaus ties petimi nėra likę kraujo pėdsakų. Marškiniai tamsūs, ir vakar ant jų niekas nieko nepastebėjo.

— Taigi, jeigu ant jų yra kraujo, mes žinosime, kad jis dar vilkėjo tais marškiniais, kai atsirado žymės.

— Teisingai.

— Ir ką mums tai pasakys?

Bošas nutylėjo. Mąstė apie marškinių sagą, rastą viešbučio

liukso numeryje ant grindų. Galbūt vyko grumtynės, kai Irvingą smaugė, ir saga ištrūko.

— Kai baigsi tvarkytis su marškiniais, pasistenk gauti kratos orderį.

— Kratos orderį kam?

— Irvingo kontorai apieškoti. Noriu turėti orderį prieš mums ten nuvykstant ir pradedant peržiūrėti bylas.

— Tai jo bylos, o jis miręs. Kam mums reikia orderio?

— Kadangi jis buvo teisininkas, aš nenoriu suklupti ant kokio nors konfidencialumo tarp advokato ir kliento mėšlo, kai ten įeisime. Šiame reikale viskas turi būti švaru.

— Žinai, man bus sunku gauti orderį, kai nieko nepasakai apie tą vadinamąjį mėšlą.

— Ne, bus lengva. Pasakyk, kad atlieki neterminuotą šio žmogaus mirties tyrimą. Pasakyk, jog esama galimų grumtynių požymių, — ištrūkusi marškinių saga, *ante mortem* sužalojimas nugaroje, — ir nori prieiti prie jo verslo popierių ir rezultatų, kad galėtum nustatyti, ar būta kokios nors nesantaikos, susijusios su klientais ar priešininkais. Paprasta. Jeigu negali to padaryti, grįžęs pats jį išsirašysiu.

— Ne, aš galiu. Juk esu raštvedys.

Jis sakė tiesą. Jie buvo taip pasidalijų darbu, kad Ču visada pasirūpindavo orderiais.

— Tai ir padaryk. Ir liaukis dėl to niūrojęs.

— Ei, Hari, užsikrušk. Aš neniūrau. Ir pačiam nepatiktų, jeigu šitaip su tavimi elgčiaus.

— Štai ką tau pasakysiu, Ču. Jeigu mano partneris būtų kur kas vyresnis ir turėtų didesnę patirtį nei aš, ir jis pasakytų „tikėk manimi, iki ateis tinkamas laikas“, manau, jo paklausyčiau. Ir dar padėkočiau, kad manimi rūpinasi.

Bošas minutėlę luktelėjo, kol Ču tai įsisąmonino, paskui paleido partnerį.

— Pasimatysime departamente. O dabar turiu važiuoti.

Juodu pasuko kiekvienas prie savo automobilio. Bošas žvilgtelėjo atgal ir pamatė partnerį žengiantį nuleista galva, susigėdusiu veidu. Ču nesuprato politikos užkulisių subtilybių. Bet Bošas jas išmanė.

Atsisėdęs prie vairo, Haris susisiekė telefonu su Kize Raider.

— Susitinkam po penkiolikos minučių mūsų akademijoje. Videotekoje.

— Hari, niekaip neišeis. Turiu dalyvauti biudžeto posėdyje.

— Tai ir nesiskųsk, kad nieko nežinai, kas dedasi su Irvingo byla.

— Negali man paprasčiausiai pasakyti?

— Ne, turiu tau parodyti. Kada gali susitikti?

Ji atsakė tik po ilgos pauzės:

— Ne anksčiau kaip pirmą. Eik, susirask ko nors užvalgyti, ir paskui aš susitiksiu su tavimi.

Bošas nenorėjo lėtinti tempo, bet buvo svarbu Raider informuoti, kuria linkme byla krypsta.

— Taigi, kol kas. Beje, ar ką nors pastatei prie Irvingo kontoros, kaip vakar tavęs prašiau?

— Taip, pastačiau. O kas?

— Šiaip, norėjau pasitikrinti.

Raider dar nespėjus papriekaištauti, kad ja nepasitiki, jis išjungė telefoną.

Nuvažiuoti iki Eliziejaus parko ir Policijos akademijos komplekso Bošui truko penkiolika minučių. Jis užėjo į kavinę „Revolverio ir atletikos klube“ ir pasirinko taburetę prie baro prekystalio. Užsisakė kavos ir Bratono mėsainio, šitaip pavadinto pagal ankstesnį policijos viršininką, ir kitą valandą peržiūrinėjo savo užrašus, kai ką papildydamas.

Apsimokėjęs sąskaitą ir patyrinėjęs ant kavinės sienos sukabintas kai kurias įsimintinas nuotraukas iš policijos gyvenimo, jis per seną sporto salę — prieš trisdešimtį metų vieną lietingą

dieną čia gavo savąjį detektyvo ženklelį — nuėjo į videoteką. Ten buvo archyvas su visomis mokomosiomis vaizdajuostėmis, valdybos naudojamomis nuo pat vaizdo įrašymo technikos atsiradimo. Jis pasakė civiliniam jos darbuotojui, ko nori, ir laukė, kol žmogus ieškojo senos vaizdajuostės.

Raider atvyko po penkių minučių ir tiksliai laiku.

— Gerai, Hari, aš jau čia. Nors ir labai nemėgstu visą dieną trunkančių biudžeto posėdžių, man reikia ten grįžti, kai tik galėsiu. Ką mes čia veikiame?

— Pasižiūrėsime mokomąją juostą, Kize.

— Ir ką ji turi bendra su Irvingo sūnumi?

— Galbūt viską.

Patarnautojas atnešė Bošui vaizdajuostę. Su Raider jis nuėjo į peržiūros boksą. Bošas įstatė vaizdajuostę į aparatą ir ėmė ją sukti atgal.

— Tai viena iš senų mokomųjų juostų apie kontroliuojamąjį „strypo veiksmą“, — paaiškino jis. — Los Andželo policijoje dažniau vadinamą „smaugimo veiksmu“.

— Niekingos reputacijos smaugimo veiksmas, — patikslino ji. — Jau buvo uždraustas net prieš man pradedant tarnauti.

— Formaliai „strypo veiksmas“ uždraustas. O kontroliuojamu miego arterijų užspaudimu leidžiama pasinaudoti būtinosios ginties aplinkybėmis, kai gresia mirtinas pavojus. Bet reikia būti labai atsargiam.

— Taigi, jau klausiau, ką mudu čia veikiame, Hari?

Bošas pamojo į ekraną.

— Anksčiau šios juostos buvo naudojamos mokyti, kaip būtina elgtis. Dabar naudojamos mokyti, kaip nereikia elgtis. Toks yra ir „strypo veiksmas“.

Vienu metu kontroliuojamasis „strypo veiksmas“ buvo standartinis, stiprinant naudojamą jėgą, bet galiausiai įstatymais uždraustas, nes pasitaikė daug mirčių.

Vaizdajuostėje šį veiksmą atliko instruktorius su savanoriu akademijos naujoku. Iš už savanorio nugaros instruktorius kairiu dilbiu ir žastu apkabino jo kaklą, paskui užveržė gniaužtą, o kita ranka sugriebė už peties. Naujokas priešinosi, bet per kelias sekundes prarado sąmonę. Instruktorius atsargiai nuleido jį ant žemės ir paplekšnojo per skruostus. Savanoris iškart atsibudo ir atrodė suglumęs nuo to, kas atsitiko. Tuomet jo vietą užėmė kitas savanoris. Šįkart instruktorius veiksmus atliko lėčiau, aiškindamas sugriebimo etapus. Paskui patarė, kaip tvarkytis su besipriešinančiais subjektais. Antras patarimas buvo kaip tik tas, kurio laukė Bošas.

— Štai, — pasakė jis.

Atsuko juostą atgal ir tą dalį paleido iš naujo. Instruktorius veiksmą pavadino „rankos slinktimi". Kairė ranka skersai surakinusi savanorio kaklą, o plaštaka uždėta ant jo dešiniojo peties. Siekdamas apsisaugoti, kad besipriešinantis nenustumtų spaudžiančios rankos, instruktorius sukabino abi plaštakas kaip kablius virš besiginančiojo peties ir slinko dešinį dilbį žemyn jo nugara. Paskui palengva vis stipriau veržė kaklą. Ir antrasis savanoris prarado sąmonę.

— Negaliu patikėti, kad iš tikrųjų šitaip smaugdavo tuos vyrukus, — nusistebėjo Raider.

— Veikiausiai jie negalėdavo rinktis, kai pasiūlydavo pabandyti savo noru, — atsakė Bošas. — Tas pat kaip dabar su teizeriais*.

Kiekvienas teizerį nešiojantis policininkas turėdavo būti išmokytas juo naudotis, ir teko pačiam išbandyti jo poveikį.

— Tai ką čia tu man rodai, Hari?

— Dar anuomet, kai įstatymu uždraudė šį gniaužimą, mane įtraukė į laikiną specialiąją grupę pasitaikiusioms mirtims ištirti. Buvau paskirtas. Savo noru nepasisiūliau.

* Aukšto voltažo elektrošoko pistoletas (pagal firminį pavadinimą).

— Ir ką gi tai turi bendra su Džordžu Irvingu?

— Mūsų pareigūnai tuo veiksmu naudodavosi per dažnai ir per ilgai. Miego arterija turėtų iškart atsiverti, kai tik nustoji ją spausti. Bet kartais ji būdavo užspausta per ilgai ir žmonės mirdavo. O kartais nuo spaudimo lūždavo poliežuvio kaulas ir sutraiškydavo trachėją. Vėlgi žmonės numirdavo. „Strypo veiksmą" uždraudė, o miego arterijos užspaudimą leista naudoti tik mirtinu pavojumi gresiančiomis aplinkybėmis. O mirtinas pavojus matuojamas visai kitais kriterijais. Taigi esmė tokia: paprastose gatvės muštynėse nebegalima ko nors smaugti. Aišku?

— Supratau.

— Mano sritis buvo autopsijos. Turėjau ją koordinuoti. Surinkti dvidešimties metų atvejus ir ieškoti panašumų. Kartais pasitaikydavo anomalijų. Nieko ypatingo tai nereiškė, bet jų būdavo. Mes atradome peties sužalojimų dėsningumą. Galbūt trečdaliu atvejų. Pasikartojantį mėnulio pjautuvo piešinio dėsningumą ant aukos mentės.

— Nuo ko?

Bošas pamojo į vaizdą ekrane. Mokomoji juosta sustojo ties rankos slinkties veiksmu.

— Nuo rankos slinkties. Daugelis farų turėdavo rankinius kariškus laikrodžius su chronografo įrantomis. Per smaugiamąjį veiksmą, jeigu jį panaudodavo ir slinkdavo surakintus riešus aukštyn petimi, laikrodžio įrantos pradrėksdavo odą ir palikdavo nubrozdinimą. Ši žymė padėdavo įrodyti, kad būta grumtynių. Šiandien aš tai prisiminiau.

— Per autopsiją?

Iš vidinės švarko kišenės jis išsitraukė Džordžo Irvingo peties fotografiją.

— Tai Irvingo petys.

— Gal žymė atsirado nukritus?

— Jis atsitrenkė į žemę veidu žemyn. Tokio sužalojimo ant

nugaros neturėtų būti. Teismo medikas patvirtino, kad tai atsirado *ante mortem.*

Kol tyrinėjo nuotrauką, Raider akys apniuko.

— Vadinasi, žmogžudystė?

— Panašu į tai. Jis buvo pasmaugtas, o paskui numestas iš balkono.

— Tu dėl to tikras?

— Ne, nieko nėra tikra. Bet dabar aš imuosi šios versijos.

Sutikdama ji linktelėjo.

— Ir, manai, tai padarė faras arba buvęs faras?

Bošas papurtė galvą.

— Ne, taip nemanau. Teisybė, kad tam tikro amžiaus farai buvo išmokyti tokio veiksmo. Bet ne jie vieninteliai. Taip pat ir kariškiai. Mišrių kovos menų specialistai. Bet kuris vaikas, pasižiūrėjęs „You Tube", gali išmokti. Tačiau vieną dalyką būtų galima pavadinti sutapimu.

— Sutapimas? Juk visada sakydavai, kad tokio dalyko nėra.

Bošas gūžtelėjo pečiais.

— Kas per sutapimas, Hari?

— Dėl to smaugimo veiksmo specialiojoje tyrimo grupėje, kurioje anuomet buvau. Jai vadovavo Policijos departamento viršininko pavaduotojas Irvingas. Mes tai aiškinomės iš centrinės nuovados. Tuomet pirmą kartą susikirto mūsų keliai.

— Na, sutapimas lyg ir silpnokas.

— Galbūt taip. Bet tai reiškia, kad Irvingas supras pusmėnulių pavidalo žymių ant savo sūnaus nugaros kilmę, jeigu jam bus apie jas pasakyta arba parodyta fotografija. Kol kas nenoriu, kad tarėjas žinotų.

Raider nuvėrė jį žvilgsniu.

— Hari, jis visąlaik neduoda šefui ramybės. Taip pat ir man. Šiandien jau tris kartus skambino dėl autopsijos. O tu nori nuo jo nuslėpti?

— Nenoriu, kad taptų vieša. Kad ir kas tai padarė, tegul jaučiasi saugūs. Šitaip nesupras, kad aš artinuosi.

— Hari, kad nežinau, kaip dėl to....

— Klausyk, kas žino, kaip elgsis Irvingas, jeigu jam bus apie tai pasakyta? Gali papasakoti kam nereikia arba net sukviesti spaudos konferenciją. Jei faktas iškils į viešumą, mes prarasime pranašumą.

— Bet tau teks gauti jo sutikimą tęsti savo tyrimą dėl žmogžudystės. Tada jis sužinos.

— Galiausiai turės sužinoti. Bet kol kas jam pasakysime, kad apie didįjį žiuri kalbėti dar per anksti. Mes laukiame autopsijos toksikologinio tyrimo rezultatų. Net ir politikams skubinant užtruks dvi savaites. O per tą laiką nepaliksime neapversto nė vieno akmens, tęsime nuodugnų visų galimybių tyrimą. Jam nereikia to žinoti, Kize. Ne šiuo metu.

Bošas iškėlė fotografiją. Svarstydama jo prašymą, Raider braukėsi lūpas.

— Nereikėtų sakyti netgi šefui, — pridūrė Bošas.

— Ne, aš šitaip nesielgsiu, — iškart sureagavo ji. — Tą dieną, kai pradėsiu nuo jo ką nors slėpti, būsiu nebeverta tarnybos.

Bošas gūžtelėjo pečiais.

— Kaip sau nori. Tik žiūrėk, kad žinia niekur neišeitų.

Ji linktelėjo, matyt, priėjusi kažkokį sprendimą.

— Duosiu tau dvi dienas, ir tuomet mudu persvarstysime iš naujo. Ketvirtadienio rytą norėsiu žinoti, kiek pajudėjo tyrimas, ir tuomet vėl nuspręsime.

Kaip tik to Bošas ir tikėjosi. Įgyti starto pranašumą.

— Puiku. Ketvirtadienį.

— Tai nereiškia, kad iki ketvirtadienio nenoriu nieko iš tavęs girdėti. Turėsi mane informuoti apie visas naujienas. Jeigu kas nors kita išryškės, man paskambinsi.

— Pažadu.

— Į kur dabar suksi tyrimą?

— Mes stengiamės gauti Irvingo kontoros kratos orderį. Jis turėjo administratorę, kuri veikiausiai žinojo daug paslapčių. Ir priešų. Reikia su ja susėsti ir pasikalbėti, bet noriu susitikti kontoroje, kad galėtų parodyti dokumentus ir kitką, jei prireiks.

Raider pritariamai linktelėjo.

— Gerai. Kur tavo partneris?

— Jis rūpinasi orderiu. Norime užsitikrinti, kad kiekviename žingsnyje viskas būtų tvarkinga.

— Tai išmintinga. Ar jis žino apie smaugimą?

— Dar ne. Pirma norėjau pasikalbėti su tavimi. Bet iki dienos pabaigos sužinos.

— Dėkinga tau už tai, Hari. Turiu grįžti į biudžeto posėdį ir galvoti, kaip padaryti daugiau, gaunant mažiau.

— Aha, sėkmės tau.

— Ir būk atsargus. Nežinia kokie pavojai gali tykoti.

Bošas išėmė vaizdajuostę.

— Negi aš nežinau, — pasakė.

16

Kadangi Džordžas Irvingas vertėsi teisės praktika pagal Kalifornijos advokatūros licenciją, gauti kratos orderį, kuris leistų tyrėjams prieiti prie jo kontoros ir dokumentacijos, užėmė didžiumą antradienio popietės ir vakaro. Teisinį dokumentą galiausiai pasirašė ir išdavė apygardos teismo teisėjas Stivenas Flahertis po to, kai buvo paskirtas specialusis teismo įgaliotinis peržiūrėti visiems policijos pertikrinamiems ar paimamiems dokumentams. *Specialusis įgaliotinis* pats buvo advokatas, nebuvo suinteresuotas veikti sparčiai, nors tai įprasta dirbantiems

prie aktyvios žmogžudystės bylos tyrėjams. Jis neskubėdamas paskyrė laiką pradėti kratą trečiadienį, dešimtą valandą ryto.

„Irvingas ir partneriai" glaudėsi dviejų kambarių kontoroje prie Pavasario gatvės, priešais *Los Angeles Times* redakcijos garažą, vos per porą kvartalų nuo merijos ir net dar arčiau nuo Policijos administracijos pastato. Trečiadienio rytą Bošas su Ču ten nukako pėsčiomis ir atėję pamatė, kad prie durų nėra jokio policininko, o viduje jau kažkas yra.

Įėję priimamajame rado septyniasdešimties su viršum metų moterį, kraunančią į dėžes bylas. Ji prisistatė esanti Deina Rouzen, Džordžo Irvingo kontoros administratorė. Bošas iš vakaro jai paskambino, kad per kratą būtų kontoroje.

— Kai atvykote, ar prie durų stovėjo policininkas? — paklausė jis.

Rouzen atrodė sutrikusi.

— Ne, nieko nebuvo.

— Ką gi, negalime pradėti, kol čia nepasirodys specialusis įgaliotinis. Ponas Hedlou. Prieš mums sukraunant į dėžes, jis turi viską pasižiūrėti.

— Oje. Tai mano nuosavos bylos. Ar tai reiškia, kad negalėsiu jų pasiimti?

— Ne, reiškia tik tai, kad turime palaukti. Padėkime viską atgal ir išeikime į lauką. Kiekvieną minutę ponas Hedlou turėtų čia pasirodyti.

Jie išėjo ant šaligatvio, ir Bošas uždarė duris. Paprašė Rouzen savo raktu jas užrakinti. Paskui išsitraukė mobilųjį ir paskambino Kizei Raider. Nesivargino pasisveikinti.

— Maniau, prie Irvingo kontoros durų pastatei uniformuotą policininką.

— Taip ir padariau.

— Nieko čia nėra.

— Aš tau netrukus paskambinsiu.

Bošas uždarė telefoną ir įvertino Deiną Rouzen. Buvo ne tokia, kaip jis tikėjosi. Smulki ir patraukli moteris, bet dėl amžiaus Bošas ją atmetė kaip galimą Džordžo Irvingo meilužę. Iš našlės pasakojimo jis visiškai klaidingai suprato. Deina Rouzen būtų galėjusi būti Irvingo motina.

— Ar ilgai dirbote pas Džordžą Irvingą? — paklausė Bošas.

— O, ilgai. Buvau su juo municipaliteto juriskonsulto biure. Paskui, kai jis iš ten išėjo, pasiūlė man darbą ir aš...

Ji nutilo, kai suskambo Bošo telefonas. Skambino Raider.

— Atsakingas už sargybą Centro skyriaus asmuo šiandien per rytinį patikrinimą perdislokavo iš posto sargybos grupę. Pamanė, kad jūs tą vietą jau apžiūrėjote.

Bošas sumojo, jog kontora buvo nesaugoma beveik tris valandas — pakankamai laiko kam nors įsigauti pirmiau už juos ir pašalinti dokumentus. Jo įtarumas ir pyktis augo vienodai greitai.

— Kas tas žmogus? — paklausė jis. — Ar kaip nors susijęs su tarėju?

Irvinas Irvingas jau daug metų nebedirbo departamente, bet tebeturėjo ryšių su daugeliu pareigūnų, kuriems kadaise vadovavo ir aukštino tarnyboje.

— Tai ji, — atsakė Raider. — Kapitonė Greisė Redeker. Kiek suprantu, tai buvo paprasčiausiai klaida. Ji ne politizuota — tuo atžvilgiu.

Žinoma, tai reiškė, kad Redeker departamente turėjo politinių ryšių, — privalėjo turėti, kad nusipelnytų vadovaujamo posto, — bet neužsiėmė politika platesniu mastu.

— Ji — ne viena iš Irvingo mokinių?

— Ne. Pradėjo tarnauti jam jau išėjus.

Bošas pamatė besiartinantį kostiumuotą vyriškį. Spėjo, kad tai specialusis įgaliotinis.

— Turiu eiti, — Kizei Raider pasakė jis. — Pasidomėsiu tuo vėliau. Tikiuosi, kad yra, kaip tu sakei — tik klaida.

— Manau, kad taip, Hari.

Bošas išjungė telefoną, vyriškiui priėjus prie jų ant šaligatvio. Buvo aukštas, rusvais plaukais ir įdegęs kaip golfo žaidėjas.

— Ričardas Hedlou? — paklausė Bošas.

— Taip, tai aš.

Bošas visus supažindino, ir Rouzen atrakino kontorą, kad jie galėtų įeiti. Hedlou priklausė vienai iš prašmatnių Banker Hilo teisės firmų. Iš vakaro teisėjas jį užverbavo pabūti specialiuoju įgaliotiniu *pro bono** pagrindais. O jei neužmoka, tai tiek ir stengies. Hedlou nesiskubino paskirti kratos laiko, bet dabar, kai jie jau buvo čia, jis norėjo kuo greičiau viską atlikti ir grįžti pas savo mokius klientus. Ir Bošui tai visai tiko.

Jie perėjo į kabinetus ir sutarė veiksmų planą. Hedlou eis dirbti prie kontoros bylų, patikrins, kad nebūtų konfidencialaus turinio, o paskui jas perduos peržiūrėti Ču. O Bošas per tą laiką tęs pokalbį su Deina Rouzen ir sieks išsiaiškinti, kas Irvingo darbe buvo svarbu ir aktualu.

Tyrime bylos ir dokumentacija visada vertingos, bet Bošas buvo pakankamai įžvalgus: vertingiausia kontoroje yra Rouzen. Ji galėtų jiems suteikti tokios informacijos, kokios nerasi jokiuose dokumentuose.

Hedlou ir Ču nuėjus darbuotis į pagalbines patalpas, Bošas laukiamajame nuo registracijos stalo prisitraukė kėdę, ją pasistatė priešais sofą ir paprašė ant jos atsisėsti Rouzen. Paskui užrakino kontoros duris, ir pradėjo oficialią apklausą.

— Kaip kreiptis — *ponia* Rouzen?

— Ne, niekada nebuvau ištekėjusi. Šiaip ar taip, galite mane vadinti tiesiog Deina.

— Gerai, Deina, gal tęskime lauke pradėtą pokalbį. Jūs man sakėte, kad buvote kartu su ponu Irvingu nuo municipaliteto juriskonsulto biuro laikų?

* Sutrumpinta iš lotynų *pro bono publico* — visuomenės labui, t. y. neapmokamai.

— Taip, dirbau jo sekretore, paskui išėjau drauge su juo, kai buvo įsteigta „Irvingas ir partneriai". Taigi, jeigu viską suskaičiuosite, iš viso šešiolika metų.

— O kai jis paliko municipaliteto juriskonsulto biurą, jūs iškart drauge išėjote?

Ji linktelėjo.

— Išėjome tą pačią dieną. Ir gerai apsisprendžiau. Aš buvau etatinė municipaliteto tarnautoja, todėl išėjusi gavau pensiją, o paskui pradėjau dirbti čia. Trisdešimt valandų per savaitę. Maloniai ir lengvai.

— Buvote rimtai įsitraukusi į pono Irvingo veiklą?

— Ne per daugiausia. Jis ne itin dažnai čia būdavo. Aš tik palaikydavau bylas susistemintas ir šiaip viską tvarkingai, savo vietose. Atsiliepdavau telefonu ir priimdavau žinutes. Jis niekada čia nerengdavo susitikimų. Beveik niekada.

— Ar daug turėjo klientų?

— Faktiškai keletą rinktinių. Jis imdavo brangiai, ir žmonės tikėdavosi rezultatų. Ponas Irvingas dėl jų labai stengdavosi.

Bošas turėjo išsiėmęs bloknotą, bet kol kas dar nieko jame nebrūkštelėjo.

— Prie ko pastaruoju metu jis dirbo?

Pirmą kartą Rouzen nesiskubino atsakyti. Iš veido atrodė sutrikusi.

— Ar dėl jūsų klausimų turiu manyti, kad Džordžas nenusižudė?

— Aš tik galiu pasakyti, kad mes nieko nemanome. Tyrimas pradėtas, ir jo mirties priežastį dar aiškinamės. Stengiamės nuodugniai tirti visas galimybes. Taigi, galite atsakyti į klausimą? Į kurį asmenį buvo sutelktas pono Irvingo dėmesys?

— Na, jis intensyviai dirbo su dviem klientais. Vienas — „Western Blocks and Concrete"*, o kitas — „Tolson Towing"**.

* „Vakarų statybiniai blokai ir betonas" (angl.).

** „Tolsono buksyravimas" (angl.).

Bet praeitą savaitę dėl abiejų nubalsuota miesto taryboje. Abiem atvejais Džordžas pasiekė, ko norėjo, ir dabar galėjo tik atsipūsti.

Bošas užsirašė pavadinimus.

— Ko tos kompanijos siekė? — paklausė jis.

— „Western" stengėsi gauti kontraktą naujam garažui prie „Parkerio centro" statyti. Ir gavo. O „Tolson" pakartotinai teikė paraišką būti OPG ir aptarnauti Holivudo bei Vilšyro policijos skyrius.

Paskyrimas „Oficialiuoju policijos garažu" reikštų, kad tų dviejų policijos skyrių rajonuose „Tolson" ir toliau užsiimtų visu buksyravimu. Pelningas užsakymas, kaip ir lieti betoną naujam garažui. Bošas buvo girdėjęs ar kažkur skaitęs, kad naujasis miesto garažas bus šešių lygmenų ir skirtas aptarnauti perteklinį automobilių srautą iš visų municipalinių pastatų miesto centre.

— Taigi pastaruoju metu šios įmonės buvo pagrindiniai jo klientai? — paklausė jis.

— Tikrai taip.

— Ir juos būtų džiuginę pasiekti rezultatai?

— Visiškai. „Western" net nesiūlė mažiausios kainos, o „Tolson" tuo metu jautė stiprią konkurenciją. Be to, teko įveikti dviejų colių storumo skundų bylą. Džordžas gavo smarkiai suktis, bet pavyko.

— O kaip dėl jo tėvo, miesto tarybos nario? Ar tai ne interesų konfliktas?

Rouzen pabrėžtinai linktelėjo.

— Žinoma, taip. Tarėjas susilaikydavo nuo balsavimo, kai tik kuris nors iš Džordžo klientų turėdavo reikalą taryboje.

Bošui tai pasirodė keista. Tėvas taryboje Džordžui Irvingui turėjo suteikti pranašumą, bet jeigu nebalsuodavo, tas pranašumas išnykdavo.

Ar tikrai?

Bošas darė prielaidą, kad jeigu vyresnysis Irvingas demons-

tratyviai net ir susilaikydavo nuo balsavimo, kiti tarybos nariai žinojo galintys pelnyti jo palankumą savo pačių stumiamiems projektams, jeigu paremtų sūnaus interesus.

— O kaip dėl klientų, kurie likdavo nepatenkinti Džordžo darbu?

Ji pasakė negalinti prisiminti kliento, kuris kada nors būtų nusivylęs Džordžo Irvingo pastangomis. Atvirkščiai, liko nusivylusios kompanijos, konkuruojančios su jo klientais dėl miesto kontraktų.

— Ar kokia nors iš tokių aplinkybių ponui Irvingui atrodė grėsminga?

— Iš karto negaliu pasakyti, kad būčiau apie kokią nors žinojusi.

— Jūs pasakėte, kad „Western Blocks and Concrete“ dėl garažo nesiūlė žemiausios kainos. O kas siūlė?

— Kompanija „Consolidated Blocks“. Jie nuleido kainą vien tam, kad gautų kontraktą. Dažnai taip pasitaiko. Bet municipaliteto planuotojai tai permato. Šiuo atveju Džordžas jiems padėjo. Planavimo skyrius tarybai rekomendavo „Western“.

— Ir dėl to nesulaukėte jokių grasinimų? Jokio priešiškumo?

— Na, abejoju, ar „Consolidated Blocks“ įmonė labai tuo džiaugėsi, bet, kiek aš žinau, mes nieko neišgirdome. Paprasčiausiai tai verslas.

Bošas suprato, kad jam su Ču teks peržiūrėti abu kontraktus ir Irvingo veiklą prie jų. Bet jis nusprendė judėti į priekį.

— Kas pono Irvingo darbo grafike buvo toliau numatyta?

— Nedaug. Jis kalbėjo, kad reikia šiek tiek lėtinti apsukas. Sūnus išvyko mokytis į koledžą, ir Džordžo su žmona namai ištuštėjo. Žinau, Džordžas tikrai ilgėjosi savo sūnaus. Atrodė dėl to prislėgtas.

— Ir neturėjo jokių aktyvių klientų?

— Jis kalbėjosi su žmonėmis, bet pagal sutartį turėjo tik

vieną klientą, „Ridžento taksi". Kitiems metams kompanija stengiasi gauti Holivudo franšizę, ir dar gegužę mus nusamdė dėl to dirbti.

Bošo klausinėjama Rouzen paaiškino, kad municipalitetas suteikia geografines franšizes taksi paslaugoms. Miestas buvo padalytas į šešias taksi zonas. Kiekviena zona turėjo dvi ar tris taksi kompanijas, veikiančias pagal įprastą arba lengvatinę nuomos sutartį, tai yra franšizę, priklausomai nuo rajono gyventojų skaičiaus. Pagal franšizę buvo kontroliuojama, kur mieste kompanija gali paimti keleivius. Žinoma, taksi su keleiviu viduje galėdavo važiuoti kur jam reikia.

Pagal paskyrą jiems buvo leidžiama stovėti taksi stotelėse ar prie viešbučių, arba važinėti gatvėmis ieškant keleivių ir priiminėti užsakymus telefonu tik savo franšizės zonos ribose. Konkurencija gatvėse dėl keleivių buvo nuožmi. Konkurencija gauti franšizės paskyrą — irgi tokia pat. Rouzen paaiškino, kad „Ridžento taksi" jau turėjo franšizę Pietų Los Andžele, bet siekė pelningesnės paskyros į Holivudą.

— Kada tai turėjo būti svarstoma? — paklausė Bošas.

— Ne anksčiau kaip po Naujųjų metų, — atsakė Rouzen. — Džordžas tik buvo pradėjęs rengti paraišką.

— Kiek franšizių suteikiama Holivude?

— Jų yra tik dvi, dvejų metų laikotarpiui. Jos išduodamos pakaitomis, todėl kasmet prašoma vieną pratęsti arba suteikti naują. „Ridžentas" to laukė ateinančiais metais, nes dabartinis franšizės turėtojas, siekiantis ją pratęsti, patiria problemų ir yra pažeidžiamas.

— Koks tos pažeidžiamos kompanijos pavadinimas?

— „Juoda ir Balta". Geriau žinoma sutrumpintai „J&B".

Bošas prisiminė, kad prieš kokį dešimtmetį su „J&B" būta ginčo, nes taksi įmonė dažė savo automobilius panašiai kaip policijos. LAPD pasiskundė, ir kompanija pakeitė savo dažymą į

juodų ir baltų šachmatų lentos kvadratėlių šabloną. Bet jis nemanė, kad kaip tik tai Rouzen turėjo omenyje, apibūdindama kompaniją kaip pažeidžiamą.

— Jūs sakėte, kad ji turi problemų. Kokių?

— Na, visų pirma vien per pastaruosius keturis mėnesius juos nubaudė už vairavimą apsvaigus.

— Norite pasakyti, taksistai vairavo girti?

— Būtent, ir tai lėmė galutinį „ne". Tai daro prastą įspūdį municipaliteto franšizės komisijai arba pačiai miesto tarybai, kaip galite įsivaizduoti. Kas nori balsuoti už kompaniją, šitaip nešlovingai pagarsėjusią? Todėl Džordžas buvo gana užtikrintas, kad „Ridžentas" gaus franšizę. Jų praeitis švari, be to, priklauso mažumoms.

O jis turėjo tėvą, įtakingą miesto tarybos narį, skirdavusį narius į franšizės komisiją. Bošą ši informacija sudomino, nes viskas nurodė pinigus. Kai kas juos užkaldavo, o kai kas prarasdavo. Tai dažnai tapdavo nužudymo motyvu. Jis atsistojo ir įkišo galvą į pagalbinę patalpą Hedlou ir Ču pasakyti, kad norėtų pasiimti visus dokumentus, susijusius su taksi franšizės reikalu.

Paskui sugrįžo pas Rouzen ir pakreipė pokalbį vėl į asmeninius dalykus.

— Ar Džordžas čia laikė kokius nors savo asmeninius dokumentus?

— Taip, laikė. Bet jie užrakinti rašomajame stale, o aš neturiu rakto.

Iš kišenės Bošas išsitraukė raktus, paimtus iš „Chateau" patarnautojo ir konfiskuotus kartu su Irvingo automobiliu.

— Man parodykite.

Vidudienį Bošas su Ču paliko kontorą, ketindami grįžti į Policijos administracijos pastatą. Ču nešėsi dėžę su bylomis ir

kitais duomenimis, jų areštuotais pagal kratos orderį, Hedlou pritarus. Į tai įėjo ir dokumentai, susiję su naujausiais projektais, prie kurių Džordžas Irvingas dirbo arba ketino dirbti, taip pat ir jo asmeniniai aplankai, kuriuose buvo tam tikras skaičius draudimo polisų ir testamento, datuoto vos prieš du mėnesius, kopija.

Pakeliui juodu aptarė savo tolesnius žingsnius. Nusprendė likusią dienos dalį dirbti Policijos administracijos pastate. Reikėjo išnagrinėti keletą dokumentų, susijusių su Irvingo projektais, ir testamentą. Taip pat dar neperskaitytos Glenvilio ir Solomono ataskaitos apie jų pokalbį su svečiu, įsiregistravusiu į „Chateau Marmont" po Irvingo, ir žmonių apklausos viešbutyje bei kaimyniniame kalvos šlaito rajone.

— Metas užvesti žmogžudystės knygą, — pasakė Bošas.

Tai buvo vienas iš jo mėgstamiausių darbų.

17

Pasaulis galbūt ir tapo skaitmeninis, bet Haris Bošas nežengė kartu su juo. Išmoko pakankamai gerai naudotis mobiliuoju telefonu ir nešiojamuoju kompiuteriu. Klausydavosi muzikos per „iPod" ir kartkartėmis skaitydavo laikraštį per savo dukters „iPad". Bet kai reikalas prieidavo prie žmogžudystės knygos, jis tebebuvo ir visada liks žmogumi, besirenkančiu plastiką ir popierių. Buvo dinozauras. Nesvarbu, kad valdyboje buvo pereinama prie skaitmeninių archyvų ir naujajame Policijos administracijos pastate neatsirado vietos lentynoms su storais mėlynais segtuvais. Bošas tebesilaikė tradicijų, ypač jeigu manė, kad tos tradicijos padeda sučiupti žmogžudžius.

Žmogžudystės knyga Bošui buvo esminė tyrimo dalis, tokia pat svarbi, kaip ir bet koks daiktinis įkaltis. Ji — bylos pagrindas,

kiekvieno atlikto veiksmo, apklausos ar surinktų galimų įrodymų konspektas. Fizinis komponentas su svoriu, gelme ir turiniu. Žinoma, ją būtų galima sutraukti į skaitmeninį failą kompiuteryje ir perkelti į atmintuką, bet tuomet ji jam atrodytų ne tokia reali, labiau paslėpta ir lyg negerbianti mirusiųjų.

Bošui reikėjo matyti savo darbo vaisius. Nuolat jausti priminimą, kokia pareiga slegia jo pečius. Tyrimui judant į priekį, turėjo matyti besikaupiančius puslapius. Nė kiek neabejodamas suvokė, kad nesvarbu, liko tarnauti trisdešimt devynis mėnesius ar trisdešimt devynerius metus — jis nepakeis metodų, kuriais gaudė žmogžudžius.

Kai juodu sugrįžo į Neišaiškintų bylų poskyrį, Bošas nuėjo prie išrikiuotų palei galinę salės sieną dokumentų saugojimo spintelių. Kiekvienas jų poskyrio detektyvas turėjo po vieną užrakinamą spintelę, neką didesnę už pusę tokios kaip prie sporto salės, nes naujasis Policijos administracijos pastatas buvo numatytas skaitmeniniam pasauliui, o ne senos gyvensenos atstovams. Savo dokumentų saugojimo spintelėje Bošas laikė senus mėlynus praeityje išaiškintų žmogžudysčių bylų segtuvus. Tos bylos buvo iškeltos iš archyvo ir taupant vietą į suskaitmenintos. Dokumentai nuskenuoti, supjaustyti, o tušti segtuvai numatyti išvežti į miesto sąvartyną. Bet kokį tuziną Bošas išgelbėjo ir paslėpė savo saugojimo spintelėje, kad jam niekada netektų be jų verstis.

Dabar jis vieną iš vertingųjų segtuvų — nuo laiko išblukusiais mėlynais plastikiniais viršeliais — pasiėmė iš spintelės ir nusinešė į darbo vietą, kuria dalijosi su Ču. Jo partneris kėlė iš dėžės Irvingo dokumentus ir krovė ant besišliejančios prie jųdviejų rašomųjų stalų kartotekos spintelės viršaus.

— Hari, Hari, Hari, — pamatęs segtuvą suvaitojo Ču. — Kada gi tu pasikeisi? Kada gi man leisi prisidėti prie skaitmeninio pasaulio?

— Maždaug po trisdešimt devynių mėnesių, — atsakė Bošas. — Po to galėsi sutalpinti savąsias žmogžudysčių bylas ant segtuko galvutės, tiek man terūpės. Bet iki to laiko aš...

— ... darysi kaip visada. Gerai, aha, supratau.

— Juk žinai.

Bošas atsisėdo prie rašomojo stalo ir atvertė segtuvą. Paskui įsijungė kompiuterį. Jis jau buvo parengęs keletą ataskaitų, kurias reikėjo įtraukti į knygą. Pradėjo jas siųsti į bendrąjį poskyrio spausdintuvą. Prisiminęs Glenvilio ir Solomono ataskaitas, apžvelgė erdvę, akimis ieškodamas vidinės korespondencijos voko.

— Iš Holivudo nieko nėra? — paklausė.

— Ne, — atsakė Ču. — Pasitikrink savo elektroninį paštą.

Žinoma. Bošas atsidarė paštą ir pamatė du naujus elektroninius laiškus nuo Džerio Solomono iš Holivudo policijos skyriaus. Kiekviename buvo po priedą, kuriuos jis parsisiųsdino ir paskui persiuntė į spausdintuvą. Pirmajame buvo Solomono ir Glenvilio viešbutyje atliktos apklausos santrauka. Antrajame — susumuoti artimiausių kaimynų apklausos rezultatai.

Bošas nuėjo prie spausdintuvo ir pasičiupo nuo padėklo savo puslapius. Grįždamas iš tolo pastebėjo stovinčią prie atitvaros leitenantę Duval. Ču niekur nesimatė. Bošas žinojo, kad Duval domina naujausios žinios apie Irvingo bylos eigą. Per pastarąją parą ji Hariui paliko dvi žinutes ir elektroninį laišką, į kuriuos jis taip ir neatsakė.

— Hari, ar gavote mano žinutes? — jam prisiartinus paklausė ji.

— Gavau, bet kai ketindavau jums paskambinti, pirma man paskambindavo kas nors kitas ir išblaškydavo. Atleiskite, leitenante.

— Gal užeiname į mano kabinetą, kad jūsų daugiau niekas neblaškytų.

Tai buvo ištarta ne kaip klausimas. Bošas numetė ant savo

rašomojo stalo spaudinius ir nusekė paskui leitenantę į jos kabinetą. Ji jam paliepė uždaryti duris.

— Ar tai žmogžudystės knygą jūs dėliojate? — dar prieš atsisėsdama paklausė ji.

— Taip.

— Sakote, Džordžas Irvingas nužudytas?

— Panašu į tai. Bet ši informacija ne viešo naudojimo.

Kitas dvidešimt minučių Bošas ją glaustai pažindino su faktais. Leitenantė sutiko naują tyrimo kryptį laikyti paslaptyje, kol neatsiras daugiau įrodymų arba netaps strategiškai naudinga informaciją paviešinti.

— Nuolat mane informuokite, Hari. Pradėkite atsiliepinėti į mano skambučius ir elektroninius laiškus.

— Gerai.

— Ir pradėkite naudoti magnetukus, kad aš žinočiau, kur yra mano žmonės.

Leitenantė buvo nurodžiusi poskyrio tarnybinėje salėje įrengti lentą su magnetukais, kuriuos stumdant buvo galima pavaizduoti, ar koks nors detektyvas yra įstaigoje, ar ne. Daugelis tai laikė tuščia laiko gaišatimi. Botagas paprastai žinodavo, kur kiekvienas yra, kaip žinotų ir leitenantė, jeigu kada nors išeitų iš savo kabineto arba pakeltų žaliuzes.

— Būtinai, — sutiko Bošas.

Kai jis sugrįžo į savo darbo vietą, ten vėl rado Ču.

— Kur tu buvai? — paklausė šis.

— Pas leitenantę. O tu kur?

— Buvau anapus gatvės. Šiandien taip ir nepapusryčiavau.

Ču pakeitė temą, parodydamas į dokumentą savo kompiuterio ekrane.

— Perskaitei Rėmo ir Kubilo ataskaitą apie aplinkinių žmonių apklausą?

— Dar ne.

— Jie surado vyruką, kažką mačiusį ant gaisrinių kopėčių. Laikas neatitinka, bet, žmogau, ką gali žinoti?

Bošas pasisuko į rašomąjį stalą ir surado ataskaitą apie kalvos šlaito gyventojų apklausą. Iš esmės tai buvo nuoseklus Marmonto gatvelės adresų sąrašas. Po kiekvienu adresu — komentaras: ar duris kas nors atidarė ir ar gyventojas buvo apklaustas. Jie naudojo santrumpas, kurias Bošas daugiau kaip du dešimtmečius skaitydavo LAPD atliekamos gyventojų apklausos ataskaitose. Buvo daug NNN, reiškiančių „nieko nerasta namie" ir daug G-NNM, tai yra „gyventojas ničnieko nematė", bet vienas įrašas buvo kelių sakinių ilgumo.

> Gyventojas Erlas Mičelas (baltasis, gim. d. 1961 04 13), kankinamas nemigos, nuėjo į virtuvę pasiimti butelio vandens. Būsto užpakaliniai langai yra tiesiai priešais „Chateau Marmont" užpakalinę ir šoninę puses. Gyventojas pasakė pastebėjęs gaisrinėmis kopėčiomis žemyn nulipantį žmogų. Tada jis nuėjo prie svetainėje pastatyto teleskopo ir pasižiūrėjo į viešbutį. Žmogaus ant gaisrinių kopėčių nebesimatė. Gyventojas nepaskambino į policiją. Pareiškė tai matęs apie 00.40 nakties — tokį laiką rodė laikrodis miegamajame, kai jis nusprendė atsikelti ir nueiti atsigerti vandens. Kiek prisimena, gyventojas mano, kad matė žmogaus figūrą ant gaisrinių kopėčių tarp penkto ir šešto aukštų, ir tuo metu tebesileidžiančią žemyn.

Bošas nežinojo, kas parašė ataskaitą — Rėmas ar Kubilas. Kad ir kuris iš jų, jis vartojo trumpus sakinius *staccato* stiliumi, bet nebuvo Hemingvėjus. Paprasčiausiai laikėsi policininko RKGŠ — „Rašyk kuo glausčiau, Šerlokai" — taisyklės. Kuo mažiau ataskaitoje žodžių, tuo kritikams ir advokatams mažiau galimybių ir pozicijų, iš kur pulti.

Haris išsitraukė iš kišenės mobilųjį ir paskambino Džeriui Solomonui. Kai šis atsiliepė, susidarė įspūdis, kad sėdi automobilyje nuleistais langais.

— Čia Bošas. Štai skaitau jūsų pateiktą gyventojų apklausos ataskaitą, ir man kilo keletas klausimų.

— Galėtum palaukti dešimt minučių? Važiuoju automobiliu ir pas mane yra žmonių. Civilių.

— Tavo partneris drauge, ar galiu tiesiog jam paskambinti?

— Ne, jis čia su manimi.

— Kaip miela. Jūs, vyručiai, išsirengėte vėlyvų priešpiečių?

— Klausyk, Bošai, mes dar ne...

— Vienas iš jūsų man paskambinkite, kai tik grįšite į skyrių.

Bošas uždarė telefoną ir sutelkė dėmesį į antrą ataskaitą — apie viešbučio svečių apklausą. Šita buvo parengta tokiu pat stiliumi kaip ir pirmoji, tik nurodyti ne adresai, o kambarių numeriai. Vėlgi daug NNN ir G-NNM. Tačiau vis dėlto pavyko apklausti vyriškį, įsiregistravusį į viešbutį tuoj po Irvingo.

Tomas Reportas (baltasis, 1956 07 21, NJ miesto gyventojas) atvyko į viešbutį 21.40 iš oro uosto. Prisimena matęs Džordžą Irvingą prie registracijos stalo. Juodu nepasikalbėjo, ir Reportas Irvingo daugiau nebematė. Reportas — rašytojas, atvykęs į miestą tartis dėl scenarijų su „Archway Studios". Patvirtinta.

Dar viena visiškai neišsami ataskaita. Bošas pasižiūrėjo į laikrodį. Praėjo jau dvidešimt minučių po to, kai Solomonas paprašė dešimties. Haris atidarė telefoną ir vėl jam paskambino.

— Maniau, sakei, kad man paskambinsi, — užuot pasisveikinęs prikišo jis.

— Maniau, sakei, kad pats man paskambinsi, — apsimestinai sutrikusiu tonu atrėmė Solomonas.

Bošas trumpam užsimerkė, leisdamas nuslūgti susierzinimui. Neverta veltis į kivirčą su tokiu senu buliumi kaip Solomonas.

— Turiu klausimų dėl jūsų man atsiųstų ataskaitų.

— Pirmyn, klausk. Tu čia vadovauji.

Kalbėdamasis Bošas atidarė stalčių ir išsiėmė trijų skylių skylmušą. Pradėjo mušti skyles išspausdintose ataskaitose ir šias verti ant mėlynojo segtuvo žiedų. Turint reikalą su Solomonu, nužudymo knygos dėliojimas veikė kažkaip raminamai.

— Gerai, pirmiausia apie tą vyrioką Mičelą, mačiusį ant gaisrinių kopėčių žmogų. Ar jis ką nors deramai paaiškino, kodėl tas tipas paprasčiausiai dingo? Tai yra jis pamato jį tarp penkto ir šešto aukštų, o kai nueina prie teleskopo, to tipo nebėra. Ar jis galėjo nulipti iki pat apačios, o galbūt nuo kurios nors kopėčių platformos įlindo į pastato vidų?

Bošas jo kone paklausė, kodėl to nėra ataskaitoje, bet paprasčiausiai žinojo, kad jeigu tyrimui vadovautų Rėmas ir Kubilas, jie Džordžo Irvingo mirtį nurašytų kaip savižudybę.

— Iš kur mes žinome, kad tai nebuvo Irvingas? — paklausė Bošas.

Suktas klausimas, ir Solomonui prireikė šiek tiek laiko į jį atsakyti.

— Turbūt nežinome. Bet ką gi Irvingas veiktų ten ant kopėčių?

— Negaliu pasakyti. Ar kaip nors tas žmogus apibūdintas? Drabužiai, plaukai, rasė?

— Jis buvo per toli, kad būtų tikras. Jam atrodė, kad baltasis ir kad tai galėjo būti kas nors iš patarnautojų. Na, žinai, iš tų, kurie dirba viešbutyje.

— Vidurnaktį? Kodėl jis taip pamanė?

— Pasakė, kad kelnės ir marškiniai buvo vienodos spalvos. Juk žinai, kaip uniforma.

— Kokios spalvos?

— Šviesiai pilkos.

— Pasitikrinai viešbutyje?

— Ką viešbutyje pasitikrinau?

Balse vėl suskambo apsimestinio sutrikimo tonas.

— Nagi, Solomonai, mesk kvailą vaidybą. Pasitikrinai, ar buvo kam nors iš viešbučio darbuotojų bent kokia priežastis būti ant tų gaisrinių kopėčių? Ar paklausei, kokios spalvos uniformomis vilki patarnautojai?

— Ne, nepaklausiau, Bošai. Tas tipas lipo kopėčiomis žemyn geras dvi ar keturias valandas anksčiau, nei mūsiškis vyrukas nėrė iš aukštai. Tai nesusiję dalykai. Mus ten pasiųsdamas tik visiškai tuščiai privertei gaišti laiką. Štai kas buvo kvaila.

Bošas žinojo: jeigu su Solomonu praras kantrybę, per visą likusį tyrimą iš detektyvo nebus absoliučiai jokios naudos. Dar nebuvo pasirengęs jo netekti. Todėl klausinėjo toliau.

— Gerai, dabar apie kitą ataskaitą — jūsų pokalbio su tuo rašytoju, Tomu Reportu. Ar žinote ką nors smulkiau, kodėl jis lankosi Los Andžele?

— Nežinau, jis neva kažkoks žymus scenaristas. Studija jį apgyvendino viename iš tų bungalų už viešbučio, kur mirė Belušis*. Para ten kainuoja du gabalus, o jis pasakė atvykęs į miestą visai savaitei. Sakosi perrašinėjantis vieną scenarijų.

Tai suteikė atsakymą bent į vieną klausimą, Bošui dar nespėjus jo užduoti: kiek laiko Reportas bus jiems pasiekiamas, jeigu jo prireiks?

— Ar studija nepašykštėjo limuzino? Kaip jis pasiekė viešbutį?

— Ee... ne, jis iš oro uosto nusisamdė taksi. Lėktuvas nutūpė per anksti, ir studijos automobilio ten dar nebuvo, todėl jis pasi-

* *John Belushi (1949—1982)* — amerikiečių kino aktorius, miręs nuo narkotikų perdozavimo „Chateau Marmont“ viešbučio bungale.

gavo taksi. Štai kodėl Irvingas, jo nuomone, atsidūrė prie registracijos stalo pirma. Abudu atvyko tuo pačiu laiku, bet Reportas turėjo laukti, kol taksistas jam išspausdins kvitą, o tai truko amžinybę. Jis dėl to lyg ir šiek tiek susinervino. Juk atvyko iš Rytų pakrantės ir buvo mirtinai pavargęs. Troško greičiau patekti į savąjį bungalą.

Bošas viduje pajuto kažką krustelint. Įgimtą nuojautą ir kartu žinojimą, kad pasaulyje egzistuoja dalykų tvarka. Tiesa atskleidžiama teisiesiems. Jis dažnai tai pajusdavo, kai atskiri bylos fragmentai staiga pradėdavo virsti į visumą.

— Džeri, ar Reportas tau pasakė, kurios kompanijos taksi jį pristatė į viešbutį? — paklausė jis.

— Sakai, kokio pavadinimo?

— Aha, žinai: „Slėnio taksi“, „Geltonasis taksi“, kurios kompanijos? Tai būna parašyta ant taksi durelių.

— Jis nepasakė, bet ką gi tai turi bendra su kuo nors?

— Galbūt nieko. Ar užsirašei jo mobiliojo telefono numerį?

— Ne, bet jis ten viešbutyje gyvens savaitę.

— Teisybė. Supratau. Štai ką tau pasakysiu, Džeri: noriu, kad su savo partneriu grįžtum į viešbutį ir paklaustum apie žmogų ant gaisrinių kopėčių. Sužinok, ar tą naktį pas juos dirbo kas nors, kas galėjo būti ant kopėčių. Ir išsiaiškink apie uniformas, kokiomis jie vilki.

— Baik, Bošai. Juk tai dėjosi beveik prieš dvi valandas, iki Irvingas nusmigo žemyn. Labai tikėtina, prieš dar daugiau.

— Man nesvarbu, galbūt ir dvi dienas. Noriu, kad ten pradėtum klausinėti. Kai baigsi, man atsiųsk ataskaitą. Iki vakaro.

Bošas uždarė telefoną ir pasisukęs pažvelgė į Ču.

— Duok aplanką apie Irvingo klientą dėl taksi franšizės.

Ču peržiūrėjo stirtą aplankų ir vieną padavė Bošui.

— Kas vyksta? — paklausė.

— Dar nieko. Prie ko dirbi?

— Prie draudimo. Kol kas viskas teisėta. Bet man reikia paskambinti.

— Man irgi.

Bošas prisitraukė rašomojo stalo telefoną ir paskambino į „Chateau Marmont“. Jam pasisekė. Kai jo skambutis buvo peradresuotas į Tomo Reporto bungalą, atsiliepė pats rašytojas.

— Pone Reportai, čia detektyvas Bošas iš LAPD. Turiu keletą papildomų klausimų dėl jūsų šiandieninio pokalbio su mano kolegomis. Ar jums būtų patogu kalbėtis?

— Ee, iš tikrųjų tai ne. Šiuo momentu esu kaip tik vidury scenos.

— Scenos?

— Kino filmo scenos. Rašau sceną kino filmui.

— Aišku, suprantu, bet tai užtruks tik kelias minutes, o tyrimui tas dalykas labai svarbus.

— Vyrukas nušoko ar buvo išstumtas?

— Nieko tikra negalime teigti, sere, bet jeigu jūs atsakysite į porą klausimų, mes priartėsime prie tiesos.

— Klauskite, detektyve. Aš pasirengęs. Iš balso jus įsivaizduoju lyg kokį Kolombą*.

— Puiku, sere. Galiu pradėti?

— Taip, detektyve.

— Jūs sekmadienio vakarą atvykote į viešbutį taksi, tiesa?

— Taip, tiesiai iš oro uosto. „Archway“ turėjo atsiųsti mašiną, bet aš atvykau anksčiau, ir jokios mašinos nebuvo. Nenorėjau laukti, todėl paprasčiausiai nusisamdžiau taksi.

— Gal kartais prisimenate taksi kompanijos pavadinimą?

— Kompanijos? Turite omenyje kaip „Šachmatinis taksi“ ar ką nors panašiai?

— Taip, sere. Mes čia turime kelias kompanijas, kurioms suteiktos licencijos teikti paslaugas mieste. Aš kalbu apie užrašą ant jūsų taksi durelių.

* Seklio personažas iš 1968–2003 metais populiaraus televizijos serialo.

— Apgailestauju, nežinau. Ten tiesiog stovėjo eilė, ir aš įšokau į vieną.

— Prisimenate, kokios buvo spalvos?

— Ne. Tik prisimenu, kad viduje buvo purvina. Geriau būčiau palaukęs studijos automobilio.

— Detektyvams Solomonui ir Glenviliui jūs pasakėte, kad atvykęs į viešbutį šiek tiek sugaišote, nes teko laukti, kol taksistas išspausdins kvitą. Ar turite po ranka tą kvitą?

— Nepadėkite ragelio.

Laukdamas Bošas atsivertė Irvingo aplanką su franšizės projektu ir ėmė peržiūrinėti dokumentus. Surado kontraktą, prieš penkis mėnesius Irvingo pasirašytą su „Ridžentu", paskui priėjo prie laiško, adresuoto municipaliteto franšizės komisijai. Juo komisija buvo informuojama, kad „Ridžento taksi" ketina varžytis dėl Holivudo franšizės, kai ateinančiais metais teks šią atnaujinti. Laiške taip pat įvardytos „veiklos ir patikimumo" problemos, su kuriomis susidurs dabartinis franšizės turėtojas, taksi „Juoda ir Balta". Bošui dar nebaigus skaityti laiško, Reportas vėl atsiliepė telefonu.

— Turiu jį čia, detektyve. Tai buvo „Juoda ir Balta". Toks kompanijos pavadinimas.

— Dėkui, pone Reportai. Paskutinis klausimas: Ar kvite nurodytas vairuotojas?

— Ee... hm... ee, ne, tik nurodytas jo numeris. Vairuotojas — numeris dvidešimt šeši. Ar tai padeda?

— Taip, sere. Labai padeda. Taigi, jūs apsistojęs gana mieloje vietoje, tiesa?

— Labai mieloje, ir, tikiuosi, jūs žinote, kas čia mirė.

— Taip, žinau. Bet štai kodėl jūsų klausiu: gal žinote, ar jūsų numeryje įrengtas fakso aparatas?

— Man nė nereikia pasižiūrėti. Žinau, kad įrengtas, nes prieš valandą juo nusiunčiau kelis puslapius į filmavimo aikštelę. Jūs norite, kad faksu jums atsiųsčiau tą kvitą?

— Taip, sere.

Bošas jam pasakė leitenantės kabineto fakso numerį. Niekas negalės pamatyti kvito, išskyrus Duval.

— Kai tik padėsiu ragelį, tuoj išsiųsiu, leitenante, — pažadėjo Reportas.

— Detektyve, — jį pataisė Bošas.

— Vis užmirštu, kad jūs ne Kolombas.

— Ne, sere, ne jis. Bet jums turiu dar vieną klausimą.

Reportas nusijuokė.

— Pirmyn.

— Garažo zonoje, kur jūs atvažiavote, gana ankšta. Jūsiškis taksi sustojo prieky pono Irvingo automobilio ar atvirkščiai?

— Atvirkščiai. Mes sustojome už jo.

— Kai Irvingas išlipo iš automobilio, jūs jį matėte?

— Aha, jis ten stovėjo ir padavė raktelius patarnautojui. Tuomet patarnautojas pakvitavime užrašė jo pavardę, apatinę pusę nuplėšė ir padavė jam. Kaip įprasta.

— Ar jūsiškis taksistas tai matė?

— Nežinau, bet pro priekinį stiklą jam buvo geriau matyti nei man iš galo.

— Dėkui, pone Reportai, ir linkiu sėkmingai parašyti sceną.

— Tikiuosi, jums padėjau.

— Taip, tikrai.

Bošas išjungė pokalbį ir, kol ateis faksu kvitas, paskambino Džordžo Irvingo kontoros administratorei Deinai Rouzen pasiteirauti apie rastą „Ridžento taksi“ aplanke laišką municipaliteto franšizės komisijai.

— Tai jo kopija ar originalas, kuris dar nebuvo išsiųstas?

— O, ne, jis buvo išsiųstas. Nusiuntėme kiekvienam komisijos nariui atskirai. Tai buvo pirmas žingsnis — pranešimas apie ketinimus siekti Holivudo franšizės.

Besikalbėdamas Bošas žiūrėjo į laišką. Buvo datuotas prieš dvi savaites.

— Ar gavote kokį nors atsakymą?

— Dar ne. Atsakymas būtų aplanke, jeigu būtų atėjęs.

— Dėkui, Deina.

Bošas padėjo ragelį ir toliau peržiūrinėjo „Ridžento" aplanką. Aptiko susegtą pluoštą kompiuterio spaudinių — tikriausiai skirtų laiške esantiems tariamiems tvirtinimams paremti. Buvo įsegta ir *Times* straipsnio kopija: apie tai, kad per keturis mėnesius trečias „Juoda ir Balta" taksistas sulaikytas girtas prie vairo. Straipsnyje taip pat buvo rašoma, kad anksčiau šiais metais vienas „J&B" taksistas pripažintas kaltu dėl eismo įvykio, per kurį buvo sunkiai sužalota pora ant užpakalinės taksi sėdynės. Be to, šūsnyje buvo kopijos areštų protokolų sustabdžius dėl VPI — vairavimo paveiktam intoksikacijos, taip pat pluoštas baudų talonų dėl eismo nusižengimų, išrašytų „J&B" vairuotojams. Visi eismo taisyklių pažeidimai — nuo važiavimo per raudoną šviesą iki automobilio statymo antra eile — veikiausiai tik papildė areštus už VPI.

Iš tų pranešimų Bošui buvo nesunku suprasti, kodėl Irvingas laikė „J&B" pažeidžiama. Pagriebti Holivudo franšizę veikiausiai turėjo būti lengviausias verslo reikalas, kokį jis kada nors buvo prasukęs.

Haris greitomis permetė akimis areštų raportus, bet smalsumas užkabino. Mat jis pastebėjo, kad kiekviename iš raportų, langelyje, kuriame reikėjo nurodyti areštuojantį pareigūną, buvo įrašytas vis to paties ženklelio numeris. Trys areštai per keturis mėnesius. Atrodė daugiau nei sutapimas, kad tas pats faras būtų įvykdęs visus tris areštus. Galbūt ženklelio numeris paprasčiausiai priklausė areštinės pareigūnui, Holivudo nuovadoje atsakingam už patikrą alkotesteriu, kai taksistus suimdavo ir atgabendavo kiti policininkai? Bet netgi ir tai nebūtų įprasta ir neatitiktų procesinių veiksmų tvarkos.

Jis vėl pasiėmė telefoną ir paskambino į departamento Per-

sonalo skyrių. Pasisakė pavardę, savo ženklelio numerį ir paaiškino norįs pagal pareigūno numerį sužinoti asmens tapatybę. Jo skambutis buvo peradresuotas vidurinio lygmens biurokratei. Ši pasižiūrėjo į kompiuterį ir Bošui pasakė pavardę, laipsnį ir tarnybines pareigas.

— Robertas Meisonas, trečias patrulių ekipažas, Holivudo skyrius.

Kaip ir Bobio Meisono, buvusio ilgamečio Džordžo Irvingo draugelio.

Bošas jai padėkojo ir padėjo ragelį. Užsirašė ką tik surinktą informaciją ir susimąstė. Negalėjo atsainiai atmesti kaip atsitiktinio sutapimo, kad Meisonas tris kartus areštavo „J&B“ taksistus už VPI tuo metu, kai, matyt, dar draugavo su žmogumi, atstovaujančiu „J&B“ konkurentams, besivaržantiems dėl Holivudo franšizės.

Savo užrašuose jis apibraukė Meisono pavardę. Su patruliuojančiuoju policininku Bošas tikrai norėjo pasikalbėti. Bet kol kas dar ne laikas. Reikėjo surinkti kur kas daugiau informacijos nei žinojo dabar, iki galės užmegzti su juo kontaktą.

Jis dirbo toliau ir atidžiai perskaitė areštų suvestines. Jose buvo nurodyta priežastis, kodėl taksistai sulaikyti. Kiekvienu atveju taksistas pastebėtas įtartinai vairuojantis. Vienoje suvestinėje pažymėta, kad taksi salone, po vairuotojo sėdyne, rastas pustuštis viskio „Jack Daniels“ butelis.

Bošas pastebėjo, kad raporte neužsimenama apie butelio dydį, ir minutėlę mąstė apie žodžių *pustuščio* ir *puspilnio* pasirinkimą bei skirtingas interpretacijas, kokios galėtų kilti iš tų apibūdinimų. Bet paskui su visa kėde prisistūmė Ču ir pasilenkė virš jo rašomojo stalo.

— Hari, panašu, kad tu kažką aptikai.

— Aha, galbūt. Nori pasivėžinti?

18

Taksi „Juoda ir Balta" bazavosi Gouverio gatvėje, piečiau Saulėlydžio bulvaro, pramoniniame rajone, pilname verslo įmonių, aptarnaujančių kino studijas: kostiumų sandėliai, filmavimo kamerų, rekvizitų firmos ir taip toliau. „J&B" buvo įsikūrusi viename iš dviejų šonas prie šono stovinčių garso įrašų paviljonų, kurie atrodė seni ir nusidėvėję. Kitame paviljone buvo teikiamos kino filmams naudojamų automobilių sandėliavimo ir nuomos paslaugos. Kadaise tirdamas kitą bylą, Bošas jau lankėsi tokioje automobilių sandėliavimo įmonėje. Tad dabar eidamas per ją neskubėjo. Tai buvo tartum muziejus: paauglystės metais kiekvienas automobilis visada traukdavo jo akį.

Dvejos „J&B" angaro durys buvo plačiai atvertos. Bošas su Ču įėjo vidun. Aklumo mirksnį, kol perėjus iš saulės šviesos į prieblandą priprato akys, jųdviejų vos nepartrenkė beišvažiuojantis į gatvę taksi. Abu atšoko į šalis, praleisdami juodais ir baltais langeliais išmargintą ševrolė „Impala".

— Šiknius, — metė Ču.

Viduje vieni automobiliai stovėjo neveikiantys, kiti — pakelti ant domkratų, ir prie jų triūsė mechanikai tepaluotais kombinezonais. Tolimame didžiulės patalpos gale, šalia poros užkandžių ir gaiviųjų gėrimų automatų, stovėjo du sustumti staliukai. Ten sukinėjosi keletas vairuotojų — laukė, kol mechanikai baigs tikrinti jų kovos vežimus.

Dešinėje glaudėsi kontorėlė tokiais purvinais langais, kad jie buvo veik nepermatomi. Bet Haris vis dėlto sugebėjo už jų įžvelgti siluetus ir judėjimą. Jis nusivedė Ču ten.

Bošas kartą bilstelėjo į duris ir įėjo nelaukdamas, kol kas nors atsilieps. Jie įžengė į kontorėlę su trimis rašomaisiais stalais, pristumtais prie trijų sienų ir apverstais gausybe visokių dokumentų.

Prie dviejų darbavosi po vyriškį. Šie nė neatsisuko pasižiūrėti, kas įėjo. Abu buvo užsidėję ausines su mikrofonais. Dešinėje sėdintis vyras siuntė automobilį paimti keleivio iš „Ruzvelto" viešbučio. Bošas palaukė, kol jis baigs kalbėti.

— Atleiskite, — kreipėsi.

Abu vyrai atsisuko į įsibrovėlius. Bošas jau buvo pasirengęs ir išsitraukęs ženklelį.

— Man reikia užduoti porą klausimų.

— Na, mes čia dirbam ir ne...

Suskambo telefonas ir vyriškis kairėje nuspaudė ant rašomojo stalo mygtuką, įjungdamas mikrofoną su ausinėmis.

— „Juoda ir Balta"... Taip, mem, bus už penkių, iki dešimties minučių. Gal malonėtumėte mums paskambinti, kai taksi atvyks?

Jis kažką užsirašė ant geltono lipnaus lapelio, paskui nuplėšė nuo bloknoto ir padavė dispečeriui, kad tas galėtų nusiųsti pagal adresą automobilį.

— Taksi jau važiuoja, mem, — pasakė jis, vėl nuspaudė rašomojo stalo mygtuką ir išjungė iškvietimą.

Pasisuko ant kėdės į Bošą ir Ču.

— Matote, mes visai neturime laiko jūsų niekams.

— Kokie tai būtų niekai?

— Nežinau, kad ir ką šiandien jūs rezgate. Mes žinome, kuo jūs užsiimate.

Atėjo kitas iškvietimas. Informacija buvo priimta ir perduota dispečeriui. Bošas žengtelėjo į tarpą tarp dviejų stalų. Jeigu iškvietimų priėmėjas norės geltonąjį lapelį perduoti dispečeriui, dabar turės tai padaryti per Bošą.

— Nežinau, apie ką jūs kalbate, — pasakė Bošas.

— Gerai, tuomet nežinau ir aš, — atkirto priėmėjas. — Tiesiog galime išmesti iš galvos tą visą reikalą. Geros jums dienos.

— Bet vis tiek man reikia jums užduoti porą klausimų.

Telefonas vėl suzvimbė, bet šįkart, kai vyriškis siekė nuspausti stalo mygtuko, Bošas buvo greitesnis — jis sykį jį nuspaudė iškvietimui sujungti, paskui dar kartą — išjungti.

— Po velnių, ką darai, žmogau? Čia mūsų reikalas.

— Taip pat ir mano reikalas čia būti. Paprasčiausiai paskambins kam nors kitam. Galbūt užsakymą priims „Ridžento taksi".

Haris stebėjo, kaip jis sureaguos, ir pamatė kietai sučiauptas lūpas.

— Taigi, kas vairuotojas, kurio numeris dvidešimt šeši?

— Mes vairuotojams numerių neduodame. Duodame mašinoms.

Iš jo tono reikėjo suprasti, kad laiko juos pora bukiausių iš kada nors matytų farų.

— Man pasakykite, kas vairavo dvidešimt šeštą taksi sekmadienį, apie pusę dešimtos vakaro.

Iškvietimų priėmėjas išsilenkė atgal, kad galėtų už Bošo pasižiūrėti į dispečerį, ir juodu be žodžių apsimainė žinia.

— Turite orderį? — paklausė dispečeris. — Mes taip lengvai nepasakysime darbuotojo pavardės, todėl galite sau eiti ir fabrikuoti mums dar vieną sušiktą areštą.

— Man nereikia orderio, — atrėmė Bošas.

— Po velnių, dar kaip reikia! — sušuko dispečeris.

— Jūsų bendradarbiavimo, štai ko man reikia, ir jeigu jo nesulauksiu, tie velniai, dėl kurių jaudinatės, bus mažiausia iš jūsų problemų. Ir iki dienos pabaigos aš vis tiek gausiu, ko noriu. Dabar pat nuspręskite, kaip norite žaisti.

Dvejėtas „J&B" vyrų susižvalgė. Bošas pasižiūrėjo į Ču. Jeigu blefavimas nepadės, jiems teks situaciją spręsti ryžtingiau. Iš savo partnerio veido pasitikrino, ar šis nesirengia trauktis. Atrodė, ne.

Dispečeris atsivertė ant rašomojo stalo gulintį segtuvą, — iš savo matymo kampo Bošas įžvelgė, kad tai lyg koks grafikas, — ir pervertė tris puslapius atgal, iki sekmadienio.

— Gerai, sekmadienio vakarą tą mašiną turėjo Hučas Rolinsas. Dabar nešdinkitės.

— Hučas Rolinsas? Koks tikrasis jo vardas?

— Iš kur, po velniais, mums žinoti?

Atsakė dispečeris. Jis Bošą pradėjo gerokai erzinti. Detektyvas priėjo arčiau ir pažvelgė žemyn į vyriškį. Suskambo telefonas.

— Neatsiliepkite, — įsakė Bošas.

— Jūs mus čia pribaigsite, žmogau!

— Paskambins dar kartą.

Bošas neatstojo nuo dispečerio.

— Ar Hučas Rolinsas šiuo metu dirba?

— Aha, šiandien varo dvigubą pamainą.

— Ką gi, dispečeri, paimkite radiją ir iškvieskite jį čia.

— Aha, o kaip aš jam tai paaiškinsiu?

— Pasakykite, kad norite pakeisti jo automobilį. Kad jam turite geresnį. Ką tik atgabentą.

— Jis tuo nepatikės. Pas mus naujų neatgabena. Per jūsų žmones mes greit išvis pasitrauksime iš verslo.

— Pasistenkite, kad jis patikėtų.

Bošas griežtai pažvelgė į dispečerį, ir tas pasisukęs į mikrofoną iškvietė Hučą Rolinsą.

Haris su Ču išėjo iš kontorėlės ir pasitarė, ką darys pasirodžius Rolinsui. Nusprendė laukti, kol jis išlips iš automobilio, ir tik paskui prisiartinti.

Po kelių minučių į stovėjimo zoną atvažiavo aplamdytas, kokius metus neplautas taksi, vairuojamas vyro su šiaudine skrybėle. Jis iššoko laukan ir į nieką konkrečiai nesikreipdamas paklausė:

— Tai kurgi mano naujieji ratai?

Bošas ir Ču prisiartino prie jo iš abiejų pusių. Jiems atsidūrus taip arti, kad Rolinsas niekaip nepaspruktų, Bošas prašneko:

— Ponas Rolinsas? Mes iš LAPD ir norime jums užduoti keletą klausimų.

Rolinsas atrodė sutrikęs. Paskui jo akyse sužibo „priešinkis arba spruk" žvilgsnis.

— Ką?

— Pasakiau: norime jums užduoti keletą klausimų.

Bošas jam parodė ženklelį: tai formalu ir oficialu. Nuo policijos nepabėgsi.

— Ką aš padariau?

— Kiek žinome, nieko, pone Rolinsai. Norime su jumis pasikalbėti apie tai, ką jūs galbūt matėte.

— Jūs nesirengiate manęs prikirpti kaip kitų vaikinų, a?

— Mes nieko apie tai nežinome. Gal teiksitės mus palydėti į Holivudo policijos nuovadą, kad galėtume ramiai atsisėsti ir pasikalbėti?

— Aš areštuojamas?

— Kol kas ne. Tikimės, kad sutiksite bendradarbiauti ir atsakysite į kelis klausimus. Iškart po to mes jus parvešime.

— Žmogau, jeigu važiuoju su jumis, neužsidirbsiu gatvėse pinigų.

Bošas jau buvo beprarandąs kantrybę.

— Mes ilgai jūsų neužlaikysime, pone Rolinsai. Prašom su mumis bendradarbiauti.

Regis, Rolinsas iš Bošo tono suprato, kad nesvarbu, kaip jis elgsis, — spyriosis ar nusileis, — važiuoti vis tiek teks. Kaip gatvės pragmatikas jis pasirinko lengvesnį variantą.

— Gerai, greičiau baikime. Neuždėsite man antrankių, ką?

— Be antrankių. Tik maloniai ir lengvai pasivažinėsime.

Pakeliui Ču sėdėjo gale ant užpakalinės sėdynės drauge su antrankiais nesurakintu Rolinsu, o Bošas iš anksto paskambino į netoliese esantį Holivudo policijos skyrių ir rezervavosi apklausų kambarį detektyvų biure. Nuvažiuoti truko penkias minutes,

ir netrukus jie įsivedė į devynių iš devynių pėdų kabinetą su stalu ir trimis kėdėmis. Bošas jį pasodino toje pusėje, kur stovėjo tik viena kėde.

— Prieš mums pradedant, gal ko nors pageidautumėte? — paklausė Bošas.

— Gal kokos, dūmo ir į skūrą?

Jis pratrūko kvatotis. Detektyvai nesijuokė.

— O jeigu tik kokos? — pasiūlė Bošas.

Jis išsitraukė iš kišenės ir atrinko nuo savo delno dolerį smulkiais. Padavė pinigus Ču. Kadangi jis jaunesnysis partneris, nueis į koridoriaus galą prie automatų.

— Taigi, Hučai, gal pradedam nuo jūsų tikrojo vardo ir pavardės?

— Ričardas Elvinas Rolinsas.

— Iš kur Hučo pravardė?

— Nežinau, žmogau, mane visada taip vadino.

— Ką ten bazėje turėjote omenyje, kai pasakėte, kad nenorite būti prikirptas kaip kiti vaikinai?

— Tai nieko nereiškė, žmogau.

— Tikrai reiškė. Jūs taip pasakėte. Dabar man klokite, kas yra prikerpami. Klokite, ir iš šio kambario tai neišeis.

— Ak, žmogau. Juk patys žinote. Tiesiog taip atrodo, kad jie mus staiga įniko persekioti su tomis baudomis už VPI ir šiaip už viską.

— Manote, jos tyčia suplanuotos?

— Baikite, žmogau, tai po-li-ti-ka. Ko jūs tikitės? Pažiūrėkite, ką padarė tam vargetai armėnui.

Bošas prisiminė, kad vienas iš areštuotųjų taksistų buvo Hračas Tartarianas. Spėjo, kad Rolinsas turėjo galvoje jį.

— Ir ką gi?

— Žmogus tik sėdėjo savo mašinoje taksi stotelėje, o jie privažiavo ir išsitempė jį lauk. Jis atsisakė papūsti, bet paskui jie

surado po sėdyne butelį, ir bičas gatavas. Butelis visada buvo tame automobilyje, bet niekas nevairuos girtas. Tik patrauki kelis gurkšnelius naktį, kad pasijaustum geriau. Bet visiems įdomu, iš kur tie farai žinojo apie butelį, suprantate?

Bošas atsilošė kėdėje ir pabandė perprasti bei iššifruoti tai, kas buvo pasakyta. Sugrįžo Ču ir padėjo ant stalo priešais Rolinsą skardinėlę kokos. Paskui atsisėdo prie stalo kampo, Bošui iš dešinės.

— Už to sąmokslo kas slypi? Kas tam diriguoja?

Rolinsas iškėlė rankas, lyg sakytų: *negi neaišku*?

— Tai tarėjas, ir jis tik leidžia savo sūnui atlikti purviną darbą ir viskam vadovauti. Tai yra leido. Dabar jau nebegyvas.

— Iš kur žinote?

— Mačiau laikraštyje. Visi tai žino.

— Ar kada nors anksčiau matėte sūnų? Asmeniškai?

Rolinsas ilgai tylėjo. Jo protas veikiausiai dirbo, šokinėdamas aplink paspęstus spąstus. Jis nusprendė nemeluoti.

— Kokias dešimt sekundžių. Sekmadienį prie „Chấteau“ pamėtėjau keleivį ir pamačiau jį įeinantį vidun. Tik tiek.

Bošas linktelėjo.

— Iš kur žinojote, kad tai jis?

— Nes buvau matęs jo nuotrauką.

— Kur? Laikraštyje?

— Ne, kažkuris turėjo jo nuotrauką, kai mes gavome laišką.

— Kokį laišką?

— Kompanijai „J&B“, žmogau. Mes gavome Irvingo vaikino laišką miesto tarybos nariams, kur sakoma, kad jie turi imtis mūsų licencijos. Rengėsi mus uždaryti. Kažkas kontoroje *paguglino* apie tą močkrušį. Surado jo nuotrauką ir visiems aplinkui rodė. Ją kartu su laišku prisegė prie skelbimų lentos. Norėjo, kad mes, taksistai, žinotume, kas nusimato ir iš ko lošiama. Kad tas tipas vadovauja puolimui prieš mus, ir verčiau mums tinkamai elgtis ir neišklysti iš kelio.

Bošas suprato strategiją.

— Taigi jį atpažinote, kai sekmadienio vakarą atvažiavote prie „Chateau Marmont".

— Velniai rautų, taip. Atpažinau, kad jis — tasai šiknius, kuris stengiasi mus išstumti iš verslo.

— Atsigerkit kokos.

Bošui reikėjo pertraukėlės apie tai pagalvoti. Kol Rolinsas atsidarė skardinėlę ir gėrė, Haris mąstė apie kitus klausimus. Čia aiškėjo daug dalykų, kurių jis nebuvo numatęs.

Rolinsas nugėrė didelį gurkšnį ir pastatė skardinėlę ant stalo.

— Kada sekmadienio naktį baigėte pamainą? — paklausė Bošas.

— Nebaigiau. Dirbu dvigubas, nes mano mergina netrukus pamėtės vaikiūkštį, neturėdama draudimo. Perėmiau antrą pamainą kaip ir šiandien ir dirbau per naktį iki aušros. Tai yra iki pirmadienio.

— Kuo tąnakt vilkėjote?

— Kas čia per mėšlas, žmogau? Juk pasakėte, kad nesu įtariamasis.

— Nesate, kol atsakinėsite į klausimus. Kuo vilkėjote, Hučai?

— Kaip paprastai. „Tommy Bahama" marškinėliais ir *kargais**. Kai sėdi mašinoje šešiolika valandų, nori jaustis patogiai.

— Kokios spalvos buvo marškinėliai?

Hučas parodė sau į krūtinę.

— Šitie.

Jie buvo šviesiai geltoni, su banglentės piešiniu. Bošas dėl vieno dalyko buvo gana tikras: „Tommy Bahama" marškinėliai — falsifikuoti, ne originalūs. Šiaip ar taip, jam atrodė, kad būtų labai pritempta juos laikyti pilkais. Nebent Rolinsas būtų persirengęs drabužius — antraip jis nebuvo žmogus ant gaisrinių kopėčių.

* Angl. šnek. *cargoes* arba *cargo pants* — laisvos tvirto audinio kariško fasono darbinės kelnės.

— Kam pasakėte, kad matėte Irvingą prie viešbučio? — paklausė Bošas.

— Niekam.

— Tikras, Hučai? Juk nenorite pradėti mums meluoti. Tuomet vargiai galėtume jus paleisti.

— Niekam, žmogau.

Iš staigiai prarasto jųdviejų akių kontakto Bošas suprato, kad Rolinsas meluoja.

— Labai gaila, Hučai. Maniau, esate pakankamai gudrus ir suvoksite, kad mes neklaustume, jeigu jau nežinotume atsakymo.

Bošas atsistojo. Siekė sau po striuke ir išsitraukė nuo diržo antrankius.

— Pasakiau tik savo pamainos viršininkui, — skubiai pasitaisė Rolinsas. — Lyg tarp kitko. Per radiją. Pasakiau: „Spėk, ką prieš minutėlę mačiau." Kažką panašiai.

— Aha, ir jis atspėjo, kad ten buvo Irvingas?

— Ne, turėjau jam pasakyti. Bet tai ir viskas.

— Ar pamainos viršininkas paklausė, kur matėte Irvingą?

— Ne, jis žinojo, nes pranešiau savo buvimo vietą, kai išsodinau keleivį. Jis žinojo, kur esu.

— Ką dar jam pasakėte?

— Daugiau nieko. Tik tiek, lyg šnektelėjome.

Bošas padarė pertraukėlę ir pagalvojo, ar kas nors dar iš to išaiškės. Rolinsas tylėjo, įbedęs akis į Bošo laikomus antrankius.

— Gerai, Hučai, kokia pamainos viršininko pavardė?

— Markas Makilenas. Naktimis jis prie lazdos.

— Kokios lazdos?

— Dispečeris. Bet tą daiktą vadina lazda, nes senais laikais ant stalo stovėdavo mikrofonas ar kažkas tokio. Lazda. Žinote, kažkuris iš mūsiškių man sakė, kad jis buvęs faras.

Bošas ilgokai žvelgė į Rolinsą, mąstydamas, koks čia Makileno vaidmuo. Rolinsas teisus — anksčiau jo būta faro. Ir pir-

miau Bošą nusmelkęs jausmas, kad atskiri fragmentai pradeda virsti į visumą, vėl grįžo. Tik dabar nebevirsta, o krinta kaskadomis. Markas Makilenas — vardas iš praeities. Tiek Bošo, tiek departamento.

Bošas galiausiai vėl pažvelgė į Rolinsą.

— Ką gi Makilenas pasakė, kai jam pranešėte matęs Irvingą?

— Nieko. Lyg ir paklausė, ar vyrukas įsiregistruoja.

— Ir ką jam atsakėte?

— Kad manau, jog taip. Tai yra jis buvo bepaliekąs savo automobilį garaže. Tas garažas per mažas, todėl jame leidžiama statyti automobilius tik viešbučio svečiams. O jeigu tik užeini į barą ar šiaip ko, turi naudotis patarnautojo lauke paslaugomis.

Bošas linktelėjo. Rolinsas dėl to teisus.

— Gerai, mes jus parvešime, Hučai. Jeigu kam nors prasitarsite, apie ką čia kalbėjomės, aš sužinosiu. Ir pažadu: jeigu taip atsitiks, geruoju jums nesibaigs.

Rolinsas pasiduodamas iškėlė rankas.

— Dėl manęs neabejokite, — pasakė jis.

19

Pamėtėję Rolinsą atgal, jie vėl pasuko į miesto centrą ir Policijos administracijos pastatą.

— Taigi Makilenas, — prašneko Ču, kaip Bošas ir tikėjosi. — Kas jis toks? Mačiau, ta pavardė tau kažką sako.

— Kaip Hučas ir pasakė — buvęs faras.

— Bet ar jį pažįsti? Arba pažinojai?

— Girdėjau apie jį. Bet niekada nebuvau susitikęs.

— Na, kas per istorija?

— Jis buvo faras, paaukotas dievams nuraminti. Prarado tarnybą, nes veikė, kaip buvo išmokytas.

— Liaukis kalbėjęs užuominomis, Hari. Kas vyksta?

— Tas, kad turiu pasikelti į dešimtą aukštą ir su kai kuo pasikalbėti.

— Su šefu?

— Ne, ne su šefu.

— Ir vėl nenori savo partneriui pasakyti, kas vyksta, kol nematysi reikalo.

Bošas nutylėjo. Kruopščiai svarstė padėtį.

— *Hari*, aš su tavimi kalbu!

—Ču, noriu, kad grįžęs pradėtum pravardžių paiešką.

— Kieno?

— Tokio vieno, kuris maždaug prieš dvidešimt penkerius metus Šiaurės Holivudo ir Berbanko regione buvo žinomas Čilo vardu.

— Kas per velniava? Vėl kalbi apie tą kitą bylą?

— Noriu, kad surastum tą tipą. Jo inicialai yra C. H., o žmonės jį vadino Čilu. Tikriausiai pagal jo vardą.

Ču papurtė galvą.

— Viskas, žmogau, po to man bus gana. Negaliu šitaip dirbti. Nueisiu ir pasakysiu leitenantei.

Bošas tik linktelėjo.

— Po to? Ar tai reiškia, kad pirma pabandysi surasti pravardę?

Bošas iš anksto nepaskambino Kizei Raider. Tik pasikėlė liftu į dešimtą aukštą ir nei kviestas, nei susitaręs įėjo į policijos viršininko biuro apartamentus. Jį pasitiko du vienodi kaip dvyniai adjutantai prie dviejų tokių pat vienodų rašomųjų stalų.

— Detektyvas Haris Bošas. Man reikia pamatyti leitenantę Raider.

Adjutantas buvo jaunas pareigūnas šiugždančia uniforma

su pavardės kortele atlape, skelbiančia RIVERA. Jis paėmė nuo savo stalo šono lentelę, ant kurios gnybtukais buvo prisegti popieriai, ir minutėlę juos tyrinėjo.

— Nieko čia nematau. Ar leitenantė jūsų laukia? Ji pasitarime.

— Taip.

Rivera atrodė atsakymo nustebintas. Turėjo vėl pasitikrint savo popieriuose.

— Gal prisėstumėte, detektyve. Aš išsiaiškinsiu, ar ji gali jus priimti.

— Taip ir padarykite.

Rivera nepajudėjo. Laukė, kol Bošas pasitrauks. Haris nuėjo prie kelių kėdžių, sustatytų palei langus su vaizdu į municipalinį centrą, — didžiumą reginio užstojo merijos smailė, — tačiau liko stovėti. Hariui paėjus per saugų nuo rašomojo stalo atstumą, Rivera pasiėmė telefoną ir paskambino — kalbėjosi su kažkuo kitame linijos gale, delnais apgaubęs ragelio mikrofoną. Netrukus jis padėjo ragelį, bet Bošo pusėn nė nežvilgtelėjo.

Bošas vėl nusisuko į langą ir pažvelgė žemyn. Pamatė, kaip televizijos operatorių brigada įsitaiso ant merijos laiptų ir ima laukti kokio nors gardaus kąsnelio iš politiko, turinčio ką iškišti. Bošas pagalvojo, ar tik ne Irvingas pasirodys ir nusileis marmuriniais laiptais.

— Hari?

Jis atsisuko. Priešais save pamatė Raider.

— Eikš su manimi.

Jam nepatiko jos ištarta frazė, bet, kai apsisuko ir išėjo pro dviveres duris į koridorių, nusekė iš paskos. Vos tik juodu atsidūrė vieni, ji užsipuolė:

— Kas vyksta? Pas mane kabinete žmonės.

— Mums reikia pasikalbėti. Nedelsiant.

— Tai kalbėk.

— Ne, tik ne čia ir ne šitaip. Yra proveržis. Bus, kaip aš tave perspėjau. Šefas turėtų žinoti. Kas pas tave kabinete? Irvingas?

— Nebūk paranojikas.

— Tai kodėl mudu kalbamės čia už durų?

— Nes kabinetas užimtas ir todėl, kad kaip tik *tu* pareikalavai šitame reikale konfidencialumo. Duok man dešimt minučių, ir susitiksime prie Čarlio Čaplino.

Bošas nuėjo prie lifto ir nuspaudė mygtuką. Buvo tik vienas — „Žemyn".

— Lauksiu ten.

Iki Bredberio pastato reikėjo sukarti kvartalą. Bošas Iš Trečiosios gatvės įėjo pro šonines duris ir pateko į blausiai apšviestos laiptinės vestibiulį. Ten buvo suoliukas su Čarlio Čaplino, įsikūnijusio į savo firminį personažą Valkatą, skulptūra. Bošas atsisėdo prietemoje šalia Čarlio ir laukė. Bredberis — seniausias ir gražiausias pastatas miesto centre. Jame glaudėsi privatūs biurai, taip pat vienas kitas Los Andželo policijos padalinys, tarp jų ir Žmogaus teisių komisijos posėdžių salės, kuriomis naudojosi ir Vidaus tyrimų tarnyba. Keistas pasirinkimas slaptam susitikimui, bet kaip tik šia vieta Bošas ir Raider anksčiau naudodavosi. Nereikėdavo daug kalbėti ar nurodinėti, jeigu Kizė tik pasakydavo „susitiksime prie Čarlio Čaplino".

Raider vėlavo beveik dar dešimt minučių po sutartų dešimties, bet Bošas nesipiktino. Per tą laiką mąstė, ką jai pasakys. Viskas buvo sudėtinga ir tebekilo į paviršių, net nenumatytai.

Jis jau buvo bebaigiąs viską permąstyti, kai pajuto savo mobilųjį zvimbtelint — atėjo žinutė. Išsitraukė iš kišenės telefoną. Beveik tikėjosi, kad žinute Raider atšauks susitikimą. Bet parašė jo dukra.

Pietauju ir ruošiu pamokas pas Ešę. Jos mamos pica puuuiki. OK?

Jį šiek tiek nusmelkė kaltės jausmas, nes žinute apsidžiaugė. Dukteriai pasirūpinus savo vakaru, jam atsirado daugiau laiko dirbti prie bylų. Taip pat tai reiškė, kad galės vėl pamatyti Haną Stoun, jeigu tik sugalvos kokį nors įtikimą, su tyrimu susijusį pretekstą. Nusiuntė dukteriai savo pritarimą, bet nurodė iki dešimtos parsirasti į namus. Paprašė, kad jam paskambintų, jeigu reikės pavėžėti.

Bošas jau dėjosi telefoną į kišenę, kai įėjo Raider, šiek tiek padelsė, kol akys prisitaikys prie prietemos ir paskui atsisėdo šalia jo.

— Sveikas, — tarė.

— Sveika, — atsakė jis.

Minutėlę jis luktelėjo, kol Kizė patogiau įsitaisys, bet ji tuščiai gaišti laiko neketino.

— Na?

— Pasiruošusi?

— Žinoma. Juk esu čia. Pasakok.

— Na, klostosi štai taip: Džordžas Irvingas turėjo konsultacijų firmą, kuri iš tikrųjų buvo lobistinė. Jis pardavinėjo savo įtaką, ryšius su tėvu ir miesto tarybos frakcija, kuriai jo tėvas priklauso. Jis...

— Turi dokumentinių įrodymų?

— Šiuo metu tai tik prielaida. Kize, ir kol kas lieka grynai tarp mudviejų. Leisk man papasakoti, ir kai baigsiu, galėsi klausti.

— Klok.

Durys iš Trečiosios gatvės atsidarė ir įžengė uniformuotas policininkas, nusiėmė saulės akinius ir apsidairė, iš pradžių aklai, o paskui sutelkė žvilgsnį į Bošą su Raider, teisingai juos įvertindamas kaip farus.

— Kur čia svarstomi nusižengimai statutui?

— Trečias aukštas, — atsakė Raider.

— Dėkui.

— Sėkmės.

— Aha.

Bošas palaukė, kol faras paliko vestibiulį ir pasuko už kampo į pagrindinę fojė, kur buvo liftai.

— Gerai. Taigi Džordžas pardavinėjo savo įtaką tarybai ir įvairioms komisijoms, kurias taryba paskiria. Kai kuriais atvejais jis galėdavo suveikti ir daugiau. Galėdavo nulemti žaidimą.

— Aš nesuprantu. Kaipgi taip?

— Ar žinai, kaip šiame mieste suteikiamos taksi franšizės?

— Visai nenutuokiu.

— Pagal geografines zonas ir dvejų metų kontraktus. Kas dvejus metus privalai kreiptis, kad ją atnaujintų.

— Aišku.

— Taigi nežinau, ar Džordžas nuėjo pas juos, ar jie atėjo pas Džordžą, bet Pietų Los Andžele franšizę turi „Ridžento taksi". Jie pasamdė Džordžą, kad padėtų gauti pelningesnę franšizę Holivude, kur yra aukštos klasės viešbučių ir gatvėse turistų, taigi galima užkalti gerokai daugiau pinigų. Dabartinis Holivudo franšizės turėtojas — taksi paslaugų įmonė „Juoda ir Balta".

— Atrodo, jau žinau, į ką tai veda. Bet argi tarėjas Irvingas neturėtų būti skaidrus? Jeigu balsuotų už kurią nors savo sūnaus remiamą kompaniją, iškiltų interesų konfliktas.

— Žinoma, taip. Bet pirmiausia balsuojama Taksi franšizių komisijoje, o kas skiria į tą komisiją žmones? Taryba. Ir kai paskui komisijos nutarimą turi ratifikuoti taryba, tikrai, Irvingas garbingai deklaruoja interesų konfliktą ir nusišalina nuo balsavimo, todėl viskas atrodo visiškai sąžininga. O kaip užkulisiniai susitarimai? „Tu balsuok už mane, kai nusišalinsiu, o kitą kartą aš balsuosiu už tave." Juk žinai, kas vyksta, Kize. Bet Džordžas siūlo dar tikresnį dalyką. Pasakykime, siūlo platesnes paslaugas. „Ridžentas" sutinka imti visą paketą, ir po mėnesio to dabartinio franšizės turėtojo „J&B" reikalai susijaukia.

— Ką turi omeny sakydamas „susijaukia"?

— Mėginu tau paaiškinti. Kai „Ridžentas" nusamdo Džordžą Irvingą, mažiau nei po mėnesio „J&B" vairuotojus pradeda bausti už vairavimą išgėrus ir eismo taisyklių pažeidimus. Ir staiga kompanija ima nebeatrodyti taip gerai.

— Kiek areštų?

— Trys. Pirmas — praėjus mėnesiui po to, kai įsitraukė Irvingas. O paskui eismo įvykis, kuriame kaltu pripažįstamas „J&B" taksistas. Dar keletas eismo taisyklių pažeidimų — visi judant, ir tai kelia nutrūktgalviško vairavimo įspūdį. Greičio viršijimas, nepaisymas šviesoforų ir „stop" ženklų.

— Lyg ir *Times* apie tai rašė. Šiaip ar taip, apie VPI.

— Aha, turiu tą straipsnį ir beveik neabejoju, kad laikraštininkus informavo Džordžas Irvingas. Tai organizuoto plano gauti taksi franšizę Holivude dalis.

— Taigi sakai, kad sūnus nuėjo pas tėvą ir paprašė šiek tiek paspausti „J&B"? O tėvas savo ruožtu įtraukė Policijos departamentą?

— Kol kas dar iki galo neišsiaiškinau, kaip viskas veikė, bet abu — tėvas ir sūnus — departamente tebeturi ryšių. Tarėjas turi prijaučiančiųjų, o jo sūnus penkerius metus tarnavo faru. Vyrukas, kuris buvo jo artimas draugas, patruliuoja Holivude. Turiu visus „J&B" taksistų areštų protokolus ir baudų talonus už eismo taisyklių pažeidimus. Visus tris areštus už VPI įvykdė ir dvi baudas už eismo taisyklių pažeidimus išrašė tas pats faras — Džordžo Irvingo draugelis. Jo pavardė Robertas Meisonas. Kokie šansai, kad jam pasitaikytų visi trys vairavę išgėrę?

— Galėtų taip atsitikti. Kai areštuoji vieną, paskui žinai, ko ieškoti.

— Žinoma, Kize, bet vienas iš tų taksistų dar nė nebuvo pajudėjęs iš vietos, stovėjo stotelėje Brijos aveniu, kai prie jo priedėjo Meisonas.

— Na, juk tokie areštai teisėti, ar ne? Jie papūtė?

— Jie papūtė, ir areštai teisėti, kiek man žinoma. Bet trys areštai prasideda po to, kai Irvingas buvo nusamdytas. Keli VPI, eismo taisyklių pažeidimai ir protokolas apie eismo įvykį paskui tampa svarbiausiu argumentu „Ridžento" paraiškoje franšizės komisijai, kad atimtų iš „J&B" Holivudą. Jis pasistengė tą reikalą visiškai patepti, ir kvapas buvo tikrai nekoks.

Ji galiausiai linktelėjo, tylomis pritardama Bošo požiūriui.

— Gerai, jeigu su tavimi ir sutinku, vis tiek tebelieka klausimas: kaip atsitiko, kad per tai Džordžas Irvingas buvo nužudytas? Ir kodėl?

— Nesu tikras kodėl, bet leisk man pereiti prie...

Bošas trumpam nutilo, kai iš fojė atsklido garsūs balsai. Po kelių sekundžių jie nutilo.

— Gerai, leisk man pereiti prie nakties, kai Irvingas nėrė iš didelio aukščio. Jis 21.45 automobiliu atvyksta į viešbutį, raktelius atiduoda patarnautojui ir užlipa laiptais į vestibiulį įsiregistruoti. Tuo pačiu laiku atvyksta rašytojas iš Rytų pakrantės, pavarde Tomas Reportas. Jis atvažiuoja iš oro uosto taksi, kuris sustoja už Irvingo automobilio.

— Tik man nesakyk. Jis atvažiavo taksi „Juoda ir Balta".

— Žinai, leitenante, tu tikrai turėtum dirbti detektyve.

— Mėginau, bet mano partneris buvo šiknius.

— Girdėjau apie tai. Kad ir kaip ten būtų, taip, taksi buvo „J&B", ir taksistas dargi atpažino Irvingą, perduodantį savo automobilį patarnautojui. Mat Džordžo nuotrauka buvo visiems garaže rodoma, kai „J&B" gavo paraiškos franšizės komisijai kopiją. Tas taksistas, vyrukas, pavarde Rolinsas, atpažįsta Irvingą, įjungia savo radijo stotelę ir sako: „Tik pamanykite, ką tik mačiau visuomenės priešą numeris vienas" arba kažką panašiai. O šį pranešimą per radiją priima pamainos viršininkas. Naktinės. Jo pavardė Markas Makilenas.

Šioje vietoje Bošas stabtelėjo ir laukė, kol ji atpažins tą pavardę. Neatpažino.

— Makilenas skamba panašiai kaip Makilinas*, — paaiškino jis. — Nieko neprimena?

Ji vis tiek neprisiminė.

— Dar prieš tavo tarnybą, — stengėsi padėti Bošas.

— Kas jis?

— Buvęs faras. Galbūt dešimčia metų jaunesnis už mane. Anais laikais, kai įvyko prieštaringai vertinto smaugimo veiksmo procesas, jis tapo plakatų vaikinu. Ir buvo paaukotas miniai.

— Aš nesuprantu, Hari. Kokiai miniai? Koks paaukojimas?

— Jau tau pasakojau. Aš buvau įtrauktas į specialiąją tyrimo grupę, sudarytą nuraminti Pietų Los Andželo piliečius, tvirtinusius, kad smaugimo veiksmas — tai įteisinta žmogžudystė. Farai jį naudojo, ir pietiniame pakraštyje žuvo pernelyg daug žmonių. Tiesą sakant, strategijai pakeisti nė nereikėjo jokios tyrimo grupės. Buvo galima tiesiog ją pakeisti ir tiek. Bet užuot taip ir padarius, buvo suformuota tyrimo grupė ir žiniasklaidai pamėtėta pasakėlė, kaip rimtai departamentas reaguoja į visuomenės pasipiktinimą.

— Gerai, o kaip su tuo susijęs Makilenas?

— Paprasčiausiai buvo norima nepasitenkinimą nukreipti į specialiąją tyrimo grupę. Aš buvau atsakingas už autopsijas. Taigi žinau. Statistika atitiko rasines ir geografines ribas. Taip, pietiniame pakraštyje nuo smaugimo veiksmo pasitaikė daugiau mirčių. Mirė kur kas daugiau afroamerikiečių nei kitų rasių atstovų. Bet proporcijos vienodos. Tik pietiniame pakraštyje būdavo daugiau incidentų, kuriuose tekdavo panaudoti jėgą. Kuo daugiau pasitaiko konfrontacijų, gatvės peštynių, kovų, priešinimųsi areštui, tuo dažniau tenka griebtis smaugimo veiksmo. Kuo dažniau tas veiksmas naudojamas, tuo daugiau mirčių. Ari-

* Angl. McKillin, t. y. Makas Žudikas.

tmetika paprasta. Bet niekas nėra paprasta, kai susiduriama su rasine politika.

Raider buvo juodaodė ir užaugo Pietų Los Andžele. Bet Bošas su ja kalbėjo kaip faras su faru, ir jam pasakojant tą istoriją tarp jųdviejų nesijautė nepatogumo. Anksčiau juodu buvo partneriai ir ekstremaliomis aplinkybėmis veikė kaip komanda. Raider pažinojo Bošą taip gerai kaip niekas kitas. Juodu buvo it brolis ir sesuo, ir nieko tarp savęs nenutylėdavo.

— Makilenas septyniasdešimt septintojoje apygardoje budėdavo antrąją paros pusę, — tęsė jis. —Mėgo vyksmą ir beveik kasnakt jo sulaukdavo. Tikslaus skaičiaus nepamenu, bet per ketverius metus jis turėjo apie šešiasdešimt ar šiek tiek daugiau incidentų, kai tekdavo panaudoti jėgą. Ir, kaip žinai, tai tik tie, apie kuriuos parašyti raportai. Per incidentus jis dažnai panaudodavo smaugimo veiksmą, ir baigėsi tuo, kad per trejų metų laikotarpį nugalabijo du žmones. Per visus tuos metus niekas nebuvo susijęs su daugiau kaip viena mirtimi nuo smaugimo veiksmo. Tik jis, nes to imdavosi dažniau nei kas nors kitas. Tad kai buvo sudaryta tyrimo grupė...

— Jis susilaukė ypatingo dėmesio.

— Teisingai. Visi jėgos panaudojimo incidentai buvo peržiūrėti ir pateisinti, įskaičiuojant ir tas dvi mirtis. Peržiūros komisija nusprendė, kad abu kartus jis panaudojo jėgą neperžengdamas strategijos ribų. Bet vienas kartas — tai tik nelaimingas atsitiktinumas. O du — tai jau dėsningumas. Kažkas nutekino jo pavardę į *Times*, kybančio virš specialiosios tyrimo grupės it smogas virš miesto. Jie išspausdino straipsnį, ir Makilenas tapo atpirkimo ožiu. Nesvarbu, kad jis neperžengė strategijos ribų. Jis buvo tas vaikinas. Faras žmogžudys. Tuometinės valdančiosios koalicijos vadovas, kone kas antrą dieną rengiantis spaudos konferencijas, pradėjo Makileną vadinti Makilinu, ir tai prilipo.

Bošas atsistojo nuo suoliuko, kad galėtų toliau pasakodamas pavaikštinėti.

— Specialioji tyrimo komisija rekomendavo, kad strypo veiksmo, panaudojant vis daugiau jėgos, būtų atsisakyta. Taip ir buvo padaryta. Bet keista: valdyba tuomet pareigūnams nurodė labiau kliautis savo guminėmis lazdomis — išlipęs iš patrulinio automobilio be guminės lazdos rankoje ar prie diržo faktiškai galėjai gauti drausminę nuobaudą. Be to, buvo pradedama vis dažniau naudotis teizeriais, o smaugimo veiksmas taikytas vis rečiau. Ir ką mes gavome? Rodnį Kingą*. Vaizdajuostę, pakeitusią pasaulį. Žmogus apsvaiginamas elektrošoku ir užtalžomas guminėmis lazdomis, nors deramai panaudotas smaugimo veiksmas jį būtų tik užmigdęs.

— Cha, — tarė Raider. — Niekada šitaip į tai nepažiūrėdavau.

Bošas linktelėjo.

— Šiaip ar taip, atsisakyti smaugimo veiksmo nepakako. Reikėjo įpykusiai miniai ką nors paaukoti, ir tai buvo Makilenas. Jį atleido iš tarnybos, kaip aš visada maniau, pagal suklastotus, politiškai motyvuotus kaltinimus. Peržiūrėjus mirtis nustatyta, kad antruoju atveju jis peržengė užbrėžtas ribas eskaluojant jėgos panaudojimą. Kitaip tariant, smaugimo veiksmas, nuo kurio žmogus mirė, buvo tinkamas, bet viskas, ką jis darė iki tol, pripažinta negerai. Jį perdavė svarstyti Žmogaus teisių komisijai ir išvijo. Byla perduota apygardos prokurorui, ir šis ją priėmė. Prisimenu, tuo metu maniau, kad Makilenui dar pasisekė, jog nebuvo patrauktas baudžiamojon atsakomybėn. Jis bylinėjosi ir siekė būti sugrąžintas į tarnybą, bet neišdegė. Buvo baigtas.

Bošas trumpam stabtelėjo, norėdamas pamatyti, kaip Raider reaguoja. Susikryžiavusi ant krūtinės rankas ji žvelgė į patamsį. Bošas žinojo, kad ji apmąsto jo pasakojimą, bando perprasti, kaip visa tai atsiliepia dabarčiai.

— Taigi, — galiausiai prašneko ji, — prieš dvidešimt penke-

* Afroamerikietis, 47 m. statybų darbininkas, 2012 metais Los Andželo gatvėse policininkų mirtinai uždaužytas guminėmis lazdomis už greičio viršijimą.

rius metus Irvino Irvingo vadovaujama specialioji tyrimo grupė lėmė, kad Makvinas prarado tarnybą ir karjerą per nepagrįstą ir neteisėtą procesą. Bent jau jis pats taip įsitikinęs. Dabar mes turime, kaip atrodo, Irvingo sūnaus ir galbūt paties tarėjo pastangas paveržti franšizę iš verslo, kur Makilenas dirba... kuo? Naktiniu dispečeriu?

— Pamainos viršininku. O tai, spėju, iš tikrųjų reiškia dispečerį.

— Ir iš to išplaukia, kad Džordžą Irvingą nužudė jis. Aš galiu sujungti taškus, Hari, bet man sunku įžvelgti motyvą.

— Na, apie Makileną mes nieko nežinome, ar ne? Nežinome, ar jis nešiojosi tą nuoskaudą it pūliuojančią žaizdą, ir proga paprasčiausiai pati pasitaikė. Taksistas per radiją susisiekė ir pasakė: „Spėk, ką aš ką tik mačiau." Mes turime būdingą nubrozdinimą ant peties — tikrą įrodymą, kad buvo panaudotas smaugimo veiksmas. Taip pat turime liudininką, ant gaisrinių kopėčių mačiusį kažkokį žmogų.

— Kokį liudininką? Tu man nepasakei, kad turi liudininką.

— Tik šiandien jį suradau. Apklausėme kalvos šlaito už viešbučio gyventojus ir aptikome vieną, sekmadienio naktį ant gaisrinių kopėčių mačiusį vyriškį. Bet, anot jo, tai buvo keturiasdešimt minučių po dvyliktos, o koroneris nustatė mirties laiką ne anksčiau kaip antrą ir ne vėliau kaip ketvirtą, taigi turime dviejų valandų neatitikimą. Tipas ant kopėčių keturiasdešimt po dvyliktos lipo žemyn, ne aukštyn. Bet štai kas. Liudininkas nupasakojo, esą tas tipas ant kopėčių vilkėjo lyg kažkokia uniforma. Pilka viršutine dalimi ir pilkomis kelnėmis. Aš šiandien buvau „J&B" taksi angare. Ten yra ir dispečerinė. Dirbantys taksi parke mechanikai dėvi pilkus kombinezonus. Makilenas, prieš lipdamas kopėčiomis, būtų galėjęs apsivilkti kombinezonu.

Bošas skėstelėjo rankomis: tai viskas. Tik tiek turįs. Raider ilgai tylėjo, o paskui paklausė to, ko Bošas ir tikėjosi.

— Tu visada mane mokydavai klausti, kur spragos. „Pasižiūrėk į savo tiriamą bylą ir surask spragas. Nes jeigu tu jų nesurasi, už tave tai padarys gynybos advokatas.“ Taigi, Hari, kur spragos?

Bošas gūžtelėjo pečiais.

— Spraga — laiko neatitikimas. Ir mes neturime nieko, kas įkeltų Makileną į Irvingo numerį. Visi ten ir ant gaisrinių kopėčių rasti pirštų atspaudai patikrinti kompiuteriu. Makileno turėtų būti išaiškėję.

— Kaip žiūri į laiko neatitikimą?

— Jis žvalgė vietą. Kaip tik tada jį matė liudininkas. Nematė, kai Makilenas sugrįžo.

Raider linktelėjo.

— O kaip dėl žymių ant Irvingo peties? Ar jos gali atitikti Makileno laikrodį?

— Galimas daiktas, bet tai nebus lemiamas veiksnys. Mums galėtų pasisekti — gal net rastume ant laikrodžio DNR. Bet, manau, didžioji spraga — pats Irvingas. Visų pirmiausia, kodėl jis atsidūrė viešbutyje? Makileno aspektas priklauso nuo atsitiktinumo. Taksistas pamato Irvingą. Praneša Makilenui. Paima viršų šio giliai užslėpti pyktis ir nuoskauda. Pasibaigus pamainai, jis pasičiumpa mechaniko kombinezoną ir nuvyksta į viešbutį. Užkopia jo šonu, kažkokiu būdu įsigauna į Irvingo liuksą ir jį pasmaugia. Nurengia kūną, gražiai ir tvarkingai sudeda drabužius, bet nepastebi sagos ant grindų. Paskui jį išmeta per balkoną, ir tai atrodo kaip savižudybė. Teoriškai pakankamai įtikinama, bet ką gi Irvingas ten veikė? Ar turėjo su kuo nors susitikti? Ko nors laukė? Ir kodėl savo daiktus — piniginę, mobilųjį ir kitką — sudėjo į numerio seifą? Jeigu nepajėgiame atsakyti į šiuos klausimus, turime tokią didelę spragą, kad pro ją išlėktų sprunkantis automobilis.

Sutikdama Raider linktelėjo.

— Ką gi siūlai mums dabar daryti?

— *Mes* nedarome nieko. *Aš* toliau tiriu. Bet tu, taip pat ir šefas, turite žinoti, kad kai šis reikalas pajudės, bus priartėta prie tarėjo. Jeigu prispausiu Robertą Meisoną, siekdamas išsiaiškinti, kodėl jis pradėjo kabinėtis prie „J&B" taksistų, tai galėtų atsisukti tiesiai į patį Irviną Irvingą. Šefas turėtų apie tai žinoti.

— Jis žinos. Ar tai kitas tavo ėjimas?

— Dar nesu tuo tikras. Bet noriu žinoti tiek, kiek įmanoma sužinoti, kol imsiuosi Makileno.

Raider atsistojo. Ji jau nekantravo eiti.

— Dabar grįžti atgal? Nori pasivaikščioti?

— Ne, tu eik, — atsakė Bošas. — Manau, dar turiu paskambinti į kelias vietas.

— Gerai, Hari. Sėkmės. Būk atsargus.

— Aha, tu irgi. Būk atsargi ten aukštai.

Ji pažvelgė į jį. Žinojo, kad jis turi omeny Policijos administracijos pastato dešimtą aukštą. Nusišypsojo. Jis irgi jai atsakė šypsena.

20

Bošas vėl atsisėdo ant suoliuko ir susikaupė. Paskui išsitraukė telefoną ir paskambino Hanai Stoun. Pirmadienio vakarą, kai juodu išsiskyrė, ji jam davė savo mobiliojo numerį.

Ji iškart atsiliepė, nors Bošo numeris nebuvo rodomas.

— Taip ir pamaniau, kad galbūt tai jūs. Kas nors naujo?

— Ne, šiandien dirbu prie kai ko kita. Bet mano partneris bando surasti tą tipą Čilą.

— Aišku.

— O kaip pas jus?

— Užsiimame tuo pačiu naudingu darbu kaip visada.

— Tai gerai.

Stojo nepatogi pauzė, o paskui Bošas yrėsi toliau.

— Šį vakarą mano duktė mokosi pas draugę namuose, todėl esu laisvas. Ir pagalvojau — aišku, suprantu, kad gal per greitai, — bet norėjau sužinoti, ar sutiktumėte vėl su manimi pavakarieniauti?

— E...

— Nieko baisaus. Per staigiai užklupau. Aš...

— Ne. Ne tai. Trečiadienių ir ketvirtadienių vakarais vedame pokalbius, ir šiandien turiu dirbti.

— Negalite pasidaryti pietų pertraukos?

— Taip, bet ji per trumpa. Žinote ką, galiu jums vėliau paskambinti?

— Taip, bet jums nebūtina daryti kokių nors...

— Aš noriu, bet turiu išsiaiškinti, ar kas nors sutiks su manimi pasikeisti. Aš pasiimsiu rytojaus vakarą, jeigu iš manęs paims šį. Tai ar galiu paskambinti?

— Žinoma.

Bošas jai pasakė savo numerį, ir jie baigė pokalbį. Jis atsistojo, paplekšnojo Čarliui Čaplinui per petį ir pasuko į duris.

Kai sugrįžo į poskyrį, Ču dirbo prie savo kompiuterio ir, Hariui įžengus į aptvarą, nepakėlė akių.

— Dar nesuradai mano vyruko?

— Dar ne.

— Kaip tai atrodo?

— Nelabai gerai. Pravardžių failuose yra devyni šimtai vienuolika Čilo variantų. Ir tai tik Kalifornijoje. Tad nelaikyk užgniaužęs kvapo.

— Jų tiek iš viso ar tik buvo tuo laikotarpiu, kurio prašiau?

— Laikotarpis neturi reikšmės. Tavo vyrukas iš aštuonias-

dešimt aštuntųjų lengvai galėtų būti įkeltas į bet kurių ankstesnių ar vėlesnių metų duomenų bazę. Tai priklausytų nuo to, ar jis buvo areštuotas, čia pat apklaustas, ar buvo nukentėjęs. Daugybė galimybių. Turiu visas peržiūrėti.

Ču kalbėjo glaustai. Tebepyko, kad nebuvo prileistas prie Irvingo bylos tyrimo.

— Visa tai galbūt ir tiesa, bet susitelkim į... tarkime, laikotarpį iki devyniasdešimt antrųjų. Mano nuojauta kužda, kad jeigu jis yra langelyje, pateko ten dar anksčiau.

— Puiku.

Ču įniko spausdinti. Vis dar nepakėlė akių — ignoravo Bošą.

— Mačiau, leitenantė viena savo kabinete. Galėtum su ja pasikalbėti dėl perkėlimo.

— Pirma noriu baigti šitai.

Bošas provokavo Ču blefuoti, ir abu tai žinojo.

— Gerai.

Suskambo Bošo mobilusis, ir jis pamatė, kad skambinančiojo numeris prasideda skaičiais 818 — iš Slėnio. Atsiliepęs išėjo iš už atitvaros ir pasuko į koridorių, kur galėtų kalbėtis niekam nesiklausant. Viena iš savo darbovietės linijų skambino Hana Stoun.

— Negalėsiu su jumis susitikti anksčiau nei aštuntą, nes dar turiu šiokio tokio darbo. Ar tiks?

— Žinoma, tiks.

Galės pabūti su ja apie devyniasdešimt minučių, nebent nuspręstų pakeisti dukteriai komendanto valandą.

— Tikrai? Iš jūsų balso...

— Ne, viskas gerai. Galbūt ir aš ilgai užtruksiu darbe. Čia prisikaupė visokių reikalų. Kur susitinkame?

— Gal šįkart kur nors per vidurį. Ar mėgstate sušį?

— E, iš tikrųjų tai nelabai. Bet galėčiau pabandyti.

— Norite pasakyti, kad niekada neragavote sušio?

— Ee... Žalia žuvis man kelia nekokius prisiminimus.

Nenorėjo užsiminti, kad tai susiję su jo patirtimi Vietname. Su pašvinkusiomis žuvimis, kurių jie aptikdavo tuneliuose. Dvokas versdavo iš kojų.

— Gerai, sušį išbraukime. O kaip itališkas maistas?

— Itališkas — gerai. Apsistokime prie itališko.

— Žinote „Ca' Del Sole", Šiaurės Holivude?

— Surasiu.

— Aštuntą valandą?

— Būsiu.

— Tuomet kol kas, Hari.

— Kol kas.

Bošas baigė pokalbį ir vėl paskambino, irgi nenorėdamas, kad kas nors girdėtų. Hitas Vitkomas — buvęs draugelis iš Hario laikų Holivudo policijos skyriuje, su kuriuo kartu rūkydavo. Už nuovados pastato juodu dalydavosi viena šiukšline pelenams nuberti, iki Bošas metė tą žalingą įprotį. Vitkomas buvo patrulio seržantas, todėl turėjo pažinoti Robertą Meisoną, patruliuojantį farą, pasižymėjusį visų trijų „J&B" taksistų areštais už girtumą prie vairo. Beje, Vitkomas teberūkė.

— Užsiėmęs, Hari, — atsiliepęs pasakė jis. — Ko tau reikia?

— Tik paskambink man, kai kitą kartą išeisi parūkyti.

Bošas išjungė telefoną. Grįždamas atgal į poskyrį, tarpduryje susidūrė su išeinančiu Ču.

— Hari, kur buvai?

— Parūkyti.

— Hari, juk nerūkai.

— Aha, tai kas atsitiko?

— Čiltonas Hardis.

— Suradai jį?

— Manau, taip. Atitinka.

Jie sugrįžo į savo darbo vietą už atitvaros, ir Ču įsmuko į krėslą priešais savo kompiuterį. Bošas pasilenkė jam per petį

pažiūrėti į ekraną. Ču stuktelėjo tarpo klavišą, pažadindamas kompiuterį iš miego būsenos. Ekranas sušvito ir jame pasirodė policijos daryta veido nuotrauka iš priekio: baltasis, apie trisdešimties metų, su styrančiais tamsiais plaukais ir randeliais nuo spuogų. Šaltomis mėlynos akimis jis iš padilbų stebeilijo į fotoobjektyvą.

— Čiltonas Aronas Hardis, — pasakė Ču. — Žinomas kaip Čilas.

— Kokio senumo nuotrauka? — paklausė Bošas. — Ir kur daryta?

— Tūkstantis devyni šimtai aštuoniasdešimt penktųjų. Šiaurės Holivudo nuovadoje. Sumušė policijos pareigūną. Tuomet buvo dvidešimt aštuonerių ir gyveno bute prie Kahuengos bulvaro Toluka Leike.

Toluka Leikas — rajonas Berbanko ir Grifito parko pakraštyje. Bošas žinojo, kad visai arti ir „Travel Town" — vieta, kur Kleitonas Pelas sakė važinėjęsis traukinukais, kai gyveno su Čilu.

Paskui Bošas paskaičiavo: Čiltonui Hardžiui būtų penkiasdešimt ketveri — jeigu tebėra gyvas.

— Ar paieškojai Motorinių transporto priemonių departamento duomenų bazėje?

Ču nebuvo to padaręs. Jis perjungė programą ir įvedė Hardžio pavardę į valstijos duomenų bazę, kurioje buvo dvidešimt keturių milijonų Kalifornijos licencijuotų vairuotojų tapatybės. Paieškai pradėti Ču nuspaudė įvesties klavišą. Abu laukė nekantraudami sužinoti, ar Hardis yra vienas iš tų vairuotojų. Tiksėjo sekundės, ir Bošas tikėjosi, kad bus sugrąžinta „Nėra atitikmens". Galiojo bendra taisyklė, kad žmonės, paspruke dėl žmogžudystės, neužsibūna toje pačioje vietoje.

— Pavyko, — tarė Ču.

Bošas prisilenkė arčiau prie ekrano. Du atitikmenys. Čiltonas Aronas Hardis, septyniasdešimt septynerių metų amžiaus ir tebe-

turintis vairuotojo pažymėjimą, įregistruotą adresu Los Alamite. Ir Čiltonas Aronas Hardis Jaunesnysis, penkiasdešimt ketverių metų amžiaus, iš Vudland Hilso, Los Andželo priemiesčio.

— Topangos kanjono bulvaras, — pasakė Bošas, skaitydamas jaunesniojo Hardžio adresą. — Toli jis nepabėgo.

Ču linktelėjo.

— Vakarų slėnis.

— Atrodo, šiek tiek per lengva. Kodėl tas tipas šlaistosi aplink?

Ču nutylėjo, nes žinojo Bošą tik balsu mąstant.

— Pasižiūrėkime nuotrauką, — pasiūlė Bošas.

Ču ištraukė į ekraną Čiltono Hardžio Jaunesniojo vairuotojo pažymėjimo nuotrauką. Per dvidešimt šešerius metus nuo savo pirmo arešto Šiaurės Holivude jis buvo praradęs beveik visus plaukus, oda liguistai nugeltusi. Veidas išvagotas sunkaus gyvenimo raukšlių. Bet akys vis tokios pačios. Šaltos ir neatlaidžios. Bošas ilgai žiūrėjo į nuotrauką, kol galiausiai prašneko:

— Gerai, šauniai padirbėjai. Išspausdink.

— Vykstame aplankyti pono Hardžio?

— Dar ne. Neskubėkime ir būkime apdairūs. Hardis jautėsi pakankamai saugus, jei visus tuos metus liko mieste. Turime pasiruošti ir prisiartinti atsargiai. Išspausdink abi nuotraukas — ir senąją, ir naująją. Ir padaryk dar kitų du rinkinius po šešias.

— Parodysime Pelui?

— Aha, ir galbūt jį pasiimsime šiek tiek pasivažinėti.

Kol Ču darbavosi ištraukdamas veido nuotraukas ir jas surikiuodamas eilute atpažinti, Bošas sugrįžo prie savo stalo. Jis jau ketino skambinti Hanai Stoun ir informuoti apie jų planą, kai atėjo dukters žinutė.

Pasakiau Ešlinos mamai, kad dirbi prie karštos bylos. Ji sako, kad galiu pernakvoti. Šaunu?

Prieš atsakydamas Bošas ilgai mąstė. Rytoj jai reikės eiti į mokyklą, bet Medė pasilikdavo pas Ešliną ir anksčiau, kai Bošas keliaudavo dėl bylų. Ešlinos motina buvo labai maloni ir, pasirūpindama Mede, kol Bošas persekiodavo žmogžudžius, tarėsi tam tikra prasme padedanti teisėtvarkai.

Bet jis turėjo savęs paklausti, ar tik čia nėra ko nors daugiau? Nejau duktė atlaisvina kelią, kad jis galėtų pabūti su Hana?

Jis jau beveik rengėsi jai paskambinti, bet nusprendė parašyti, nes nenorėjo, kad nugirstų Ču.

Tikrai taip nori? Aš ne itin ilgai užtruksiu. Pakeliui į namus galėčiau užvažiuoti tavęs pasiimti.

Ji skubiai atsakė, kad tikrai nori pasilikti ir pernakvoti. Pridūrė, jog po mokyklos užsuko į namus pasiimti drabužių. Galiausiai Bošas jai nusiuntė savo pritarimą.

Paskui paskambino Hanai ir pasakė, kad prieš aštuntą dar pas ją atsilankys. Ji sutiko: juodu su Ču viename iš konsultacijoms skirtų kabinetų Pelui galėtų parodyti išrikiuotas atpažinti nuotraukas.

— O jeigu mes pasiimtume Pelą pasivažinėti? Ar dėl to nustatytos kokios nors taisyklės?

— Kur jį vešitės?

— Turime vieną adresą. Manome, jis ten gyveno su savo motina ir šituo tipu. Norime pasižiūrėti, ar jis atpažins tą vietą. Tai daugiabutis.

Minutėlę ji tylėjo, matyt, svarstydama, gerai ar blogai Pelui pamatyti vietą, kur vaikystėje buvo skriaudžiamas.

— Nėra jokių griežtų taisyklių, — galiausiai pasakė. — Jis gali palikti įstaigą. Bet, manau, ir aš turėčiau kartu važiuoti. Jis galėtų blogai sureaguoti. Galbūt ir man derėtų ten būti.

— Maniau, turite susitikimų. Privalote dirbti iki aštuntos.

— Man tik reikia, kad būtų įskaitytos mano valandos. Šiandien vėlai atvykau, nes planavau šį vakarą vesti pokalbius. Mūsų darbo valandas audituoja. Nenoriu, kad kas nors kada nors suabejotų, jog dirbu tik šešių valandų dieną.

— Supratau. Gerai, maždaug už valandos turėtume pas jus būti. Pelas jau bus grįžęs iš darbo?

— Jis jau grįžęs. Būsime pasirengę. Ar tai keičia mūsų planus dėl vakarienės?

— Iš mano pusės tai ne. Labai to laukiau.

— Gerai. Aš irgi.

21

Bošas ir Ču nuvažiavo į Slėnį atskirai, kad jiems po ekskursijos netektų brautis atgal į miesto centrą per piko valandos transporto spūstį. Ču paprasčiausiai galės pasukti 134-uoju greitkeliu į rytus, savo namų Pasadinoje link, o Bošas — pasilikti Slėnyje iki vakarienės su Hana Stoun.

Važiuodamas iš miesto 101-uoju greitkeliu Bošas pagaliau sulaukė Vitkomo skambučio iš Holivudo skyriaus patrulio būrio.

— Atleisk, Hari, turėjau šiokių tokių reikalų, ir paskui tiesiog kažkaip pamiršau tau paskambinti. Kuo galiu padėti?

— Ar pažįsti Robertą Meisoną iš P-trys skyriaus?

— Bobį Meisoną, aha. Tik jis patruliuoja naktimis, o aš — dienomis, tad pažįstu ne per geriausiai. O kas?

— Aiškinuosi kai kuriuos jo įvykdytus areštus. Jie šiek tiek siejasi su dabartiniu mano tyrimu, ir man reikia su juo apie tai pasikalbėti.

— Dirbi prie „Chateau“ bylos su tuo Irvingo vaikiu.

— Būtent.

— Apie kokius areštus mes kalbame?

— Apie tris už VPI.

— Ką trys VPI turi bendra su „Chateau“?

Bošas šiek tiek patylėjo, vildamasis, kad dvejonė leis Vitkomui suprasti, jog jis ieško informacijos, o ne ją skleidžia.

— Tai tik prielaida, — galiausiai atsakė. — Ką apie Meisoną esi girdėjęs? Jis gerai dirba?

Haris apskritai kalbėjo užkoduotai, mėgindamas išsiaiškinti, ar Meisonas turi vienokią arba kitokią reputaciją, turint omeny nesąžiningumą ar korupciją bet kuria prasme.

— Aš tik girdėjau, kad jis vakar jautėsi prislėgtas.

— Dėl ko?

— Dėl „Chateau“. Atrodo, su tarėjo sūnumi buvo seni draugeliai. Lyg ir mokėsi tame pačiame akademijos kurse.

Bošas pasuko automobilį į išvažiuojamąją juostą Lankeršimo bulvaro link. Planavo pasiimti Ču automobilių aikštelėje, kur palieka savo transportą atkeliaujantieji iš pakraščių į darbą miesto centre, šalia „Metrolink“ sistemos geležinkelio stoties Studio Sityje.

Kalbėjosi su Vitkomu abejingu tonu, nenorėdamas išsiduoti, kaip jam tai svarbu.

— Aha, ir aš girdėjau, kad jie buvo pažįstami, — pasakė.

— Panašu į tai, — sutiko Vitkomas. — Bet ir aš tik tiek težinau, Hari. Kaip sakiau, Meisonas dirba naktimis, o aš — dienomis. Ir jei jau apie tai kalbame, tuoj važiuosiu iš čia. Dar ko nors?

Šitaip Vitkomas leido suprasti, kad nenori toliau veltis į kalbas apie kolegą farą. Tiesą sakant, Bošas jo nesmerkė.

— Aha, ar žinai, kurioje bazinėje teritorijoje Meisonas paprastai dirba?

Holivudo policijos skyriaus jurisdikcija buvo geografiškai padalyta į aštuonias bazines ekipažų teritorijas, arba patruliavimo zonas.

— Galiu greitai pasižiūrėti. Esu budėtojo kontoroje.

Bošas laukė, ir Vitkomas netrukus vėl atsiliepė.

— Pagal šią dislokaciją jis šeši-Adamas-šešiasdešimt penktoje, taigi ten paprastai jis ir dirba.

Dislokacijos laikotarpis — dvidešimt aštuonios dienos. Pirmas „šeši" reiškė Holivudo skyriaus žymą, „Adamas" — jo patrulinį ekipažą, o „šešiasdešimt penki" — zoną. Bošas nepajėgė prisiminti Holivudo skyriaus teritorijoje nubrėžtų ribų, bet surizikavo spėti.

— Šešiasdešimt penki — tai La Brea koridorius?

— Pataikei, Hari.

Bošas paprašė Vitkomo laikyti jų pokalbį paslaptyje, padėkojo ir išjungė telefoną.

Pasvarstęs suprato, kad Irvinas Irvingas turi kaip išsisukti. Jeigu Meisonas kabinėjasi prie „J&B" taksistų, stengdamasis padėti gauti franšizę „Ridžentui", tai jis būtų galėjęs šitaip daryti vien tik paprašytas buvusio savo draugelio ir akademijos bendrakursio Džordžo Irvingo. Būtų sunku įrodyti, kad tarėjas Irvinas Irvingas turėjo ką nors su tuo bendra.

Bošas įsuko į automobilių aikštelę dairydamasis savo partnerio. Pamatęs, kad atvažiavo pirma Ču, sustojo pagrindinėje juostoje palaukti. Padėjęs plaštaką ant vairo, barbeno pirštais į prietaisų skydą ir pasijautė nusivylęs, nes turėjo pripažinti, kad Irvino Irvingo veiksmai galbūt neišprovokavo jo sūnaus mirties. Jeigu tarėjas kada nors būtų apkaltintas pardavinėjęs savo įtaką dėl taksi franšizės sprendimų, Irvingas galėtų įrodinėti, jog schemą sugalvojo ir įgyvendino jo velionis sūnus, ir Bošas nemanė, kad tarėjas vengtų taip elgtis.

Jis nuleido automobilio langą, kad galėtų įkvėpti gryno oro. Siekdamas atsikratyti nerimo, peršoko prie kitos bylos ir pradėjo mąstyti apie Kleitoną Pelą ir apie tai, kaip su juo elgsis. Paskui pagalvojo apie Čiltoną Hardį. Nenorėjo atidėlioti galimybės pažvelgti į žmogų, kuris buvo pagrindinis taikinys Lilės Prais nužudymo tyrime.

Atsidarė keleivio pusės durelės ir ant sėdynės įsmuko Ču. Bošas buvo taip paskendęs mintyse, kad nė nematė, kaip jis savo mazda „Miata" įsuko į aikštelę ir sustojo.

— Tvarka, Hari.

— Tvarka. Ei, aš persigalvojau. Nebevažiuosiu į Vudland Hilsą. Noriu prasėlinti pro Hardžio gyvenamąją vietą, galbūt net į jį užmesti akį, jeigu mums pasisektų.

— Prasėlinti?

— Kalbant perkeltine prasme. Noriu apžiūrėti vietovę, prieš mums sugrįžtant iš rimtųjų. Atliksime tai, o paskui važiuosime susitikti su Pelu. Tau tinka?

— Aš ne prieš.

Bošas paliko aikštelę ir vėl sugrįžo į 101-ąjį. Eismas vakarų kryptimi Vudland Hilso link buvo intensyvus. Po dvidešimties minučių jis pasuko į Topangos kanjono bulvarą ir nuvažiavo į šiaurę.

Motorinių transporto priemonių departamento nurodytas Čiltono Hardžio adresas pasirodė esąs dviejų aukštų daugiabutis pusę mylios šiauriau nuo didelio prekybos centro Vakarų slėnyje. Daugiabučių kompleksas buvo plačiai išdrikęs, besitęsiantis nuo šaligatvio iki skersgatvio už jo, su požeminiu garažu automobiliams statyti. Pavažinėjęs pro jį iš priekio ir iš užnugario, Bošas pastatė automobilį prie šaligatvio priešais fasadą, ir jie su Ču išlipo. Kai svarstė apie adresą, Bošą pribloškė kažkas pažįstama, tačiau jis negalėjo pasakyti kas. Kompleksas buvo apmuštas pilkomis lentomis su baltais apvadais, kad galėtų pasirodyti lyg perkeltas iš Kodo pusiasalio, iš fasado pusės su tamsių ir baltų dryžių tentais virš langų.

— Atpažįsti šią vietą? — paklausė Bošas.

Minutėlę Ču tyrinėjo pastatą.

— Ne. Ar turėčiau?

Bošas nutylėjo ir patraukė prie saugomos teritorijos vartų,

kur buvo telefonspynė, o prie jo — keturiasdešimt aštuonių pastato gyventojų pavardžių sąrašas su nurodytais butų numeriais. Bošas permetė jį akimis, bet Čiltono Hardžio pavardės nepamatė. Pagal Motorinių transporto priemonių departamento kompiuterio duomenis, jis turėjo gyventi 23 bute. Prie 23-iojo buvo nurodyta Filipso pavardė. Vėlgi Bošą nusmelkė *déjà vu* jausmas. Nejau jis buvojo čia anksčiau?

— Apie ką mąstai? — paklausė Ču.

— Kada išduotas vairuotojo pažymėjimas?

— Prieš dvejus metus. Galbūt tuomet jis čia gyveno. Galėjo atvykti ir išvykti.

— Arba niekada čia negyventi.

— Aha, pasirenka bet kokį atsitiktinį adresą, kad paslėptų pėdsakus.

— Galbūt ne tokį ir atsitiktinį.

Bošas apsisuko ir apsidairė aplink, svarstydamas, ar tyrinėti toliau ir rizikuoti perspėti Hardį, — jeigu tik jis yra čia, — kad pritrauktų policijos dėmesį. Pamatė netoli gatvės krašto įbestą ant kuoliuko plakatą:

ARKADOS LIUKSO APARTAMENTAI

NUOMOJAMI BUTAI

DVIEJŲ MIEGAMŲJŲ/DVIEJŲ VONIOS KAMBARIŲ

PIRMĄ MĖNESĮ NEMOKAMAI

TEIRAUTIS VIDUJE

Bošas nusprendė kol kas neskambinti į 23-iąjį ir nuspaudė telefonspynėje pirmojo numerio, administratoriaus, mygtuką.

— Taip?

— Atvykome pasižiūrėti nuomojamo buto.

— Turite būti susitarę iš anksto.

Bošas pasižiūrėjo į telefonspynę ir tik dabar šalia mikro-

fono pamatė kameros lęšį. Suprato, kad administratorius jį veikiausiai stebi ir nėra sužavėtas pasiekiančių srovių.

— Mes jau čia. Tai norite išnuomoti ar nenorite?

— Turitę būti susitarę. Atleiskite.

Velniai nematė, pagalvojo Bošas.

— Atidarykite. Mes policija.

Jis išsitraukė ženklelį ir palaikė priešais kamerą. Po mirksnio saugomi vartai suūžė, ir Bošas smuko vidun.

Pateko į centrinį kiemą, kur buvo įrengta eilė pašto dėžučių ir skelbimų lenta su informacija apie kompleksą. Beveik iškart prie jų priėjo žemas tamsaus gymio vyras, kaip atrodė, pietų azijiečių kilmės.

— Policija, — prašneko jis. — Kuo galiu jums padėti?

Bošas pristatė save ir Ču, o vyras prisistatė Irfan Chanu ir paaiškino esąs administratorius. Haris jam papasakojo, kad šiame rajone jie atlieka tyrimą ir ieško žmogaus, kuris galbūt tapo nusikaltimo auka.

— Kokio nusikaltimo? — paklausė Chanas.

— Šiuo metu jums negalime to atskleisti, — pasakė Bošas. — Mums paprasčiausiai reikia žinoti, ar būtent čia tas žmogus gyvena.

— Kuo jis vardu?

— Čiltonas Hardis. Gali vadintis Čilu.

— Ne, čia tokio nėra.

— Tikrai, pone Chanai?

— Taip, tikrai. Aš administruoju pastatą. Jo čia nėra.

— Žvilgtelėkite į jo nuotrauką.

— Gerai, parodykite.

Ču išsitraukė fotografiją iš dabartinio Hardžio vairuotojo pažymėjimo ir parodė Chanui. Geras penkias sekundes jis ją tyrinėjo, paskui papurtė galvą.

— Klausykite, aš jums sakau. Jo čia nėra.

— Aha, supratau. Šio žmogaus čia nėra. O kaip jūs, pone Chanai? Ar ilgai čia gyvenate?

— Jau treji metai. Labai gera tarnyba.

— Ir tas vyras niekada čia negyveno? Tarkim, maždaug prieš dvejus metus?

— Ne, prisiminčiau, jeigu būtų gyvenęs.

Bošas linktelėjo.

— Gerai, pone Chanai. Dėkojame, kad bendradarbiavote.

— Aš visiškai atviras.

— Dėkoju, sere.

Bošas apsisuko ir patraukė atgal prie vartų. Ču nusekė iš paskos. Kai juodu pasiekė automobilį, Haris ilgai žiūrėjo per jo stogą, kol įsmuko į vairuotojo sėdynę.

— Tu juo tiki? — paklausė Ču.

— Aha, — atsakė Bošas. — Turbūt taip.

— Taigi, ką manai?

— Manau, mes kažko nepastebime. Važiuojam pas Kleitoną Pelą.

Jis apgręžė automobilį ir pajudėjo nuo šaligatvio. Vairuodamas atgal greitkelio link, mintyse vis matė tamsiai mėlynai ir baltai dryžuotus tentus.

22

Tai buvo vienas iš tų nedaugelio kartų, kai jis leido Ču vairuoti. Bošas su Kleitonu Pelu sėdėjo ant užpakalinės sėdynės. Mat norėjo būti arti, jeigu jis sureaguotų audringai. Kai Pelas pamatė išdėliotus fotografijų rinkinius ir kaskart išskirdavo Čiltono Hardžio nuotrauką, jis užsisklendė už tramdomo pykčio sienos. Bošas tai jautė ir norėjo būti arti, jeigu prireiktų ko nors imtis.

Hana Stoun važiavo priekinėje keleivio sėdynėje, ir iš savo vietos Bošas galėjo stebėti ir Pelą, ir ją. Stoun veidas atrodė susirūpinęs. Ją aiškiai slėgė, kad vėl atveriamos senos Pelo žaizdos.

Prieš atvykdami į „Buena Vista" pasiimti Pelo, Bošas ir Ču iš anksto surežisavo pasivažinėjimą. Iš buvusių kalinių laikino prieglobsčio centro jie pirma nuvažiavo į „Travel Town" Grifito parke, kad galėtų pradėti ekskursiją su Pelu nuo tokios vietos, kuri, kaip atrodė, yra susijusi su gerais vaikystės prisiminimais. Kleitonas norėjo išlipti ir pasižiūrėti traukinukų, bet Bošas neleido, pasakė, kad jų laikas griežtai suplanuotas. O iš tiesų tai jis nenorėjo, kad Pelas stebėtų traukinukais besivėžinančius vaikus.

Dabar Ču pasuko dešinėn, į Kahuengos bulvarą ir pradėjo kreipti šiaurėn, link jų atsekto Čiltono Hardžio adreso tuo laiku, kai kartu su juo gyveno Pelas. Pagal iš anksto parengtą planą jie daugiabučio Pelui neparodys. Paprasčiausiai pažiūrės, ar jis pats jį atpažins.

Likus važiuoti du kvartalus, Kleitonas jau ėmė šį tą atpažinti.

— Taip, čia mes gyvenome. Maniau, kad ten mokykla, ir norėjau į ją eiti.

Jis parodė pirštu pro langą į privatų dieninį vaikų globos centrą, kur už vielų tinklo tvoros priešais fasadą buvo įrengtos sūpuoklės. Tikrai, aštuonmetis tai galėjo palaikyti mokykla.

Jie artėjo prie daugiabučio. Jis buvo iš Pelo pusės. Ču nukėlė koją nuo akceleratoriaus ir važiavo lėčiau. Bošas pamanė, kad šitaip jie išsiduoda, bet pravažiavo tą adresą ir neišgirdo iš Pelo nė žodžio.

Nors ir ne katastrofa byloje, bet Bošas liko nusivylęs. Jis mąstė iš kaltinimo pozicijų. Mat jeigu galėtų paliudyti, kad Pelas be niekieno pagalbos nurodė daugiabutį, tai paremtų Kleitono pasakojimą. O jeigu jiems tektų Pelui nurodyti konkretų namą, ginantis advokatas galėtų tvirtinti, kad jis manipuliavo policija ir sufantazavo savo parodymus iš keršto.

— Dar kas nors? — paklausė Bošas.

— Aha, atrodo, mes ką tik jį pravažiavome, bet nesu tikras.

— Nori, kad apsisuktume?

— Ar taip bus gerai?

— Žinoma. Į kurią pusę žiūrėjai?

— Į savo.

Bošas linktelėjo: jau šilčiau.

— Detektyve Ču, — pasakė jis. — Nesisukim, o verčiau važiuokim į dešinę ir aplinkui, kad vėl būtų iš Kleitono pusės.

— Supratau.

Ties kitu kvartalu Ču pasuko dešinėn, paskui pasirinko pirmą skersinę gatvę į dešinę ir nuvažiavo tris kvartalus. Tuomet vėl pasuko dešinėn ir sugrįžo į Kahuengos bulvarą prie kampo, kur buvo vaikų dieninės globos centras. Darsyk pasuko dešinėn, ir jie atsidūrė tik pusantro kvartalo iki to adreso.

— Aha, kaip tik čia, — pasakė Pelas.

Ču vairavo gerokai lėčiau nei leistino greičio riba. Jiems iš paskos kažkoks automobilis sužviegė klaksonu ir aplenkė. Niekas policijos automobilyje nekreipė dėmesio.

— Taip ir yra, — patvirtino Pelas. — Man atrodo.

Ču sustojo prie šaligatvio. Kaip tik ties tuo adresu. Visi tylėjo, kol Pelas žvelgė į „Camelot Apartments“ pastatą. Tai buvo dviaukštis tinkuotas statinys, iš fasado pusės su apvaliomis bokštelių imitacijomis prie dviejų kampų. Tipiškas miesto nuosmukio daugiabutis, kokie išdygo šeštame dešimtmetyje. Suprojektuoti ir pastatyti, kad išsilaikytų trisdešimt metų, ir dabar tą terminą viršijo du kartus. Tinkas suskilinėjęs ir nublukęs, stogo linija nebe tiesi, o viršum vieno bokštelio pririšta mėlyno plastikinio brezento atraiža, skirta tam kartui pridengtį pratekantį stogą.

— Tada jis atrodė gražiau, — pasakė Pelas.

— Čia tikrai ta vieta? — paklausė Bošas.

— Aha, tikrai. Prisimenu, man atrodė kaip pilis, kai čia apsigyvenom. Tik aš nežinojau...

Kleitono balsas nutrūko, ir jis tik žvelgė į pastatą. Buvo pusiau nusisukęs sėdynėje, ir Bošas matė vien jo nugarą. Pelas įrėmė kaktą į langą. Jo pečiai suvirpėjo, ir pasigirdo žemas garsas, it švilpuko — jis pravirko.

Bošas pakėlė ranką ir ketino paliesti Kleitono petį, bet persigalvojo. Sudvejojo ir ranką atitraukė. Stoun tuo metu grįžtelėjo sėdynėje ir pagavo tą judesį. Per sekundės dalelę Bošas pastebėjo, kaip Hana juo pasidygėjo.

— Kleitonai, — prašneko ji. — Viskas gerai. Nėra blogai tai pamatyti, susidurti su praeitimi.

Ji pasilenkė per sėdynės atlošą ir padėjo ranką Pelui ant peties — padarė tai, ko nepajėgė Bošas. Daugiau nebepažvelgė į Harį.

— Viskas gerai, — pakartojo ji.

— Tikiuosi, sučiupsite tą sukruštą šunsnukį, — jaudulio užgniaužtu balsu pratarė Pelas.

— Nesijaudink, — nuramino Bošas. — Mes sučiupsime.

— Tikiuosi, jis mirs. Tikiuosi, priešinsis, ir jūs tą šiknių nudėsite.

— Nagi, Kleitonai, — įsiterpė Stoun. — Negalvokime apie tokius...

Jis nubloškė jos ranką sau nuo peties.

— Noriu, kad jis numirtų!

— Ne, Kleitonai.

— Taip! Pasižiūrėkit į mane! Koks aš esu! Viskas per jį.

Stoun vėl apsisuko ant sėdynės ir atsisėdo.

— Manau, Kleitonui jau gana, — kapotu tonu pasakė ji. — Gal dabar grįžtame?

Bošas pasilenkė į priekį ir paplekšnojo Ču per petį.

— Važiuojam, — tarė.

Ču pajudėjo nuo šaligatvio ir pasuko į šiaurę. Visą kelią atgal automobilyje tvyrojo tyla, ir kol jie sugrįžo į „Buena Vista“,

sutemo. Ču pasiliko automobilyje, o Bošas palydėjo Pelą ir Stoun iki vartukų.

— Kleitonai, ačiū, — pasakė Bošas, kol Stoun rakino vartukus. — Žinau, buvo sunku. Dėkingas, kad sutikai važiuoti. Tai pagelbės bylai.

— Byla man nerūpi. Jūs jį sučiupsite?

Bošas dvejojo, paskui linktelėjo.

— Manau, taip. Dar turime šiek tie darbo, bet mes jį atliksime ir tuomet vyksime jo surasti. Pažadu.

Daugiau neištaręs nė žodžio, Pelas įėjo pro vartukus.

— Kleitonai, nueik į virtuvę ir pasižiūrėk, ar yra palikta vakarienė, — patarė Stoun.

Eidamas per kiemą Pelas kilstelėjo ranką ir pamojo — davė suprasti, kad ją girdėjo. Stoun pasisuko uždaryti vartukų, bet juose stovėjo Bošas. Pakėlė į jį akis, ir Haris jose išskaitė nusivylimą.

— Turbūt mudu nevakarieniausime, — pasakė jis.

— Kodėl ne? Dėl jūsų dukters?

— Ne, ji pas savo draugę. Tik pamaniau... Tai yra aš ne prieš pavakarieniauti. Man tik reikia pavėžėti partnerį iki jo automobilio Studio Sityje. Jūs vis dar norite susitikti restorane?

— Žinoma, tik nebelaukime iki aštuntos. Po to pasivažinėjimo... Manau, šiandien aš jau baigiau.

— Gerai. Pamėtėsiu Ču ir tuomet iškart važiuosiu ten susitikti su jumis. Ar bus gerai taip, ar norite, kad grįžčiau čia?

— Ne, susitiksiu su jumis ten. Puiku.

23

Jie atvyko į restoraną daugiau nei pusę valandos prieš rezervuotą laiką ir gavo ramią kabiną užpakalinėje salėje šalia židinio. Užsisakė lakštinių ir Hanos išrinkto „Chianti“. Per vaka-

rienę maistas buvo geras, jie kalbėjosi apie šį bei tą, kol Stoun užklupo Bošą tiesiai:

— Hari, kodėl šiandien automobilyje negalėjote Kleitono paguosti? Mačiau jus. Net neįstengėte prie jo prisiliesti.

Bošas nugėrė didelį gurkšnį vyno, paskui pamėgino atsakyti:

— Paprasčiausiai nemaniau, kad jis pageidaus, jog prisiliesčiau. Atrodė prislėgtas.

Ji papurtė galvą.

— Ne, Hari, aš mačiau. Ir norėčiau žinoti, kodėl toks žmogus kaip jūs nė kiek neatjaučia tokio kaip jis. Norėčiau tai žinoti, iki galėsiu... iki kas nors tarp jūsų ir manęs galės judėti į priekį.

Bošas nuleido akis į savo lėkštę. Padėjo šakutę. Jautėsi įsitempęs. Susipažino su šia moterimi vos prieš dvi dienas, tačiau negalėjo paneigti, kad Hana jį traukia ir kad tarp jųdviejų užsimezgė kažkoks ryšys. Nenorėjo sugadinti šios progos, bet nežinojo, ką pasakyti.

— Gyvenimas per trumpas, Hari, — mygo ji. — Negaliu tuščiai gaišti laiko ir būti su kuo nors, kas nesupranta mano siekių ir neranda savyje žmogiškos atjautos aukoms.

Jis galiausiai atgavo amą.

— Aš atjaučiu. Mano pareiga — kalbėti už aukas, tokias kaip Lilė Prais. O kaip dėl Pelo aukų? Jis žalojo žmones taip pat sunkiai, kaip ir pats buvo žalojamas. Ar turiu paplekšnoti jam per nugarą ir pasakyti: „Nagi, nagi, viskas bus gerai“? Dabar nėra gerai ir niekada nebus gerai. Ir štai kas — jis tai žino.

Jis skėstelėjo delnais, lyg sakydamas: „Štai koks aš, tokia tiesa.“

— Hari, ar tikite, kad pasaulyje egzistuoja blogis?

— Žinoma, neturėčiau darbo, jeigu taip nebūtų.

— Iš kur jis kyla?

— Apie ką kalbate?

— Apie jūsų darbą. Kone kasdien susiduriate su blogiu. Iš

kur jis kyla? Kaip žmonės tampa blogi? Ar tai sklando ore? Galima užsikrėsti, kaip žmonės užsikrečia sloga?

— Nekalbėkite su manimi tokiu globėjišku tonu. Tai šiek tiek sudėtingiau. Ir pati tai žinote.

— Kalbu su jumis ne globėjišku tonu. Mėginu perprasti, kaip jūs mąstote, kad galėčiau apsispręsti. Man jūs patinkate, Hari. Labai. Viskas, ką iki šiol mačiau, man patinka, išskyrus šiandieninį poelgį automobilyje ant užpakalinės sėdynės. Nenoriu ko nors pradėti todėl, kad paskui netektų nusivilti.

— Ar tai pokalbis, kokius rengiate darbe?

— Ne. Aš tik stengiuosi jus pažinti.

— Tai labai panašu į tuos greituosius pasimatymus. Norite žinoti viską, kol dar niekas neįvykę. Yra dar kažkas, ką nutylite.

Ji atsakė ne iškart, ir Bošas suprato, jog į kažką pataikė.

— Hana, kas yra?

Ji nuleido negirdom jo klausimą ir atsakė savuoju:

— Hari, iš kur kyla blogis?

Bošas nusijuokė ir palingavo galva.

— Ne apie tai žmonės kalbasi, kai bando pažinti vienas kitą. Kodėl jums rūpi, ką aš apie tai manau?

— Tiesiog man rūpi. Ką atsakysite?

Matė iš jos akių, kad kalba rimtai. Jai tai buvo svarbu.

— Klausykite, aš tik galiu jums pasakyti, kad niekas nežino, iš kur jis kyla, aišku? Tiesiog egzistuoja aplinkui ir sukelia visus tuos baisumus. O mano darbas — jį surasti ir pašalinti. Ir kad taip padaryčiau, man nereikia žinoti, iš kur jis kyla.

Ji pamąstė, ir tik paskui atsakė:

— Gerai pasakyta, Hari, bet nepakankamai. Jūs tuo ilgai užsiimate. Vis tiek turėjote susimąstyti, iš kur žmonėse kyla tamsa. Kaip pajuosta širdis?

— Ar tai diskusija „prigimtis prieš ugdymą“? Mat aš...

— Taip, tikrai. Kaip jūs balsuotumėte?

Bošas norėjo nusišypsoti, bet suprato, kad šypsena nebus palankiai sutikta.

— Aš nebalsuoju, nes tai ne...

— Ne, turite balsuoti. Iš tikrųjų privalote. Aš noriu žinoti.

Pasilenkusi per stalą į priekį, ji kalbėjo primygtiniu šnabždesiu. Atsilošė atgal, kai atėjo padavėjas ir pradėjo rinkti nuo staliuko lėkštes. Bošas apsidžiaugė atvanga, nes tai jam suteikė laiko pagalvoti. Abu užsisakė kavos, bet be deserto. Padavėjui pasišalinus, atėjo metas prašnekti.

— Ką gi, manau, kad tikrai blogis gali būti išugdytas. Be jokios abejonės, taip atsitiko Kleitonui Peliui. Bet kiekvienam Peliui, kuris pasireiškia ir ką nors sužaloja, tenka kas nors kitas, turėjęs lygiai tokią pačią vaikystę, bet niekada nepasireiškęs ir nieko nenuskriaudęs. Taigi esama dar kažko. Kitos lygties dalies. Ar žmonės gimsta su kažkuo giliai viduje miegančiu ir iškylančiu į paviršių tik tam tikromis aplinkybėmis? Aš nežinau, Hana, tikrai nežinau. Ir nemanau, kad kas nors kitas žinotų. Ne garantuotai. Mes tik turime teorijas, ir nė viena iš jų, turint galvoje ilgą perspektyvą, nėra svarbi, nes neužkirs kelio žalai.

— Norite pasakyti, kad mano darbas bevertis?

— Ne, bet jūsų darbo — kaip ir maniškio — svarba pasireiškia, kai žala jau padaryta. Taip, jūsų pastangos, tikėkimės, daugeliui tų žmonių neleis išeiti ir vėl daryti tą pat. Aš tikrai tuo tikiu ir aną vakarą jums taip ir pasakiau. Bet kaip atpažinti ir sustabdyti individą, anksčiau niekada niekaip nepasireiškusį ar nepažeidusį įstatymo arba šiaip ką nors padariusį, dar prieš tai, kas perspėtų apie įvyksiantį blogį? Kodėl mes netgi apie tai kalbame, Hana? Pasakykite, ką jūs nutylite.

Sugrįžo padavėjas su kava. Hana jo paprašė atnešti sąskaitą. Bošas tai palaikė blogu ženklu. Ji norėjo su juo išsiskirti. Išeiti.

— Taigi taip. Gausime sąskaitą, ir jūs pabėgsite neatsakiusi į klausimą?

— Ne, Hari, ne tai. Paprašiau sąskaitos, nes noriu, kad parsivežtumėte mane namo. Bet pirma turite apie mane kai ką žinoti.

— Tai pasakykite.

— Aš turiu sūnų, Hari.

— Žinau. Sakėte, jis San Francisko įlankos regione.

— Taip, aš ten vykstu lankyti jo kalėjime. Jis sėdi San Kventine.

Bošas negalėjo sakyti, kad panaši paslaptis jam buvo labai nelaukta. Bet jis nesitikėjo, kad tai bus jos sūnus. Galbūt buvęs vyras ar partneris. Bet ne sūnus.

— Apgailestauju, Hana.

Tik tiek sugalvojo pasakyti. Ji papurtė galvą, tartum gindamasi nuo jo užuojautos.

— Jis padarė kai ką baisaus, — pasakė. — Kai ką blogo. Ir iki šios dienos aš nemanau, iš kur ir kodėl tai kilo.

Laikydamas po pažastimi butelį vyno, Bošas atidarė paradines duris ir prilaikė jai įeinant. Elgėsi ramiai, bet toks nesijautė. Jau beveik valandą juodu kalbėjosi apie jos sūnų. Bošas daugiausia klausėsi. Bet pabaigoje įstengė tik dar kartą jai pareikšti užuojautą. Argi tėvai atsakingi už savo vaikų nuodėmes? Dažnai — taip, bet ne visada. Ji psichoterapeutė. Žinojo tai geriau nei jis.

Haris spragtelėjo šviesos jungiklį prie durų.

— Kodėl mums neišlenkus taurės terasoje už namo? — pasiūlė jis.

— Maloniai skamba.

Jis nusivedė ją per svetainę iki stumdomųjų durų į terasą.

— Puikus būstas, Hari. Ar ilgai čia gyvenate?

— Turbūt bus dvidešimt penkeri metai. Tiesiog neatrodė taip ilgai. Kartą jau perstačiau. Po žemės drebėjimo devyniasdešimt ketvirtaisiais.

Juos pasitiko ūžesys nuo greitkelio iš perėjos apačios. Atviroje terasoje gaiviai dvelkė vėjas. Hana nuėjo tiesiai prie turėklo ir apžvelgė vaizdą.

— Oho!

Ji apsisuko aplink, pakėlusi akis į dangų.

— Kur mėnulis?

Bošas parodė Li kalno link.

— Turėtų būti už kalno.

— Tikiuosi, pasirodys.

Bošas laikė už kaklelio butelį. Jį parsivežė iš restorano, nes žinojo, kad namie nieko neturi. Liovėsi namie gėręs nuo tada, kai kartu apsigyveno Medė, bet jis retai išgerdavo ir kur nors išėjęs.

— Įjungsiu kokios nors muzikos ir atnešiu porą taurių. Tuoj grįšiu.

Viduje jis įjungė DVD grotuvą, bet nežinojo, kas įdėta į aparatą. Netrukus išgirdo Frenko Morgano saksofoną — viskas gerai. Greitai nuėjęs koridoriumi, paskubom aptvarkė savo miegamąjį ir vonios kambarį, pagriebęs iš sieninės spintos švarias paklodes, paklojo lovą. Paskui užsuko į virtuvę, pačiupo porą vyno taurių ir tuomet sugrįžo į terasą.

— Jau maniau, kad jums kas nors atsitiko, — pasakė Hana.

— Turėjau bent kiek apsitvarkyti, — prisipažino jis.

Haris įpylė vyno. Abu susidaužė taurėmis ir šiek tiek nugėrė, o paskui Hana prisislinko prie jo arčiau, ir jie pirmą sykį pasibučiavo. Galiausiai Hana nuo jo atsiplėšė.

— Apgailestauju, kad priverčiau tave viską išklausyti. Tai mano muilo opera.

Bošas papurtė galvą.

— Tai ne muilo opera. Jis tavo sūnus. Mūsų vaikai — mūsų širdys.

— „Mūsų vaikai — mūsų širdys." Kaip gražu. Kas tai pasakė?

— Nežinau. Aš turbūt.

Ji nusišypsojo.

— Iš kieto detektyvo to išgirsti nesitikėtum.

Haris gūžtelėjo pečiais.

— Galbūt nesu toks. Gyvenu su penkiolikmete dukra. Manau, ji mane minkština.

— Ar aš tavęs neišgąsdinau, būdama šį vakarą tokia tiesmuka?

Bošas nusišypsojo ir papurtė galvą.

— Man patiko, ką pasakei — kad nenori gaišti laiko. Aną vakarą mes abu pajutome ryšį. Todėl esame čia. Jeigu tai yra teisinga, tai aš irgi nenoriu tuščiai gaišti laiko.

Ji padėjo taurę ant turėklo ir vėl žingtelėjo arčiau.

— Taip, mudu esame čia.

Bošas pastatė savo taurę šalia josios. Paskui prisiartino ir plaštaka apkabino jai kaklą. Prigludo dar arčiau ir pabučiavo, kita ranka tvirtai priglausdamas jos kūną prie savęs.

Galiausiai jos lūpos nuslydo nuo jo burnos ir abu stovėjo susiglaudę skruostais. Haris pajuto jos plaštaką įsmunkant jam po švarku ir slenkant šonu aukštyn.

— Pamirškime mėnulį ir vyną, — sukuždėjo ji. — Jau noriu į vidų.

— Aš irgi, — pasakė jis.

24

Pusę vienuoliktos Bošas palydėjo Haną iki jos automobilio. Anksčiau, po restorano, ji važiavo jam iš paskos į kalvą. Pasakė negalėsianti praleisti visos nakties, ir jis dėl to neprieštaravo. Prie automobilio juodu ilgai stovėjo apsikabinę. Bošui buvo gera. Laikas miegamajame praėjo nuostabiai. Jis ilgai laukė tokios kaip Hana.

— Paskambink man, kai parvažiuosi namo, gerai?

— Man nieko neatsitiks.

— Bet vis tiek paskambink. Noriu žinoti, kad tu saugi namie.

— Gerai.

Abu ilgai žiūrėjo vienas į kitą.

— Maloniai praleidau laiką, Hari. Tikiuosi, tu irgi.

— Juk žinai.

— Gerai. Noriu tai pakartoti.

Jis nusišypsojo.

— Aha, ir aš.

Ji atsiplėšė ir atidarė automobilio dureles.

— Iki greito, — metė įsėsdama.

Jis linktelėjo. Abu nusišypsojo. Ji užvedė automobilį ir nuvažiavo. Haris lydėjo akimis galines mašinos šviesas, kol jos išnyko už gatvės posūkio, ir paskui nuėjo prie savo automobilio.

Bošas įsuko į automobilių aikštelę už Holivudo policijos skyriaus ir sustojo pirmoje pasitaikiusioje laisvoje vietoje. Tikėjosi, kad nepavėlavo. Išlipo ir nuėjo prie užpakalinių skyriaus durų. Suskambo mobilusis, ir jis išsitraukė iš kišenės telefoną. Skambino Hana.

— Tu namie?

— Parvažiavau. O kur tu?

— Holivudo policijos skyriuje. Man reikia kai ką pamatyti iš naktinės patrulių pamainos.

— Ak, štai kodėl išstūmei mane pro duris.

— Ee... faktiškai, man regis, pati pasakei, kad tau jau reikia važiuoti.

— O. Na ką gi, gerai. Linksminkis.

— Tai darbas. Rytoj tau paskambinsiu.

Haris pro dvivėres duris koridoriumi nuėjo į patrulių pa-

mainos salę. Ten, salės viduryje, rado antrankiais prirakintus prie suolo du sulaikytuosius. Jie laukė, kol bus sutvarkyti dokumentai jiems keliauti į areštinę. Atrodė kaip pora Holivudo sukčių, susimovę apgaudinėdami.

— Ei, vyruti, ištrauksi mane? — vienas iš jų paklausė, kai Bošas ėjo pro šalį.

— Ne šiąnakt, — atkirto jis.

Įkišo galvą į patrulių postą. Ten vienas greta kito stovėjo du seržantai ir žiūrinėjo patrulių išsidėstymo po vidurnakčio schemą. Leitenanto nebuvo. Iš to Bošas suprato, kad kita pamaina tebėra viršuje, susirinkusi į patikrinimą, taigi pamainų keitimosi jis nepraleido. Pabarbeno į langelio šalia durų stiklą. Abu seržantai atsisuko.

— Bošas, PŽS. Galite iškviesti Adamą-šešiasdešimt penki? Man reikia dešimt minučių su juo šnektelėti.

— Jis jau pakeliui. Atvyksta pirmas.

Pamaina buvo keičiama pamažu, tik po vieną automobilį, kad rajonas neliktų visai be patrulių. Paprastai pirmasis parvažiuodavo automobilis su vyriausiu policininku arba patrulio ekipažu, turėjusiu sunkiausią naktį.

— Kaip manote, ar būtų nesunku jį atsiųsti pas detektyvus? Aš ten lauksiu.

— Bus padaryta.

Nuėjo atgal pro sulaikytuosius, paskui užpakaliniu koridoriumi pasuko pro ekipuotės sandėlį į tarnybinę detektyvų salę. Prieš paskiriamas į Plėšimų ir žmogžudysčių skyrių, jis daug metų dirbo Holivudo nuovadoje ir gerai pažinojo patalpas. Kaip ir tikėjosi, detektyvų biure buvo tuščia. Haris vylėsi rasti bent patrulių viršininką, surašantį savo raportus, bet salėje visiškai nieko nebuvo.

Virš įvairius nusikaltimus tiriančių grupių sekcijų nuo lubų kabojo medinės lentelės su nusikaltimų pavadinimais. Bošas nuėjo prie žmogžudysčių sekcijos ir susirado savo buvusio partne-

rio Džerio Edgaro rašomąjį stalą. Atpažino iš priklijuotos prie sienos bokso gilumoje nuotraukos, kurioje Edgaras buvo nufotografuotas su Tomiu Lasorda, ankstesniuoju „Dodgers"* treneriu. Atsisėdo ir pabandė atidaryti rašiklių stalčių, bet jis buvo užrakintas. Tai jam sukėlė mintį. Greitai atsistojo ir apžvelgė visus tarnybinės salės rašomuosius stalus bei spintelių viršus, kol salės priekyje, ant poilsio staliuko, pamatė šūsnį laikraščių. Jis nuėjo ten ir juos peržiūrėjo, iki aptiko sporto puslapį. Pasklaidęs surado vieną iš visur esančių skelbimų, reklamuojančių vaistus nuo erekcijos sutrikimų. Išsiplėšė skelbimą ir sugrįžo prie Edgaro stalo.

Buvo ką tik įstūmęs skelbimą pro plyšį virš užrakinto Edgaro rašomojo stalo stalčiaus, kai už nugaros išgirdo balsą.

— PŽS?

Bošas staigiai apsisuko ant Edgaro kėdės. Prie įėjimo iš užpakalinio koridoriaus stovėjo uniformuotas faras — trumpai nukirptais žilstelėjusiais plaukais ir raumeningo kūno sudėjimo. Įpusėjęs penktą dešimtį, bet atrodė jaunesnis, nors ir žilstelėjusių plaukų.

— Aha, tai aš. Robertas Meisonas?

— Tas pats. Kas per...

— Ateikite čia, kad galėtume pasikalbėti, pareigūne Meisonai.

Jis atėjo. Bošas pastebėjo jo dvigalvius raumenis, aptemptus trumpų marškinių rankovių. Buvo iš tos padermės farų, kurie troško, kad kiekvienas potencialus tvarkos pažeidėjas pamatytų ginklą ir žinotų, su kuo susiduria.

— Sėskitės, — pakvietė Bošas.

— Ne, dėkui, — atsisakė Meisonas. — Koks reikalas? Patruliuoti baigiau, ir noriu dingti iš čia.

— Trys VPI.

— Ką?

* „Mitruoliai" — Los Andželo beisbolo profesionalų komanda.

— Girdėjote. Trys VPI.

Bošas stebėjo jo akis, tikėdamasis pamatyti kokių nors išduodančių ženklų.

— Gerai, trys VPI. Turite mane. Ir ką tai reiškia?

— Reiškia tai, kad čia ne sutapimai, Meisonai. Ir tai, kad praėjusią vasarą jūsų išrašytos trys baudos už VPI trims skirtingiems „J&B" taksistams, visiems Adamas-šešiasdešimt penki zonoje, praplečia galimų sutapimų ribas. Mano pavardė ne PŽS, o Bošas, ir aš tiriu jūsų bičiulio Džordžo Irvingo nužudymą.

Dabar jis pamatė išduodantį ženklą. Tačiau tas tik šmėstelėjo ir pranyko. Meisonas ketino netinkamai pasirinkti. Bet kai jis taip ir padarė, Bošas vis tiek nustebo.

— Džordžas Irvingas nusižudė.

Bošas trumpai jį nužvelgė.

— Tikrai? Jūs tai žinote?

— Žinau, kad tik taip galėjo atsitikti. Jis nuvažiavo ten, į tą viešbutį, ir nusižudė. Su „Juoda ir Balta" tai neturi nieko bendra. Loji ne ant to medžio, šunie.

Arogantiškas šiknius Bošą jau pradėjo erzinti.

— Baikime tas mėšlinas nesąmones, Meisonai. Jūs galite pasirinkti. Pavyzdžiui, atsisėsti ir man papasakoti, ką jūs padarėte, kas jums tai liepė, ir galbūt išeisite iš to sausas. Arba galite likti stovėti ir toliau raizgoti niekus, ir tuomet man tikrai nerūpės, kas jums atsitiks.

Meisonas susikryžiavo rankas ant išsipūtusios krūtinės. Jis ketino tai paversti kova vienas prieš vieną, katras pirmas pasitrauks, o tai nebuvo žaidimas, kuriame stambūs raumenys suteikia pranašumą. Galų gale jam teks pralaimėti.

— Nenoriu sėstis. Aš niekaip į šią bylą neįsivėlęs, išskyrus tai, kad pažinojau vyruką, kuris nušoko. Tik tiek.

— Tai man papasakokite apie tris VPI.

— Neprivalau jums pasakoti mėšlo.

Bošas linktelėjo.

— Jūs teisus. Neprivalote.

Jis atsistojo ir pažvelgė už savęs į Edgaro stalą — pasitikrino, ar ko nors nepaliko ne vietoje. Paskui žengė prie Meisono ir bedė pirštu jam į krūtinę.

— Prisimink šią akimirką. Nes tai buvo akimirka, kai tu sumovei reikalą, *šunie*. Akimirka, kai būtum galėjęs išsaugoti savo tarnybą, bet, užuot taip padaręs, jos atsisakei. Patruliavimas tau baigėsi. Ne tik šiandien, bet ir visam laikui.

Bošas pasuko užpakalinio koridoriaus link. Jautėsi kaip koks vaikščiojantis prieštara. Pirmadienio rytą pasakė, kad netirs farų, o dabar štai ką daro. Siekdamas išgauti tiesą apie Džordžą Irvingą, ketina tą farą sudeginti.

— Ei, palaukit.

Bošas sustojo ir apsigręžė. Meisonas nuleido rankas, ir Bošas tai suprato kaip atsisakymą gintis.

— Aš nieko blogo nepadariau. Sureagavau į tiesioginį miesto tarybos nario prašymą. Tuo prašymu nebuvo reikalaujama kokių nors ypatingų veiksmų. Veikiau tai buvo prašymas sustiprinti budrumą. Tokius mums perduoda kasdien per patikrinimą, kiekvieną pamainą. Prašymai iš tarybos — PIT, taip mes juos vadiname. Nieko blogo nepadariau, ir jeigu mane sudeginsite, tai sudeginsite ne tą žmogų.

Bošas laukė nepajudėdamas iš vietos, bet to užteko. Paskui sugrįžo prie Meisono. Parodė pirštu į kėdę.

— Sėskitės.

Šįsyk Meisonas vis dėlto atsisėdo, prisitraukdamas kėdę iš „Plėšimų“ sekcijos. Bošas vėl įsitaisė ant Edgaro kėdės, ir juodu sėdėjo vienas priešais kitą praėjime tarp „Plėšimų“ ir „Žmogžudysčių“ sekcijų.

— Papasakokite apie šį prašymą iš tarybos.

— Džordžą Irvingą aš seniai pažinojau. Kai akademijoje dar

buvome naujokai. Net kai jis išvyko mokytis į Teisės fakultetą, mudu likome artimi. Jo vestuvėse buvau pabrolys. Velniai rautų, tai aš užsakiau jų medaus mėnesiui liukso numerį viešbutyje.

Ištiesęs ranką jis pamojo už savęs skyriaus leitenanto kabineto pusėn, lyg ten būtų medaus mėnesio liuksas.

— Mudu švęsdavome gimtadienius, Liepos ketvirtąsias... Per Džordžą susipažinau su jo tėvu ir dažnai jį matydavau visokiuose renginiuose.

— Aišku.

— Taigi praėjusios vasaros liepą — tiksliai datos nepamenu — apsilankiau Džordžo sūnui surengtame pobūvyje. Jis...

— Čedas.

— Aha, Čedas. Vaikinas buvo ką tik baigęs vidurinę mokyklą, absolventas, turėjęs garbę visų vardu sakyti atsisveikinamąją kalbą, taikėsi į San Francisko universitetą, todėl jam surengė išleistuves, ir aš į tą pobūvį nuvykau su Sende, savo žmona. Ten buvo ir tarėjas, ir mudu pasikalbėjome, daugiausia apie visokius Policijos departamento niekniekius. Jis bandė man pasiteisinti, kodėl taryba mus iškrušo dėl viršvalandžių ir panašių dalykų. O baigdamas man pasakė, lyg tarp kitko, esą sulaukė vienos rinkėjos nusiskundimo, kad Holivude prie restorano ji įsėdo į taksi, kurio vairuotojas buvo girtas. Automobilyje dvokė it alaus darykloje, o taksistas buvo aiškiai nepajėgus vairuoti. Tarėjas papasakojo, kad už kelių kvartalų moteris turėjo vyruko paprašyti sustoti, ir ji išlipo. Moteris jam dar pasakė, kad taksi buvo „Juoda ir Balta“, todėl tarėjas man patarė akylai stebėti taksistus, nes gali kilti problemų. Jis žinojo, kad aš patruliuoju vakarais ir galiu ką nors pamatyti. Ir tai viskas. Jokio susimokymo, jokių mėšlinų nesąmonių. Patruliuodamas į tai sureagavau, ir tuo metu neatrodė nieko bloga. Ir kaskart nubausdavau tuos taksistus teisingai.

Bošas linktelėjo. Jeigu šis pasakojimas — tiesa, tai Meisonas nepadarė nieko bloga. Bet kartu jo pasakojimas dar labiau

paryškino Irvino Irvingo vaidmenį. Apygardos prokurorui arba net didžiajam žiuri iškils klausimų dėl tarėjo: pastarasis subtiliai naudojosi įtaka, kad padėtų savo sūnaus klientui pasipelnyti ar pasirūpintų visuomenės saugumu? Linija užbrėžta plona, ir Bošas abejojo, ar šis klausimas dargi nueis iki didžiojo žiuri. Irvingas per gudrus. Vis dėlto Bošą sudomino pasakojimo pabaigoje Meisono pasakyti žodžiai. „Tuo metu" įvykių sekoje neatrodė nieko bloga.

— Ar tarėjas jums pasakė, kada šis nusiskundimas jį pasiekė ir kokiu būdu?

— Ne, jis nepasakė.

— Ar toks perspėjimas būti budresniems kada nors pasitaikydavo vasarą per patikrinimus prieš išleidžiant patruliuoti?

— Kiek prisimenu, ne, bet, tiesą sakant, turbūt ir negalėčiau žinoti. Mat turiu patirtį. Ištarnavau daug metų, todėl man leidžiama turėti kai kurių privilegijų, kaip manau, galėtumėte tai pavadinti. Parvažiuoju pirmas, kai keičiasi pamainos. Gaunu pirmenybę rinktis atostogų laiką ir panašiai. Praleidžiu daug patikrinimų prieš patruliavimą. Pernelyg daug jų atbuvau, nepakenčiu sėdėti ankštame kambaryje ir vakaras po vakaro klausytis to paties. Bet mano partneris — jis naujokas — niekada jų nepraleidžia ir man persako, ką turėčiau žinoti. Gal tas PIT ir buvo perduotas, tik manęs ten nebuvo.

— Bet jūsų partneris niekada nepasakė, kad toks buvo perduotas, tiesa?

— Ne, bet mes jau buvome tai pradėję, tad jam ir nebūtų buvę reikalo pasakyti. Per pirmą patruliavimą po to pobūvio pradėjau stabdyti taksi. Jam nė nebūtų reikėję man pasakyti, jeigu tai būtų paminėta per patikrinimą. Suprantate, ką noriu pasakyti?

— Suprantu.

Bošas išsitraukė ir atsivertė bloknotą. Apie Meisoną jo pus-

lapiuose nebuvo nieko parašyta, bet jam reikėjo laiko mintims sutelkti ir pagalvoti, ko dar paklausti. Jis pradėjo sklaidyti užrašų puslapius.

— Gražu, — pagyrė Meisonas. — Tai jūsų numeris ženklelyje?

Jis parodė pirštu į bloknotą.

— Aha.

— Iš kur tokį gavote?

— Iš Honkongo. Ar žinojote, kad jūsų draugelis Džordžas Irvingas atstovavo taksi kompanijai, siekiančiai perimti franšizę iš „Juoda ir Balta"? Ar žinojote, kad kompanijos reputaciją menkinančius jūsų baudos už VPI turėjo padėti Džordžui prasukti reikalą?

— Kaip jau sakiau, tuo metu nežinojau. Ne praėjusią vasarą.

Meisonas pasitrynė delnais šlaunis. Juodu dabar artėjo prie kai ko, kas patrulį trikdė.

— Vadinasi, kažkuriuo metu jūs vis dėlto apie tai sužinojote.

Jis linktelėjo, bet nutylėjo.

— Kada? — mygo Bošas.

— E, turbūt prieš kokias šešias savaites.

— Papasakokite.

— Vieną naktį privažiavau prie taksi. Pamačiau, kad jo vairuotojas įjungė avarinį signalą ir privažiavau. Tai buvo „Juoda ir balta" mašina. Taksistas iškart man pradeda malti šūdą apie slaptą susimokymą ir visus tokius niekus, o aš mąstau: „Aha, aha, aha, tik paliesk sau smiliumi nosį, šikniau. Bet paskui jis ir sako: „Tai jūs su Irvingu Jaunesniuoju šitaip mums darote." O aš sau tariu kažką panašaus: „Kas per velniava?" Tad prisikišu jam prie veido ir liepiu aiškiai pasakyti, ką turi galvoje. Ir štai tada sužinau, kad mano draugelis Džordžas atstovauja kitai taksi kompanijai ir stengiasi išstumti „Juoda ir Balta".

Bošas palinko į priekį, arčiau Meisono, ir alkūnėmis pasirėmė į kelius. Juodu jau ėjo prie esmės.

— Ką tuomet darėte?

— Susitikau su juo akis į akį. Nuvykau pas Džordžą ir jam išklojau visokias išeitis, kaip iš to pasitraukti, bet jis nesutiko. Jaučiau, kad Džordžas su savo tėvu manimi pasinaudojo, ir tai jam išklojau. Pasakiau, kad mudu nebe draugai ir kad matausi su juo paskutinį kartą.

Bošas linktelėjo.

— Todėl ir manote, kad jis nusižudė.

Meisonas niekinamai nusiviepė.

— Ne, žmogau. Jeigu Džordžas manimi šitaip pasinaudojo, vadinasi, nebuvau jo gyvenime toks svarbus. Manau, jis nusižudė dėl kitų priežasčių. Tikriausiai smarkiai paveikė Čedo išvykimas... Ir galbūt buvo kitų dalykų. Šeima turėjo paslapčių, ar žinote, apie ką kalbu?

Meisonas nežinojo nei apie Makileną, nei apie žymes ant Džordžo Irvingo nugaros, bet Bošas nusprendė, kad dar ne metas jam apie tai sužinoti.

— Gerai, Meisonai, ar turite ką nors daugiau man pasakyti?

Meisonas papurtė galvą.

— Nesusitikote apie tai pasikalbėti su tarėju, a?

— Dar ne.

Bošas pamąstė.

— Rytoj vykstate į laidotuves?

— Kol kas nenusprendžiau. Rytoj rytą, tiesa?

— Aha.

— Turbūt tada ir nuspręsiu. Mudu ilgai buvome draugai. Tik į pabaigą kažkaip viskas pakrypo blogai.

— Ką gi, galbūt ten pasimatysime. Dabar galite eiti. Dėkoju, kad papasakojote, kaip viskas buvo.

— Aha.

Meisonas atsistojo ir nuleidęs galvą patraukė užpakalinio koridoriaus link. Bošas stebėjo jį nueinant ir susimąstė apie san-

tykių ir tyrimų peripetijas. Juk jis atvyko į policijos skyrių tikėdamasis susitikti su nesąžiningu, peržengusiu ribą faru. O dabar į Meisoną žiūrėjo kaip į dar vieną Irvino Irvingo auką.

Ir Irvingo aukų sąrašo viršuje — jo paties sūnus. Meisonas galėtų nesijaudinti dėl susitikimo su tarėju. Bošas, ko gero, su juo susitiks pirmas.

25

Ketvirtadienio rytą Džordžo Irvingo laidotuvėse buvo sausakimša publikos. Bet Bošas negalėjo atspėti, ar visi žmonės ten dalyvauja gedėti Džordžo Irvingo, o gal tik siekia sutvirtinti ryšius su jo tėvu, municipaliteto tarėju. Dalyvavo daug kas iš miesto politinio elito, taip pat ir Policijos departamento vadovybė. Atvyko net ir tarėjo Irvingo priešininkas per būsimuosius rinkimus — žmogus, neturintis jokių šansų. Tartum tarp politikų būtų paskelbtos paliaubos, šitaip parodant pagarbą mirusiajam.

Bošas stovėjo susirinkusiųjų prie kapo pakraštyje ir stebėjo paradą visų „kas yra kas“, besibraunančių pareikšti užuojautos Irvinui Irvingui ir kitiems jo šeimos nariams. Bošas pirmą kartą pamatė Čedą Irvingą, šeimos trečios kartos atstovą. Savo išvaizda jis labiau panėšėjo į motiną. Stovėjo greta jos nuleista galva, vos pakeldamas akis pasižiūrėti, kai kas nors atkišdavo ranką ar spustelėdavo už žasto. Atrodė prislėgtas netekties, o jo motina laikėsi be ašarų ir stoiškai, galbūt užslopinta medikamentų.

Bošas taip įdėmiai tyrinėjo šeimą ir vyksmo vietos politines permutacijas, kad nė nepastebėjo Kizės Raider, išsmunkančios nuo policijos viršininko šono. Ji tyliai kaip koks samdomas žudikas prisigretino Hariui iš kairės.

— Hari?

Bošas atsisuko.

— Leitenantė Raider. Stebiuosi matydamas tave čia.

— Atvykau kartu su šefu.

— Aha, mačiau. Didelė klaida.

— Kodėl gi?

— Tiesiog šiuo metu aš nedemonstruočiau savo paramos Irvinui Irvingui. Tik tiek.

— Ar nuo vakarykščio mūsų pokalbio kas nors pajudėjo į priekį?

— Aha, galima taip sakyti.

Bošas glaustai papasakojo pokalbį su Robertu Meisonu ir apie galimą aiškią išvadą, kad tarėjas prisidėjo prie pastangų atimti Holivudo taksi franšizę iš „J&B" ir perduoti „Ridžentui". Taip pat pasakė, kad šios pastangos, tikėtina, išprovokavo įvykius, dėl kurių žuvo Džordžas Irvingas.

— Ar Meisonas duos parodymus?

Bošas gūžtelėjo pečiais.

— Aš taip ir nepaklausiau, bet jis žino tikrąją padėtį. Yra faras ir mėgsta savo darbą — tiek, kad baigtų savo draugystę su Džordžu Irvingu, kai suprato, jog juo naudojamasi. Žino, kad jeigu bus iškviestas į teismą duoti parodymų ir atsisakys, tai jo karjera bus baigta. Manau, jis duos parodymus. Stebiuosi, kad jo šiandien čia nėra. Maniau, ko gero, jo jausmai kaip nors prasiverš.

Raider apžvelgė susirinkusiuosius. Apeigos baigėsi, ir žmonės pradėjo skirstytis, tarp paminklinių akmenų traukdami savo automobilių link.

— Mums čia nereikia jausmų proveržių, Hari. Jeigu jį pamatysi, nukreipk į šalį.

— Jau baigėsi. Jis neatvyko.

— Koks tavo kitas žingsnis?

— Šiandien svarbi diena. Ketinu išsikviesti į pokalbį Makileną.

— Neturi pakankamai faktų, kad galėtum jį apkaltinti.

— Turbūt dar ne. Kaip tik dabar į viešbutį kartu su savo partneriu nusiunčiau kriminologų grupę. Ten jie viską apžiūri antrą kartą. Jeigu mums pavyks įrodyti, kad Makilenas buvo tame liukso numeryje arba ant gaisrinių laiptų, bus baigta.

— Didelis „jeigu“.

— Taip pat yra jo laikrodis ir galimybė jį palyginti su sužeidimais ant nugaros.

Raider linktelėjo.

— Tai galėtų padėti, bet, kaip anksčiau pats sakei, galutinai neįtikins. Mes turėsime savo ekspertus, kurie sakys, kad sutampa. Jis turės savuosius, kurie sakys, kad ne.

— Aha. Klausyk, leitenante, manau, prie manęs kai kas prieis. Gal tau reikėtų pasitraukti iš kelio.

Ji permetė akimis likusią publiką.

— Kas?

— Irvingas mane vis stebėjo, vaizduodamas, kad iš tikrųjų nestebi. Manau, jis prieis. Turbūt tik laukia, kad tu pasišalintum.

— Gerai, palieku tave. Sėkmės, Hari.

— Jeigu tik to reikia. Iki, Kize.

— Palaikyk ryšį.

— Supratau.

Ji patraukė prie būrelio žmonių, supančių policijos viršininką. Beveik tuojau pat, kai tik pamatė Bošą likusį vieną, Irvinas Irvingas pasinaudojo proga ir pasuko prie jo.

Dar Bošui nespėjus su juo pasisveikinti, Irvingas išklojo, ką turėjo ant širdies.

— Siaubinga savo sūnų guldyti į žemę ir net nežinoti, kodėl jis pašalintas.

Haris prisivertė susilaikyti. Buvo nusprendęs, kad dabar ne metas konfrontuoti su Irvingu. Prieš tai dar reikia padirbėti. Pirma Makilenas, paskui Irvingas.

— Aš suprantu, — pasakė jis. — Tikiuosi greitai ką nors jums turėti. Rytoj ar po dviejų dienų.

— To nepakanka, detektyve. Nesulaukiau iš jūsų žinios, o tai, ką apie jus girdžiu, neguodžia. Ar jūs dirbate ir prie kitos bylos, ne tik tiriate mano sūnaus mirtį?

— Sere, turiu daug pradėtų bylų, ir niekas nesustoja vien dėl to, kad koks nors politikas, pasinaudodamas savo įtaka, nukreipia mane tirti kitą. Jums tereikia žinoti, kad dirbu prie šios bylos ir iki savaitės pabaigos jus informuosiu apie naujausius faktus.

— Man reikia daugiau negu naujausios informacijos, Bošai. Noriu žinoti, kas atsitiko ir kas mano sūnui tai padarė. Ar aišku?

— Žinoma, aišku. O aš štai ko dabar norėčiau: šnektelėti kelias minutes su jūsų vaikaičiu. Ar galėtumėte...

— Dabar netinkamas metas.

— Niekada nebus tinkamas, tarėjau. Bet jeigu reikalaujate rezultatų, tai negalite man trukdyti užmesti tinklą. Būtinai turiu pasikalbėti su aukos sūnumi. Kaip tik šiuo metu jis į mus žiūri. Gal teiktumėtės jam pamoti, kad ateitų?

Irvingas atsigręžė į kapavietę ir pamatė Čedą stovintį vieną. Davė vaikaičiui ženklą. Vaikinas atėjo pas juos, ir Irvinas Irvingas abu supažindino.

— Jūs ne prieš, tarėjau, jeigu kelias minutes vienas pasikalbėsiu su Čedu?

Irvingas atrodė kaip išduotas, bet nenorėjo, kad jo vaikaitis tai suprastų.

— Žinoma, ne prieš, — pasakė. — Būsiu prie savo automobilio. Netrukus mes iš čia važiuosime, Čedai. Ir detektyve? Noriu išgirsti iš jūsų žinių.

— Išgirsite, sere.

Bošas suėmė Čedui Irvingui ranką aukščiau alkūnės ir pasivedėjo jį tolyn nuo senelio. Abu nuėjo link medžių guoto kapinių viduryje. Ten buvo paunksmės ir privatumo.

— Čedai, užjaučiu jus dėl tėvo mirties. Aš ją tiriu ir tikiuosi visai netrukus žinoti, kas atsitiko.

— Gerai.

— Man nemalonu tokiu sunkiu metu jums įkyrėti, bet turiu keletą klausimų, ir paskui galėsite eiti.

— Kad ir kaip būtų, iš tikrųjų tai aš nieko nežinau.

— Suprantu, bet mums reikia pasikalbėti su kiekvienu šeimos nariu. Tokia įprasta tvarka. Pradėkime nuo klausimo, kada su savo tėvu kalbėjotės paskutinį kartą? Ar prisimenate?

— Taip, kalbėjomės sekmadienio vakarą.

— Apie ką nors konkrečiai?

— Tiesą sakant, ne. Jis tik paskambino, ir mudu kelias minutes plepėjome visokius niekus apie koledžą ir šiaip, bet laikas pokalbiui buvo netinkamas. Aš turėjau eiti. Štai ir viskas.

— Kur turėjote eiti?

— Buvome sutarę su draugais vakare kartu mokytis, ir aš turėjau eiti.

— Ar jis ką nors kalbėjo apie savo darbą arba apie kokį nors patiriamą spaudimą, apie bet ką, kas jam rūpėjo?

— Ne.

— Kaip manote, kas atsitiko jūsų tėvui, Čedai?

Vaikinas buvo aukštas ir laibas, išbertu spuogų veidu. Į klausimą jis energingai papurtė galvą.

— Iš kur man žinoti? Visai nenumaniau, kas atsitiks.

— Gal žinote, kodėl jam reikėjo nuvykti į „Chateau Marmont“ ir išsinuomoti numerį?

— Nežinau.

— Gerai, Čedai, tai viskas. Atleiskite už klausimus. Bet, neabejoju, jūs norite žinoti, kas atsitiko.

— Taip.

Čedas nuleido akis į žemę.

— Kada grįžtate atgal į koledžą?

— Manau, pasiliksiu su savo motina bent savaitgalį.

— Turbūt jai to reikės.

Bošas parodė pirštu į kapinių taką, kur stovėjo išrikiuoti automobiliai.

— Manau, ji su seneliu jūsų laukia. Dėkoju už sugaištą laiką.

— Niekis.

— Sėkmės, Čedai.

— Dėkui.

Bošas stebėjo jį sugrįžtantį pas savo šeimą. Jam pagailo vaikino. Atrodė, kad žengia atgal į gyvenimą, kupiną reikalavimų ir lūkesčių, kurių jis niekaip nepajėgė pateisinti. Bet Bošas neturėjo kada labai ilgai apie tai mąstyti. Jo laukė darbas. Pajudėjęs eiti savojo automobilio link, išsitraukė mobilųjį ir paskambino partneriui. Ču atsiliepė tik po šešių šaukiamųjų signalų.

— Aha, Hari.

— Ką jie aptiko?

Bošas per leitenantę Duval buvo pareikalavęs, kad geriausia departamento kriminologų grupė sugrįžtų į „Chateau Marmont" ir, pasitelkusi visas įmanomas įkalčių susekimo priemones, dar kartą peržiūrėtų 79-ąjį numerį. Bošas norėjo, kad kambarys būtų pertikrintas dulkių siurbliu, lazeriu, ultravioletinėje šviesoje bei infraraudonaisiais spinduliais ir apdorotas konservantu. Norėjo išbandyti viską, kas galėtų išryškinti įkalčius, nepastebėtus per pirmą apžiūrą, ir galbūt susieti juos su Makilenu.

— Nieko neaptikome. Bent kol kas.

— Gerai. Ar jie dar nebuvo išėję ant gaisrinių kopėčių?

— Jau ten pradėjo. Nieko.

Bošas negalėjo sakyti, kad liko nusivylęs, nes sėkme abejojo iš anksto, ypač ant gaisrinių kopėčių, kurias beveik keturias paras veikė oro sąlygos.

— Ar manęs ten reikia?

— Ne, manau, mes netrukus viską užrauksime. Kaip laidotuvės?

— Laidotuvės kaip laidotuvės. Nėra ką daugiau pasakyti.

Norėdamas Ču supažindinti su aplinkybėmis, kad jis galėtų prižiūrėti kriminologų atliekamą antrą nusikaltimo vietos patikrą, Bošas bendrais bruožais jam papasakojo kur link krypsta tyrimas.

— Taigi, kas toliau?

Bošas įsėdo į automobilį ir paleido variklį.

— Manau, mums metas pasikalbėti su Makilenu.

— Gerai, kada?

Bošas jau apie tai mąstė, bet norėjo apsvarstyti, kaip, kada ir kur toliau klausinės.

— Mes apie tai pagalvosime, kai grįši į departamentą.

Bošas nutraukė ryšį ir įsimetė mobilųjį į švarko kišenę. Išvažiuodamas iš kapinių šiek tiek pasilaisvino kaklaraištį. Beveik tuojau pat telefonas vėl suskambo, ir Bošas pamanė, kad Ču sumanė dar ko nors paklausti. Bet ekranėlyje pamatė, kad skambina Hana Stoun.

— Hana.

— Sveikas, Hari. Kaip laikaisi?

— Ką tik buvau laidotuvėse.

— Ką? Kieno?

— Tokio vieno, kurio nepažinojau. Darbo reikalais. Kaip sekasi centre?

— Puikiai. Turiu pertrauką.

Jis laukė. Žinojo, kad ji skambina ne šiaip laikui prastumti.

— Kažin ar tu mąstei apie praėjusį vakarą?

Tiesą sakant, Bošas po vakarykštės nakties susitikimo su Robertu Meisonu buvo visiškai pagautas Irvingo bylos.

— Žinoma, — pamelavo jis. — Man buvo labai nuostabu.

— Ir man taip pat, bet ne tai turėjau galvoje. Mąsčiau apie tai, ką tau pasakiau. Anksčiau.

— Nelabai suprantu, apie ką kalbi.

— Apie Šoną. Savo sūnų.

Nuskambėjo nevykusiai ir nesmagiai. Jam nelabai buvo aišku, ko ji nori.

— Na... nežinau, Hana, ką turėčiau apie tai manyti?

— Tiek to, Hari. Turiu eiti.

— Palauk, Hana. Nagi, juk tai tu man paskambinai, prisimeni? Niekur neik, ir nesinervink. Tik man pasakyk, ką turiu manyti dėl tavo sūnaus?

Bošas jautė viduje kažką gniaužiantis. Negalėjo atmesti, kad praėjęs vakaras jai galbūt buvo tarsi galimybė sulaukti vilties, kuri liestų jos sūnų, o ne juodu. Pačiam Bošui jos sūnus atrodė prarastas. Dvidešimties metų amžiaus jis kvaišalais apsvaigino merginą ir ją išprievartavo — liūdna ir baisi istorija. Prisipažino kaltę ir sėdo į kalėjimą. Tai atsitiko prieš penkerius metus, ir nuo tada Hana savo gyvenimą skyrė mėginimui suprasti, kokia vidinė paskata jį tam pastūmėjo. Ar tai susiję su genetika, prigimtimi, ar kaltas auklėjimas? Hana pati užsisklendė nelyginant kalėjime, ir Haris ją užjautė, kai jam papasakojo tą bjaurią istoriją.

Bet dabar nelabai buvo tikras, ko Hana iš jo, be užuojautos, dar nori. Ar jis turi pasakyti, kad dėl savo sūnaus nusikaltimo ne ji kalta? Ar kad jos sūnus nėra blogas? O gal Hana tikisi kokios nors konkrečios pagalbos, susijusios su sūnaus įkalinimu? Bošas nežinojo, nes ji taip ir nepasakė.

— Nieko, — tarė ji. — Atleisk. Aš tik nenoriu, kad tai ką nors griautų, štai ir viskas.

Nuo jos žodžių jam šiek tiek palengvėjo.

— Tad ir neleisk taip atsitikti, Hana. Tiesiog tegul viskas klostosi savaime. Esame pažįstami vos kelias dienas. Mudviem patinka būti kartu, bet galbūt pernelyg skubėjome. Tegul viskas klostosi savaime, ir nepainiok į tai kitų dalykų. Bent jau kol kas.

— Aš negaliu kitaip. Juk jis mano sūnus. Ar bent kiek įsi-

vaizduoji, ką reiškia gyventi su tuo, ką Šonas padarė, ir mąstyti apie jį tenai?

Hario vidus vėl pradėjo gniaužtis, dar stipriau — suprato dėl šios moters suklydęs. Jo paties vienatvė ir poreikis užmegzti ryšį nuvedė neteisingu keliu. Jis taip ilgai laukė, o dabar taip klaidingai pasirinko.

— Hana, — tarė jis. — Turiu daugybę reikalų. Gal pasikalbėkime apie tai vėliau?

— Kaip sau nori.

Pasakyta užgauliai. Lygiai taip pat būtų galėjusi pasakyti: *Atsikrušk, Bošai*. Žinia buvo tokia pati. Bet jis dėjosi lyg neišgirdęs.

— Gerai. Tau paskambinsiu, kai tik būsiu laisvas. Sudie, Hana.

— Sudie, Hari.

Bošas išjungė telefoną ir nuslopino norą išmesti jį pro automobilio langą. Viltis Haną Stoun įtraukti į savo bendrą su dukterimi gyvenimą tebuvo kvailio svajonė. Jis veikė per greitai. Ir svajojo per greitai.

Įsimetė telefoną į švarko kišenę ir palaidojo savo mintis apie Haną Stoun bei nepavykusį romaną taip giliai, kaip ką tik buvo užkastas į žemę Džordžas Irvingas.

26

Bošas įžengė į tuščią darbo vietą už atitvaros ir iškart pastebėjo ant Ču stalo krūvą didelių vokų. Jis padėjo portfelį ant savojo, o paskui nuėjo prie Ču stalo ir paskleidė vokus. Ču buvo gavęs Džordžo Irvingo kreditinių kortelių operacijų ataskaitas ir kitus duomenis. Patikrinti visus pirkimus pagal kreditines korteles — svarbus nuodugnaus mirties tyrimo komponentas. Jų radiniai galėtų atskleisti aukos finansinę situaciją.

Apatinis vokas buvo ploniausias ir atsiųstas iš kriminalistikos laboratorijos. Bošas jį atplėšė, klausdamas savęs, su kuria byla yra susijęs.

Voke rado Džordžo Irvingo marškinių analizės protokolą. Kriminologiniais testais nustatyta, kad ant tamsiai mėlynų išeiginių marškinių, ties dešinio peties įsiuvu, buvo kraujo ir ląstelinės medžiagos — odos. Tai atitiko per autopsiją ant Irvingo peties rastus pusmėnulių pavidalo nubrozdinimus ir įdrėskimus.

Atsisėdo prie Ču stalo ir atidžiai perskaitė protokolą, svarstydamas, ką tai reiškia. Atsižvelgiant į gautus duomenis, galėtų būti bent du įvykių scenarijai. Vienas — kad smaugiamas Irvingas vilkėjo marškiniais, o žudiko laikrodis per marškinius pažeidė odą. Kitas — kad marškiniai buvo apvilkti jau esant pažeidimams, o kraujas bei odos dalelės ant jų perkelti.

Atmesti antrą scenarijų paskatino du dalykai. Iš rastos ant grindų sagos buvo galima spręsti, kad vyko grumtynės Irvingui dar tebevilkint marškiniais. O kadangi Irvingas į savo mirtį smigo nuogas, atrodė labai sunkiai įtikima, kad marškiniai buvo apvilkti po sužalojimo, o paskui vėl nuvilkti.

Bošas susitelkė į pirmą scenarijų. Jis leido manyti, kad Irvingas buvo netikėtai užkluptas iš už nugaros ir surakintas smaugimo veiksmu. Būta grumtynių. Saga ištrūko nuo dešinės rankovės, kai smaugikas pavartojo slinkties petimi manevrą, stengdamasis auką sutramdyti. Nubrozdinimai ir įdrėskimai padaryti per marškinius.

Jis kelias minutes apie tai mąstė. Kad ir kokį aspektą pasirinktų, jis vis tiek vedė prie Makileno. Kaip jau buvo pasakęs Ču, metas Makileną suimti.

Bošas sugrįžo prie savo stalo ir ėmė planuoti sulaikymą. Nusprendė to nedaryti kaip arešto už sunkų nusikaltimą. Būtų gerai, jei Makilenas savanoriškai sutiktų atvykti į Policijos administracijos pastatą miesto centre ir atsakyti į klausimus. Jeigu

to padaryti nepasisektų, tuomet teks ištraukti antrankius ir jį areštuoti.

Makilenas — buvęs faras, ir ši aplinkybė areštą komplikavo. Beveik visi buvę farai turi ginklus ir moka jais naudotis. Reikės Ču nurodyti, kad patikrintų valstijos šaunamųjų ginklų registre, nors toks patikrinimas neturi sprendžiamos reikšmės. Farai gatvėse ginklus nuolatos atima ir konfiskuoja. Ir ne visi perduodami į Įkalčių saugojimo skyrių. Iš šaunamųjų ginklų registro jie tik sužinos, ką Makilenas turi legaliai.

Atsižvelgdamas į visa tai, Bošas nusprendė, kad visų pirmiausia Makileno nederėtų sulaikyti namie. Tokiu atveju jis būtų per arti bet kokių legaliai ar nelegaliai savo turimų ginklų. Dėl tų pačių priežasčių netiktų pasirinkti ir jo automobilį.

Bošas jau buvo matęs iš vidaus „J&B“ garažą ir dispečerinę. Tai jam teikė strateginį pranašumą. Be to, mažiausiai tikėtina, kad ten Makilenas bus ginkluotas. Kitas dalykas, jeigu jis pats vairuotų taksi tamsiuose Holivudo pakraščiuose, bet pagal užsakymus siųsti automobilius nėra taip pavojinga, kad reikėtų su savimi turėti ginklą.

Ant rašomojo stalo suskambo telefonas ir ekranėlyje paprasčiausiai pasirodė raidės LATIMES. Bošui kilo pagunda neatsiliepti į skambutį, bet paskui jis persigalvojo.

— „Neišaiškintosios“.

— Ar kur nors yra detektyvas Bošas?

— Aš kalbu.

— Detektyve, esu Emilija Gomes-Gonsmart iš *Los Angeles Times* kitapus gatvės. Dirbu prie straipsnio apie Džordžo Irvingo nužudymą ir noriu jums užduoti keletą klausimų.

Bošas ilgą minutėlę sustingo. Staiga jis panoro užsirūkyti. Pažinojo tą reporterę. Ji buvo pravardžiuojama „GoGo“*, nes atkakliai laikėsi įsikibusi istorijų, kurių raidą sekė.

* Sudurtinės pavardės santrumpa, taip pat reiškianti firminio energinio vaisių gėrimo pavadinimą ir šokių apšildytoją pasilinksminimo klubuose.

— Detektyve?

— Taip, atleiskite, esu čia kai kuo užsiėmęs. Jūs tai pavadinote nužudymu. Kas jus verčia manyti, kad tiriamas nužudymas? Tiriama mirtis. Bet mes to nepavadinome nužudymu. Dar nepadarėme tokios išvados.

— Na, turiu informacijos, kad tiriamas nužudymas ir kad yra įtariamasis, kuris netrukus bus suimtas, jeigu jau dabar nėra uždarytas į areštinę. Šis įtariamasis — buvęs policijos pareigūnas, galandantis kirvį prieš abu — tarėją ir jo sūnų. Štai kodėl jums skambinu, detektyve. Ar galite tai patvirtinti ir ar ką nors jau areštavote?

Tokia išsami jos informacija Bošą pribloškė.

— Klausykite, aš nieko nepatvirtinu. Nebuvo jokių areštų, ir aš nežinau, iš kur jūs traukiate savo informaciją, bet ji nėra teisinga.

Dabar jos balsas pakito. Labiau panėšėjo į šnabždesį ir iš jo buvo galima suprasti: *ką jūs mėginate apgauti?*

— Detektyve, — tarė ji, — mudu abu žinome, kad mano informacija yra teisinga. Mes rengiame straipsnį, ir norėčiau jūsų oficialių komentarų. Vis dėlto esate vyriausiasis tyrėjas. Bet jeigu negalite arba nenorite su manimi kalbėtis, apsieisiu be jūsų ir tik parašysiu, kad atsisakėte komentuoti.

Jo protas dirbo paknopstom. Žinojo, kaip tai būna. Straipsnis pasirodys rytiniame laikraščio numeryje, bet dar gerokai anksčiau bus prieinamas tiesiogiai per laikraščio interneto svetainę. Ir kai jis pateks į skaitmeninį pasaulį, straipsnį skaitys kiekvienas žinių redaktorius visose miesto televizijos ar radijo stotyse. Kai pasirodys *Times* svetainėje, žiniasklaida per valandą pašėls. Ir bus ar nebus ten įvardytas, Makilenas žinos, kad Bošas imsis jo.

Haris negalėjo su tuo taikstytis. Negalėjo taikstytis, kad žiniasklaida jį skubintų ar kaip nors diktuotų tolesnius veiksmus. Tad suvokė, jog būtina susitarti.

— Kas jūsų šaltinis? — paklausė — vien tam, kad laimėtų laiko pagalvoti, kaip su šituo reikalu tvarkytis.

GoGo nusijuokė. Bošas žinojo, kad taip ir atsitiks.

— Detektyve, juk žinote, kad negaliu atskleisti savo šaltinių. Jeigu norite tapti neįvardytu šaltiniu, tuomet aš jums pasiūlyčiau tokią pačią absoliučią apsaugą. Verčiau sėsiu į kalėjimą, nei atskleisiu šaltinius. Bet pageidaučiau turėti jūsų oficialų pareiškimą.

Jis pakėlė galvą ir pasižiūrėjo per atitvarą. Tarnybinė salė buvo beveik tuščia. Netoli leitenantės kabineto prie savo rašomojo stalo sėdėjo Timas Marša. Kaip visada, leitenantės kabineto durys buvo uždarytos, ir neaišku — ji ten tūno ar dalyvauja kokiame nors posėdyje.

— Būčiau ne prieš pasisakyti oficialiai, — pagaliau prašneko, — bet jūs juk žinote, kad tokioje byloje, su politinėmis sąsajomis ir dar nežinia su kuo, be leidimo negaliu kalbėti oficialiai. Dėl to galėčiau prarasti tarnybą. Jums teks tai pristabdyti, iki aš gausiu tokį leidimą.

Tikėjosi, kad prakalbęs apie pakibusią tarnybą susilauks šiek tiek užuojautos. Niekas nenori, kad per juos kas nors prarastų tarnybą — net ir šalta, viską apskaičiuojanti reporterė.

— Tai man panašu į vilkinimą, detektyve Bošai. Su jumis ar be jūsų, aš turiu parengusi straipsnį ir šiandien jį išleidžiu.

— Gerai, tai kiek gi laiko galite man duoti? Aš su jumis susisieksiu.

Pauzė, ir Bošui pasirodė, kad girdi ją spausdinant kompiuterio klaviatūra.

— Galutinis mano terminas — septyniolikta valanda. Iki to laiko turiu sulaukti iš jūsų žinių.

Jis pasižiūrėjo į laikrodį. Gavo tik tris valandas. Tikėjosi, kad tiek laiko jam pakaks susitvarkyti su Makilenu. Kai šis atsidurs už grotų, nesvarbu, kas pasirodys internete ar kiek reporterių skambins jam arba į ryšių su žiniasklaida biurą.

— Man pasakykite savo tiesioginį numerį, — paprašė jis. — Iki septynioliktos aš jums paskambinsiu.

Jis visai neketino skambinti, bet vis dėlto užsirašė į bloknotą jos pavardę ir numerį.

Vos tik padėjęs ragelį, savo mobiliuoju paskambino Kizei Raider. Ji iškart atsiliepė, bet iš garso atrodė, kad sėdi automobilyje.

— Klausau, Hari?

— Tu viena?

— Taip.

— *Times* turi parengęs straipsnį. Medžiaga gauta arba iš šefo, arba iš tarėjo. Šiaip ar taip, būsiu išdulkintas, jeigu tai bus paskelbta per anksti.

— Palauk, palauk. Iš kur žinai?

— Ką tik man paskambino reporterė, ir ji žino, kad mes veikiame lyg tirdami nužudymą ir kad turime įtariamąjį, buvusį farą. Jai viskas papasakota.

— Kas ta reporterė?

— Emilija Gomes-Gonsmart. Anksčiau niekada mes nesikalbėjome, bet apie ją girdėjau. Neva ją vadina GoGo, nes neatsižada straipsnio, kurio imasi.

— Na, ji nėra viena iš mūsiškių.

Tai reiškė, kad GoGo nėra įtraukta į sąrašą patvirtintų ir patikimų reporterių, su kuriais turėdavo reikalą policijos viršininkas. Vadinasi, jos šaltinis — Irvinas Irvingas arba kas nors iš municipaliteto tarėjo personalo.

— Bet tu sakai, kad ji žino apie įtariamąjį? — patylėjusi paklausė Raider.

— Tikrai taip. Ji žino viską, išskyrus pavardę. Žino, kad netrukus jis bus areštuotas arba tai jau įvykę.

— Na, juk žinai, reporteriai dažnai vaidina žinančius daugiau negu žino iš tikrųjų ir šitokia klasta siekia, kad viską patvirtintum.

— Ji žino, kad mes turime įtariamąjį ir kad jis buvęs faras, Kize. Tai ne blefas. Aš tau sakau: ji viską žino. Jūs ten žmonės aukštai sėskit prie telefono ir prispauskit Irvingą už tą mėšlą. Juk tai jo paties sūnus, o kenkia bylai. Ir dėl ko? Ar yra kokia nors politinė nauda, jei dabar tai išleis į viešumą?

— Ne, nėra. Todėl ir netikiu, kad informaciją perdavė jis. Ir štai kas: buvau kabinete, kai šefas susisiekė su juo telefonu ir supažindino su naujausiais faktais. Jis nutylėjo apie įtariamąjį, nes Irvingas būtų pareikalavęs pavardės. Šefas tą dalį praleido. Bet jam vis dėlto pasakė apie žymes ant peties ir kaip jos susijusios su smaugimo veiksmu, neužsimindamas, kad yra konkretus įtariamasis. Pasakėme, kad prie to tebedirbame.

Bošas tylėjo, svarstydamas viso to prasmę. Visa tai — jau politikos užkulisiai, ir jis žinojo, kad negalima tikėti niekuo kitu, išskyrus Kizę Raider.

— Hari, aš važiuoju automobiliu. Štai ką tau siūlau: įsijunk internetą ir įeik į *Times* svetainę. Į paiešką įvesk reporterės pavardę. Pažiūrėk, ar anksčiau ji yra rengusi straipsnių, susijusių su Irvingu. Galbūt susisiekė su kuo nors iš personalo, ir tai išaiškės iš ankstesnių straipsnių.

Geras ir išmintingas pasiūlymas.

— Gerai, taip ir padarysiu, bet neturiu daug laiko. Tai verčia greičiau suktis siekiant sučiupti Makileną. Kai tik parvažiuos mano partneris, mes jį griebsime.

— Tikrai esate pasirengę?

— Nemanau, kad galėtume rinktis. Septynioliktą valandą straipsnis pateks į internetą. Mums reikia Makileną sučiupti anksčiau.

— Pranešk man, kai baigsite.

— Gerai.

Bošas išjungė ryšį ir tuojau pat paskambino Ču, kuris jau turėtų būti palikęs „Chateau Marmont“.

— Kur tu?

— Jau pakeliui pas tave. Nieko neradome, Hari.

— Nesvarbu. Šiandien griebiame Makileną.

— Tavo reikalas.

— Aha, mano reikalas, ir aš jo imsiuos. Laukiu tavęs čia.

Jis išjungė ir padėjo ant stalo telefoną. Ėmė barbenti pirštais. Visa tai jam nepatiko. Veiksmus byloje diktuoja išorinės įtakos. O tai niekada nėra gerai. Žinoma, planas — paimti Makileną ir parsivežti apklausai. Bet anksčiau tempas priklausė nuo Bošo, o dabar jam buvo diktuojama, ir dėl to jautėsi kaip tigras narve. Suvaržytas ir piktas, pasirengęs iškišti pro grotas leteną ir smogti pirmam einančiajam pro šalį.

Jis atsistojo ir patraukė prie Timo Maršos stalo.

— Leitenantė pas save?

— Taip, ji viduje.

— Galiu įeiti? Man reikia ją supažindinti su naujausiomis žiniomis.

— Ji tavo, jeigu sugebėsi priversti, kad atidarytų.

Bošas pabeldė į agorafobiškos leitenantės duris. Po pauzės išgirdo Duval ištariant „prašom", ir jis įėjo. Ji sėdėjo prie savo rašomojo stalo ir dirbo kompiuteriu. Žvilgtelėjo pasižiūrėti, kas įžengė, tada baigė kažką spausdinti, tuo pat metu klausdama:

— Koks reikalas, Hari?

— Toks, kad šiandien Irvingo byloje kai ką atsivedu į departamentą.

Tai ją privertė pakelti akis.

— Norėtume, kad jis sutiktų ateiti savanoriškai. Bet jeigu nepasiseks, jį atsivesime priverstinai.

— Dėkui, kad nuolatos mane informuojate.

Tai nebuvo nuoširdi padėka. Pastarąją parą Bošas jai neteikė žinių, o per tą laiką daug kas įvyko. Jis prisitraukė priešais jos stalą kėdę ir atsisėdo. Papasakojo viską glaustai, prieiti iki reporterės telefono skambučio pakako dešimties minučių.

— Jaučiuosi kaltas, kad nuolat jūsų neinformavau apie naujausius įvykius, — atsiprašė jis. — Bet tiesiog viskas rutuliojosi labai sparčiai. Viršininko biure nusiteikę skubintis, — šiandien per laidotuves kalbėjausi su jo adjutante, — ir jie praneš tarėjui.

— Ką gi, turbūt turėčiau džiaugtis, kad man nieko nepasakojote. Dabar manęs neįtars nutekinus į *Times* informaciją. Gal ką nors apie tai numanote?

— Spėju, kad Irvingas arba kas nors iš jo stovyklos.

— Tačiau kokia jam iš to nauda? Dėl to jis galiausiai nekaip atrodys.

Bošas apie tai pagalvojo pirmą sykį. Leitenantė teisi. Kam Irvingui nutekinti žinias, kurios mažų mažiausiai jį suteptų korupcijos kvapeliu? Tame nėra logikos.

— Geras klausimas, — pripažino Bošas. — Tačiau atsakymo į jį neturiu. Tik žinau, kad tai kažkaip nukeliavo anapus gatvės.

Duval žvilgtelėjo į žaliuzes, dengiančias langą su vaizdu į *Times* pastatą. Tartum pasitvirtino jos paranoja dėl stebinčių reporterių. Bošas atsistojo. Jau pasakė tai, ką norėjo.

— O kaip dėl pastiprinimo, Hari? — paklausė Duval. — Ar judu su Ču vieni susidorosite?

— Manau, taip. Makilenas nematys mūsų atvykstant — ir, kaip sakiau, mes siekiame, kad jis ateitų savanoriškai.

Ji apie tai pagalvojo ir linktelėjo.

— Gerai, mane informuokite. Šįkart — laiku.

—Taip.

— Tai yra šįvakar.

— Bus padaryta.

Bošas sugrįžo į savo vietą. Ču vis dar nebuvo.

Hariui kirbėjo mintis, kad informacija nutekinta ne iš tarėjo stovyklos. Vadinasi, lieka viršininko biuras ir, galimas daiktas, veikta be Kizės Raider žinios arba ji nuo jo slepia. Nuėjęs prie savo kompiuterio, atsidarė *Times* interneto svetainę. Paieš-

kos langelyje surinko „Emilija Gomes-Gonsmart“ ir nuspaudė „Įvesti“.

Netrukus jis turėjo visą puslapį citatų — straipsnių antraštes su reporterės pavarde atgaline chronologine tvarka. Pradėjo juos slinkti, skaitydamas antraštes ir netrukus padarė išvadą, kad GoGo rašo ne apie politiką ar miesto valdžią. Per pastaruosius metus nebuvo jokių straipsnių, kurie ją bent kiek priartintų prie Irvino ar Džordžo Irvingų. Atrodė esanti apybraižininkė, o jos specializacija — kriminalinės istorijos. Ji rašė apie nusikalstamumą, pranešdavo apie aukas ar jų šeimas. Bošas spragtelėjo ties keliais iš tokių straipsnių, perskaitė įžangines pastraipas ir vėl sugrįžo prie sąrašo.

Jis peržvelgė daugiau nei trejų metų straipsnius, bet nepamatė nieko, kas sietų Gomes-Gonsmart su kuo nors iš Džordžo Irvingo bylos. Ir paskui jo akį pagavo antraštė iš 2008 metų pradžios.

Triados* ima duoklę iš vietinės kinės

Bošas atvėrė straipsnį. Tai buvo anekdotinė anotacija apie senę, Kinų kvartale turinčią vaistinę ir daugiau nei trisdešimt metų kas mėnesį mokančią triados bosui globos mokestį. Paskui straipsnis išsiplėtė į reportažą apie kultūrinę vietinių smulkaus verslo savininkų istoriją ir amžių senumo Honkongo tradiciją mokėti nusikalstamiems triadų sindikatams už globą. Straipsnį paskatino tuomet nesenas atsitikimas, kai buvo nužudyta kinė namų savininkė, kaip įtarta, tapusi triadų išpuolio taikiniu.

Priėjęs devintą straipsnio pastraipą, Bošas nustėro.

> „Triados gyvuoja ir klesti Los Andžele, — pasakė detektyvas Deividas Ču iš LAPD Azijiečių gaujų poskyrio. — Jie medžioja žmones, kaip tai darė ir tris šimtus metų Honkonge.“

* Slapta Los Andželo kinų nusikaltėlių grupuotė.

Haris ilgai stebeilijo į tą pastraipą. Ču buvo perkeltas į Neišaiškintų bylų poskyrį ir paskirtas Bošo partneriu prieš dvejus metus. Prieš tai jis dirbo AGP — Azijiečių gaujų poskyryje, — kur jo keliai susikirsdavo su Emilijos Gomes-Gonsmart. Regis, jis tų santykių nenutraukė.

Bošas užgesino ekraną ir apsisuko. Ču vis dar nė ženklo. Su krėslu jis nuvažiavo į savo partnerio pusę ir atidarė Ču paliktą ant stalo nešiojamąjį kompiuterį. Užsižiebė ekranas, ir Bošas spragtelėjo elektroninio pašto piktogramą. Jis vėl apsidairė ir įsitikino, kad Ču dar neįžengęs į tarnybinę salę. Paskui atvėrė naują elektroninio pašto laišką ir adresyne surinko GoGo.

Nieko neįvyko. Jis pašalino tą vardą ir surinko „Emilija". Įsijungė automatinė funkcija, užsibaigianti anksčiau naudotais elektroninio pašto adresais, ir išmetė: emilygg@latimes.com

Bošas pajuto kylant pyktį. Darsyk apsidairė aplink, paskui atsidarė išsiųstos korespondencijos aplanką ir paieškojo visų laiškų, išsiustų emilygg. Jų buvo keli. Bošas pradėjo skaityti po vieną ir netrukus suprato, kad jie nekenksmingi. Ču elektroniniu paštu naudojosi vien susitikimams sutarti, dažnai *Times* kavinėje kitapus gatvės. Iš jų buvo neįmanoma nustatyti, kokie jo santykiai su reportere.

Užvėrė elektroninio pašto peržiūrą, o paskui ir patį kompiuterį. Pamatė pakankamai. Sužinojo užtektinai. Su krėslu nuvažiavo atgal prie savo stalo ir svarstė, ką daryti. Tyrimas sukompromituotas jo paties partnerio. Tai galėtų atsiliepti netgi teisme, jeigu Makilenas būtų persekiojamas baudžiamąja tvarka. Apie tokį detektyvo poelgį žinantis gynybos advokatas galėtų sužlugdyti pasitikėjimą tiek Ču, tiek Bošu, tiek pačia byla.

Tai buvo tik dalis žalos. O ką jau kalbėti apie nepataisomą žalą, Ču padarytą jų partnerystei. O dėl Bošo, tai jųdviejų santykiai ką tik baigėsi.

— Hari, tu pasirengęs judintis?

Jis apsisuko krėsle. Į aptvertą jųdviejų darbo vietą ką tik įžengė Ču.

— Aha, pasirengęs.

27

Taksi garažas labai panėšėjo į policijos skyrių. Veikė grynai kaip centras, kuriame buvo papildomi kuru, techniškai tvarkomi ir nukreipiami automobiliai, nuolatos pasklidę po geografinį jurisdikcijos rajoną. Ir, žinoma, čia keisdavosi jų vairuotojai. Mašinomis būdavo be paliovos naudojamasi, iki jų neišvesdavo iš rikiuotės koks nors mechaninis gedimas. Jautėsi ritmiškumas. Automobiliai parvažiuoja ir išvažiuoja. Vairuotojai atvyksta ir išvyksta. Mechanikai susirenka ir išsiskirsto. Dispečeriai budi ir baigia budėti.

Bošas su Ču sėdėjo Gauerio gatvėje ir kokią valandą stebėjo „Juoda ir Balta“ taksi garažo fasadą, kol pamatė į Marką Makileną panašų žmogų. Jis pastatė automobilį prie šaligatvio ir įėjo pro atdaras duris. Nebuvo toks kaip Bošas tikėjosi, kokį įsivaizdavo savo mintyse ir prisiminė buvusį prieš dvidešimt metų — Makileną, atpirkimo ožį dėl specialiosios paskirties būrio naudoto smaugimo veiksmo, kurio nuotrauka sumirgėjo žiniasklaidoje. Dvidešimt aštuonerių metų amžiaus eržilas, elektrine mašinėle trumpai nukirptais plaukais ir tokiais galingais bicepsais, kad atrodė, galėtų sutraiškyti žmogaus kaukolę, o ne tik jo miego arteriją.

Lėtai įpėdinęs į „J&B“ garažą vyriškis buvo drūtesnis per klubus nei pečius, pakrikais plaukais, už pakaušio sutrauktais į uodegėlę, ir vaikščiojantis atsainia eisena.

— Tai jis, — tarė Bošas. — Man taip atrodo.

Tai buvo pirmi per dvidešimt minučių jo ištarti žodžiai. Daugiau neturėjo ką Ču pasakyti.

— Esi tikras? — paklausė jo partneris.

Bošas pasižiūrėjo į Ču išspausdintą vairuotojo pažymėjimo fotografijos kopiją. Ta buvo trejų metų senumo, bet jis manė neapsirikęs.

— Aha. Einam.

Bošas nelaukė, kol partneris atsakys. Išlipo iš automobilio ir patraukė skersai per Gauerio gatvę į garažą. Išgirdo už savęs trinktelint kitas dureles ir bildančius į asfaltą skubančio prisivyti Ču batų padus.

— Ei, mes atliksime tai drauge. Ar tai vieno žmogaus reikalas?

— Aha, drauge, — atsakė Bošas.

Paskutinį kartą, pagalvojo.

Truko minutėlę, kol jų akys priprato prie garažo prietemos. Jame buvo daugiau judėjimo nei per pirmą jų apsilankymą. Keitėsi pamainos. Parvykstantys ir išvykstantys vairuotojai ir automobiliai. Patraukė tiesiai į dispečerinę, nes nenorėjo, kad kas nors apie juos Makilenui praneštų.

Bošas krumpliais pabeldė į duris ir iškart jas atidarė. Įžengęs vidun patalpoje pamatė du vyrus — visai kaip anksčiau. Bet vienas iš jų buvo Makilenas, o antrasis — irgi naujas. Makilenas stovėjo prie savo darbo vietos, purkšdamas ant radijo ausinių su mikrofonu, kurias rengėsi užsidėti, dezinfekantą. Pasirodžius dviem kostiumuočiams tartum nė kiek nesutriko. Net linktelėjo, sakytum leisdamas suprasti, kad jų tikėjosi.

— Detektyvai, — prašneko jis. — Kuo galiu jums padėti?

— Markas Makilenas? — paklausė Bošas.

— Taip.

— Detektyvai Bošas ir Ču, iš LAPD. Norime jums užduoti keletą klausimų.

Makilenas vėl linktelėjo ir pasisuko į kitą dispečerį.

— Endi, atlaikysi pozicijas? Tikiuosi, ilgai neužtruks.

Antras vyriškis linktelėjo ir pamojo ranka: viskas gerai.

— Tiesą sakant, — patikslino Bošas, — galėtų neužtrukti. Jums galbūt reikėtų pasižiūrėti, ar rastumėte ką čia pasikviesti.

Šįkart Makilenas prašneko žvelgdamas tiesiai į Bošą.

— Endi, pasišauk Džefą, tegul iš ten ateina.

Bošas apsisuko ir pamojo į duris. Makilenas žengė iš kontoros. Vilkėjo laisvais, nesukištais į kelnes marškiniais. Haris sekė iš paskos neatitraukdamas akių nuo jo rankų. Kai išėjo į garažą, jis uždėjo delną Makilenui ant nugaros ir nukreipė prie pakelto ant domkratų taksi.

— Jūs ne prieš minutėlę padėti rankas ant priekinio dangčio?

Makilenas pakluso, ir kai šitaip padarė, jo riešai išsikišo iš po marškinių rankogalių. Bošas pirmiausia pamatė tai, ką ir tikėjosi pamatyti: ant dešinio riešo kariško modelio laikrodį su plačiu plieniniu apvadu rantuotais kraštais.

— Anaiptol, — sutiko Makilenas. — Ir iškart galiu pasakyti, kad už mano kelnių juostos iš priekio dešinėje rasite mažutę dvišaudę, kurią mėgstu nešiotis. Mūsų darbas ne per saugiausias. Žinau, jūsų sunkesnis, bet mes čia dirbame pernakt, garažo durys neužrakintos. Pamainos pabaigoje iš kiekvieno taksisto paimame surinktus pinigus, o kartais ir patys vairuotojai nėra maloniausi vaikinai, jeigu suprantate, ką turiu galvoje.

Bošas siektelėjo aplink masyvų Makileno juosmenį, surado ir ištraukė ginklą, paskui pakėlęs parodė Ču. Tai buvo „Cobra Derringer" stambiagraižtviu vamzdžiu. Dailus ir mažas, bet vargu ar pliauškynė. Galima paleisti du trisdešimt aštunto kalibro šūvius ir pridaryti šiokios tokios žalos, jeigu šautum iš arti. „Cobra" buvo Makileno užregistruotų ginklų sąraše, kurį Ču ištraukė iš valstijos šaunamųjų ginklų registro. Pistoletą Haris įsidėjo į kišenę.

— Turite leidimą slapta nešiotis ginklą? — paklausė Bošas.

— Ne visai.

— Aha, aš ir nemaniau.

Baigdamas apčiupinėti, dešinėje priekinėje Makileno kelnių kišenėje jis užčiuopė kažką panašaus į mobilųjį telefoną. Paliko jį vietoje — suvaidino nepastebėjęs.

— Ar kiekvieną apklausiamąjį jūs taip iškratote? — paklausė Makilenas.

— Taisyklės, — atsakė Bošas. — Negalime jūsų be antrankių paimti į automobilį, prieš tai neapčiupinėję.

Bošas kalbėjo ne apie departamento nustatytas taisykles, o tiksliau apie savo paties. Pamatęs valstijos šaunamųjų ginklų registre „Cobra", jis spėjo, kad Makilenas tą ginklą mėgsta nešiotis — antraip kam iš viso reikalingas kišeninis pistoletas. Hariui buvo užvis svarbiausia paimti iš Makileno šį ar dar kokį kitą, kurio galėjo nebūti valstijos šaunamųjų ginklų registre.

— Gerai, — tarė jis. — Einam.

Jie žengė iš garažo į pavakarės saulę. Lydėdami Makileną iš abiejų šonų detektyvai jį nusivedė prie savo automobilio.

— Į kur šio savanoriško pokalbio mes vykstame? — paklausė Makilenas.

— Į departamentą, — atsakė Bošas.

— Dar nemačiau naujo pastato, bet jeigu nelabai svarbu, verčiau važiuoti į Holivudo skyrių. Kur kas arčiau, ir aš galėsiu greičiau grįžti į darbą.

Prasidėjo katės ir pelės žaidimas. Bošo požiūriu, buvo svarbiausia, kad Makilenas ir toliau su jais bendradarbiautų. Tą akimirką, kai jis užsičiaups ir pareikš „Reikalauju advokato", viskas užstrigs. Kaip buvęs policininkas Makilenas buvo pakankamai gudrus, kad tai žinotų. Jis su jais žaidė.

— Pasitikrinsime, ar pas juos yra vietos, — pasakė Bošas. — Partneri, paskambink.

Pasinaudojo kodiniu žodžiu. Ču traukiant iš kišenės mobilųjį, Bošas atidarė užpakalines sedano dureles ir jas palaikė, kol Makilenas įsėdo. Jas uždaręs Haris per automobilio priekį ranka davė ženklą, kuris reiškė: „Mes nevykstame į Holivudą."

Kai visi jau sėdėjo automobilyje, Ču neva tęsė pokalbį su Holivudo policijos skyriaus detektyvų salės atsakinguoju leitenantu.

— Leitenante, čia detektyvas Ču iš Plėšimų ir žmogžudysčių skyriaus. Mudu su partneriu esame netoliese ir norėtume maždaug valandai pasiskolinti jūsų apklausų kambarį, jeigu galėtume. Atvažiuotume po penkių minučių. Jūs ne prieš?

Ilga tyla, tris kartus Ču palydima „suprantu". Paskui jis padėkojo ir uždarė telefoną.

— Nieko gero. Jie ką tik susėmė DVD padirbinėtojų sandėlį, ir visi trys jų kambariai prigrūsti. Užtruks porą valandų.

Bošas žvilgtelėjo į Makileną ir gūžtelėjo pečiais.

— Panašu, kad jums teks pamatyti departamento administracijos pastatą, Makilenai.

— Turbūt taip.

Bošas beveik neabejojo, kad Makilenas nepatikėjo ta apgaule. Likusią kelionės dalį Haris bandė šiaip šnekučiuotis apie visokius niekniekius, kurie padėtų arba išgauti informacijos, arba susilpninti Makileno atsargumą. Bet buvęs faras žinojo visas profesines gudrybes ir kone visą kelionę tylėjo. Iš to Bošas suprato, kad pokalbis departamente nebus lengvas. Nieko nėra sudėtingiau, kaip priversti buvusį farą kalbėti.

Bet nieko tokio. Haris buvo pasirengęs iššūkiams ir turėjo kai ką atsargoje, ko, beveik neabejojo, Makilenas nebuvo numatęs.

Atvykę į departamentą, jie per erdvią Plėšimų ir žmogžudysčių skyriaus tarnybinę salę Makileną nusivedė į vieną iš dviejų Neišaiškintų bylų poskyrio naudojamų apklausos kambarių.

— Mes tik turime pasitikrinti kelis dalykus ir tuojau pat pas jus sugrįšime, — pasakė Bošas.

— Žinau įprastą tvarką, — atsakė Makilenas. — Pamatysiu jus maždaug po valandos, tiesa?

— Ne, ne taip ilgai. Mes tuoj sugrįšime.

Bošui uždarius duris, jos automatiškai užsirakino. Jis nuėjo koridoriumi prie kitų durų ir įžengė į vaizdo aparatūros kambarį. Įjungęs vaizdo ir garso magnetofonus, patraukė į skyriaus tarnybinę salę. Ču prie savo stalo peržiūrinėjo vokus su Džordžo Irvingo kreditinių kortelių ataskaitomis. Bošas atsisėdo prie savo stalo.

— Ar ilgai leisi jam prakaituoti? — paklausė Ču.

— Nežinau. Gal kokį pusvalandį. Apčiupinėdamas jam palikau mobilųjį. Galbūt jis kam nors paskambins ir pasakys ko nereikia. Galėtų pasisekti.

— Anksčiau taip pasitaikydavo. Manai, jis šį vakarą iš čia išeis?

— Lyg ir abejočiau. Net jeigu niekuo mums ir neišsiduos. Matei jo laikrodį?

— Jo marškinių ilgos rankovės.

— Aš mačiau. Atitinka. Mes jį areštuosime, paimsime laikrodį ir nusiųsime kriminologams ištirti dėl DNR ir ar atitinka žaizdas. DNR tyrimas šiek tiek užtruks, bet galbūt iki rytojaus priešpiečių jiems pavyks nustatyti sutapimą su pažeidimais, ir tuomet mes kreipsimės į apygardos prokurorą.

— Planas atrodo geras. Einu, pasiimsiu puodelį kavos. O tu ko nors nori?

Bošas pasisuko ir įdėmiai nužvelgė savo partnerį. Ču buvo nusisukęs į jį nugara. Dėliojo kreditinių kortelių ataskaitas į šūsnį, tvarkingai sulygindamas kraštus.

— Ne, man nieko nereikia.

— Kol tu leisi jam kurį laiką prakaituoti, galėčiau peržiūrėti visą tą medžiagą. Juk ką gali žinoti.

— Aha, ką gali žinoti.

Ču išėjo, ir Bošas nulydėjo jį akimis. Paskui atsistojo ir pasuko į leitenantės kabinetą. Įkišęs pro duris galvą pasakė Duval, kad jie pasodino Makileną apklausų kambaryje ir kad šis atvyko savanoriškai.

Paskui sugrįžo prie rašomojo stalo ir pasiuntė dukrai žinutę, norėdamas įsitikinti, kad ji iš mokyklos parvyko namo saugiai. Medė atsakė kaipmat, nes telefonas buvo tarsi jos dešinės rankos tąsa, ir juodu buvo sutarę, kad niekada nedels atsakyti vienas kitam.

Saugiai namie. Maniau, vakar naktį plušai.

Bošas nelabai suprato, į kur ji taiko. Šįryt jis labai stengėsi sunaikinti bet kokius pėdsakus, kad ten būta Hanos Stoun. Nusiuntė atgal nekaltą atsakymą, ir tuomet jinai jį prismeigė.

Dvi vyno taurės Boše.

Juodu visada indaplovę vadindavo pagal gamintojo pavadinimą „Bosch". Bošas sumojo šią smulkmeną praleidęs. Minutėlę pagalvojo ir surinko tekstą:

Jos dulkėjo ant lentynos. Aš jas tik išploviau. Džiaugiuosi, kad tau rūpi namų ruoša.

Abejojo, ar tai praeis, bet palaukė dvi minutes, ir jokio atsakymo nebuvo. Jautėsi nesmagiai, kad nepasakė jai tiesos, bet dabar netinkamas metas su dukra pradėti diskusiją apie romantinį jo gyvenimą.

Nusprendęs, kad suteikė Ču pakankamai laiko, jis liftu nusileido į pirmą aukštą. Išėjo pro paradinį Policijos administracijos pastato portalą ir perkirtęs Pavasario gatvę įžengė į *Los Angeles Times* redakciją.

Apatiniame aukšte *Times* turėjo puikiai įrengtą kavinę, o policijos administracijos pastate testovėjo užkandžių automatai. Kai prieš porą metų buvo atidaryta nauja Policijos departamento centrinė būstinė, visiems jos pareigūnams ir darbuotojams *Times* pasiūlė naudotis jų kavine ir savo pasiūlymą išreklamavo kaip kaimynišką gestą. O Bošas jį laikė tuščiu, visų pirma motyvuotu finansinių sunkumų patiriančio laikraščio vilties bent kavinę padaryti pelningą, kai visi kiti kadaise įtakingos institucijos skyriai tokie nebuvo.

Prie apsaugos stalo parodęs savo ženklelį, Haris įžengė į erdvią kavinės patalpą, kur anksčiau dešimtmečius sukosi spausdinimo mašinos — ilgą salę su bufeto prekystaliu vienoje pusėje ir staliukų eilėmis — kitoje. Greitomis apžvelgė salę, tikėdamasis savo partnerį pamatyti anksčiau, nei šis pastebės jį.

Ču buvo įsitaisęs prie staliuko tolimajame salės gale, nugara į Bošą. Greta jo sėdėjo moteris, panašu, lotynų amerikiečių kilmės. Ji rašėsi į bloknotą. Haris nuėjo prie jų staliuko, išsitraukė kėdę ir atsisėdo. Abu — ir Ču, ir moteris — atrodė taip, lyg prie jų būtų prisėdęs Čarlzas Mensonas*.

— Persigalvojau dėl kavos, — pasakė Bošas.

— Hari, — pralemeno Ču. — Aš ką tik...

— Pasakojai čia Emilijai apie mūsų tiriamą bylą, — jis pažvelgė tiesiai į Gomes-Gonsmart. — Juk taip, Emilija? Ar galiu jus vadinti GoGo?

— Klausyk, Hari, nėra taip, kaip tu manai, — pasakė Ču.

— Tikrai? Ne? Mat man atrodo, kad čia pat, jų namų aikštėje, kloji *Times* mūsų bylą.

Greitai siektelėjęs jis pačiupo nuo stalo bloknotą.

— Ei! — sušuko Gomes-Gonsmart. — Tai mano!

* *Charles Manson* — Los Andželo hipių komunos vadeiva, narkomanas, 1969 m. išgarsėjęs milijonieriaus Leno Lablanko (*Leno LaBlanc*) ir jo žmonos, taip pat penkių asmenų, tarp jų ir lenkų režisieriaus Romano Polianskio (*Roman Polański*) nėščios žmonos aktorės Šeron Teit (*Sharon Tate*) žiauriu nužudymu.

Bošas perskaitė atverstame puslapyje užrašus. Tie buvo pakrevezoti nelyginant kokiais stenografiniais ženklais, bet jis pamatė pasikartojančias žymas *Mak* ir frazę *laikrodžio atitikimas = raktas*. To užteko, kad jo įtarimai pasitvirtintų. Jis atidavė jai bloknotą.

— Aš išeinu, — pagriebdama iš jo rankų bloknotą metė ji.

— Dar ne, — atkirto Bošas. — Nes judu čia sėdėdami ir parengsite naują susitarimą.

— Jūs man nenurodinėsite, ką turiu daryti! — bloškė ji.

Atsistūmė su kėde taip smarkiai, kad jai stojantis toji apvirto.

— Jūs teisi, nenurodinėsiu, — sutiko Bošas. — Bet vis dėlto turiu čia savo rankose jūsų draugužio ateitį ir karjerą. Tad jeigu tie dalykai jums bent kiek reiškia, atsisėsite ir mane išklausysite.

Jis laukė ir ją stebėjo. Žurnalistė užsitraukė ant peties rankinuko dirželį ir pasiruošė išeiti.

— Emilija? — ją pašaukė Ču.

— Klausyk, apgailestauju, — pasakė ji. — Turiu rašyti straipsnį.

Ir išėjo, palikdama Ču išblyškusiu veidu. Jis spoksojo jai pavymui, kol Bošas nepriverte atsitokėti.

— Ču, ką, po velnių, manei darąs?

— Aš maniau...

— Kad ir ką, tu sudegei. Sumovei reikalą, ir verčiau pradėk mąstyti, kaip ją sulaikyti. Ką gi jai čia papasakojai?

— Aš... aš pasakiau, kad mes parsivežėme Makileną ir ketiname apklausų kambaryje jį suimti. Pasakiau, kad nesvarbu, ar jis prisipažins, jeigu laikrodis atitiks pažeidimus.

Bošas taip siuto, kad turėjo valdytis, jog nepultų Ču ir neužvožtų jam per sprandą.

— Kada pradėjai su ja kalbėtis?

— Tądien, kai gavome bylą. Pažinojau ją iš anksčiau. Prieš kelerius metus rengė straipsnį, ir mudu kelis kartus susitikome. Man visada ji patiko.

— Taigi šią savaitę ji paskambino ir pradėjo tave tempti už pimpalo tiesiai į mano bylą.

Ču pasisuko ir pirmą kartą pažvelgė jam į akis.

— Aha, teisingai pasakei, Hari. Į *tavo* bylą. Ne į *mūsų* bylą. Į *tavo*.

— Betgi kodėl, Deividai? Kodėl tau reikėjo šitaip daryti?

— Tu tai padarei. Ir nepradėk manęs vadinti Deividu. Net stebiuosi, kad žinai mano vardą.

— Ką, *aš* tai padariau? Ar tu...

— Aha, tu. Mane atskyrei, Hari. Nė velnio nenorėjai man pasakoti, privertei medžioti kitoje byloje, o pats užsiėmei šita. Ir tai ne pirmas sykis. Panašiai būna kiekvieną kartą. Su partneriu šitaip nesielgiama. Jeigu būtum su manimi elgęsis tinkamai, niekada šito nebūčiau padaręs!

Bošas suėmė save į rankas ir pradėjo kalbėti ramiau. Jautė, kad juodu atkreipė sėdinčiųjų prie gretimų staliukų dėmesį. Laikraštininkų.

— Mudu daugiau nebe partneriai, — pareiškė Bošas. — Užbaigsime tas dvi bylas, ir pasiprašyk, kad tave perkeltų. Man nerūpi, kur eisi, bet operatyviniame skyriuje nedirbsi. Jeigu pats nepasiprašysi perkeliamas, pasistengsiu, kad visi sužinotų, ką tu padarei, kaip pardavei savo partnerį ir savo reikalą, kad gautum padulkinti. Tapsi atstumtuoju, ir niekas, joks skyrius, išskyrus Vidaus tyrimų tarnybą, tavęs nenorės. Vidun žiūrėsi iš lauko.

Bošas atsistojo ir nuėjo. Girdėjo Ču silpnai pašaukiant jį vardu, bet neatsisuko.

28

Kai Bošas sugrįžo į apklausų kambarį nr. 1, Makilenas laukė sunėręs rankas ant stalo. Jis pasižiūrėjo į laikrodį — matyt, ne-

suvokdamas jo svarbos būsimam pokalbiui — ir paskui pakėlė akis į Bošą.

— Trisdešimt penkios minutės, — pasakė.— Maniau, jūs lengvai viršysite valandą.

Bošas atsisėdo priešais, pasidėdamas ant stalo ploną žalią aplanką.

— Atleiskite, — atsiprašė. — Turėjau kelis žmones informuoti apie naujienas.

— Nieko tokio. Aš paskambinau į darbą. Ten ras kuo mane pakeisti visai nakčiai, jeigu reikės.

— Gerai. Taigi turbūt numanote, kodėl čia esate. Galėsime pasikalbėti apie sekmadienio naktį. Kad jus apsaugočiau ir tai padaryčiau oficialiai, turėčiau supažindinti su jūsų teisėmis. Atvykote čia savanoriškai, bet aš visada linkęs supažindinti žmones su jų padėtimi.

— Sakote, esu įtariamas žmogžudyste?

Bošas pabarbeno pirštais į aplanką.

— Sunku pasakyti. Man reikia kai kurių jūsų atsakymų, ir tuomet aš padarysiu išvadą.

Jis atvertė aplanką ir išėmė viršutinį lapą. Tai buvo teisių atsisakymo blankas kartu su Makileno konstitucinių garantijų — tarp jų ir teisę apklausos metu turėti advokatą — spaudiniu. Garsiai tai perskaitė, paskui paprašė Makileno pasirašyti. Padavė jam rašiklį, ir buvusysis faras, dabar taksi dispečeris, nedvejodamas pasirašė.

— Taigi, — tarė Bošas, — jūs sutinkate su manimi bendradarbiauti ir kalbėtis apie sekmadienio naktį?

— Iki tam tikro laipsnio.

— Ir koks gi tas laipsnis?

— Dar nežinau, bet žinau, kaip tai veikia. Praėjo nemažai laiko, bet šie dalykai nesikeičia. Jūs esate čia, kad mane priverstumėte nusikalbėti iki areštinės kameros. O aš čia tik todėl, kad

įsikalėte į galvą kažkokių klaidingų minčių, ir jeigu galėsiu jums padėti, neužsikabindamas kiaušiais už surūdijusios vinies, taip ir padarysiu. Štai tas laipsnis.

Bošas atsilošė.

— Ar mane prisimenate? — paklausė. — Prisimenate mano pavardę?

Makilenas linktelėjo.

— Žinoma. Visus iš specialiosios tyrimo grupės prisimenu.

— Taip pat ir Irviną Irvingą.

— Be abejo. Žmogus viršuje visada sulaukia daugiausia dėmesio.

— Na, aš buvau žmogus apačioje, tad mano balsas nebuvo lemiamas. Bet kiek jis yra vertas, maniau, kad su jumis buvo pasielgta neteisingai. Reikėjo atpirkimo ožio, ir juo pavertė jus.

Makilenas vėl sunėrė ant stalo rankas.

— Po tiek metų man tai visai nebesvarbu, Bošai. Tad nesivarginkite bandydamas reikšti užuojautą.

Haris linktelėjo ir pasidavė į priekį. Makilenas nori žaisti kietai. Yra ganėtinai gudrus ar toks kvailas, kad manytų galįs laikytis vienas prieš vieną, nepareikalaudamas advokato. Bošas nusprendė jam suteikti tiesiog tai, ko ir norėjo.

— Gerai, Makilenai, tad parengtinius žaidimėlius praleiskime. Kodėl numetėte Džordžą Irvingą iš viešbučio balkono?

Makileno veidu šmėstelėjo šypsenėlė.

— Prieš šį mūsų pokalbį noriu kai kurių garantijų.

— Kokių garantijų?

— Jokių kaltinimų dėl ginklo. Jokių kaltinimų dėl bet kokių smulkmenų, apie kurias jums papasakosiu.

Bošas papurtė galvą.

— Pasakėte, kad žinote, kaip tai yra daroma. Tuomet žinote, jog negaliu sudarinėti tokių susitarimų. Tai apygardos prokuratūros reikalas. Galiu jiems pasakyti, kad bendradarbiavote. Net

galiu jų paprašyti jums pritaikyti lengvinamas aplinkybes. Bet negaliu sudaryti susitarimų ir, manau, jūs tai žinote.

— Klausykite, jūs norite sužinoti, kas nutiko Džordžui Irvingui. Galiu jums pasakyti. Ir pasakysiu, bet su šiomis sąlygomis.

— Tai yra dėl ginklo ir visokių smulkmenų, kad ir kokios jos būtų.

— Tikrai taip, tik dėl kai kurių sušiktų smulkmenų, kurios pasitaikys per tą laiką.

Bošui tai atrodė nelogiška. Jeigu Makilenas ketina prisipažinti nužudęs Džordžą Irvingą, tuomet tokie kaltinimai kaip slaptas šaunamojo ginklo nešiojimasis yra grynai šalutiniai ir nebūtini. Iš Makileno tokio susirūpinimo Bošas suprato, kad jis neketina prisipažinti kaip nors prisidėjęs prie Irvingo mirties.

Taigi klausimas, kas su kuo žaidžia, ir Bošui reikėjo užsitikrinti, kad būtų jo viršus.

— Galiu tik pažadėti, kad pasistengsiu jums padėti, — pasakė jis. — Man papasakokite apie sekmadienio naktį, ir jeigu tai pasirodys tiesa, į smulkmenas pernelyg nekreipsiu dėmesio. Tai geriausia, ką šiuo metu galiu padaryti.

— Turbūt man telieka pasikliauti jūsų žodžiu, Bošai.

— Duodu žodį. Galime pradėti?

— Mes jau pradėjome. Ir štai koks mano atsakymas: aš nenumečiau Džordžo Irvingo iš „Chateau Marmont" balkono. Džordžas Irvingas pats metėsi iš balkono.

Bošas vėl atsilošė ir pabarbeno pirštais į stalo viršų.

— Baikite, Makilenai, negi manote, kad aš tuo patikėsiu? Negi manote, kad kas nors tuo patikės?

— Man nesvarbu, ką jūs manote. Tik jums sakau: aš to nepadariau. Tą reikalą jūs neteisingai suprantate. Turite keletą iš anksto susidarytų prielaidų, galbūt paremtų truputėliu netiesioginių įrodymų, ir visa tai sudėjęs pareiškiate, kad aš nužudžiau tą vyruką. Bet aš jo nenužudžiau, ir jūs to neįrodysite.

— Jūs viliatės, kad aš neįrodysiu.

— Ne, viltis čia niekuo dėta. Aš *žinau*, kad jūs neįrodysite, nes to nepadariau.

— Pradėkime nuo pradžios. Jūs nekenčiate Irvino Irvingo už tai, ką prieš dvidešimt penkerius metus jis jums padarė. Įstūmė į vargą, sužlugdė karjerą, gal net gyvenimą.

— Neapykanta — sunkus žodis. Tikrai, anksčiau jo neapkenčiau, bet tai buvo seniai.

— O kaip dėl sekmadienio nakties? Ar tuomet jo neapkentėte?

— Tuomet apie jį negalvojau.

— Teisingai. Galvojote apie jo sūnų, Džordžą. Šįsyk vyrukas mėgino atimti iš jūsų darbą. Ar sekmadienio naktį neapkentėte Džordžo?

Makilenas papurtė galvą.

— Į tai neatsakysiu. Neprivalau. Bet nesvarbu, ką apie Džordžą Irvingą galvojau — aš jo nenužudžiau. Jis pats nusižudė.

— Kodėl esat toks tikras?

— Nes jis man pasakė, kad nusižudys.

Bošas buvo pasirengęs visokiems Makileno atsakymams, bet tik ne tokiam.

— Jis jums tai pasakė?

— Taip.

— Kada jis jums tai pasakė?

— Sekmadienio naktį. Savo numeryje. Kaip tik todėl jis ten ir buvo. Pasakė, kad ketina nušokti. Aš išėjau prieš jam taip padarant.

Bošas vėl patylėjo. Galvojo apie tai, kad pasiruošti šiam momentui Makilenas turėjo kelias dienas. Būtų galėjęs sukurpti įmantrią istoriją ir ja pridengti visus faktus. Bet priešais save Bošas aplanke vis dėlto turėjo pažeistos Džordžo Irvingo mentės fotografiją. Tai keitė žaidimą. Makilenas nesugebės dėl to pasiteisinti.

— Kodėl jums nepapasakojus savosios istorijos, kaip priėjote prie šio pokalbio su Džordžu Irvingu. Ir nieko nepraleiskite, noriu išgirsti visas smulkmenas.

Makilenas giliai įkvėpė, paskui pamažu iškvėpė.

— Ar suvokiate mano riziką? Kad kalbu su jumis? Nežinau, ką jūs turite ar manote turįs. Galėčiau papasakoti, kaip Dievą myliu, tiesą, o jūs ją perkreiptumėte ir mane sumaustytumėte. O aš net neturiu šalia advokato.

— Jūsų reikalas, Markai. Norite kalbėti, tai kalbėkite. Norite advokato, gausime jums advokatą, ir visa kalba baigsis. Viskas baigsis, ir mes žaisime šitaip. Jūs buvote faras, esate ganėtinai gudrus ir žinote, kaip iš tikrųjų tai daroma. Žinote, kad yra tik viena galimybė jums iš čia išeiti ir šiąnakt grįžti namo. Kad išeitumėte, privalote kalbėti.

Bošas mostelėjo ranka, lyg duodamas jam rinktis. Makilenas linktelėjo. Taip, jis žinojo: dabar arba niekada. Advokatas jam lieptų kantriai sėdėti ir tylėti, tegul policija viską iškloja arba užsičiaupia teismo salėje. Niekada nesuteik nieko, ko jie neturi. Ir tai geras patarimas, tačiau ne visada. Kai kurie dalykai turi būti pasakyti.

— Aš buvau tame numeryje kartu su juo, — patvirtino jis. — Sekmadienio naktį. Faktiškai pirmadienio rytą. Nuvykau ten su juo pasimatyti. Buvau piktas. Norėjau... ne visai žinau, ko norėjau. Perspektyva darsyk prarasti gyvenimą nepatiko, ir norėjau... jį pagąsdinti, manau. Pasikalbėti akis į akį. Bet...

Jis pabrėžtinai bedė pirštu Bošo link.

— ... jis buvo gyvas, kai aš palikau tą numerį.

Bošas jau turėjo pakankamai įrašęs į juostelę, kad galėtų Makileną apkaltinti žmogžudyste ir areštuoti. Jis ką tik prisipažino buvęs su auka toje vietoje, iš kurios Irvingas buvo numestas. Bet Bošas neišdavė jaudulio. Reikia išgauti daugiau.

— Grįžkime atgal, — pasakė jis. — Papasakokite, kaip sužinojote, kad Džordžas Irvingas yra tame viešbutyje.

Makilenas gūžtelėjo pečiais — klausimas mulkiui.

— Juk žinote. Man pasakė Hučas Rolinsas. Sekmadienio vakarą jis pametėjo keleivį ir atsitiktinai pamatė įeinantį pro duris Irvingą. O pasakė todėl, kad sykį poilsio kambaryje girdėjo mane varant ant Irvingų. Po tų sulaikymų dėl VPI aš sušaukiau darbuotojų susirinkimą ir visiems pasakiau: „Štai ką jie daro, ir už to stovi tas tipas." Jo, to šūdelio, fotografiją išsitraukiau iš „Google".

— Taigi Rolinsas jums pranešė, kad jis įeina į viešbutį. Kaip sužinojote, kad jis užsisakė numerį ir kurį?

— Paskambinau į viešbutį. Žinojau, jog saugumo sumetimais man nepasakys jo išsinuomoto kambario numerio, ir negalėjau paprašyti, kad mane sujungtų su tuo kambariu. Kaip būčiau turėjęs kalbėti: „Vyruti, gal man pasakysi savo kambario numerį?" Ne, aš paskambinau ir paprašiau sujungti su garažu. Hučas matė jį perduodant savo automobilį garažo patarnautojui, taigi paskambinau į garažą, prisistačiau Irvingu, paprašiau patikrinti, ar nepalikau automobilyje savo mobiliojo, ir dar paklausiau: „Žinote mano kambario numerį? Jeigu surasite, gal jį atnešite?" Ir man atsakė: „Taip, jūs septyniasdešimt devintajame, ir jeigu surasiu, telefoną pristatysiu." Tokiu būdu ir sužinojau jo kambarį.

Bošas linktelėjo. Planas išmintingas. Bet taip pat ir išduodantis, kad buvo apgalvotas iš anksto. Makilenas pats save klampino į apkaltinimą tyčine žmogžudyste. Regis, Bošui tereikėjo jį kreipti bendro pobūdžio klausimais, ir Makilenas viską padės kaip ant lėkštutės. Viskas riedės nuokalne.

— Aš palaukiau iki pamainos pabaigos vidurnaktį ir ten nuvažiavau, — toliau kalbėjo Makilenas. — Nenorėjau, kad kas nors ar vaizdo stebėjimo kameros mane pamatytų. Apėjau viešbutį ir pamačiau priešgaisrines kopėčias. Jos kilo iki pat stogo. Prie kiekvienos kopėčių aikštelės buvo balkonas, todėl galėjau atsipūsti, jeigu prireiktų.

— Ar buvote su pirštinėmis?

— Aha, su pirštinėmis ir kombinezonu, kuriuos laikau bagažinėje. Mano darbe niekada nežinai, kada teks rangytis po automobiliu ar panašiai. Pamaniau, jeigu kas nors mane pamatys, atrodysiu kaip koks ūkio dalies darbininkas.

— Laikote tųos daiktus bagažinėje? Juk esate dispečeris.

— Esu partneris, žmogau. Mano pavardė nėra įrašyta municipaliteto išduotoje franšizėje, nes nemaniau, kad mes būtume ją gavę, jeigu būčiau žinomas kaip dalininkas. Bet man priklauso trečdalis kompanijos.

O tai padėjo paaiškinti, kodėl Makilenas būtų galėjęs sau užsikrauti tokią naštą dėl Irvingo. Dar viena duobė, kurią byloje išsikasė pats įtariamasis.

— Taigi gaisrinėmis kopėčiomis užlipote į septintą aukštą. Koks buvo metas?

— Pamainą baigiau vidurnaktį. Vadinasi, maždaug apie pusė pirmos.

— Kas atsitiko, kai užlipote į septintą aukštą?

— Man pasisekė. Septintame aukšte nebuvo išėjimo. Jokių durų į koridorių. Tik balkone dvejos stiklinės durys, vedančios į du skirtingus kambarius. Vienos kairėje, kitos dešinėje. Pasižiūrėjau vidun pro dešiniąsias, ir ten buvo jis. Irvingas sėdėjo tiesiai priekyje ant kanapos.

Makilenas nutilo. Tartum stebeilijo į anos nakties prisiminimą, į tai, ką pamatė pro balkono duris. Bošas norėjo, kad pasakojimas tęstųsi toliau, tačiau kuo mažiau prisidedant jam pačiam.

— Taigi jį suradote.

— Aha, paprasčiausiai ten sėdėjo ir gėrė „Jack Black" tiesiog iš butelio. Atrodė, lyg ko nors lauktų.

— Ir kas tada nutiko?

— Iš to butelio jis truktelėjo paskutinį mauką, paskui nei iš

šio, nei iš to staiga atsistojo ir žengė tiesiai į mane. Lyg žinotų, kad iš balkono jį stebiu.

— Ką jūs padarėte?

— Atsitraukiau prie sienos šalia durų. Sumojau, kad negalėjo manęs pamatyti dėl atspindžio ant stiklo iš vidaus. Jis paprasčiausiai ketino išeiti į balkoną. Taigi aš atsitraukiau šalia durų, o jis jas atidarė ir išžengė į balkoną. Nuėjo tiesiai prie aptvaro sienos ir kuo toliau išmetė butelį. Paskui pasilenkė per aptvarą ir įsistebeilijo žemyn, lyg tuoj ruoštųsi vemti ar panašiai. Ir supratau, kad kai baigs savo reikalą ir apsisuks, aš stovėsiu tiesiai priešais jį. Nebuvo kur dingti.

— Ar jis išvėmė?

— Ne, visai ne. Tik...

Nuo garsaus ir netikėto beldimo į duris Bošas kone pašoko nuo kėdės.

— Luktelėkite, — metė jis.

Atsikėlęs kūnu užstojo nuo Makileno durų rankeną. Suspaudinėjo užrakto kombinaciją ir atidarė. Už jų stovėjo Ču, ir Bošui kilo noras jį pasmaugti. Tačiau, užuot tai padaręs, ramiai žengtelėjo į koridorių ir užvėrė paskui save duris.

— Kokį velnią čia veiki? Juk žinai, kad vyksta apklausa. Ką, esi naujokas?

— Klausyk, norėjau tau pasakyti. Užgesinau straipsnį. Ji jo neišleidžia.

— Puiku. Galėjai pasakyti po apklausos. Žmogus jau ima viską kloti, o tu pabeldi į tas suknistas duris.

— Aš nežinojau, kokių imsiesi veiksmų dėl straipsnio. Dabar jis nebepasirodys, Hari.

— Apie tai vėliau pasikalbėsime.

Bošas pasisuko į apklausų kambario duris.

— Aš viską atitaisysiu, Hari. Pažadu.

— Tavo pažadai man nerūpi. Jeigu nori ką nors padaryti,

liaukis beldęsis į duris ir pradėk rūpintis šio tipo laikrodžio poėmio orderiu. Kai jį nusiųsime kriminologams, turėtų būti įtrauktas į teisėjo potvarkį.

— Bus padaryta, Hari.

— Gerai. Eik.

Bošas surinko užrakto kombinaciją, sugrįžo į kambarį ir vėl atsisėdo priešais kvočiamąjį.

— Kas nors svarbaus? — paklausė Makilenas.

— Ne, tik šiokie tokie menkniekiai. Gal pasakotumėte toliau? Pasakėte, kad Irvingas buvo balkone ir...

— Aha, stovėjau ten už jo prie sienos. Vos tik jis apsisuktų įeiti atgal, iškart mane pamatytų.

— Ir kaip pasielgėte?

— Nežinau. Nugalėjo instinktas. Žingtelėjau iš už nugaros ir jį sugriebiau. Pradėjau vilkti atgal į kambarį. Dėl tų namų ant kalvos šlaito. Pamaniau, kas nors galėtų mus balkone pamatyti. Tik norėjau, kad jis vėl atsidurtų kambaryje.

— Sakėte, jį sugriebėte. Patikslinkite, kaip jį sugriebėte?

— Apie kaklą. Smaugimo veiksmu. Kaip senais laikais.

Tai sakydamas Makilenas žiūrėjo tiesiai į Bošą, lyg perteiktų kažkokią prasmę.

— Ar jis grūmėsi? Bent kiek mėgino priešintis?

— Aha, buvo apsišiktinai priblokštas. Pradėjo priešintis, bet buvo šiek tiek apgirtęs. Pro duris jį įtraukiau vidun. Jis plakėsi it sukrušta žuvis tinkle, bet neilgai. Netrukus užmigo.

Bošas laukė, norėdamas pamatyti, ar Makilenas toliau tęs, bet tai buvo viskas.

— Vadinasi, prarado sąmonę, — padarė išvadą jis.

— Teisingai, — patvirtino Makilenas.

— Kas buvo toliau?

— Gana greitai vėl pradėjo kvėpuoti, bet tebemiegojo. Juk sakiau, jis išgėrė visą butelį „Jack'o“. Knarkė. Turėjau jį papurtyti

ir išbudinti. Galiausiai atgavo sąmonę, bet buvo girtas ir praradęs orientaciją, o mane pamatęs visai neatpažino, turėjau pasakyti, kas aš toks ir kodėl čia esu. Jis drybsojo ant grindų, šiek tiek remdamasis alkūne. O aš ties juo stovėjau — it Dievas.

— Ką gi jam pasakėte?

— Pasakiau, kad susideda ne su tuo žmogumi ir kad neleisiu padaryti to, ką jo tėvas man anksčiau padarė. Ir kaip tik tuomet viskas pakrypo sumautai, nes aš nežinojau, ką jis ketina daryti.

— Palaukit minutėlę, nepagaunu minties. Ką turėjote galvoje sakydamas „viskas pakrypo sumautai"?

— Jis pradėjo iš manęs juoktis. Juk ką tik buvau užpuolęs šūdžių ir prismaugęs, o jam tai atrodė juokinga. Bandžiau jį apsišiktinai pagąsdinti, bet buvo visiškai nusitašęs. Ant grindų juokėsi iš visos subinės.

Bošas apie tai susimąstė. Jam ėmė nebepatikti šios apklausos kryptis — visai ne tokios tikėjosi.

— Ir tai viskas, jis tik juokėsi? Nieko daugiau nebekalbėjo?

— Aha, galiausiai nustojo juoktis ir pasakė, kad galiu dėl nieko nebesijaudinti.

— Ką dar?

— Beveik ir viskas. Pasakė, kad galiu dėl nieko nebesijaudinti ir keliauti namo. Pamojo man, lyg jau atsisveikintų.

— Ar paklausėte, kodėl jis toks užtikrintas, kad nėra dėl ko jaudintis?

— Regis, ne.

— Kodėl?

— Nes tartum supratau. Jis nuvyko ten, kad save išsiųsdintų. Kai anksčiau išėjo į balkoną, žiūrėjo žemyn, rinkdamasis vietą. Planavo iššokti ir maukė „Jack'ą", kad nepristigtų drąsos to padaryti. Tuomet aš išėjau, o jis... kaip tik tai ir padarė.

Iš pradžių Bošas tylėjo. Makileno pasakojimas buvo arba

įmantri priedanga, arba ganėtinai keistas, kad juo patikėtum. Jame buvo elementų, kuriuos būtų galima patikrinti. Alkoholio kiekio kraujyje tyrimo rezultatų dar nėra, bet paminėtas butelis „Jack Daniel's" buvo naujiena. Irvingui įsiregistruojant vaizdo kamerų įrašuose jis neužfiksuotas. Jokie liudininkai nematė jokio butelio.

— Patikslinkite butelį „Jack'o", — pareikalavo jis.

— Jau sakiau: jį išgėrė ir išmetė.

— Kokio buvo didumo? Kalbate apie viso penktadalio talpos*?

— Ne, ne, mažesnis. Šešiašūvis.

— Nesuprantu, ką tai reiškia.

— Tas mažesnis, plokščias. Jame telpa geri šeši maukai. Aš pats geriu „Jack'ą" ir atpažinau butelį. Mes tokius vadiname šešiašūviais.

Bošas mąstė, kad „šeši geri maukai" turbūt sudaro iš viso dešimt arba dvylika uncijų**. Įsiregistruodamas į viešbutį tokios talpos plokščią butelį Irvingas būtų galėjęs nuslėpti. Haris taip pat prisiminė viešbučio liukso numerio virtuvėlėje ant darbastalio išrikiuotų butelių ir užkandžių rinkinį. Būtų galėjęs būti ir iš ten.

— Gerai, kai jis išmetė butelį, kas atsitiko?

— Girdėjau jį apačioje sudūžtant. Manau, pataikė į gatvę ar kokį nors stogą, arba šiaip kur.

— Kuria kryptimi jis išmetė butelį?

— Tiesiai į priekį.

Bošas linktelėjo.

— Gerai. Pasėdėkite, Makilenai. Netrukus grįšiu.

Bošas atsistojo, vėl suspaudinėjo užrakto kombinaciją ir paliko kambarį. Leidosi koridoriumi Neišaiškintų bylų poskyrio link.

Jam praeinant pro vaizdo aparatūros kambarį, atsidarė du-

* T. y. penktadalio galono, apie 0,75 l.

** T. y. apie 300—350 ml.

rys ir išžengė Kizė Raider. Ji stebėjo apklausą. Bošas nenustebo. Juk žinojo, kad jis parsivežė Makileną.

— Viešpatie aukštielninkas, Hari.

— Aha.

— Na, tu juo tiki?

Bošas nutilo ir pažvelgė į ją.

— Pasakojimas nuoseklus, ir kai kurias jo dalis galime patikrinti. Įeidamas į apklausų kambarį Makilenas nenutuokė, ką mes turime, — sagą ant grindų, peties sužalojimus, liudininką, jį mačiusį ant gaisrinių kopėčių tris valandas anksčiau, nei įvyko nelaimė, — bet savo pasakojimu pataikė į kiekvieną mūsų turimą detalę.

Raider įsirėmė rankas į klubus.

— Ir tuo pat metu prisipažįsta buvęs tame kambaryje ir smaugęs auką.

— Prisipažinti buvus mirusiojo kambaryje — rizikingas ėjimas.

— Taigi tu juo tiki?

— Nežinau. Yra dar kai kas. Makilenas — buvęs faras. Jis žino...

Bošas nutilo ir spragtelėjo pirštais.

— Kas? —paklausė Raider.

— Jį dengia alibi. O to jis nepasakė. Dar kitas tris ar keturias valandas Irvingas nenuskriejo žemyn. Makilenas turi alibi ir laukia, siekdamas pamatyti, ar mes jį pakabinsime. Mat jeigu mes taip padarysime, jis gali išsisukti — mestelėti alibi ir išeiti. Departamentui būtų nemalonu, galbūt tektų sumokėti šiokią tokią kompensaciją už viską, kas jam nutiko.

Bošas savo samprotavimus palydėjo galvos linktelėjimu. Veikiausiai viskas taip.

— Klausyk, Hari, mes jau išpūtėme reikalą. Irvinas Irvingas laukia pranešimo apie areštą. Tu pasakei, kad *Times* tokį jau turi.

— Velniop Irvingą. Man nerūpi, ko jis laukia. O mano partneris tvirtina, kad dėl *Times* galime nesijaudinti.

— Kodėl?

— Nežinau kaip, bet jis pasiekė, kad jie straipsnį užgniaužtų. Klausyk, man reikia Ču pasiųsti aiškintis dėl „Jack Daniel's" butelio, o paskui sugrįšiu į kambarį ir išgausiu alibi.

— Gerai, kylu į viršų iki dešimtos. Paskambink man, kai tik baigsi Makileno apklausą. Turiu žinoti, kokia mūsų padėtis.

— Paskambinsiu.

Bošas nuėjo į Neišaiškintų bylų poskyrį ir rado Ču prie kompiuterio.

— Man reikia kai ką patikrinti. Ar jau atblokavai „Chateau" kambarį?

— Ne, neliepei to padaryti, tad aš...

— Gerai, paskambink į viešbutį ir išsiaiškink, ar jie savo liuksuose padeda „Jack Daniel's" butelius. Kalbu ne apie miniatiūras, o apie kai ką stambesnio plokščiuose buteliuose. Jeigu taip, tegul pasižiūri, ar septyniasdešimt devintajame liukse netrūksta butelio.

— Aš užantspaudavau duris.

— Tegul nulaužia antspaudą. Kai šį dalyką sutvarkysi, paskambink į teismo medicinos ekspertizę ir paklausk, gal jau yra alkoholio kiekio tyrimo Irvingo kraujyje atsakymas. Aš grįžtu pas Makileną.

— Hari, nori, kad ateičiau, kai viską sužinosiu?

— Ne, neateik. Tik gauk ir lauk manęs.

Bošas surinko kombinaciją ir atidarė duris. Skubiai nuėjo į savo vietą.

— Taip greitai sugrįžote? — paklausė Makilenas.

— Aha, kai ką pamiršau. Dar ne viską man papasakojote, Makilenai.

— Viską. Papasakojau jums tiksliai, kas atsitiko tame kambaryje.

— Aha, bet nepapasakojote, kas atsitiko vėliau.

— Jis nušoko, štai kas vėliau atsitiko.

— Kalbu ne apie jį, o apie jus. Ką veikėte. Žinojote, ką Irvingas ketina padaryti, bet nepaėmėte telefono ir kam nors nepaskambinote, nepamėginote užbėgti tam už akių, o tik išnešėte iš ten savo subinę ir leidote jam nušokti. Bet buvote gudrus, žinojote, kad tai galėtų prieš jus atsigręžti. Kad galėtų pasirodyti kas nors panašus į mane.

Bošas atsilošė kėdėje, vertinamai nužvelgė Makileną ir linktelėjo.

— Todėl išėjote ir pasirūpinote alibi.

Makileno veidas išliko ramus.

— Čia atvykote su viltimi, kad jus areštuosime, o tada galų gale ištrauksite alibi ir sukompromituosite departamentą, atsilyginsite už tą visą mėšlą, po kurį buvote voliojamas.

Makilenao veidas nieko neišdavė. Bošas per stalą pasilenkė į priekį.

— Galėtumėte man ir pasakyti, nes neketinu jūsų areštuoti, Makilenai. Nesulauksite iš manęs tokio žaidimo, nesvarbu, ką manau apie tai, kas prieš dvidešimt penkerius metus jums buvo padaryta.

Galiausiai Makilenas linktelėjo ir numojo ranka, lyg sakytų: *Kokio velnio, vis tiek buvo verta pabandyti.*

— Aš palikau automobilį prie „Standard“ kitapus Saulėlydžio bulvaro. Ten mane pažįsta.

„Standard“ — stilingas viešbutis už kelių kvartalų nuo „Chateau“.

— Jie geri mūsų klientai. Faktiškai tai jau Vakarų Holivudas, toje vietoje mes negalime stovėti, bet palaikome ryšį su durininkais. Kai kokiam viešbučio svečiui prireikia taksi, jie paskambina mums. Mes visada turime netoliese lūkuriuojantį taksi.

— Taigi, pasimatęs su Irvingu, nuvažiavote ten.

— Taip, jie ten turi restoraną „Dvidešimt keturi/Septyni". Jis niekad neuždaromas, o virš baro yra vaizdo stebėjimo kamera. Nuėjau ten, ir nesitraukiau nuo to baro, iki patekėjo saulė. Paimkite tą vaizdo įrašą, ir jame pamatysite mane. Tuo metu, kai Irvingas nušoko, aš gėriau karštą kavą.

Bošas papurtė galvą, lyg pasakojimo galai nesueitų.

— Kaip galėjote žinoti, kad Irvingas nenušoks anksčiau, nei jūs tenai atsidursite — kai dar tebebuvote „Chateau" ar iš jo ėjote? Kiek tai truko — mažiausiai penkiolika minučių? Buvo rizikinga.

Makilenas gūžtelėjo pečiais.

— Jis laikinai buvo neįgalus.

Bošas ilgai stebeilijo į jį, kol pagaliau suprato: Makilenas Irvingą vėl užsmaugė.

Jis pasilenkė per stalą ir griežtai įbedė į Makileną akis.

— Jūs jį vėl užmigdėte. Prismaugėte, pasitikrinote, ar kvėpuoja, ir palikote ten knarkiantį ant grindų.

Bošas prisiminė žadintuvą kambaryje.

— Paskui nuėjote į miegamąjį ir atsinešėte žadintuvą. Įjungėte šalia jo ant grindų ir nustatėte signalą ketvirtai valandai ryto — norėjote užsitikrinti, kad Irvingas pabus. Kad nušoks jums pasirūpinus alibi „Standard" restorane prie karštos kavos.

Vėl Makilenas gūžtelėjo pečiais. Atseit baigė kalbėti.

— Jūs velniškai gudrus, Makilenai. Esate laisvas, galite eiti.

Patenkintas savimi, Makilenas linktelėjo.

— Esu dėkingas.

— Aha, gerai, būkite. Dvidešimt penkerius metus maniau, kad su jumis blogai pasielgė. O dabar manau, kad galbūt jie buvo teisūs. Esate blogas žmogus, o tai reiškia, kad buvote ir blogas faras.

— Jūs nė velnio apie mane nežinote, Bošai.

— Žinau štai ką: užlipote į tą kambarį kažko padaryti. Užkopėte gaisrinėmis kopėčiomis ne tik tam, kad pasikalbėtume su vyruku akis į akį. Todėl man nerūpi, jog anksčiau su jumis blogai pasielgė. Man rūpi viena: žinojote, ką Irvingas ketina padaryti, ir nebandėte sustabdyti. Atvirkščiai, dargi leidote, kad tai atsitiktų. Ne, faktiškai jam *pagelbėjote* tą padaryti. Mano požiūriu, tai ne menkniekis. Jeigu ir ne nusikaltimas, tai turėtų toks būti. Ir kai visa tai baigsis, stengsiuosi įkalbėti kiekvieną savo pažįstamą prokurorą jūsų reikalą perduoti didžiajam žiuri. Šiąnakt galite iš čia išeiti, bet kitą kartą jums taip nepasiseks.

Bošui kalbant, Makilenas vis linksėjo, lyg nekantriai lauktų, kol jis viską išsakys. Kai Haris baigė, Makilenas sureagavo atsainiai:

— Tuomet, manau, gera žinoti, kokie mano reikalai.

— Žinoma. Džiaugiuosi jums padėjęs.

— Kaip aš grįšiu į „J&B“? Juk žadėjote mane pavėžėti.

Bošas atsistojo nuo stalo ir pasuko į duris.

— Iškviesiu taksi, — metė.

29

Bošui sugrįžus į savo darbo vietą, Ču kaip tik dėjo ant svirtelės telefono ragelį.

— Ką sužinojai? — paklausė Haris.

Ču pasižiūrėjo į lapelių skubiems užrašams komplektą ant rašomojo stalo ir atsakė:

— Taip, viešbutis liukso numeriuose pastato „Jack Daniel’s“. Plokščiame dvylikos uncijų talpos butelyje. Ir taip, septyniasdešimt devintajame numeryje vieno butelio trūksta.

Bošas linktelėjo. Makileno pasakojimas ir tuo patvirtinamas.

— O kaip dėl alkoholio kiekio kraujyje?

Ču papurtė galvą.

— Dar nėra atsakymo. Teismo medicinos ekspertizė sako, kad turės kitą savaitę.

Suirzęs, kad nepasinaudojo Kize Raider ir viršininko biuru paskubinti teismo medicinos ekspertizę, Bošas palingavo galva. Nuėjo prie savo stalo ir pradėjo ant nužudymo knygos viršaus krauti raportus, tuo pat metu nusisukęs kalbėdamas su Ču.

— Kaip užgniaužei straipsnį?

— Paskambinau jai. Pagrasinau, kad jeigu išleis straipsnį, nueisiu pas jos bosą ir pasakysiu, jog prekiauja seksu už informaciją. Tai netgi turėtų būti etikos pažeidimas. Ji galbūt ir neprarastų darbo, bet liktų susitepusi. Į ją pradėtų žiūrėti kitaip.

— Sutvarkei kaip tikras džentelmenas, Ču. Kur kreditinių kortelių ataskaitos?

— Čia. Kas vyksta?

Ču padavė aplanką su pirkinių ataskaitomis, jo gautomis iš kreditinių kortelių kompanijų.

— Pasiimu viską namo.

— O kaip Makilenas? Mes jį įregistruosime?

— Ne. Jis išvyko.

— Išspyrei jį?

— Taip.

— O kaip orderis dėl laikrodžio? Rengiuosi jį išsispausdinti.

— Mums jo nereikės. Makilenas prisipažino jį užsmaugęs.

— Prisipažino, o tu jį *paleidai*? Nejau...

— Klausyk, Ču. Neturiu laiko visko pasakoti. Eik ir peržiūrėk vaizdo įrašą, jeigu tau kyla klausimų dėl to, ką darau. Ne, dar geriau: noriu, kad nuvyktum į „Standard" Saulėlydžio bulvaro pramogų ruože. Žinai, kur tai yra?

— Aha, bet kodėl man ten vykti?

— Nueik į jų visą parą veikiantį restoraną ir gauk vaizdo stebėjimo kameros virš baro diską su nakties iš sekmadienio į pirmadienį įrašu.

— Gerai, kas jame yra?

— Turėtų būti Makileno alibi. Paskambink man, kai tai patvirtinsi.

Bošas susidėjo visus palaidus raportus į portfelį, o žmogžudystės knygą pasiėmė atskirai, nes segtuvas buvo per storas, kad ten tilptų, ir pasuko iš už atitvaros.

— Ką ketini daryti? — jam pavymui pašaukė Ču.

Atsisukęs Bošas pažvelgė į jį.

— Pradėti iš naujo.

Jis vėl pajudėjo tarnybinės salės išėjimo link. Stabtelėjo prie leitenantės elektroninės informacinės lentos, įstatė savo magnetuką į vietą „išėję", paskui pasuko į duris. Prie jų jau stovėjo Ču.

— Juk man to nepadarysi, — pasakė jis.

— Pats sau tai padarei. Pasirinkai. Nenoriu su tavimi daugiau turėti jokių reikalų.

— Aš suklydau. Ir tau pasakiau, — ne, pažadėjau, — kad viską atitaisysiu.

Bošas ištiesė ranką ir paėmęs už žasto švelniai patraukė jį į šalį, kad galėtų atidaryti duris. Daugiau netaręs savo partneriui nė žodžio, išėjo į koridorių.

Pakeliui į namus Bošas nuvažiavo į Rytų Holivudą ir stabtelėjo prie „El Matador" furgono Vakarų aveniu. Prisiminė Ču komentarą, kad Vakarų aveniu būti Rytų Holivude netinka. Taip pasitaiko tik Los Andžele, išlipdamas pagalvojo jis.

Prie furgono eilutė nesirikiavo, nes dar buvo anksti. *Taquero* tik ruošėsi nakčiai. Bošas jo paprašė į išsineštinį indelį įdėti pakankamai *carne asada,* keturis *taco* ir į foliją suvynioti tortilijas. Dar garnyro pridėjo gvakamolės*, ryžių ir salsos, ir prekiautojas viską sudėjo į maišelį. Belaukdamas Bošas nusiuntė dukrai

* Padažas avokadų pagrindu.

žinutę, kad jau važiuoja namo su pietumis, nes turės pernelyg daug darbo ir nieko negalės pagaminti. Ji atrašė: puiku, nes esanti išbadėjusi.

Po dvidešimties minučių jis įžengė pro paradines savo namų duris ir rado Medę svetainėje skaitančią knygą ir besiklausančią muzikos.

Su *taco* maišeliu vienoje rankoje, portfeliu — kitoje ir nužudymo knyga po pažastimi jis nustėręs sustojo tarpduryje.

— Kas yra? — paklausė ji.

— Klausaisi Arto Peperio?

— Aha, manau, tai gera muzika klausytis skaitant.

Jis nusišypsojo ir nuėjo į virtuvę.

— Ko nori atsigerti?

— Aš jau atsigėriau vandens.

Bošas sutaisė lėkštę *taco* su visais garnyrais ir nunešė jai. Vėl grįžo į virtuvę ir atsirėmęs į kriauklę suvalgė savuosius *taco* su priedais. Baigęs pasilenkė ir užgėrė vandeniu tiesiai iš čiaupo. Paskui popieriniu rankšluosčiu nusišluostė veidą ir nuėjo dirbti į valgomąjį prie stalo.

— Kaip mokykloje? — paklausė atsidarydamas portfelį. — Vėl praleidai priešpiečius?

— Mokykloje nuobodybė kaip visada. Praleidau priešpiečius, nes norėjau pasiruošti algebros kontroliniam.

— Kaip sekėsi?

— Turbūt susimoviau.

Žinojo, kad ji perdeda. Buvo gera mokinė. Bet nekentė algebros, nes nematė, kur gyvenime ją būtų galima pritaikyti. Ypač šiuo metu, kai norėjo tapti fare — arba bent taip ji sakė.

— Neabejoju, tau puikiai pasisekė. Skaitai pagal mokyklos programą? Ką tokio?

Ji iškėlusi knygą parodė. Tai buvo Stiveno Kingo „Dvikova“.

— Pati išsirinkau iš rekomenduojamųjų.

— Kaip mokyklinei lektūrai storoka.

— Ji tikrai gera. Stengiesi išvengti pokalbio apie dvi vyno taures, nevalgydamas drauge su manimi, o paskui viso to klausinėdamas?

Duktė jį prismeigė.

— Nieko aš nevengiu. Turiu darbo, ir jau paaiškinau apie dvi vyno taures indaplovėje.

— Bet nepaaiškinai, iš kur ant vienos dar likę lūpdažio.

Bošas pažvelgė į ją. Lūpdažio taip ir nepastebėjo.

— Kas gi dabar namie detektyvas? — paklausė jis.

— Nebandyk nukreipti kalbos, — atrėmė Medė. — Esmė ta, kad tau nėra reikalo man meluoti apie savo draugužę, tėti.

— Klausyk, ji ne mano draugužė ir niekada tokia nebus. Nieko neišėjo. Apgailestauju, kad nepasakiau tau tiesos, bet dabar galime tai pamiršti. Kai — ir jeigu — vis dėlto kada nors turėsiu draugužę, tau pasakysiu. Visai taip pat, kaip, tikiuosi, ir tu, kai turėsi vaikiną.

— Puiku.

— Tu jo neturi, a?

— Ne, tėti.

— Gerai. Noriu pasakyti, gerai, kad neketini laikyti to paslaptyje. Bet negerai, kad neturi vaikino. Nenoriu būti toks tėvas.

— Supratau.

— Gerai.

— Tai kodėl taip siunti?

— Aš...

Jis nutilo sumojęs, kad jos pastabumas visai tikslus. Jis siunta dėl vieno dalyko ir tai persiduoda kitam.

— Prisimeni, ką prieš minutėlę pasakiau — klausyk, kas gi namie detektyvas?

— Taip, juk sėdėjau čia pat.

— Taigi, pirmadienį vakare tu žiūrėjai tą mano turėtą vaiz-

do įrašą, kuriame vyrukas registravosi į viešbutį, ir iškart įvertinai teisingai. Pasakei, kad jis nušoko. Remdamasi tuo, ką pamatei per trisdešimt sekundžių vaizdo įraše, tu pasakei, kad jis nušoko.

— Taigi?

— Na, visą savaitę tuščiai eikvojau laiką, matydamas žmogžudystę ten, kur jos nebuvo, ir žinai ką? Manau, tu buvai teisi. Iš pat pradžių teisingai tai įvardijai, o aš — ne. Turbūt senstu.

Jos veide pasirodė tikra užuojauta.

— Tėti, tai praeis, ir kitą sykį tu juos sučiupsi. Juk pats man sakei, kad kiekvieno atvejo išaiškinti neįmanoma. Na, pagaliau bent tai perpratai.

— Dėkui, Mede.

— Ir aš nenoriu dar krauti, bet...

Bošas pažvelgė į dukterį. Ji dėl kažko didžiavosi.

— Gerai, sakyk. „Bet" ką?

— Ant taurės nebuvo lūpdažio. Sublefavau.

Bošas palingavo galva.

— Žinai ką, vaikuti? Tai tavęs kada nors prireiks apklausų kambaryje. Dėl tavo išvaizdos, sugebėjimų jie tau prisipažins iš dešinės ir kairės, ir išrikiuoti koridoriuje.

Ji nusišypsojo ir sugrįžo prie savo knygos. Bošas pastebėjo, kad vieno *taco* duktė nesuvalgė, paliko lėkštėje, ir jam kilo pagunda jį sudoroti, bet susitvardė ir ėmė dirbti prie bylos — atsivertė nužudymo knygą, paskleidė ant stalo palaidus dokumentus ir protokolus.

— Ar žinai, kaip veikia taranas? — paklausė jis.

— Kas? — nesuprato duktė.

— Ar žinai, kas yra taranas?

— Aišku. Apie ką tu kalbi?

— Kai įstringu prie tokios bylos kaip ši, grįžtu prie knygos ir visų dokumentų.

Jis pamojo į žmogžudystės knygą ant stalo.

— Žiūriu į ją kaip į taraną. Atitrauki atgal ir paleidi į priekį. Trenki į užrakintas duris ir įsilauži. Štai ką primena peržiūra iš naujo. Atitrauki ir trenki priekin visu inercijos smarkumu.

Ji atrodė sugluminta, kad jis nusprendė pasidalyti tokiu patarimu.

— Aišku, tėti.

— Atleisk. Grįžk prie savo knygos.

— Maniau, tu ką tik pasakei „nušoko". Tai kodėl esi įstrigęs?

— Nes tai, ką manau, ir tai, ką galiu įrodyti — du skirtingi dalykai. Tokioje byloje kaip ši privalau viską nustatyti tvirtai. Šiaip ar taip, tai mano problema. Grįžk prie savo knygos.

Ji taip ir padarė. O jis grįžo prie savosios. Atidžiai dar kartą perskaitė visus protokolus ir suvestines, kuriuos buvo susegęs į segtuvą. Gerte gėrė informaciją ir ieškojo naujų aspektų ir spalvų. Jeigu Džordžas Irvingas nušoko, tai Bošas privalo ne tik paprasčiausiai tuo tikėti. Privalo tai įrodyti ne vien šio pasaulio galingiesiems, bet, svarbiausia, sau pačiam. O jis iki to dar nepriėjo. Savižudybė — iš anksto apgalvota mirtis. Bošui reikėjo surasti motyvą, aplinkybes ir būdą. Visko turėjo po truputį, bet nepakankamai.

Kompaktinių diskų grotuvo keitiklis perėjo prie kito įrašo, ir Bošas netrukus atpažino Četo Beikerio trimitą. Dainos pavadinimas „Nakties paukštis", importuota iš Vokietijos. Bošas buvo matęs Beikerį, atliekantį šią dainą 1982 metais viename San Francisko O'Farelo gatvės klube. Tai buvo vienintelis kartas, kai jis matė jį grojant. Tuo metu Beikerio išvaizdą — kaip vaikino iš žurnalų viršelių — ir Vakarų pakrantės šaunumą jau buvo išsekinę kvaišalai ir gyvenimas, bet jis vis dar sugebėjo priversti trimitą skambėti it žmogaus balsą gūdžią naktį. Dar po šešerių metų muzikantas užsimuš iškritęs pro viešbučio langą Amsterdame.

Bošas pažvelgė į dukterį.

— Tu šitą ten įstatei?

Ji pakėlė akis nuo knygos.

— Četą Beikerį? Aha, norėjau jo pasiklausyti — dėl tavo bylos ir to eilėraščio koridoriuje.

Bošas atsistojo ir nuėjęs į miegamojo prieškambarį įjungė šviesą. Ant sienos kabėjo įrėmintas vieno puslapio eilėraštis. Veik prieš dvidešimt metų Bošas lankėsi viename Venis Bičo restorane, ir per atsitiktinumą eilėraščio autorius Džonas Harvis skaitė savo kūrybą. Bošui neatrodė, kad kas nors salėje būtų žinojęs, kas toks yra Četas Beikeris, bet Haris žinojo, ir jam patiko eilėraščio rezonansas. Jis atsistojo iš vietos ir paklausė Harvio, ar galėtų nusipirkti kopiją. Harvis paprasčiausiai jam padavė lapelį, iš kurio skaitė.

Bošas turbūt tūkstantį sykių buvo praėjęs pro tą eilėraštį nuo tada, kai paskutinį kartą jį skaitė.

ČETAS BEIKERIS

iš savojo kambario žvilgteli
ir antai pamato merginą,
ji kitapus Amstelio
palei kanalą dviratį mina,
pamojus ranka šypteli,
ir grįžta tas laikas vėlei,
kai Holivudo prodiuseris kiekvienas,
troško gyvenimą jam paversti
tąja graudžiai saldžia pasakėle,
kur krito visai be jėgų —
bet tik iš meilės Pier Andželi
Kerolei Linli ir Natali Vud;
tądien, penkiasdešimt antrųjų rudenį,
atklydo jis į studiją
ir sugrojo tuos akordus puikius

„Pakvaišęs mano Valentinai“ —
ir dabar, pažvelgęs pro langą
į šypsnį jos mestą trumpą
po puikia dangaus žydruma, žino:
ši diena viena iš tų retųjų,
kai jis gali skraidyt iš tikrųjų.

Jis sugrįžo prie stalo ir atsisėdo,

— Pasižiūrėjau apie jį „Vikipedijoje“, — pasakė Medė. — Iš tikrųjų nežinoma, iššoko jis ar tik iškrito. Kai kas sako, kad jį nustūmė kvaišalų prekeiviai.

Bošas linktelėjo.

— Aha, kartais taip ir nesužinai.

Jis vėl ėmėsi dirbti ir peržiūrėjo susikaupusias ataskaitas. Skaitydamas savo paties glaustą ataskaitą apie pokalbį su pareigūnu Robertu Meisonu, Bošas jautė, kad kažko trūksta. Ataskaita buvo išsami, bet jis jautė kažką pražiūrėjęs, kai kalbėjosi su Meisonu. Tai slypi čia, tik jis nesugeba pasiekti. Užsimerkė ir pabandė išgirsti Meisoną kalbantį ir atsakinėjantį į klausimus.

Matė Meisoną tiesiai sėdintį ant kėdės, kalbą palydintį gestais, tariantį, kad juodu su Džordžu Irvingu buvę artimi. Pirmasis pabrolys per vestuves, rezervavo medaus mėnesiui liuksą...

Staiga Haris pagavo. Kai Meisonas užsiminė rezervavęs medaus mėnesiui liuksą, jis pamojo skyriaus leitenanto kabineto pusėn. Tai yra vakarų link. Ta pačia kryptimi kaip ir „Chateau Marmont“.

Haris skubiai atsistojo ir išėjo į terasą, kad galėtų paskambinti nesutrukdydamas dukrai skaityti. Užstūmė paskui save duris ir paskambino į LAPD komunikacijų centrą. Paprašė dispečerio per radiją susisiekti su šeši-Adamas-šešiasdešimt penki patruliavimo rajone ir paprašyti, kad tas savo mobiliuoju paskambintų Bošui. Pridūrė, jog tai neatidėliotina.

Sakydamas savo numerį, išgirdo pyptelėjimą, pranešantį, kad laukia kitas skambinantysis. Kai tik dispečeris teisingai pakartojo numerį, jis perjungė į laukiantį skambutį. Atsiliepė Ču. Bošas mandagybėmis nesivargino.

— Nuvažiavai į „Standard"?

— Aha, dėl Makileno atitinka. Jis ten prabuvo visą naktį lyg žinodamas, kad reikia sėdėti po ta vaizdo stebėjimo kamera. Bet skambinu ne dėl to. Man regis, kai ką suradau.

— Ką?

— Viską peržiūrinėdamas radau kai ką nelogiška. Vaikis jau keliavo namo.

— Apie ką kalbi? Koks vaikis?

— Irvingo vaikis. Jis jau keliavo iš San Francisko. Tai užfiksuota „American Express" sąskaitoje. Šįvakar vėl ją patikrinau. Vaikis — Čedas Irvingas — turėjo lėktuvo bilietą parvykti namo anksčiau, nei mirė jo tėvas.

— Sekundę palūkėk.

Bošas sugrįžo vidun ir nuėjo atgal prie stalo. Peržiūrėjo paskleistus dokumentus, kol surado „American Express" ataskaitą. Tai buvo kompiuterio spaudinys su užfiksuotais visais Irvingo mokėjimais kortele per pastaruosius trejus metus. Dvidešimt dviejų puslapių. Mažiau nei prieš valandą Bošas peržiūrėjo kiekvieną puslapį ir nepamatė nieko, kas būtų atkreipęs jo dėmesį.

— Gerai, turiu čia „AmEx". Kaip tu į ją žiūri?

— Turiu internete, Hari. Pagal kratos orderį aš visada prašau spausdintų suvestinių ir skaitmeninės prieigos prie sąskaitos. Bet tavo spaudinyje nėra to, į ką žiūriu. Tas mokėjimas paštu persiųstas į sąskaitą vakar, o tuomet spaudinį mes jau turėjome savo elektroniniame pašte.

— Tu turi einamąją sąskaitą internete.

— Taip. Paskutinis mokėjimas, kurį turi spaudinyje, yra už „Chateau" viešbučio numerį, tiesa?

— Aha, kaip tik yra čia.

— Gerai. Ką gi, „American Airlines“ vakar paštu išsiuntė trijų šimtų devynių dolerių apmokėjimą.

— Aišku.

— Tad aš grįžau atgal ir vėl viską peržiūrėjau, ir dar kartą internete pasitikrinau „AmEx“. Mat tebeturiu skaitmeninę prieigą. Pamačiau, kad iš „American Airlines“ atsiųsta nauja sąskaita.

— Vadinasi, Čedas naudojasi savo tėvo kortele? Gal jam buvo duotas kortelės dublikatas?

— Ne. Iš pradžių ir aš pamaniau, kad galėtų taip būti, bet ne. Paskambinau į „AmEx“ saugos tarnybą, toliau veikdamas pagal orderį. Tik „AmEx“ prireikė trijų dienų mokėjimui jo sąskaita išsiųsti, bet Džordžas Irvingas bilietą nupirko internetu sekmadienį popiet — apie dvylika valandų iki tol, kai iš aukštai nėrė žemyn. Gavau iš „AmEx“ vietos rezervavimo reisui kodą ir įėjau į „American Airlines“ svetainę. Bilietas buvo abipusei kelionei, iš Tarptautinio San Francisko oro uosto į Los Andželą ir atgal. Išskristi pirmadienį popiet ketvirtą. Atgal — šiandien antrą, tik data grįžti pakeista į ateinantį sekmadienį.

Gerai padirbėta, bet Bošas kol kas dar neketino žerti Ču komplimentų.

— Bet argi internetu pirkti bilietai nepatvirtinami elektroniniu paštu? Mes juk peržiūrėjome Irvingo elektroninį paštą. Iš „American Airlines“ nieko nėra.

— Aš pats skraidau „American Airlines“ reisais ir perku bilietus internetu. Elektroniniu paštu patvirtina tik tuomet, kai spragteli ties atitinkamu langeliu. Taip pat gali paprašyti, kad būtų išsiųsta kam nors kitam. Irvingas būtų galėjęs nurodyti mokėjimo patvirtinimą ir reiso numerį nusiųsti tiesiogiai savo sūnui, nes tai jis skrido.

Bošui reikėjo apie tai pagalvoti. Nauja informacija svarbi. Irvingas nupirko sūnui bilietą į Los Andželą prieš pat savo mirtį.

Galbūt tai buvo paprastas planas parsikviesti sūnų namo pasisvečiuoti, bet taip pat galėjo reikšti, kad Irvingas žinojo, ką padarys, ir norėjo užsitikrinti, kad jo vaikas galėtų parvykti namo ir būti kartu su šeima. Dar vienas fragmentas, atitinkantis Makileno pasakojimą. Ir Roberto Meisono.

— Manau, tai reiškia, kad jis nusižudė, — pasakė Ču. — Žinojo, kad tąnakt nušoks, ir nupirko sūnui bilietą, kad šis galėtų parvykti ir būti su savo motina. Tai taip pat paaiškina telefono skambutį. Tą vakarą jis paskambino savo vaikiui pasakyti apie bilietą.

Bošas nieko neatsakė. Jo telefonas vėl pyptelėjo. Skambino Meisonas.

— Gerai suveikiau, a, Hari? — mygo Ču. — Juk sakiau, kad atitaisysiu padėtį.

— Padirbėta gerai, bet tai nieko neatitaiso, — nukirto Bošas.

Pastebėjo, kad dukra pakėlė akis nuo knygos. Ji išgirdo, ką jis pasakė.

— Klausyk, Hari, aš mėgstu savo darbą, — spyrėsi Ču. — Nenoriu...

Bošas jį pertraukė.

— Man skambina iš kitur. Turiu atsiliepti.

Jis perjungė kitą skambutį. Skambino Meisonas, sureaguodamas į pranešimą iš komunikacijų centro.

— Tas medaus mėnesio liuksas, kurį užsakėte Irvingams. Jis buvo „Chateau Marmont“ viešbutyje, taip?

Meisonas ilgokai tylėjo, kol galiausiai atsakė:

— Taigi spėju, kad Debora ir tarėjas apie tai neužsiminė, ar ne?

— Ne, neužsiminė. Štai kodėl jūs žinojote, kad jis nušoko. Dėl to liukso. Tai buvo tas pats liuksas.

— Aha. Pamaniau, jam viskas kažkaip nesusiklostė ir todėl nuvyko ten.

Bošas linktelėjo. Veikiau sau nei Meisonui.

— Gerai, Meisonai, dėkui, kad paskambinote.

Jis išjungė ryšį, padėjo telefoną ant stalo ir pažvelgė į skaitančią ant kanapos dukterį. Tartum pajutusi tėvo žvilgsnį, ji akis nuo Stiveno Kingo žodžių pakėlė į jį.

— Viskas gerai? — paklausė.

— Ne, — atsakė jis. — Iš tikrųjų tai ne.

30

Kai Bošas privažiavo prie Džordžo Irvingo namo, jau buvo pusė devintos vakaro. Viduje tebedegė šviesos, bet garažo durys buvo uždarytos, kiemo įvažoje nestovėjo nė vieno automobilio. Kelias minutes Bošas stebėjo, bet už apšviestų langų nepamatė jokio judėjimo. Jeigu Debora Irving su savo sūnumi ir viduje, to nesimatė.

Bošas išsitraukė mobilųjį ir surinko žinutę savo dukteriai, kaip buvo sutarę. Paliko Medę vieną namie pasakęs, kad užtruks ne ilgiau kaip dvi valandas ir kad atvykęs į savo kelionės tikslą ir iš ten išvažiuodamas pasitikrins, kaip jai einasi.

Ji atsakė greitai.

Viskas gerai. Pabaigiau namų darbus, parsisiunčiau „Pilį“ ir žaidžiu.

Bošas įsimetė telefoną į kišenę ir išlipo iš automobilio. Gavo pabelsti du kartus, ir duris atidarė pati Debora Irving.

— Atleiskite, kad taip vėlai trukdau, ponia Irving. Man reikia su jumis pasikalbėti.

— Ar tai negali palaukti iki rytojaus?

— Deja, ne, mem.

— Aišku. Užeikite.

Ji plačiau atidarė duris, nusivedė jį į kambarį ir pasodino ant sofos, kur anksčiau, tik pradėdamas tirti bylą, sėdėjo.

— Šiandien mačiau jus per laidotuves, — prabilo ji. — Čedas sakė, kad su jumis kalbėjosi.

— Taip. Čedas dar čia?

— Pasilieka visam savaitgaliui, bet šiuo metu jo nėra namie. Išėjo pasimatyti su savo buvusia mergina. Kaip galite įsivaizduoti, dabar jam labai sunku.

— Taip, suprantu.

— Gal puodelį kavos? Mes turime „Nespresso".

Bošas nežinojo, ką tai reiškia, bet papurtė galvą.

— Dėkui, ne, ponia Irving.

— Prašom mane vadinti Debora.

— Debora.

— Atvykote man pasakyti, kad netrukus byloje ką nors areštuosite?

— Ee, ne, ne todėl. Atvykau pasakyti, kad kol kas niekas nebus areštuotas.

Ji atrodė nustebusi.

— Tėtis... ee... tarėjas Irvingas man pasakė, kad turite įtariamąjį. Atseit tai kažkaip susiję su vienu iš konkurentų, su kuriais Džordžas turėjo reikalų.

— Ne, tik šitaip atrodė, nes aš nuėjau klaidingu keliu.

Stebėjo, kaip ji sureaguos. Niekuo neišsidavė. Tebeatrodė nuoširdžiai nustebusi.

— Klaidingu keliu mane pasiuntėte jūs, — tęsė jis. — Jūs, tarėjas ir netgi Čedas nuo manęs kai ką nuslėpėte. Neturėjau, ko man reikėjo, ir klupinėdamas nuėjau paskui tariamą žmogžudį, nors jokio žudiko nebuvo.

Dabar ji pradėjo piktintis.

— Apie ką kalbate? Tėtis man pasakė, kad esama užpuolimo

įrodymų ir kad Džordžas buvo pasmaugtas. Pasakė, kad tikriausiai faro. Tik nesakykite, kad dengiate tai padariusį farą.

— Visai ne taip, Debora, ir, manau, jūs tai žinote. Tądien, kai čia atvykau, tarėjas jus pamokė, kaip kalbėti, ką galima pasakyti ir ką praleisti.

— Nesuprantu, apie ką jūs kalbate.

— Tarkim, apie tai, kad jūsų vyro išsinuomotas kambarys buvo tas pats, kuriame abu praleidote savo vestuvių naktį. Tarkim, apie tai, kad jūsų sūnaus parvykimas namo jau buvo numatytas pirmadienį — dar anksčiau, nei jūsų vyras tąnakt išvažiavo.

— Tai absurdas!

— Nejaugi? Galbūt turėčiau pirmiau pasikalbėti su Čedu, paklausti, kas jam buvo pasakyta, kai sekmadienį popiet gavo oro linijos bilietą.

— Palikite Čedą ramybėje. Jam ir taip tenka daug ištverti.

— Dėl to kalbėkite su manimi, Debora. Kodėl jums reikėjo tai nuslėpti? Juk tikrai ne dėl pinigų. Mes patikrinome draudimo polisus. Jie visiškai normalūs. Be jokių išlygų dėl savižudybės. Jūs gaunate pinigus, nesvarbu, nušoko jis ar ne.

— Jis nenušoko! Aš paskambinsiu Irvinui. Papasakosiu, ką jūs kalbate.

Ji pradėjo stotis.

— Pasakėte Džordžui, kad jį paliekate? Ar taip? Ar todėl jis kambario seife surinko jūsų tuoktuvių metinių datą? Ar kaip tik dėl to jis nušoko? Išvyko jo sūnus, o dabar ketinote išvykti ir jūs. Jis jau buvo praradęs draugą Bobį Meisoną, jam tebuvo likęs vienintelis užsiėmimas — dirbti savo reketuojančio tėvo tarpininku pinigams surinkti.

Debora pamėgino tai, ką Bošas visada laikydavo paskutine geriausia moters gynyba. Ji pravirko.

— Jūs šunsnukis! Ketinate sugriauti gero žmogaus reputaciją. Ar to siekiate? Ar tai jus padarys laimingą?

Bošas ilgai tylėjo.

— Ne, ponia Irving, tikrai ne.

— Noriu, kad tuojau pat išeitumėte. Šiandien palaidojau savo vyrą ir noriu, kad dingtumėte iš mano namų!

Bošas linktelėjo, bet nepajudėjo.

— Išeisiu, kai man viską papasakosite.

— Neturiu ką pasakoti!

— Tuomet Čedas turės. Aš jo palauksiu.

— Gerai, klausykite, Čedas nieko nežino. Jam devyniolika metų. Dar berniukas. Jeigu su juo kalbėsitės, bus sužlugdytas.

Bošas suprato, kad reikalas sukasi apie sūnų, stengiamasi jį apsaugoti, neleisti sužinoti, jog tėvas nusižudė.

— Todėl pirmiausia jūs turite kalbėtis su manimi. Tai paskutinis šansas, ponia Irving.

Ji įsitvėrė savo kėdės porankių ir nulenkė galvą.

— Aš jam pasakiau, kad mūsų santuoka baigta.

— Ir kaip jis į tai reagavo?

— Prastai. Nenujautė to artėjant, nes nesuprato, kuo tapo. Prisitaikėliu, ėmėju, tarpininku pinigams surinkti, kaip pats pasakėte. Čedas išvyko, ir aš nusprendžiau padaryti tą patį. Nieko kito nebeturėjau. Nebuvo dėl ko pasilikti. Nebėgau pas ką nors. Tik bėgau nuo jo.

Pasirėmęs alkūnėmis į kelius Bošas palinko į priekį, siekdamas pokalbį padaryti asmeniškesnį.

— Kada tas pašnekesys įvyko? — paklausė jis.

— Prieš savaitę. Mes visą savaitę apie tai kalbėjomės, bet aš nepersigalvojau. Džordžui pasakiau, kad Čedą iškviestų namo, arba aš pati ten nuvyksiu jam pasakyti. Sekmadienį jis tą ir padarė.

Bošas linktelėjo. Visos detalės sutapo.

— O kaip tarėjas? Ar jis žinojo?

— Nemanau. Aš jam nepasakiau, o paskui taip ir neiškilo —

kai jis tądien atėjo čia ir man pasakė, kad Džordžas negyvas. Jis nieko apie tai neužsiminė nei tuomet, nei šiandien per laidotuves.

Tai nieko nereiškia, galvojo Bošas. Irvingas būtų galėjęs nutylėti ir palaukti, kuria linkme pakryps tyrimas. Galų gale nesvarbu, ką Irvingas žinojo ir kada tai sužinojo.

— Ką Džordžas jums pasakė sekmadienio vakarą išvažiuodamas?

— Kaip jau anksčiau jums papasakojau, jis ketino pasivažinėti. Tik tiek. Man nepasakė kur.

— Ar per tą savaitę iki savo mirties, kai kalbėdavotės, jis jums negrasino, kad nusižudys?

— Ne, negrasino.

— Tikrai?

— Žinoma, tikrai. Aš jums nemeluoju.

— Pasakėte, kad apie tai kalbėjotės keletą vakarų. Jis nesutiko su jūsų sprendimu?

— Žinoma, ne. Pasakė manęs nepaleisiąs. Aš atkirtau, kad jis negali rinktis. Palieku jį. Buvau pasirengusi. Sprendimas nebuvo skubotas. Ilgokai gyvenau santuokoje be meilės, detektyve. Tądien, kai Čedas gavo laišką, jog yra priimtas į San Francisko universitetą, aš pradėjau planuoti.

— Ar turėjote vietą, kur išvykti?

— Vietą, automobilį, darbą — viską.

— Kur?

— Į San Franciską. Arti Čedo.

— Kodėl iš pradžių man viso to nepapasakojote? Kodėl tai slėpėte?

— Dėl sūnaus. Jo tėvas mirė, ir neaišku kaip. Jam nereikėjo žinoti, kad tėvų santuoka baigiasi. Nenorėjau jam to užkrauti.

Bošas palingavo galva. Moteriai, matyt, nerūpėjo, kad per jos apgavystę Makilenas galėjo būti apkaltintas žmogžudyste.

Kažkur name pasigirdo bilstelėjimas, ir Debora sukluso.

— Užpakalinės durys. Čedas namie. Jam to nepasakokite. Maldauju.

— Jis vis tiek sužinos. Turėčiau su juo pasikalbėti. Tėvas galėjo jam ką nors pasakyti, kai pranešė, kad turi parskristi namo.

— Ne, nepasakė. Buvau kambaryje, kai jis paskambino. Tik paprašė kelioms dienoms parvykti namo dėl iškilusių nenumatytų šeimos reikalų. Džordžas jį patikino, kad mums su sveikata viskas gerai, bet turįs parvykti namo. Nepasakokite jam apie tai. Aš *pati* pasakysiu.

— Mama? — kažkur name pašaukė Čedas.

— Aš svetainėje, Čedai, — atsiliepė jo motina.

Paskui maldaujamai pažvelgė į Bošą.

— *Prašau*, — sukuždėjo.

Į svetainę įžengė Čedas Irvingas. Apsirengęs džinsais ir golfo marškinėliais, susitaršiusiais plaukais, atrodė stebėtinai skirtingai nei per laidotuves, kai buvo kruopščiai tvarkingos išvaizdos.

— Čedai, — prašneko Bošas. — Kaip laikotės?

Vaikinas linktelėjo.

— Normaliai. Ką čia veikiate? Atėjote ko nors suimti dėl mano tėvo nužudymo?

— Ne, Čedai, — skubiai įsiterpė jo motina. — Detektyvas Bošas dėl tavo tėvo tik atlieka šiokį tokį tolesnį tyrimą. Turėjau atsakyti į kelis klausimus apie jo reikalus. Štai ir viskas, detektyvas Bošas jau rengėsi išeiti.

Retai kada pasitaikydavo, kad Bošas leistų kam nors kalbėti už save, meluoti ir netgi išstumti pro duris. Bet šįsyk su tuo sutiko. Dargi atsistojo.

— Taip, manau, jau sužinojau, ką reikėjo. Vis dėlto dar noriu šiek tiek pasikalbėti su jumis, Čedai, bet mūsų pokalbis gali palaukti iki rytojaus. Juk rytoj dar čia būsite, tiesa?

Kalbėdamas Haris nenuleido akių nuo Deboros. Žinia buvo

aiški: jeigu pati norite jam pasakyti, tai pasakykite šį vakarą. Antraip Bošas sugrįš ryte.

— Taip, aš lieku iki sekmadienio.

Bošas linktelėjo ir pajudėjo iš savo vietos.

— Ponia Irving, turite mano telefono numerį. Paskambinkite, jeigu kas nors dar iškiltų. Nelydėkite, išeisiu pats.

Sulig tais žodžiais Bošas patraukė per svetainę, o paskui iš namų. Pasuko nuo paradinio šaligatvio įstrižai per veją tiesiai prie savo automobilio.

Eidamas gavo pranešimą. Žinoma, iš dukters. Niekas kitas pranešimų jam nesiųsdavo.

Skaitysiu lovoje. Labanakt, tėti.

Stovėdamas šalia automobilio jis iškart jai atsakė.

Jau pakeliui namo... O?

Jos atsakymas atėjo greitai:

Okeanas.

Toks buvo jų žaidimas, bet turintis aukštesnį tikslą. Jis buvo ją išmokęs Los Andželo policijos fonetinės abėcėlės ir dažnai tikrindavo tekstinėse žinutėse. Arba kai drauge važiuodavo, jis parodydavo jai automobilio numerio lentelę ir liepdavo ištarti fonetiniu kodu.

Surinkęs, jis nusiuntė jai atgal žinutę:

ŠMD

Šaunuolė mano dukrytė.

Įsėdęs į automobilį, nuleido lango stiklą ir pažvelgė į Irvingo namą. Apatiniuose kambariuose šviesos jau išjungtos. Bet šeima — kas buvo likę iš jos — viršuje dar nemiegojo, rankiojo Džordžo Irvingo paliktas nuolaužas.

Bošas užvedė automobilį ir pasuko į Ventūros bulvarą. Paskambino į Ču mobilųjį ir pasižiūrėjo į prietaisų skydo laikrodį. Dvidešimt pirma trisdešimt aštuonios. Laiko užtektinai. Paskutinis terminas atiduoti spaudai rytinės laidos *Times* numerį — dvidešimt trečia valanda.

— Haris? Viskas gerai?

— Ču, noriu, kad paskambintum savo draugužei iš *Times*. Papasakok...

— Ji jokia mano draugužė, Hari. Aš padariau klaidą, ir man nepatinka, kad tu į žaizdą bedi peiliu ir vis jį sukioji.

— Na, man nepatinki tu, Ču. Bet tau būtina tai padaryti. Jai paskambink ir papasakok visą istoriją. Be jokių pavardžių, tai turi išeiti iš „informuotų šaltinių". LAPD...

— Hari, ji manimi nepatikės. Anksčiau aš užgniaužiau straipsnį, grasindamas ją sužlugdyti. Ji su manimi nė nesikalbės.

— Jeigu norės medžiagos, kalbėsis. Pirma nusiųsk jai elektroninį laišką, parašyk, kad nori atitaisyti skriaudą ir viską papasakoti. Paskui jai paskambink. Tik be pavardžių. Informuoti šaltiniai. LAPD rytoj praneš, kad Džordo Irvingo byla užverta. Jo mirtis įvardyta kaip savižudybė. Būtinai jai pasakyk, kad savaitę trukęs tyrimas nustatė, jog Irvingas susidūrė su santuokos problemomis ir didžiule įtampa bei sunkumais darbe. Supratai? Noriu, kad šitaip būtų parašyta.

— Tai kodėl pats jai nepaskambini?

Bošas įsuko į Ventūros bulvarą ir toliau važiavo Kajuengos perėjos link.

— Kadangi ji tavo, Ču. Nagi, paskambink jai ar nusiųsk žinutę arba elektroninį laišką ir pateik viską tiksliai kaip sakiau.

— Ji norės daugiau. Tai labai bendra. Ji norės vadinamųjų „smulkmenų“.

Bošas šiek tiek pagalvojo.

— Jai pasakyk, kad kambarys, iš kurio Irvingas iššoko, prieš dvidešimt metų buvo jo medaus mėnesio liuksas.

— Gerai, tai tinka. Jai patiks. Ką dar?

— Daugiau nieko. Tiek pakaks.

— Kodėl dabar? Kodėl ne rytą?

— Todėl, kad jeigu tai bus įdėta į rytojaus rytinės laidos numerį, bus sunku pakeisti. Ir kaip tik dėl to aš apsidraudžiu. Politinių žaidimų užkulisiai, Ču. Tokia išvada municipaliteto tarėjo nepradžiugins. Taip pat ir šefo.

— Bet ar tai tiesa?

— Aha, tiesa. Ir tiesa iškyla į viešumą. GoGo pasakyk, kad jeigu viską padarys teisingai, turėtų būti tęsinys, kurio ir pati norėtų.

— Koks tęsinys?

— Vėliau papasakosiu. Tik užvesk tą dalyką. Ją spaudžia galutinis terminas.

— Nejau šitaip visada turi būti, Hari? Tu man tik pasakai, ką ir kada daryti. O aš taip ir negaunu žodžio?

— Tu turėsi, žodį. Ču. Su kitu partneriu.

Bošas uždarė telefoną. Likusį kelią namo jis mąstė apie dalykus, kuriuos išjudina. Su laikraščiu, su Irvingu, su Ču.

Ėmė rizikingų veiksmų, ir negalėjo neklausti savęs, ar šitaip elgiasi todėl, kad tyrime buvo taip toli nukrypęs į šalį. Baudžia save ar tuos, kurie jį suklaidino?

Pradėjęs kilti Vudrou Vilsono alėja savo namų link, sulaukė dar vieno skambučio. Tikėjosi, kad skambina Ču, norėdamas patvirtinti, jog straipsnis pasirodys *Times* rytinės laidos numeryje. Bet skambino ne Ču.

— Hana, aš dirbu.

— Ak, maniau, galėtume pasikalbėti.

— Na, šiuo metu esu vienas ir turiu kelias minutes, bet, kaip sakiau, aš dirbu.

— Nusikaltimo vietoje?

— Ne, prie interviu, galėtum taip pavadinti. Kas atsitiko, Hana?

— Na, du dalykai. Ar yra kas nors naujo Kleitono Pelo byloje? Kaskart, kai su juo pasimatau, vis manęs apie tai klausinėja. Būtų gerai, kad turėčiau ką jam pasakyti.

— Ką gi, tiesą sakant, nieko nėra. Jį nustūmiau šiek tiek į šalį, kol dirbu prie kito reikalo. Bet jau baigiu ir netrukus grįšiu prie Pelo. Gali Kleitonui taip ir pasakyti. Mes surasime Čiltoną Hardį. Garantuoju.

— Aišku, tai gerai, Hari.

— Apie ką dar norėjai pasikalbėti?

Jis žinojo apie ką, bet tai ji paskambino, todėl pati turi ir paklausti.

— Apie mus... Hari, aš viską sumoviau savo bėdomis dėl sūnaus. Apgailestauju ir viliuosi, kad dar ne viską sugadinau. Tu man labai patinki, ir tikiuosi, kad mudu vėl pasimatysime.

Bošas sustojo priešais savo namą. Duktė paliko priebutyje šviesą. Jis delsė išlipti iš automobilio.

— Hana... tiesą sakant, aš ištisai dirbau. Turiu dvi bylas ir bandau tirti abi iškart. Kodėl mums nepalaukus ir nepasitikrinus savo jausmų savaitgalį ar kitos savaitės pradžioje? Tuomet tau paskambinsiu, arba galėsi pati man paskambinti, jeigu nori.

— Gerai, Hari, pasikalbėsime kitą savaitę.

— Taip, Hana. Labos tau nakties ir gero savaitgalio.

Bošas atidarė dureles ir turėjo kone riste išsiristi iš automobilio. Buvo pavargęs. Žinojimas — sunki našta. Ir Haris tik troško kristi į juodą sapną, kur niekas jo nesurastų.

31

Penktadienio rytą į skyriaus tarnybinę salę Bošas atvyko vėlai, nes dukra užtruko susiruošti į mokyklą. Kai įėjo ir patraukė savo darbo vietos link, visas Neišaiškintų bylų poskyris jau buvo vietose. Matė, kad jie slapčia jį stebi, ir iš to suprato, jog Deividui Ču papasakota istorija, kurią šis turėjo perteikti Emilijai Gomes-Gonsmart, *Times* šįryt išspausdinta. Įžengdamas už atitvaros Haris lyg tarp kitko žvilgtelėjo į leitenantės kabineto duris. Jos buvo uždarytos, o žaliuzės nuleistos. Taigi arba ji ir pati vėluoja, arba slepiasi.

Bošo ant rašomojo stalo laukė *Times* egzempliorius — pasistengė jo partneris.

— Dar to nematei? — iš savo vietos paklausė Ču.

— Ne, *Times* aš negaunu.

Bošas atsisėdo ir pasidėjo ant grindų šalia savo kėdės portfelį. Straipsnio neprireikė ieškoti po visą laikraštį. Buvo pirmojo puslapio apačioje, kairiame kampe. Jam užteko perskaityti tik antraštę.

LAPD: tarėjo sūnaus mirtis pripažinta savižudybe

Jis atkreipė dėmesį, kad paantraštėje kaip autorius figūruoja ne tik Emilija Gomes-Gonsmart, bet ir kitas reporteris, Tedas Hemingsas, apie kurį Bošas niekada nebuvo girdėjęs. Haris jau rengėsi skaityti straipsnį, kai ant jo rašomojo stalo suskambo telefonas. Skambino Timas Marša — skyriaus botagas.

— Hari, tu ir Ču turite nedelsiant prisistatyti į viršininko biurą. Leitenantė jau ten, ir jie laukia jūsų.

— Tikėjausi išgerti puodelį kavos, bet turbūt verčiau keliauti viršun.

— Aha, ir aš taip padaryčiau. Sėkmės ten. Girdėjau, tarėjas jau atvykęs.

— Dėkui, kad iš anksto perspėjai.

Bošas atsistojo ir pasisuko į Ču. Šis kalbėjo telefonu. Bošas parodė pirštu į lubas — atseit juodu kviečiami viršun. Ču baigė pokalbį ir atsistojo, pasičiupdamas nuo kėdės atkaltės sportinio stiliaus švarką.

— Į šefo biurą? — paklausė.

— Aha. Jie mūsų laukia.

— Kaip elgsimės?

— Tu kalbėk kuo mažiau. Į klausimus atsakinėti palik man. Jeigu nesutiksi su kuo nors, ką pasakysiu, to neparodyk ar neprasitark. Tik sutik.

— Kad ir ką pasakysi, Hari.

Bošas pastebėjo savo partnerio sarkazmą.

— Aha. Kad ir ką pasakysiu.

Daugiau aptarinėti nebuvo reikalo. Tylomis juodu pasikėlė liftu ir, kai įžengė į policijos viršininko biurą, iškart buvo nukreipti į posėdžių salę, kur laukė pats šefas. Taip greitai dar niekada Bošas nebuvo prileistas prie departamento vadovybės asmens, o ką jau kalbėti apie patį viršininką.

Posėdžių salė atrodė kaip kokios nors miesto teisės firmos. Ilgas poliruotas stalas, stiklinė siena su vaizdais į municipalinį centrą. Stalo priekyje sėdėjo policijos viršininkas, o jam iš dešinės — Kizė Raider. Nuo jų tris vietas iš vienos stalo pusės buvo užėmę tarėjas Irvingas ir du jo personalo nariai.

Priešais juos iš kitos stalo pusės, nugara į miesto reginį, sėdėjo leitenantė Duval. Ji pamojo Bošui ir Ču atsisėsti šalia. Aštuoni žmonės posėdyje dėl vienos savižudybės, įsidėmėjo Bošas. Ir visame departamento pastate nė vienam nerūpi, kad Lilė Prais jau dvidešimt metų kaip negyva arba kad Čiltonas Hardis — tiek pat laiko laisvas.

Pirmas prakalbo šefas.

— Gerai, visi jau čia. Esu tikras, kiekvienas yra matęs šiandieninį *Times* arba skaitęs internete. Ir, manau, kiekvienas yra šiek tiek nustebęs, kaip ši byla išėjo į viešumą ir...

— Daugiau negu nustebęs, — įsiterpė Irvingas. — Noriu žinoti, kodėl *tas prakeiktas Los Andželes Times* gavo šią informaciją anksčiau už mane. Ir anksčiau už mano sūnaus šeimą.

Jis dūrė pirštu į stalą, tuo dar labiau pabrėždamas savo pasipiktinimą. Laimė, Bošas sėdėjo sukamajame krėsle. Tai jam leido ramiai peržvelgti visų veidus. Jis nieko neatsakė — laukė, kol valdžia salėje palieps jam kalbėti. Ta valdžia nebuvo Irvinas Irvingas, kad ir kaip smarkiai jis bedė į stalą drūtu pirštu.

— Detektyve Bošai, — pagaliau pratarė šefas. — Mums papasakokite, ką apie tai žinote.

Bošas linktelėjo ir pasisuko atgal, vėl veidu tiesiai priešais Irvingą.

— Pirmiausia, apie straipsnį laikraštyje aš nieko nežinau. Juos informavau ne aš, bet ir nesistebiu dėl to. Šis tyrimas nuo pat pirmos dienos pratekėdavo kaip rėtis. Nesvarbu, iš kur jie sužinojo — policijos viršininko biuro ar miesto tarybos personalo, ar Plėšimų ir žmogžudysčių skyriaus, — istorija iškilo į viešumą, ir ji tiksli. Taip pat noriu patikslinti ir tarėją. Aukos artimieji buvo tiesiogiai supažindinti su mūsų išvadomis. Faktiškai aukos žmona suteikė informacijos, kuri man ir mano partneriui buvo svarbiausia įvardijant mirtį kaip savižudybę.

— Debora? — nustebo Irvingas. — Ji nieko jums nepasakė.

— Pirmą dieną ji mums nieko nepasakė. Taip, tai tiesa. Bet per vėlesnį pokalbį buvo atviresnė apie savo santuokos smulkmenas, taip pat apie savo vyro gyvenimą ir veiklą.

Irvingas atsilošė, patraukdamas stalu sugniaužtą kumštį.

— Dar tik vakar ši įstaiga mane informavo, kad tiriama žmogžudystė, kad rasta įrodymų, jog prieš lemtingą atsitren-

kimą į žemę mano sūnus buvo užpultas, ir veikiausiai su tuo susijęs buvęs ar esamas policijos pareigūnas, o šiandien aš pasiimu laikraštį ir perskaitau visiškai ką kita. Perskaitau apie savižudybę. Žinote, kas tai yra? Sąskaitų suvedinėjimas. Ir slėpimas. Aš oficialiai kreipsiuos į tarybą su peticija, kad būtų peržiūrėtas jūsų vadinamasis tyrimas, ir paprašysiu apygardos prokuroro — kad ir kas jis būtų po rinkimų kitą mėnesį — irgi peržiūrėti bylą, ir kaip ji buvo tiriama.

— Irvai, — tarė policijos viršininkas. — Juk pats paprašėte prie bylos priskirti detektyvą Bošą. Pasakėte — kirskit, tegul lekia skiedros, o dabar jums nepatinka, kaip jos nulėkė. Taigi jūs norite tirti, kaip buvo tiriama?

Policijos viršininkas pakankamai seniai dirbo departamente, kad galėtų pavadinti tarėją vardu. Niekas kitas salėje net nebūtų išdrįsęs.

— Aš jį pasirinkau manydamas, kad turi padorumo nepasiduoti ir nenukrypti nuo tiesos, bet akivaizdžiai...

— Haris Bošas turi daugiau padorumo nei bet kuris kitas iš mano pažįstamų žmonių. Nei bet kuris kitas šioje salėje.

Priblokšti Ču protrūkio, visi sužiuro į jį. Net Bošui tai buvo netikėta.

— Mes čia nesileisime į asmeniškus išpuolius, — pasakė policijos viršininkas. — Visų pirma norime...

— Jeigu bus imtasi tikrinti tyrimą, — įsiterpė Bošas, išdrįsdamas pertraukti savo šefą, — tikriausiai tai nuves į jūsų apkaltą, tarėjau.

Grupę tai apstulbino. Bet Irvingas greitai atsigavo.

— Kaip jūs drįstate! — bloškė jis, kupinomis didėjančio įsiūčio akimis. — Kaip drįstate apie mane taip kalbėti prie kitų žmonių?! Pasistengsiu, kad už tai netektumėte savo ženklelio! Šiam miestui aš tarnavau beveik penkiasdešimt metų, ir nėsyk dar niekas manęs neapkaltino netinkamu elgesiu. Liko mažiau

nei mėnuo, kai būsiu perrinktas ketvirtai kadencijai, ir jūs nesustabdysite manęs, nei valios žmonių, kurie nori, kad jiems atstovaučiau.

Stojo tyla, per kurią vienas iš Irvingo padėjėjų atsivertė odinį aplanką su bloknotu viduje. Kažką į jį užsirašė, ir Bošas beveik įsivaizdavo ką: *Atimti iš Bošo ženklelį.*

— Detektyve Bošai, — prašneko Raider. — Kodėl jums nepaaiškinus savo žodžių?

Tai buvo ištarta sukrėstu ir galbūt pasipiktinusiu tonu. Lyg ir ji stotų ginti Irvingo reputacijos. Bet Hris žinojo, kad ji suteikia jam progą pasakyti, ką norėjo.

— Džordžas Irvingas skelbėsi lobistu, bet iš tikrųjų buvo tik machinatorius ir tarpininkas pinigams surinkti. Jis pardavinėjo įtaką. Kaip buvęs faras ir municipaliteto juriskonsulto padėjėjas naudojosi savo ryšiais, bet svarbiausias jo ryšys buvo su savo tėvu, miesto tarėju. Jums ko nors reikia? Galįs tai perduoti savo tėvui. Jei norėjote kontrakto betonui tiekti ar taksi franšizės, Džordžas buvo žmogus, kuris galėjo tai išrūpinti.

Užsiminęs apie taksi franšizę, jis žiūrėjo tiesiai Irvingą. Pamatė vienos jo akies voką nežymiai virptelint ir tai suprato kaip išsiduodantį ženklą. Juk jis nepasakė nieko, ko senis jau nebūtų žinojęs.

— Tai pasibaisėtina! — užbaubė tarėjas. — Reikalauju nutraukti! Šis žmogus naudojasi ilgai slėpta pagieža suteršti tam, dėl ko dirbau visą savo gyvenimą.

Bošas nutilo ir laukė. Žinojo — tai akimirka, kai policijos viršininkas pasirinks, į kieno pusę stoti. Į jo arba Irvingo.

— Manau, mums reikia išklausyti, ką detektyvas turi pasakyti, — nusprendė šefas.

Jis susirėmė su Irvingu žvilgsniais, ir Haris suprato, kad šefas leidžiasi į stambų lošimą, prieš save nuteikdamas įtakingą jėgą miesto valdžioje. Jis statė ant Bošo, ir Haris žinojo, kad už tai turi dėkoti Kizei Raider.

— Kalbėkite, detektyve, — paragino šefas.

Bošas pasilenkė į priekį, kad galėtų per stalą žiūrėti tiesiai į šefą.

— Prieš porą mėnesių Džordžo Irvingo ir jo artimiausio draugo — faro, kurį pažinojo nuo policijos akademijos laikų, — keliai išsiskyrė. Draugystė nutrūko, kai faras suprato, kad Džordžas su savo tėvu slapčia juo naudojasi, kad padėtų prasukti pelningą taksi franšizę vieno Džordžo kliento naudai. Tarėjas tiesiogiai farą paprašė nusitaikyti į dabartinį franšizės turėtoją nuobaudomis už VPI, žinodamas, kad tokios nuobaudos ar areštai pakenks jų pastangoms išsaugoti franšizę.

Irvingas pasilenkė per stalą ir dūrė pirštu į Bošą.

— Štai kur jūs gerokai klystate, — pasakė jis. — Žinau, apie ką kalbate, bet to paprašyta atsiliepiant į mano biure gautą skundą. Toks prašymas perduotas draugiškoje aplinkoje, nieko daugiau. Faktiškai per pobūvį, surengtą mano vaikaičio mokyklos baigimo proga.

Bošas linktelėjo.

— Taip, pobūvyje, įvykusiame dvi savaitės po to, kai jūsų sūnus pasirašė šimto tūkstančių dolerių sutartį už paslaugas su „Ridžento taksi". Ši įmonė vėliau praneš apie ketinimą siekti iš municipaliteto franšizės. Tuo metu pastarąją turėjo taksi kompanija, kuria jūs skundėtės. Aš tik spėju, bet manau, kad didysis žiuri tokį atsitiktinį sutapimą įvertins kaip sunkiai įtikinamą. Neabejoju, jūsų biuras sugebės pateikti nusiskundusios pilietės pavardę, ir tuomet ji ir jos skundas bus patikrinti.

Haris kandžiai pažvelgė į padėjėją su bloknotu.

— Jums galbūt reikėtų tai užsirašyti.

Jis vėl nukreipė savo dėmesį į stalo priekį.

— Minėtasis policininkas sužinojo buvęs Irvingų išnaudojamas ir susitiko su Džordžu Irvingu. Ir tuo jųdviejų draugystė baigėsi. Per keturias savaites Džordžas prarado tris svarbiausius

savo gyvenimo žmones. Draugas jį demaskavo kaip išnaudotoją, jeigu ne kaip nusikaltėlį, jo vienturtis sūnus išvyko iš namų į koledžą, į savarankišką gyvenimą, o pastarąją savaitę žmona, su kuria pragyveno dvidešimt metų, pasakė jį paliekanti. Ji tvėrė santuoką, iki išvyko jų sūnus, o dabar jai irgi buvo gana.

Irvingas sureagavo it gavęs antausį. Aiškiai jis nieko nežinojo apie sugriuvusią santuoką.

— Džordžas savaitę bandė Deborą atkalbėti nuo tokio sprendimo ir kabintis į vienintelį jam likusį žmogų, — tęsė Bošas. — Bergždžiai. Sekmadienį, dvylika valandų prieš savo mirtį, jis nupirko sūnui lėktuvo bilietą kitai dienai parvykti namo. Planavo vaikinui pasakyti apie skyrybas. Bet užuot taip padaręs, tąnakt Džordžas be jokio bagažo įsiregistravo į „Chateau Marmont". Kai sužinojo, kad laisvas septyniasdešimt devintasis numeris, paėmė šį, nes tai buvo tas pats liuksas, kuriame jiedu su Debora leido medaus mėnesį.

— Tame kambaryje jis praleido apie penkias valandas. Mūsų turimomis žiniomis, ten smarkiai gėrė — išbaigė visą dvylikos uncijų butelį viskio. Jį aplankė buvęs faras Markas Makilenas, atsitiktinai sužinojęs, kad Džordžas apsistojo tame viešbutyje. Prieš dvidešimt metų Makilenas buvo išvytas iš Policijos departamento per politinę raganų medžioklę, kuriai vadovavo tuometis policijos viršininko pavaduotojas Irvingas. Dabar Makilenas buvo taksi kompanijos, kuriai Džordžas Irvingas stengėsi panaikinti franšizę, dalininkas. Numeryje jis susitiko su Džordžu ir iš tiesų šį užpuolė. Bet neišmetė per tą balkoną. Kai Džordžas nušoko, jis sėdėjo už trijų kvartalų pernakt veikiančiame restorane.

Baigęs savo ataskaitą, Bošas atsilošė kėdėje. Aplink stalą niekas iškart nesureagavo. Irvingui prireikė kelių sekundžių, kol visapusiškai apsvarstė detektyvo pasakojimą ir kažką sumąstė.

— Makileną būtina areštuoti. Tai akivaizdžiai kruopščiai suplanuotas nusikaltimas. Neklydau sakydamas, jog tai sąskaitų

suvedinėjimas. Makileno supratimu, tai aš atėmiau iš jo karjerą. Todėl jis atėmė mano sūnui gyvybę.

— Makilenas yra to restorano vaizdo stebėjimo kameros įraše nuo nakties antros iki ryto šeštos, — pareiškė Bošas. — Jo alibi tvirtas. Jis buvo su jūsų sūnumi mažų mažiausia prieš dvi valandas iki jo mirties. Bet kai jūsų sūnus nušoko, viešbutyje jo nebuvo.

— Ir dar yra lėktuvo bilietas, — pridūrė Ču. — Čedas Irvingas pirmadienį jau skrido namo. Ir ne todėl, kad mirė jo tėvas, kaip pirmadienį mums įteigė šeima. Bilietą jis turėjo anksčiau, ir Makilenas niekaip nebūtų galėjęs tokio žaidimo sužaisti.

Bošas žvilgtelėjo į savo partnerį. Jau dusyk Ču nepakluso jo įsakymui tylėti. Bet abu kartus tai padarė didelį įspūdį.

— Tarėjau Irvingai, manau, kol kas užtektinai išgirdome, — prašneko viršininkas. — Detektyvai Bošai ir Ču, iki šiandien antros noriu turėti ant savo stalo išsamią tyrimo ataskaitą. Perskaitysiu ją ir tuomet sušauksiu spaudos konferenciją. Ketinu surengti ją trumpą ir glaustai papasakoti tyrimo detales. Tarėjau, kviečiu prie manęs prisidėti, jei pageidaujate, bet suprantu, jog tai labai asmeniškas reikalas, ir galbūt norite jį užbaigti paprasčiausiai pasitraukdamas. Tikiuosi sulaukti iš jūsų biuro žinios, jei nuspręstumėte dalyvauti.

Viršininkas sykį linktelėjo ir trumpai luktelėjo kokio nors atsakymo. Jo neišgirdęs, atsistojo. Posėdis baigėsi — taip pat ir byla. Irvingas suvokė, kad galėtų toliau spausti ir reikalauti tyrimą peržiūrėti ir atnaujinti, bet tuomet rizikuotų savo politine karjera.

Bošas jį permatė kaip pragmatiką, kuris šitą dalyką paliks ramybėje. Tik klausimas, ar taip padarys ir policijos viršininkas? Haris pateikė politinės korupcijos elementų. Būtų sunku tą reikalą tęsti, ypač kai pagrindinis žaidėjas miręs. Ir nežinia, ar jie ką nors peštų, remdamiesi žmonėmis iš „Ridžento taksi“.

Viršininkas kapstys giliau ar pasiliks tai kaip tūzą kortų lošime, apie kurio lygmenį Bošas nieko nežino?

Šiaip ar taip, jis buvo beveik tikras, kad ką tik viršininkui pateikė priemonę, kuria būtų galima apsiginti nuo galingo, prieš policiją nusistačiusio balso miesto valdžioje ir jį pakreipti sau naudinga linkme. Jeigu šefas veiktų teisingai, galbūt net sugebėtų pasiekti, kad jiems finansuotų viršvalandžius. Bošas buvo patenkintas, jog užbaigė savo darbą. Sena piktoji lemtis vėl buvo prieš jį sukilusi, bet nesėkmingai. Matyt, jis taip ir nesugebės gyventi pasaulyje be priešų. Tokia tarnyba.

Visi atsistojo išeiti, ir turėjo susidaryti nepatogi situacija, Irvingui ir Bošui koridoriuje atsidūrus kartu laukti lifto. Harį nuo to išgelbėjo Raider, pasikviesdama jį ir Ču į savo kabinetą.

Irvingui su savo palyda paliekant kabinetų kompleksą, Bošas su Ču nusekė Raider į jos darbo vietą.

— Gal jums, vyrai, ko nors parūpinti? — paklausė ji. — Turbūt derėjo tuo pasidomėti prieš posėdžiui prasidedant.

— Ne, dėl manęs, viskas gerai, — atsisakė Bošas.

— Taip pat ir man, — pasakė Ču.

Raider įvertino akimis Ču. Nieko nenumanė apie išdavikiškus jo veiksmus.

— Puikiai padirbėta, ponai, — pagyrė ji. — Ir, detektyve Ču, žaviuosi jūsų ryžtu ten palaikyti savo partnerį ir jūsų reikalą. Šauniai pasirodėte.

— Dėkui, leitenante.

— Ką gi, jūs ne prieš palaukti fojė? Turiu su Bošu aptarti kai kuriuos dalykus, susijusius su jo pasirinkto plano vėliau išeiti į pensiją data.

— Be problemų. Hari, aš ten palauksiu.

Ču išėjo, ir Raider uždarė duris. Likę vieni, juodu ilgą minutėlę žvelgė vienas į kitą. Paskui ji pamažu nusišypsojo ir palingavo galva.

— Turbūt tau patiko, — pasakė. — Kai matei Irvingą kaip nutildytą ir sutramdytą šunį, koks jis iš tiesų ir yra.

Bošas papurtė galvą.

— Tiesą sakant, ne. Nebesuku dėl jo sau galvos. Tačiau vis tiek nesuprantu. Kodėl jis norėjo, kad aš imčiausi bylos?

— Manau, tiksliai dėl to, kaip ir pasakė. Žinojo, kad būsi nepalenkiamas, ir norėjo išsiaiškinti, ar kas nors per jo sūnų bandė prisigauti prie jo paties. Tik nemanė, kad tau pavyks taip toli nueiti.

Bošas linktelėjo.

— Galbūt.

— Na, šefas prie Irvingo to neparodė, bet tu ką tik jam suteikei auksinį šansą. Ir gera žinia ta, kad jis džiaugsis, galėdamas tau atsidėkoti. Aš jau maniau tavąjį pensijos planą pastumti toliau visiems penkeriems metams. Kaip tau tai atrodytų, Hari?

Ji nusišypsojo tikėdamasi, kad Bošas liks sužavėtas papildomu dvidešimt vienu mėnesiu tarnyboje.

— Leisk man apie tai pagalvoti, — atsakė Bošas.

— Tikrai? Reikėtų kalti geležį, kol karšta.

— Štai ką tau pasakysiu. Pažiūrėk, gal tau pavyktų pasiekti, kad Ču būtų perkeltas iš operatyvinio skyriaus, bet paliktas dirbti prie Plėšimų ir žmogžudysčių bylų. Surask jam gerą darbą.

Kizė prisimerkė, bet jis kalbėjo toliau, nespėjus jai prasižioti.

— Ir padaryk tai nieko neklausinėdama.

— Tikrai nenori su manimi apie tą reikalą kalbėtis?

— Ne, Kize, nenoriu.

— Gerai, pažiūrėsiu, ką galima padaryti. Irvingas veikiausiai jau nusileidęs liftu. Turėtum grįžti į operatyvinį skyrių ir sėsti prie savo ataskaitos. Iki antros, prisimeni?

Bošas išėjo iš kabineto ir uždarė paskui save duris. Ču laukė išdidžiai šypsodamasis, patenkintas savo užimta pozicija ir visai nenumanydamas, jog ką tik buvo nubrėžtas jo karjeros kelias, pačiam neįterpus nė žodžio ar neišsakius pageidavimo.

32

Šeštadienis Bošui ir jo dukrai prasidėjo anksti. Dar patamsy juodu išvažiavo žemyn iš kalvų, įnėrė į greitkelį miesto link ir 110-ąja magistrale pasuko į pietus Long Bičo kryptimi. Suspėjo į pirmą Katalinos keltą. Per visą kelionę į šaltą pilką brėkšmą Bošas nenukėlė rankos nuo užrakinto ginklo futliaro. Atsidūrę saloje, juodu papusryčiavo Avalono blyninėje, vieninteléje vietoje, kurią Bošas galėjo palankiai lyginti su Los Andželo „Du par's".

Bošas norėjo, kad dukra pavalgytų sočius pusryčius, nes priešpiečiai suplanuoti vėlai, po šaudymo iš pistoleto varžybų. Žinojo, kad šioks toks alkis, kurį pajus netrukus po vidudienio, padės jai likti susikaupusiai ir tiksliai taikyti.

Prieš metus, kai Medė jam pasakė apie savo ketinimus tapti policininke, ji pradėjo susipažinti su ginklais, kaip juos saugiai naudoti ir laikyti. Dėl to nekilo jokių filosofinių debatų. Bošas buvo faras ir turėjo namie ginklų. Paprasčiausiai taip buvo lemta, ir jis manė, kad gero tėvo pareiga — išmokyti savo dukterį, kaip ginklus naudoti ir užtikrinti jų saugumą. Ir dar ją užrašė į kursus Niuholo šaudykloje.

Bet Medė įgijo gerokai daugiau, ne vien elementarių žinių apie šaudymą ir saugumą. Su aistra ėmėsi šaudyti į popierinius taikinius, išlavino tvirtą ranką ir šaltą akį. Po šešių mėnesių jos taiklumas versdavo tėvą susigėsti dėl savojo. Kiekvienas šaudymo treniruotes juodu baigdavo varžybomis vienas prieš vieną, ir netrukus ji tapo nenugalima. Iš dešimties jardų ji pataikydavo į dešimtuką ir sugebėdavo iš visos šešiolikos šovinių apkabos nėsyk neprašauti.

Netrukus jai to nebeužteko, ir jie nusprendė apsilankyti Katalinoje. Pirmos Medės varžybos buvo jaunių, šaudymo klube nuošaliame salos pakraštyje — atkrintamasis šaudymo iš pis-

toleto turnyras, kuriame ji turėjo rungtis su paauglių amžiaus dalyviais. Į kiekvieną susitikimą įėjo šaudymas iš dešimties, penkiolikos ir dvidešimt penkių jardų atstumo.

Pirmajam jos bandymui dalyvauti šaudymo varžybose juodu pasirinko Kataliną, nes ten turnyras buvo nedidelis ir abu galėjo smagiai praleisti dieną, nesvarbu, kaip Medė pasirodytų. Ji dar niekada nebuvo Katalinoje, o Haris irgi jau daug metų niekaip neišsirengė aplankyti salos.

Kaip paaiškėjo, varžybose Medė buvo vienintelė mergina: ją ir septynis vaikinus kaip papuola suskirstė į poras vienas prieš vieną. Medė lengvai laimėjo pirmą savo rungtį — įveikė silpną pasipriešinimą šaudydama į taikinį iš dešimties jardų ir pataikydama į septynis iš aštuonių žiedų iš penkiolikos ir dvidešimt penkių jardų atstumo. Bošas ja taip didžiavosi ir buvo toks laimingas, kad norėjo pulti prie šaudymo linijos ir apkabinti. Bet, žinoma, susilaikė, nes nenorėjo pabrėžti, jog ji tarp dalyvių — vienintelė mergina. Užtat jis buvo vienišas žiūrovas, plojantis nuo užkandžių staliukų už ugnies linijos. Paskui užsidėjo saulės akinius, kad joks pašalietis negalėtų matyti jo akių.

Kitame ture jo dukra iškrito, pataikė vienu žiedu mažiau, bet į nusivylimą nekrito. Leistis į kelionę vertėjo vien todėl, kad ji gavo progą pasivaržyti ir laimėjo pirmą rungtį. Jiedu dar liko pasižiūrėti finalo ir suaugusiųjų varžybų pradžios. Medė mygo Harį užsirašyti į suaugusiųjų turą, bet jis nesutiko. Akys nebe tokios kaip kadaise, ir jis žinojo neturįs jokių šansų.

Pavalgė vėlyvus priešpiečius „Darbščiojoje bitutėje“ ir pasižvalgė į parduotuvių palei Pusmėnulio gatvę langus, o paskui suspėjo į ketvirtos valandos keltą, plaukiantį atgal į žemyno pakrantę. Sėdėjo viduje, nes oras virš jūros buvo šaltas, ir kelionėje Bošas apkabino dukterį per pečius. Žinojo, kad kitos jos amžiaus mergaitės nieko neišmano apie ginklus ir šaudymą. Jos nemato savo tėvų užsikniaubusių ties žmogžudystės knyga su autopsi-

jos ir nusikaltimo vietos fotografijomis. Jos nepaliekamos vienos namie, kol jų ginkluoti tėvai persekioja nusikaltėlius. Daugelis gimdytojų augina ateities piliečius. Gydytojus, mokytojus, motinas, šeimos verslo puoselėtojus. Bošas augino kovotoją.

Akimirką nusmelkė mintis apie Haną Stoun bei jos sūnų, ir jis vėl tvirčiau suspaudė dukters petį. Jis ilgai apie kai ką mąstė, o dabar atėjo laikas tai aptarti.

— Žinai, — pasakė jis, — tau nebūtina to daryti, jeigu nenori. Nesistenk dėl manęs, Mede. Kalbu apie ginklus. Taip pat ir apie tavo ketinimą tapti fare. Daryk, kas tau patinka. Pati rinkis.

— Žinau, tėti. Aš tikrai pati renkuosi ir kaip tik to noriu. Juk seniai apie tai kalbamės.

O Bošas taip vylėsi, kad ji sugebės pamiršti praeitį ir sugalvoti ką nors nauja. Pats to neįstengė padaryti, ir jam nedavė ramybės mintis, kad, ko gero, ir ji bus tokia pati.

— Gerai, mažule. Šiaip ar taip, dar turi daug laiko.

Praslinko kelios minutės, jam apie daug ką mąstant. Tolumoje uoste pasimatė užmaskuoti naftos gręžinių bokštai. Suskambo jo mobilusis, jis pamatė, kad skambina Deividas Ču, bet neatsiliepė. Tegul siunčia žinutę. Nenorėjo gadinti šios akimirkos savo darbo reikalais arba, labiau tikėtina, Ču inkštimu, kad jam suteiktų antrą šansą. Jis įsidėjo telefoną kišenėn ir pabučiavo dukterį į viršugalvį.

— Turbūt man visada teks dėl tavęs jaudintis, — pasakė. — Nepanašu, kad trokštum tapti mokytoja ar išsirinktum kokią nors kitą, tokią pat saugią profesiją

— Nekenčiu mokyklos, tėti. Kodėl turėčiau trokšti tapti mokytoja?

— Nežinau. Kad galėtum pakeisti sistemą, padaryti ją geresnę, kad būsimiems vaikams nereikėtų jos nekęsti.

— Viena mokytoja? Išmesk tai iš galvos.

— Užtenka tik vienos. Visada prasideda nuo vieno. Kad ir

kaip būtų, daryk, kaip nori. Turi laiko. Turbūt jaudinsiuosi dėl tavęs, kad ir ką veiktum.

— Ne, jeigu mane išmokysi visko, ką žinai. Tuomet nereikės jaudintis, nes aš būsiu kaip tu.

Jis nusijuokė.

— Jeigu būsi kaip aš, man teks visą dieną vaikščioti su rožinio karoliukais vienoje rankoje, triušio pėdos amuletu — kitoje ir galbūt su dilbyje ištatuiruotu keturlapiu dobilu.

Ji alkūne niuktelėjo jam į šoną.

Haris palaukė dar kelias minutes, paskui išsitraukė telefoną ir pasižiūrėjo, ar Ču paliko žinutę. Nebuvo jokios, ir Bošas įsivaizdavo, kad partneris vėl paskambins ginti savo reikalo. Tai ne toks dalykas, kurį galėtum aptarti balso paštu.

Jis įsidėjo telefoną atgal į kišenę ir pakreipė pokalbį su dukra rimtesne tema.

— Klausyk, Medse, aš norėjau tau pasakyti ir kai ką kita.

— Žinau, ketini vesti tą moterį su lūpdažiu.

— Ne, dabar rimtai, ir nebuvo jokio lūpdažio.

— Žinau. Taigi ką?

— Na, galvoju atsisakyti savo ženklelio. Išeiti į pensiją. Ko gero, jau metas.

Ji ilgai tylėjo. Tikėjosi staigaus ir primygtinio prašymo, kad išmestų tokias mintis iš galvos. Bet, jos garbei, užuot išsišokusi su pirmu ir veikiausiai netinkamu atsakymu, Medė regis, bandė šią temą apmąstyti savo protu.

— Betgi kodėl? — galiausiai paklausė.

— Na, manau, aš atsilieku, supranti? Kaip visame kame — sporte, šaudyme, muzikavime, net kūrybiniame mąstyme — tam tikru momentu įgūdžiai sumenksta. Ir, nežinau, bet galbūt aš iki to jau artėju ir turėčiau pasitraukti. Mačiau žmones, prarandančius savo įžvalgumą, ir tai padidina pavojų. Nenoriu praleisti progos matyti tave suaugančią ir sužimbančią bet kurioje veikloje, kokios nuspręstum imtis.

Ji tartum suprasdama linktelėjo, bet paskui, ūmai kažką suvokusi, nusprendė nepritarti.

— Visa tai dėl vienos bylos?

— Ne tik dėl vienos, bet ji — geras pavyzdys. Joje aš nuėjau visiškai klaidingu keliu. Turiu pripažinti, kad prieš penkerius metus šitaip nebūtų atsitikę. Ko gero, prarandu šiam darbui reikalingą įžvalgumą.

— Betgi kartais tenka pasukti klaidingu keliu, kad galėtum rasti teisingą.

Ji grįžtelėjo ir pažvelgė tiesiai į jį.

— Kaip man sakei, pats renkiesi. Bet, tavimi dėta, nieko nedaryčiau pernelyg skubotai.

— Aš ir nedarau. Yra vienas tipas, kurį pirma turiu surasti. Mąsčiau, kad būtų gerai išeiti tai atlikus.

— Bet ką gi tu veiksi išėjęs?

— Dar nesu tikras, bet žinau tik viena. Manau, galėčiau būti geresnis tėvas. Supranti, būti arti.

— Tai nebūtinai reiškia geresnį tėvą. Įsidėmėk.

Bošas linktelėjo. Kai kada jam būdavo sunku patikėti, kad kalbasi su penkiolikmete. Ir dabar tai buvo vienas iš tokių kartų.

33

Sekmadienio rytą Bošas išleido dukterį prie prekybos centro Senčeri Sityje. Diena buvo prieš savaitę numatyta: vienuoliktą valandą ji turėjo susitikti su savo draugėmis Ešle ir Konere prekybos centre, o paskui leisti laiką apsiperkant, valgant ir dalijantis paskalomis. Mergaitės buvo susidariusios grafiką: kartą per mėnesį susitikti prekybos centre ir kiekvieną sykį nusitaikyti į skirtingą parduotuvių grupę. Šįkart palikdamas jas vienas Bošas jautėsi labai ramiai. Nė vienas prekybos centras nėra apsau-

gotas nuo grobuonių, bet jis žinojo, kad sekmadienį apsauga ten maksimali, o Senčeri Sičio prekybos centras turėjo gerą budrumo reputaciją. Visur sukinėjosi slaptų apsaugininkų, besidedančių pirkėjais, ir daugelį savaitgalių saugos pajėgas sudarydavo savo privačiu laiku dirbantys farai.

Prekybos centro sekmadieniais, pamėtėjęs dukterį, Bošas dažniausiai pasukdavo atgal į miestą ir dirbdavo tuščioje operatyvinio skyriaus tarnybinėje salėje. Mėgo šios vietos ramybę savaitgaliais, nes tai padėdavo itin susikaupti. Bet šį kartą jis norėjo likti toli nuo Policijos administracijos pastato. Mat šįryt anksti nuvažiavęs pakalnėn į kiaurą parą veikiančią maisto produktų parduotuvę nupirkti pieno ir kavos, jis pasiėmė ir *Times*, nes stovėdamas eilėje pastebėjo pirmame puslapyje dar vieną straipsnį, susijusį su Džordžo Irvingo mirtimi. Todėl nusipirko laikraštį ir automobilyje tą straipsnį perskaitė. Jis buvo parašytas Emilijos Gomes-Gonsmart ir nagrinėjo Džordžo Irvingo veiklą dėl „Ridžento taksi". Kėlė klausimus apie tariamai atsitiktinį sutapimą, kai, jam atstovaujant kompanijai, pasipylė teisinės sankcijos „J&B", tai yra konkurentei dėl Holivudo regiono franšizės. Straipsnyje minimas ir Irvinas Irvingas. Areštų protokolai reporterius nuvedė prie policininko Roberto Meisono, kuris papasakojo tą patį — kad buvo tarėjo asmeniškai paprašytas griežčiau prispausti „J&B".

Bošas spėjo, jog straipsnis sukels šurmulį tiek Policijos departamente, tiek merijoje, ir nusprendė iki pirmadienio ryto, kai teks atvykti į darbą, nuo šios vietos laikytis atokiai.

Važiuodamas nuo prekybos centro Bošas išsitraukė mobilųjį ir pasitikrino, ar šis veikia. Stebėjosi, kad negavo jokios žinios iš Ču — partneris turėjo bent jau paneigti, jog neprisidėjo prie antrojo GoGo straipsnio. Jis taip pat stebėjosi nesulaukęs skambučio iš Kizės Raider. Kadangi iki pat vidudienio ji nepaskambino, tai leido suprasti: straipsnio šaltinis — ji, ir dabar užsislėpusi lūkuriuoja.

Arba savo pačios iniciatyva, arba, labiau tikėtina, tyliu savo šefo nurodymu. Žaidimo esmė — Irvingą išstumti, o ne tylėjimu priversti jį bendradarbiauti. Buvo sunku nesutikti su tokiu pasirinkimu. Paviešinus žiniasklaidoje, apkaltinus korupcija, būtų galima atsikratyti departamentui nepalankaus politiko. Per paskutinį rinkimų kampanijos mėnesį gali visko atsitikti. Galbūt šefas nusprendė paleisti savo stipriausią šūvį ir pažiūrėti, ar ši istorija įgis pagreitį ir paveiks rinkimų rezultatą. Matyt, jis ketino surizikuoti: galbūt vietoje Irvingo bus išrinktas departamento draugas, o ne susikompromitavęs ir patiriantis spaudimą priešas.

Tiesą sakant, Bošui nei viena, nei kita nerūpėjo. Visa tai — politikos užkulisiai. Jam tik rūpėjo, kad Kizė Raider, jo draugė ir buvusi partnerė, dabar visiškai jaukiai įsitaisiusi dešimtame aukšte. Privalo to nepamiršti turėdamas su ja reikalų, ir šis suvokimas jam smogė kaip didelė netektis.

Šiuo metu geriausia taktika — pačiam neišsikišti. Jau neabejojo, kad skaičiuoja savo paskutines dienas departamente. Trisdešimt devyni mėnesiai, kuriuos praėjusią savaitę taip džiaugėsi gavęs, dabar atrodė kaip priverstinė bausmė. Pasiims laisvą antrą dienos pusę ir laikysis atokiai nuo departamento ir visko, kas susiję su tarnyba. Kadangi jau turėjo telefoną rankoje, ūmai surizikavo paskambinti į Hanos Stoun mobilųjį. Ji iškart atsiliepė.

— Hana, esi namie ar darbe?

— Namie. Sekmadieniais psichoterapijos neatliekame. Kas atsitiko? Suradai Čiltoną Hardį?

Jos balse nuskambėjo sujaudinto lūkesčio tonas.

— A, ne, dar ne. Bet nuo rytojaus jo paieškos taps prioritetinėmis. Skambinu, nes turiu laisvą dieną. Iki maždaug penktos, kai pasiimsiu iš prekybos centro dukrą. Pamaniau, jeigu tu ne darbe ir esi laisva, galėtume kur nors papietauti ar šiaip. Noriu apie kai ką pasikalbėti. Supranti, pažiūrėti, ar mums pavyktų rasti kokį nors sprendimą.

O iš tikrųjų tai Bošas nepajėgė nuo jos nusisukti. Jį visada traukė moterys, už kurių slypi tragedija. Jis nuolat mąstė apie Haną ir tikėjo, kad jeigu tik juodu sugebėtų nubrėžti tam tikras ribas jos sūnaus atžvilgiu, tai galbūt įstengtų susikurti šansą sau patiems.

— Būtų puiku, Hari. Aš irgi noriu pasikalbėti. Gal atvažiuotum pas mane?

Bošas pasižiūrėjo į laikrodį.

— Esu Senčeri Sityje. Manau, pavyks atsirasti apie dvyliktą ir tave paimti. Galbūt pagalvotum apie kokią nors vietelę Ventūros bulvare, kur galėtume užeiti. Po galais, aš net sutinku pamėginti sušio.

Hana nusijuokė, ir Bošui patiko, kaip tai nuskambėjo.

— Ne, turėjau galvoje savo namus, — pasakė ji. — Papietautume ir pasikalbėtume. Pabūtume vienudu. O aš pamėginsiu ko nors pagaminti. Nieko įmantraus.

— E...

— O paskui paprasčiausiai pažiūrėsime, kas atsitiks.

— Tu tikra?

— Žinoma.

Bošas linktelėjo sau pačiam.

— Gerai, jau važiuoju.

34

Kai pirmadienio rytą Bošas atvyko į darbą, Deividas Ču jau buvo savo darbo vietoje. Pamatęs Harį, pasisuko su kėde ir Bošui įėjus iškėlė rankas, lyg parodydamas *esąs niekuo dėtas*.

— Hari, galiu tik pasakyti, kad tai ne aš.

Bošas pasidėjo portfelį ir pasitikrino savo stalą, ar yra kokių nors žinučių ar pristatytų raportų. Nebuvo nieko.

— Apie ką kalbi?

— Apie *Times* medžiagą. Matei?

— Nesijaudink, žinau, kad ne tu.

— Tai kas tuomet?

Sėsdamasis Bošas parodė į lubas, leisdamas suprasti, kad medžiaga išėjo iš dešimto aukšto.

— Politinių žaidimų užkulisiai, — pasakė. — Kažkas ten viršuje nusprendė, kad žaisti reikia šitaip.

— Suvaldyti Irvingą?

— Jį išstumti. Pakeisti rinkimų eigą. Šiaip ar taip, tai jau ne mūsų reikalas. Įteikėme ataskaitą, ir baigta. Šiandien laukia Čiltonas Hardis. Noriu jį surasti. Jis laisvas vaikščioja dvidešimt ketverius metus. Iki dienos pabaigos turi atsidurti už grotų.

— Aha, žinai, šeštadienį tau skambinau. Atėjau čia šiek tiek padirbėti ir pagalvojau, gal norėtum nuvažiuoti pamatyti tėvo. Bet, spėju, dukra sėdėjo ant galvos. Neatsiliepei.

— Aha, „dukra sėdėjo ant galvos“, o tu nepalikai žinutės. Ką gi atėjęs veikei?

Ču vėl nusisuko į rašomąjį stalą ir parodė pirštu į kompiuterio ekraną.

— Tiesiog bandžiau patyrinėti Hardžio praeitį, kiek įstengiau. Ne kažin kiek apie jį yra. Daugiau apie jo tėvą, perkantį ir parduodantį nekilnojamąjį turtą. Čiltonas Aronas Hardis Vyresnysis. Penkiolika metų gyveno Los Alamitose, ten pietuose. Jam priklausančioje kooperatinėje valdoje.

Bošas linktelėjo. Gera žvalgyba.

— Aš taip pat mėginau surasti ponią Hardi. Supranti, jeigu būta skyrybų ir ji kur nors gyvena. Tai mus galėtų nuvesti iki Jaunesniojo.

— Ir?

— Ir šnipštas. Aptikau devyniasdešimt septintųjų Hildos Eimzės Hardi, Čiltono vyresniojo žmonos ir Čiltono jaunesniojo motinos, nekrologą. Krūties vėžys. Jokių kitų vaikų nepaminėta.

— Taigi atrodo, kad mes vykstame į Los Alamitosą.

— Aha.

— Braukiam iš čia, kol dar nekilo dėl to straipsnio sumaištis. Atnešk aplanką su Pelo fotografija.

— Kodėl Pelo?

— Nes vyresnysis gali būti nelinkęs išduoti jaunesniojo. Manau, mes su juo sužaisime, ir Pelas kaip tik pravers.

Bošas atsistojo.

— Einu, perkelsiu magnetukus.

Keturiasdešimt penkias minutes reikėjo važiuoti į pietus. Los Alamitosas buvo šiauriniame Orindžo apygardos gale ir vienas iš kokių dešimties mažų susisiekiančių miegamųjų bendruomenių tarp Anahaimo rytuose ir Ruonių Paplūdimio vakaruose.

Pakeliui į ten Bošas ir Ču suplanavo, kaip jie kalbėsis su Čiltonu Hardžiu vyresniuoju. Paskui lėtai praslinko jo mikrorajonu šalia Katelos aveniu ir netoliese Los Alamitoso medicinos centro, o galų gale sustojo prie šaligatvio priešais sugretintų namų kompleksą. Tie buvo pastatyti grupėmis po šešis, su didelėmis vejomis priekyje ir sudvigubintais garažais tarpunamiuose už jų.

— Pasiimk aplanką, — paliepė Bošas. — Eime.

Pagrindinis plytelėmis klotas takas vedė pro pašto dėžučių eilę iki persikertančių individualių takelių, atsiremiančių į paradines kiekvieno namo duris. Hardžio vyresniojo namas buvo antrasis grupėje. Uždarytas paradines dar tvėrė ir tinklinės durys. Bošas nedvejodamas nuspaudė durų skambučio mygtuką, o paskui krumpliais pabarbeno į aliumininį tinklo rėmą.

Juodu palaukė penkiolika sekundžių, bet niekas neatsiliepė.

Bošas vėl nuspaudė mygtuką ir jau iškėlė kumštį, norėdamas padaužyti rėmą, kai išgirdo iš vidaus prislopintą balsą.

— Kažkas ten viduje yra, — konstatavo jis.

Praslinko dar penkiolika sekundžių, ir iš vidaus vėl atskriejo balsas, šįsyk aiškiai iš anapus durų.

— Aha?

— Ponas Hardis?

— Aha, kas?

— Policija. Atidarykite.

— Kas atsitiko?

— Mums reikia jums užduoti keletą klausimų. Prašom, atidarykite duris.

Jokio atsako.

— Pone Hardi?

Juodu išgirdo trekštelint pasukamą spyną. Pamažu durys prasivėrė, ir pro šešių colių tarpą į juos atsargiai pasižiūrėjo vyriškis su storais it kokos butelio stiklas akinių lęšiais. Buvo susivėlęs, žili plaukai neprižiūrėti ir sulipę, ant veido žėlė dviejų savaičių senumo žandenos. Ant abiejų ausų užkabintas ir panosėn nudrykęs skaidrus plastikinis vamzdelis teikė deguonį į šnerves. Virš dryžuotų pižamos kelnių ir juodų plastikinių sandalų jis vilkėjo kažkuo panašiu į išblukusį mėlyną ligoninės chalatą.

Bošas pabandė atidaryti tinklines duris, bet jos buvo užrakintos.

— Pone Hardi. Mums reikia su jumis pasikalbėti, sere. Galime užeiti, sere?

— Kas per reikalas?

— Mes iš LAPD ir kai ko ieškome. Manome, galėtumėte mums padėti. Galime užeiti, sere?

— Ko?

— Sere, negalime aiškinti stovėdami gatvėje. Gal įsileistumėte apie tai pasikalbėti?

Svarstydamas vyriškis trumpam nuleido akis. Jos buvo šaltos ir atokios. Bošas suprato, iš ko sūnus paveldėjo akis.

Pamažu senis pro tarpą ištiesė ranką ir atrakino tinklines

duris. Bošas jas atidarė ir palaukė, kol Hardis atsitrauks nuo paradinių durų, paskui įžengė vidun.

Hardis judėjo lėtai, pasiramstydamas lazda, kol galiausiai įėjo į svetainę. Virš kaulėto vieno jo peties odinis dirželis prilaikė nedidelį deguonies kanistrą, prijungtą prie nuvestų į jo nosį vamzdelių rezginio.

— Čia netvarkinga, — pasakė jis, slinkdamas kėdės link. — Neturiu lankytojų.

— Viskas gerai, pone Hardi, — nuramino Bošas.

Hardis lėtai nusileido ant gerokai nusidėvėjusio apmušalo kėdės. Ant stalo šalia jos peleninė buvo su kaupu pilna nuorūkų. Namas atsidavė cigaretėmis ir senu amžiumi, buvo toks pat neprižiūrėtas kaip ir pats Hardžis. Bošas pradėjo kvėpuoti pro burną. Hardis pastebėjo jo žvilgsnį į peleninę.

— Neįskųsite manęs ligoninei, a?

— Ne, pone Hardi, esame čia ne dėl to. Mano pavardė Bošas, o jis — detektyvas Ču. Mėginame surasti jūsų sūnaus, Čiltono Hardžio Jaunesniojo, buvimo vietą.

Hardis linktelėjo, lyg to ir būtų tikėjęsis.

— Nežinau, kur jis šiuo metu. Ko iš jo norite?

Bošas atsisėdo ant sofos su išsitrynusiais apmušalais, kad atsidurtų Hardžio akių lygyje.

— Jūs ne prieš, jeigu čia sėdėsiu, pone Hardi?

— Kaip jums tinka. Na, ką gi tokio mano vaikinas padarė, kad čia atvažiavote?

Bošas papurtė galvą.

— Kiek mus žinoma, nieko. Norime su juo pasikalbėti apie kitą asmenį. Mes tiriame žmogaus, kuris, kaip manome, prieš kažkiek metų gyveno kartu su jūsų sūnumi, praeitį.

— Kas toks?

— Jo pavardė Kleitonas Pelas. Ar kada nors buvote jį sutikęs?

— Kleitoną Pauelą?

— Ne, sere. Pelą. Kleitoną Pelą. Ar ši pavardė jums žinoma?

— Nemanau.

Hardis pasilenkė į priekį ir užsikosėjo į delną. Jo kūną tampė spazmai.

— Prakeiktos cigaretės. Tai ką gi tas vyriokas Pelas padarė?

— Tikrai negalime atskleisti savo tyrimo detalių. Užtenka tik pasakyti, kad padarė kai kurių blogų dalykų ir žinodami praeitį galėtume su juo susitvarkyti. Turime jo fotografiją, kurią norėtume jums parodyti.

Ču išsitraukė policijoje iš priekio padarytą Pelo nuotrauką. Hardis ilgai ją tyrinėjo, paskui papurtė galvą.

— Neatpažįstu.

— Na, jis toks dabar. Gyveno kartu su jūsų sūnumi maždaug prieš dvidešimt metų.

Hardis atrodė nustebęs.

— Prieš dvidešimt metų? Jis turėtų būti tik... A, jau žinau, kalbate apie tą berniuką, kuris su savo motina gyveno pas Čiltoną kažkur Holivude.

— Netoli Holivudo. Taip, tuo metu jam turėjo būti aštuoneri. Dabar jį prisimenate?

Hardis linktelėjo ir nuo šio judesio vėl užsikosėjo.

— Gal jums atnešti vandens, pone Hardi?

Hardis numojo, bet ir toliau švokščiamai kosėjo, palikdamas sau ant lūpų skreplių.

— Čilas kartu su juo porą kartų čia buvo atvažiavęs. Tik tiek.

— Ar kada nors jums kalbėjo apie berniuką?

— Tik pasakė, kad jis buvo grynas vargas. Berniuko motina išeidavo ir Čilą palikdavo su juo vieną, o jis nebuvo iš tėviškų vyrų.

Bošas linktelėjo, lyg tai būtų svarbi informacija.

— Kur dabar Čiltonas?

— Jau jums pasakiau. Nežinau. Jis manęs nebelanko.

— Kada paskutinį kartą jį matėte?

Haris pasikasė ant smakro šerius ir vėl užsikosėjo į delną. Bošas pažvelgė į Ču. Šis tebestovėjo.

— Partneri, gal nueitum atnešti vandens?

— Ne, viskas gerai, — užprotestavo Hardis.

Bet Ču suprato „partnerio" užuominą ir nuėjo koridoriumi šalia laiptinės į virtuvę ar vonios kambarį. Bošas jam suteikė progą greitomis užmesti žvilgsnį į pirmą namo aukštą.

— Ar prisimenate, kada paskutinį kartą matėte savo sūnų? — vėl paklausė Bošas.

— Aš... ne, tiesą sakant. Tie metai... nežinau.

Bošas linktelėjo, tartum žinotų, kaip šeimos, tėvai ir vaikai, gali vienas nuo kito nutolti.

Su stikline vandens iš kriauklės sugrįžo Ču. Stiklinė neatrodė itin švari. Ant jos matėsi pirštų dėmės. Paduodamas ją Hardžiui, jis vogčia papurtė galvą. Atseit per tokį trumpą laiką nepamatė nieko naudinga.

Hardis atsigėrė, ir Bošas dar sykį pabandė išpešti ką nors apie jo sūnų.

— Gal turite savo sūnaus telefono numerį arba adresą, pone Hardi? Mes tikrai norėtume su juo pasikalbėti.

Hardis pastatė stiklinę šalia peleninės. Siekė ranka ten, kur būtų turėjusi būti viršutinė marškinių kišenėlė, bet chalatas, kuriuo vilkėjo, buvo be kišenės. Nesąmoningas judesys prie nesančio cigarečių pakelio. Bošas prisiminė pats taip darydavęs anksčiau, kai dar rūkė.

— Neturiu telefono numerio, — pasakė Hardis.

— O adresą? — paklausė Bošas.

— Ne.

Hardis nuleido akis tartum pripažindamas, kad tie atsakymai liudija apie jo, kaip tėvo, arba jo bendravardžio sūnaus trūkumus. Bošas savo klausimais nenuosekliai šokinėjo — per

apklausas dažnai taip elgdavosi. Taip pat liovėsi gudraudamas slėpti apsilankymo tikslą. Jam neberūpėjo, ką senis pamanys — ar jie tiria Kleitono Pelo, ar jo sūnaus nusikaltimus.

— Ar augdamas sūnus gyveno su jumis?

Stori Hardžio akinių stiklai didino judančias jo akis. O tariant atsakymą greiti akių judesiai daug ką sakė.

— Su jo motina išsiskyrėme. Tai atsitiko anksti. Čiltoną nedažnai mačiau. Gyvenome toli atskirai. Jį augino motina — jau mirusi. Aš siųsdavau jai pinigų...

Pasakė taip, lyg pinigai būtų buvę vienintelė jo pareiga. Bošas linktelėjo, ir toliau dėdamasis suprantantis bei užjaučiantis.

— Ar kada nors ji jums užsiminė, jog jis pateko į bėdą ar panašiai?

— Maniau... jūs man pasakėte... ieškote to berniuko. Pauelo. Kodėl klausinėjate, kaip augo mano sūnus?

— Pelo, pone Hardi. Kleitono Pelo.

— Juk jūs čia ne dėl jo, a?

Taigi taip. Vaidinimas baigtas. Bošas pradėjo stotis.

— Jūsų sūnaus čia nėra, a?

— Jau jums sakiau. Nežinau, kur jis.

— Vadinasi, neprieštarausite, jeigu jo čia pasidairysime, a?

Hardis pasišluostė burną ir papurtė galvą.

— Tam privalote turėti orderį, — pasakė.

— Ne. Jeigu tai susiję su saugumo problema, — atrėmė Bošas. — Kodėl jums tiesiog čia nepasėdėjus, pone Hardi, o aš greitomis apsidairysiu aplink. Detektyvas Ču liks su jumis.

— Ne, man nereikia...

— Aš tik ketinu užsitikrinti, kad jums būtų čia saugu, štai ir viskas.

Bošas juos paliko kambaryje, Ču besistengiant nuraminti Hardžio susijaudinimą. Pajudėjo koridoriumi. Namas buvo tipinio plano: valgomasis ir virtuvė išdėstyti už svetainės. Po laipti-

ne — sandėliukas ir tualetas. Bošas tik probėgšmais žvilgtelėjo į šias patalpas, nes jas jau turėjo būti apieškojęs Ču, kai ėjo atnešti vandens, ir atidarė duris koridoriaus gale. Garaže automobilio nebuvo, tik krūvos dėžių ir į vieną sieną atremti senai matracai.

Jis apsisuko ir patraukė svetainės link.

— Jūs neturite automobilio, pone Hardi? — paklausė artindamasis prie laiptinės.

— Išsikviečiu taksi, kai man reikia. Neikite į viršų.

Užlipęs ant ketvirto laiptelio Bošas sustojo ir pažvelgė į jį.

— Kodėl?

— Neturite orderio, taigi neturite jokios teisės.

— Jūsų sūnus viršuje?

— Ne, nieko ten nėra. Bet jums neleista.

— Pone Hardi, man reikia įsitikinti, kad mes visi čia būsime saugūs ir jums bus saugu, kai pasišalinsime.

Bošas kopė toliau. Hardžio reikalavimas neiti viršun jį privertė būti atsargų. Kai tik pasiekė antrą aukštą, išsitraukė ginklą.

Vėlgi miestiškas namas pagal pažįstamą planą. Du miegamieji ir tarp jų vonios kambarys su viskuo, kas pridera. Miegamajame iš fasado pusės, matyt, miega Hardis. Lova nepaklota, po grindis išmėtyti skalbtini baltiniai. Ant staliuko prie lovos — nešvari peleninė, o spintelėje — papildomi deguonies kanistrai. Sienos pageltusios nuo nikotino, viskas apnešta dulkių ir cigarečių pelenų sluoksniu.

Bošas paėmė vieną kanistrą. Etiketė skelbė, kad viduje suskystintas deguonis, vartotinas tik pagal gydytojo receptą. Taip pat kompanijos „Paruoštas oras“ telefono numeris. Bošas pasvėrė rankoje kanistrą. Atrodė lyg tuščias, bet jis tik taip spėjo. Padėjo jį atgal į vietą ir pasuko prie sieninės drabužių spintos.

Ši buvo įeinamojo tipo, su abipus ant pakabų kabančiais suplėkusiais drabužiais. Lentynos virš jų buvo prikrautos dėžių su „U-Haul“ perkraustymų kompanijos pavadinimu šonuose. Ant

grindų išmėtyti batai, pūpsojo panašių į anksčiau nešiotus drabužius skalbinių kupeta. Jis atbulom pasitraukė iš miegamojo ir nuėjo koridoriumi toliau.

Antras miegamasis buvo švariausias kambarys name, nes atrodė nenaudojamas. Stovėjo komoda ir staliukas prie lovos be matracų. Bošas prisiminė anksčiau garaže matytus ir sumojo, kad veikiausiai jie perkelti iš čia. Patikrino sieninę spintą. Ji taip pat buvo prikimšta, bet tvarkingiau. Drabužiai dailiai sukabinti plastikiniuose maišuose ilgam saugojimui.

Sugrįžo į koridorių patikrinti vonios kambario.

— Hari, viskas ten viršuje gerai? — iš apačios pašaukė Ču.

— Taip. Tuoj nulipsiu.

Įsikišo ginklą atgal į dėklą ir kyštelėjo galvą į vonios kambarį. Ant kabyklos karojo nutriušę rankšluosčiai, o ant unitazo bakelio viršaus kėpsojo dar viena peleninė. Šalia jos pastatytas oro gaiviklis. Jį pamatęs, Bošas kone nusijuokė.

Vonios nišą dengė apipelijusi plastikinė užuolaida, o visą motyvą užbaigė pati vonia — iš vidaus su purvo apvadu, matyt, susidariusiu per metų metus. Pasidygėjęs Bošas apsisuko nulipti laiptais į apačią. Bet paskui persigalvojo ir sugrįžo į vonios kambarį. Atidarė vaistinėlę ir rado tris stiklines lentynėles, pilnas receptinių buteliukų ir inhaliatorių. Jis nesirinkdamas paėmė vieną nuo lentynos ir perskaitė etiketę. Tai buvo prieš ketverius metus Hardžiui išrašytas pagal receptą kažkoks preparatas, generinis teofilinas. Padėjo buteliuką atgal į vietą ir paėmė vieną inhaliatorių — dar vieną pagal receptą generiniam vaistui, pavadintam albuteroliu. Šis buvo trejų metų senumo.

Ištyrinėjo kitą inhaliatorių. Paskui trečią. O tada patikrino vaistinėlėje kiekvieną buteliuką ir inhaliatorių. Buvo daug įvairių generinių vaistų, kai kurie buteliukai buvo pilni, bet dauguma jų — beveik tušti. Tačiau vaistinėlėje nerado vaisto pagal receptą, naujesnį nei trejų metų.

Uždarė vaistinėlę, ir jo veidas atsidūrė priešais veidrodį. Ilgai žiūrėjo į savo tamsias akis.

Ir staiga suprato.

Paliko vonios kambarį ir nuskubėjo atgal į Hardžio miegamąjį. Uždarė duris, kad jo negirdėtų svetainėje. Traukdamas iš kišenės telefoną, paėmė vieną deguonies kanistrą. Paskambino „Paruoštas oras“ numeriu ir paprašė pristatymų ir atsiėmimų koordinatoriaus. Jį sujungė su kažkokiu Manueliu.

— Manueli, su jumis kalba detektyvas Bošas iš Los Andželo policijos departamento. Aš atlieku tyrimą ir noriu skubiai sužinoti, kada pristatėte pagal receptą deguonies vienam iš jūsų klientų. Galite padėti?

Manuelis iš pradžių pamanė, kad skambutis — pokštas, kokio nors jo draugo išdaiga.

— Klausykite, — griežtai pasakė Bošas. — Tai joks pokštas, o skubus tyrimas, ir ši informacija man reikalinga tuojau pat. Reikia, kad pagelbėtumėte arba nukreiptumėte mane pas galintį tai padaryti.

Stojo tyla, ir Bošas išgirdo iš apačios Ču vėl jį pašaukiant. Padėjęs kanistrą, pridengė telefoną delnu ir atidarė duris.

— Tuoj ateisiu! — šūktelėjo.

Paskui uždarė duris ir vėl prašneko į telefoną.

— Manueli, jūs klausotės?

— Taip. Įvesiu pavardę į kompiuterį ir pažiūrėsiu, ką turime.

— Gerai, taip ir padarykite. Pavardė Čiltonas Aronas Hardis.

— A, yra čia, — pasakė Manuelis. — Bet jis iš mūsų O-du nebegauna.

— Kaip suprasti?

— Čia rodo, kad paskutinis pristatymas buvo liepos aštuntą. Jis arba numirė, arba pradėjo gauti deguonies iš kur nors kitur. Veikiausiai, kur pigiau. Šitaip mes prarandame daug klientų.

— Tikrai?

— Kaip tik šiuo metu į tai žiūriu.

— Dėkui, Manueli.

Bošas išjungė telefoną, įsidėjo jį kišenę ir vėl išsitraukė pistoletą.

35

Kai nulipo laiptais, adrenalino kiekis jo kraujyje šoktelėjo. Pamatė, kad Hardis nebuvo pajudėjęs nuo kėdės, bet dabar rūkė cigaretę. Ču stebėdamas sėdėjo ant kanapos.

— Liepiau jam užsukti baką, — paaiškino jis. — Kad mūsų visų nesusprogdintų.

— Bake nieko nėra, — metė Bošas.

— Ką?

Bošas neatsakė, tik atėjo per kambarį ir sustojo tiesiai priešais Hardį.

— Atsistok.

Sutrikusiu veidu Hardis pakėlė akis.

— Pasakiau, atsistok.

— Kas vyksta?

Bošas pasilenkė, abiem rankomis sugriebė už marškinių ir išrovė jį nuo kėdės, paskui apsuko ir pastūmė veidu prie sienos.

— Hari, ką darai? — nustebo Ču. — Juk jis senas...

— Tai jis, — metė Bošas.

— Ką?

— *Sūnus*, ne tėvas.

Bošas išsitraukė nuo diržo antrankius ir surakino už nugaros Hardžiui riešus.

— Čiltonai Hardi, tu areštuojamas už Lilės Prais nužudymą.

Hardis tylėjo, kol Bošas citavo jo konstitucines teises. Pasuko skruostą prie sienos, ir jo veidu net išplito šypsenėlė.

— Hari, tėvas viršuje? — Bošui iš už nugaros paklausė Ču.

— Ne.

— Tai kur jis?

— Manau, miręs. Jaunesnysis čia gyveno tėvo vardu ir pasiimdavo pensiją, socialinį draudimą bei visa kita. Atversk aplanką. Kur vairuotojo pažymėjimo fotografija?

Su išdidinta Čiltono Arono Hardžio jaunesniojo nuotrauka Ču žengtelėjo į priekį. Bošas vėl apsuko Hardį ir viena ranka ant krūtinės prilaikė jį prie sienos. Iškėlęs fotografiją greta jo veido, nubloškė nuo nosies storastiklius akinius, ir šie nulėkė ant grindų.

— Tai jis. Vairuotojo pažymėjimo nuotraukai nusiskuto galvą. Pakeitė savo išvaizdą. Mes taip ir neišsikėlėme jo tėvo fotografijos. O, matyt, turėjome tai padaryti.

Bošas sugrąžino fotografiją Ču. Hardžio šypsena praplatėjo.

— Manai, tai juokinga? — paklausė Bošas.

Hardis linktelėjo.

— Manau, tai sukruštai juokinga, nes tu neturi jokių įrodymų ir neturi bylos.

Dabar jo balsas skambėjo kitaip. Žemesniu tembru. Ne kaip ankstesnis silpnas senio balsas.

— Ir manau, kad tai sukruštai juokinga, nes apieškojai namą neteisėtai. Joks teisėjas nepatikės, kad tau leidau. Labai gaila, kad nieko neradai. Būtų smagu matyti, kaip teisėjas viską atmeta.

Bošas sugriebė Hardį už marškinių ir patraukė nuo sienos, paskui vėl bloškė į ją. Jautė augantį įsiūtį.

— Ei, partneri? — pasakė jis. — Nueik prie automobilio ir atsinešk kompiuterį. Noriu dabar pat išrašyti orderį.

— Hari, aš jau pasitikrinau telefonu, čia nėra „Wi-Fi“. Kaip mes jį nusiųsime?

— *Partneri*, tik atnešk kompiuterį. „Wi-Fi“ pasirūpinsim, kai išrašysi orderį. Išeidamas uždaryk duris.

— Gerai, partneri, tuoj atsinešiu.

Užuomina suprasta.

Bošas vis stebėjo Hardžio akis. Matė, kaip jis įvertina aplinkybę, jog pasiliks vienas su detektyvu, ir į blizgantį jų šaltį pradėjo skverbtis baimė. Vos tik paradinės durys užsidarė, Bošas kaipmat išsitraukė „Glock" pistoletą ir įrėmė vamzdį Hardžiui po smakru.

— Žinai ką, šikniau, mes tai baigsime tiesiog čia. Nes tu teisus, mes turime nepakankamai. Ir aš tau daugiau neleisiu lakstyti laisvam nė vienos suknistos dienos.

Jis smarkiai trūktelėjo Hardį nuo sienos ir apsukęs bloškė ant grindų. Hardis griuvo ant šoninio staliuko, nutrenkė peleninę ir stiklinę su vandeniu, o paskui pats aukštielninkas nudribo ant kilimo. Bošas užsėdo apžargom jo liemenį.

— Štai kaip tai atsitiks: mes nežinojome, kad čia tu, supranti? Visąlaik manėme, kad turime reikalą su tavo tėvu, ir kai mano partneris išėjo prie automobilio, šokai ant manęs. Kilo grumtynės dėl pistoleto ir — spėk ką? — tu nelaimėjai.

Bošas iškėlė pistoletą šonu, demonstruodamas jį Hardžiui priešais veidą.

— Bus du šūviai. Vieną paleisiu į tavo juodą sukruštą širdį, o paskui, savo gloką įdėjęs į tavo negyvas rankas, kitą suvarysiu į sieną. Šitaip mes abu turėsime šūvių pasekmes, ir visiems to pakaks.

Bošas pasilenkė ir stačiu kampu įrėmė pistoleto vamzdį Hardžiui į krūtinę.

— Aha, manau, štai šitaip, — tarė.

— Palauk! — suriko Hardis. — Negali to padaryti!

Jo akyse Bošas išvydo tikrą siaubą.

— Tai bus už Lilę Prais ir Kleitoną Pelą, taip pat už visus kitus, kuriuos nužudei, skaudinai ir niokojai.

— Prašau.

— „Prašau"? Ar taip tau Lilė Prais sakė? Ji sakė „prašau"?

Bošas šiek tiek pakeitė pistoleto kampą ir dar arčiau prisilenkė, savo krūtine vos per šešis colius nuo Hardžio.

— Gerai, prisipažįstu. Tūkstantis devyni šimtai aštuoniasdešimt devintais Veniso paplūdimyje. Papasakosiu viską. Tik suimk mane ir tai apiformink. Papasakosiu ir apie savo tėvą. Aš jį nuskandinau vonioje.

Bošas papurtė galvą.

— Tu papasakosi, ką aš noriu išgirsti, vien tam, kad iš čia išsigautum gyvas. Bet neišdegs, Hardi. Jau per vėlu. Net jeigu tikrai prisipažinsi, tai negalios. Prisipažinimas per prievartą. Pats žinai.

Bošas atitraukė gloko šliaužiklį, įleisdamas į lizdą šovinį.

— Sušiktos išpažinties man nereikia. Noriu įrodymų. To, ką turi paslėpęs.

— Ką paslėpęs?

— Juk saugai visokių daiktų. Visi jūs, vyručiai, ką nors saugote. Nuotraukas, suvenyrus. Jeigu nori išsigelbėti, Hardi, man pasakyk, kur viską slepi.

Jis laukė. Hardis tylėjo. Bošas vėl įrėmė tuo pačiu kampu jam į krūtinę pistoleto vamzdį.

— Gerai, gerai, — desperatiškai prabilo Hardis. — Gretimame name. Viskas gretimame name. Mano tėvui priklausė abu. Nuosavybės dokumentus susiveikiau netikra pavarde. Eikit ir pasižiūrėkit. Surasite viską, ko jums reikia.

Bošas ilgokai stebeilijo į jį.

— Jeigu meluoji, mirsi.

Jis atitraukė ir įsikišo į dėklą pistoletą. Pradėjo stotis.

— Kaip man ten patekti?

— Raktai virtuvėje ant spintelės.

Į Hardžio veidą sugrįžo keista šypsena. Vos prieš minutėlę jis desperatiškai stengėsi gelbėti savo gyvybę, o dabar šypsojosi. Bošas tai įvertino kaip pasididžiavimą.

— Eik ir patikrink, — mygo Hardis. — Tu išgarsėsi, Bošai. Velniai rautų, sučiupai rekordininką.

— Aha? Kiek?

— Trisdešimt septyni. Pastačiau trisdešimt septynis kryžius.

Bošas spėjo, kad bus daug, bet ne tiek. Klausė savęs, ar Hardis išpučia savo nužudymų skaičių kaip dar vieną, paskutinę, klastotę. Pasakyti bet ką, atiduoti bet ką, kad tik išeitų pro duris gyvas. Svarbiausia išlikti šią akimirką, ir jis galės transformuotis — iš nežinomo ir neužregistruoto žudiko pavirsti visuomenės vaizduotę ir baimę žadinančia asmenybe. Ta pavardė kels siaubą. Bošas žinojo, kad tokios padermės subjektams tai teikia pasitenkinimą. Hardis veikiausiai gyveno laukdamas laiko, kai taps žinomas. Tokie kaip jis žmonės apie tai fantazuoja.

Vienu sklandžiu judesiu Bošas vėl išsitraukė gloką ir nusitaikė į Hardį.

— *Ne!* — suriko Hardis. — Mes susitarėme!

— Nė velnio.

Bošas nuspaudė gaiduką. Metaliniu garsu trekštelėjo šaunamasis mechanizmas, ir Hardžio kūnas trūktelėjo it peršautas, bet lizde šovinio nebuvo. Pistoletas liko neužtaisytas. Anksčiau miegamajame jis šovinius išėmė.

Bošas linktelėjo. Hardis nepagavo išduodančio ženklo. Joks faras nebūtų stūmęs į lizdą šovinio, nes joks faras nebūtų palikęs lizdo tuščio. Tik ne Los Andžele, kur dvi sekundės, reikalingos šoviniui įstatyti į lizdą, tau galėtų kainuoti gyvybę. Tai tik įėjo į žaidimą. Tam atvejui, jeigu Bošui būtų tekę šį užtęsti.

Jis pasilenkė ir Hardį apvertė. Padėjo pistoletą jam ant nugaros ir iš kišenės išsitraukė dvejus automatiškai užsirakinančius pančius. Vienais tvirtai suveržė Hardžio čiurnas, kitais — riešus, kad galėtų nuimti antrankius. Bošas nujautė, jog ne pats lydės Hardį į areštinę, todėl nenorėjo prarasti savo antrankių.

Paskui atsistojo ir vėl prisisegė antrankius prie diržo, o tada iš švarko kišenės išsiėmė saują šovinių. Iššokdino iš pistoleto

tuščią apkabą ir suskato jį iš naujo užtaisyti. Baigęs įstūmė apkabą atgal į vietą ir vieną šovinį įvarė į lizdą, o paskui sugrąžino ginklą į dėklą.

— Visada vieną laikau lizde, — paaiškino Hardžiui.

Atsidarė durys, ir sugrįžo Ču, nešinas savo kompiuteriu. Pažvelgė į gulintį kniūbsčią ant grindų Hardį. Nė nenumanė, ką Bošas suvaidino.

— Jis gyvas?

— Taip. Pasaugok jį. Žiūrėk, kad neiškrėstų kengūros.

Bošas nuėjo koridoriumi į virtuvę ir surado ant spintelės, kaip ir nurodė Hardis, raktų komplektą. Sugrįžęs į svetainę apsidairė aplink, mėgindamas sugalvoti, kokiu būdu Hardžiui labiau suvaržyti judesius, kol jis su Ču lauke slapčia tarsis, ką toliau daryti. Prieš kelis mėnesius po departamentą pasklido nemaloni istorija apie įtariamąjį plėšimu, pramintą Kengūra. Supančiotas per čiurnas ir riešus jis banke buvo paguldytas ant grindų, kol policininkai ieškojo kito įtariamojo, kuris, jų manymu, slėpėsi pastate. Po penkiolikos minučių trys kvartalai nuo banko patrulis iš kito automobilio pamatė gatve šokuojantį vyrą.

Galiausiai Bošas sugalvojo.

— Paimk už galo kanapą.

— Ką darom? — paklausė Ču.

Bošas parodė į galą.

— Paversk.

Juodu pavertė kanapą į priekį, o paskui žemyn virš Hardžio, uždengdami jį it tentu. Šitaip jam, surištomis rankomis ir kojomis, buvo beveik neįmanoma atsistoti.

— Kas gi čia? — užprotestavo Hardis. — Ką darote?

— Tik gulėk ramiai, Hardi, — atkirto Bošas. — Ilgam čia tavęs nepaliksime.

Bošas pamojo Ču paradinių durų link. Jiems išeinant Hardis šūktelėjo:

— Saugokis, Bošai!

— Ko?

— To, ką pamatysi. Po šios dienos būsi nebe toks pats.

Uždėjęs plaštaką ant durų rankenos bumbulo Bošas ilgokai pastovėjo. Matė tik Hardžio pėdas, kyšančias iš po apverstos kanapos.

— Pažiūrėsime, — metė jis ir žengtelėjęs laukan uždarė duris.

36

Jie tartum atsidūrė labirinto gale ir turėjo rasti kelią atgal į pradinį tašką. Turėjo vietą, kurią norėjo apieškoti — sugretintą namą šalimais, kur Hardis tvirtino laikąs paslėptus savo nusikaltimų suvenyrus. Jiems tik reikėjo sugalvoti įvykių ir teisinių žingsnių seką, kad viską būtų galima suformuluoti kratos orderyje ir kad tuo patikėtų bei tam pritartų apygardos baudžiamųjų bylų teismo teisėjas.

Bošas savo partneriui nepasakė, kas vyko Hardžio svetainėje, kol Ču buvo išėjęs. Ne vien todėl, kad pasitikėjimas partneriu subliūško prie Irvingo bylos, bet ir todėl, kad prisipažinimą jis išgavo prievarta, o Haris nenorėjo dar kam nors kitam primesti tokį įstatymo pažeidimą. Jeigu Hardis gindamasis ims skųstis, Bošas paprasčiausiai tai neigs ir atmes kaip pasipiktinamą keliančią gynybos taktiką. Niekas negalės paneigti detektyvo pateiktos versijos.

Tad Bošas tik pasakė Ču, ką jiems reikia daryti, ir abu apsvarstė, kaip tai atlikti.

— Šie du sugretinti namai veikiausiai priklausė Čiltonui Hardžiui vyresniajam, kuris, ko gero, jau miręs. Mums reikia apieškoti juos abu, ir tai būtina padaryti dabar. Kaip to imtis?

Juodu stovėjo ant žolės priešais sugretintų namų kompleksą. Ču pažvelgė į sekcijų 6A ir 6B fasadus, lyg atsakymas į tą klausimą ant jų būtų nupieštas kaip grafičiai.

— Na, turbūt šeši B nekels problemų, — pasakė jis. — Mes jį čia radome gyvenantį kaip savo tėvą. Turime teisę apieškoti dėl kokių nors nuorodų, padedančių išsiaiškinti, kas ištiko senį. Nepaprastos aplinkybės, Hari. Mums jos galioja.

— O kaip dėl šeši A? Kaip tik ten mums reikia.

— Tad mes... mes tik... Gerai, manau, sugalvojau. Atvykome apklausti Čiltono Hardžio vyresniojo, bet įpusėję supratome, kad priešais mus iš tikrųjų yra Čiltonas Hardis jaunesnysis. Hardžio vyresniojo — nė ženklo, ir mes pamanome, kad jis galbūt yra kur nors surištas, laikomas nelaisvėje ar šiaip ką, kas žino. Gali būti gyvas arba gali būti miręs. Tad mes ieškome nuosavybės duomenų bazėje ir sužinome, kad jo turėtas būstas yra gretimais, o nuosavybės teisės perdavimo dokumentai atrodo suklastoti. Mūsų pareiga ten įeiti ir pažiūrėti, ar jis gyvas, o gal patekęs į kokį nors pavojų. Vėlgi nepaprastos aplinkybės.

Bošas linktelėjo, bet tuo pat metu ir susiraukė. Jam tai nepatiko. Skambėjo tiksliai taip, kaip iš tikrųjų ir buvo — pramanyta istorija, kad jie galėtų įsigauti pro duris. Teisėjas galbūt pasirašytų kratos orderį, bet jie turėtų surasti palankiai nusiteikusį. O jis norėjo ko nors nepramušamo. Ko nors, kam pritartų bet kuris teisėjas ir kas atlaikytų tolesnius teisinius sunkumus.

Staiga jis sumojo, kad turi priemonę tokiam leidimui gauti tiesiog savo rankoje. Ir netgi ne vieną. Bošas iškėlė žiedą su raktais. Jų buvo šeši. Vienas — su „Dodge“ logotipu, taigi nuo kokios nors transporto priemonės. Dar buvo du standartinio dydžio „Schlage“ raktai, kaip jis spėjo, nuo dviejų butų laukujų durų, ir dar trys mažesni. Du iš jų visai mažučiukai, veikiausiai nuo asmeninių pašto dėžučių, kokias jie anksčiau matė prie šaligatvio.

— Raktai, — pasakė jis. — Jis turi du pašto dėžučių raktus. Eime.

Juodu patraukė prie pašto dėžučių eilės. Kai ten atsidūrė, Bošas pabandė raktelius 6-ojo bloko dėžutėse. 6A ir 6B pavyko atidaryti. Pastebėjo, kad ant 6A buvo pavardė Driu, ir tai Bošas suprato kaip Hardžio norą pajuokauti. Hardis ir Driu, gyvenantys vienas greta kito* Los Alamitose.

— Gerai, mes radome pas Hardį du raktelius, — pasakė. — Jie mus atvedė čia, ir sužinojome, kad jis naudodavosi dviem pašto dėžutėmis. Sekcijų šeši A ir B. Taip pat pastebėjome, kad jis turėjo du „Schlage" raktus, todėl pamanėme, kad gali įeiti tiek į šeši A, tiek į šeši B. Patikrinome nuosavybės dokumentus. Šeši B buvo jo tėvo perrašytas kitam žmogui. Tai pasirodė įtartina, nes perrašyta tuomet, kai, mūsų manymu, sūnus pradėjo apsimesti savo tėvu. Privalome patikrinti sekciją A ir pažiūrėti, gal senis laikomas ten. Mes pasibeldėme, niekas neatsiliepė, ir dabar prašome leidimo įeiti vidun.

Ču linktelėjo. Jam ši versija patiko.

— Manau, suveiks. Nori, kad šitaip surašyčiau?

— Aha. Taip ir padaryk. Eik ir surašyk viduje, nenuleisdamas akių nuo Hardžio.

Bošas pasvėrė rankoje žiedą su raktais.

— O aš šeši A pažiūrėsiu, ar mums vertėjo gaišti laiką.

Tai buvo vadinama orderio aplenkimu. Patikrinti vietą anksčiau, nei teisėjas oficialiai patvirtins kratą. Jeigu kada nors tai būtų pripažinta kaip policijos praktika, pareigūnai galėtų netekti savo ženklelių, net baigti kalėjime. Bet iš tiesų kratos orderiai dažnai būdavo sankcionuojami gerai žinant, kas bus rasta nusitaikytame statinyje ar transporto priemonėje. Todėl, kad policija prieš tai jau būdavo apsilankiusi viduje.

* Užuomina į populiarų detektyvinį televizijos serialą „Vaikinų Hardžių ir Nensės Driu mįslės" (*The Hardy Boys/Nacy Drew Mysteries*).

— Tikrai tau reikia, Hari? — paklausė Ču.

— Aha. Jeigu Hardis, kol aš jam vaidinau spektaklį, vedžiojo mane už nosies, tai noriu žinoti anksčiau, o ne vėliau, ar mes ne tuščiai stengėmės.

— Tuomet tik palauk, kol atsidursiu viduje, kad nieko apie tai nežinočiau.

It metrdotelis ištiesta ranka ir šiek tiek sulinkęs per liemenį Bošas pamojo 6B durų link. Ču patraukė atgal prie sugretinto namo, bet paskui stabtelėjo ir sugrįžo.

— Kada tam kitam LAPD pranešime, kad esame čia ir ką veikiame?

— Kokiam kitam LAPD?

— Los Alamitoso policijos departamentui, ne Los Andželo.

— Kol kas dar ne, — atsakė Bošas. — Kai mums patvirtins orderį, galėsime jiems paskambinti.

— Jiems tai nepatiks.

— Tegul papučia į uodegą. Mūsų byla, mūsų areštas.

Bošas žinojo, kad mažytį Los Alamitoso departamentą „tikrasis“ LAPD savo didžiule pėda gali lengvai sutrempti.

Haris pasuko atgal prie 6A namo, bet tuoj pat jį privertė sugrįžti riksmas iš 6B. Rėkė Hardis.

Bošas įžengė į 6B. Hardis tebegulėjo kniūbsčias po kanapa. Ču sėdėjo ant atsineštos iš virtuvės kėdės ir darbavosi kompiuteriu. Tuo metu Hardis nutilo.

— Ko jis rėkia?

— Pirma norėjo cigaretės. O dabar reikalauja advokato.

Haris pasižiūrėjo į apverstą kanapą.

— Kai tik tave pristatysime į areštinę, galėsi paskambinti telefonu.

— Tai pristatykite!

— Pirmiausia mes užblokuojame įvykio vietą. O jeigu toliau rėkausi, užblokuosime ir tave — burnos kamščiu.

— Turiu teisę į advokatą. Pats taip pasakei.

— Galėsi paskambinti telefonu, kai paskambinsime visiems kitiems. Kai būsi uždarytas į areštinę.

Bošas vėl žengtelėjo prie durų.

— Ei, Bošai?

Jis atsisuko.

— Dar ten neįėjai?

Nesulaukęs Bošo atsakymo Hardis tęsė:

— Apie mus kurs filmus.

Ču pakėlė akis ir apsimainė su partneriu žvilgsniais. Buvo žmogžudžių, kurie nuo savo niekšybių patirdavo malonumą, ir iš žmonių baimės kildavo legendos apie juos. Realaus gyvenimo baubai, miestiška mitologija, betampanti miesto tikrove. Tiek metų Hardis išliko pasislėpęs. Dabar ir jis atkreips į save dėmesį.

— Žinoma, — sutiko Bošas. — Mirtininkų flygelyje būsi garsiausias šiknius.

— Prašau, nereikia. Juk žinai, aš sugebėsiu išvengti adatos dvidešimt metų. Mažų mažiausia. Kaip manai, kas filme mane vaidins?

Bošas nieko neatsakė, tik išėjo į prieangį ir lyg tarp kitko apsidairė aplink, norėdamas pamatyti, ar yra kur nors netoliese pėsčių arba važiuotų. Atrodė saugu. Jis nuskubėjo prie 6A sekcijos durų ir išsitraukė Hardžio žiedą su raktais. Pabandė vienu iš „Schlage“ raktų jas atrakinti, ir iš pirmo karto pasisekė. Raktas taip pat tiko ir rankenos bumbulo užraktui. Pastūmęs duris jis įėjo ir uždarė paskui save.

Tebestovėdamas prie durų užsitempė latekso pirštines. Büste buvo tamsu kaip naktį. Pirštinėta ranka perbraukė per sieną ir užčiuopė jungiklį.

Nuo lubų krintančioje blausioje šviesoje 6A pasirodė kaip

koks šmėklų namas. Kaip papuola sumūryta siena kartu su garso izoliacijos sluoksniu ant langų užtikrino tamsą ir privatumą. Visos keturios kambario iš gatvės pusės sienos naudotos kaip galerija fotokoliažams ir laikraščių straipsniams apie žmogžudystes, prievartavimus ir kankinimus eksponuoti. Buvo net San Diego, Finikso ir Las Vegaso laikraščių. Straipsniai — apie neišaiškintus pagrobimus, išmestus kūnus, dingusius žmones. Aiškėjo, kad jeigu tie atvejai — Hardžio darbas, tai jis buvo keliauninkas. Jo medžioklės plotai — milžiniški.

Bošas tyrinėjo fotografijas. Tarp aukų buvo ir jaunų vyrų, ir jaunų moterų. Kai kurios — vaikai. Pamažu slinko, žiūrinėdamas baisius vaizdus. Sustojo priėjęs visą pirmąjį *Los Angeles Times* puslapį, jau pageltusį ir sutrūkinėjusį, su šypsančiu jaunos merginos veidu fotografijoje šalia straipsnio apie jos dingimą iš Vakarų slėnio prekybos centro. Prisilenkė arčiau perskaityti straipsnio, iki surado jos pavardę. Žinojo tą pavardę ir bylą, o dabar prisiminė, kodėl adresas Hardžio vairuotojo pažymėjime jam pasirodė pažįstamas.

Galų gale prisivertė atsitraukti nuo šiurpių vaizdų. Juk tai tik preliminari apžiūra prieš kratą. Privaląs judėti toliau. Kai prisiartino prie durų į garažą, dar neatidaręs jau žinojo, ką už jų ras. Ten viename skyriuje kėpsojo baltas darbinis furgonas. Svarbiausia Hardžio grobimų priemonė.

Vėlesnio modelio „Dodge". Turimu rakteliu Bošas jį atrakino ir pasižiūrėjo vidun. Buvo tuščias, išskyrus čiužinį ir pakabintą lentynėlę įrankiams su dviem izoliacinės juostelės ritinėliais ant jos. Haris įkišo į uždegimo spyną raktelį ir jį pasuko, kad patikrintų nuvažiuotų mylių skaičių. Furgono hodometre užfiksuota 140 000 mylių — dar viena nuoroda, kokia buvo plati žmogžudžio teritorija. Jis išjungė variklį ir vėl užrakino furgoną.

Pamatė pakankamai, jau žino, ką jie turi, bet vis tiek magėjo užlipti į viršų. Pirmiausia patikrino miegamąjį iš fasado pusės

ir jį rado be baldų. Tebuvo kelios krūvelės drabužių. Sportiniai marškinėliai su populiarių žvaigždžių veidais, keletas džinsų, atskiros liemenėlių, apatinių kelnaičių ir diržų krūvelės. Aukų drabužiai.

Sieninė įeinamoji drabužinė buvo su skląsčiu ir pakabinamąja spyna. Bošas vėl išsitraukė žiedą su raktais ir įtaikė į spyną mažiausią raktelį. Atidarė drabužinę ir spragtelėjęs jungiklį ant sienos išorėje, uždegė šviesą. Nedidelis kambarėlis buvo tuščias. Sienos, lubos ir grindys nudažytos juodai. Per tris pėdas nuo grindų iš užpakalinės sienos kyšojo du stori ąsiniai varžtai. Be abejo, šioje patalpoje Hardis laikė savo aukas. Bošas pagalvojo apie visus tuos žmones, kurie šioje kamarėlėje praleido savo paskutiniąsias valandas — užkimštomis burnomis, prirakintus prie varžtų, laukiančius, kol Hardis užbaigs jų kančias.

Užpakaliniame miegamajame stovėjo lova su pliku matracu. Kampe — trikojis fotoaparatui, bet be aparato. Bošas atidarė sieninės spintos duris ir ten rado ištisą elektronikos centrą: jau pasenusių modelių vaizdo kameros, „Polaroid“ fotoaparatai ir nešiojamasis kompiuteris, o ant viršutinių lentynų sudėtos DVD dėžutės ir vaizdajuosčių kasetės. Ant vienos iš lentynų buvo sukrautos dėžutės nuo batų. Jis vieną išsitraukė ir atidarė. Buvo užpildyta senomis momentinėmis nuotraukomis, daugiausia jau išblukusiomis, vaizduojančiomis daug skirtingų jaunų moterų ir vyrų, užsiimančių oraliniu seksu su vyru, kurio veido nė vienoje nematyti.

Padėjo dėžutę atgal į vietą, uždarė spintos duris ir sugrįžo į koridorių. Vonios kambarys buvo toks pat purvinas kaip ir 6B name, bet nešvarumų ruožas vonioje — rusvas, ir Bošas suprato, kad kaip tik čia Hardis nusiplaudavo kraują. Jis atbulas pasitraukė iš vonios kambario ir patikrino koridoriaus sieninę spintą. Buvo tuščia, išskyrus juodą plastikinę dėžę, kokių keturių su puse pėdų aukščio ir apytikriai boulingo kėglio pavidalo, su

rankena. Sugriebęs už jos, Bošas pavertė dėžę į priekį. Ant dugno buvo ratukai, ir jis išrideno dėžę į koridorių. Ji atrodė tuščia, ir Haris pagalvojo, gal joje buvo laikomas koks nors muzikos instrumentas.

Bet paskui konteinerio šone pamatė gamintojo plokštelę su užrašu „Golf+Go Systems", ir suprato, jog tai futliaras golfo lazdoms gabenti. Paguldė dėžę ant kilimo. Ji turėjo rakteliu užrakinamus du skląstukus. Buvo tuščia, o viršutinis paviršius prigręžtas skylučių — nelygiais kraštais, sulig dešimties centų monetomis.

Futliarą uždarė, pastatė stačią ir įdėjo atgal į spintą, kad vėliau būtų galima surasti per oficialią kratą. Užtrenkė spintos dureles ir patraukė atgal į apačią.

Nulipęs pusę laiptų ūmai sustojo ir įsitvėrė turėklo. Sumojo, kad dešimties centų monetos didumo skylutės golfo lazdų transportavimo futliare buvo išgręžtos orui įleisti. Ir suprato, jog viduje galėtų tilpti vaikas ar nedidelis žmogus. Staiga jį pribloškė toks nežmoniškas elgesys ir ištvirkimas. Jis tiesiog uodė kraują. Girdėjo prislopintus maldavimus. Suvokė šios vietos kančias.

Pasviro petimi į sieną, o paskui susmuko ant laiptuko atsisėsti. Alkūnėmis remdamasis į kelius, palinko priekin. Pasistengė kvėpuoti lėčiau. Persibraukė delnu plaukus, paskui prisidengė juo burną.

Užsimerkė ir prisiminė kitą mirties vietą, kai gūžėsi tunelyje toli nuo namų. Tuomet jis buvo dar berniūkštis, išsigandęs ir besistengiantis suvaldyti kvėpavimą. Štai kur esmė. Suvaldyk kvėpavimą ir suvaldysi baimę.

Sėdėjo ne ilgiau kaip dvi minutes, bet atrodė lyg visą naktį. Galiausiai kvėpavimas išsilygino ir tunelių prisiminimas išblanko.

Suskambo jo mobilusis, sugrąžindamas iš užtemimo. Išsitraukė telefoną ir pažvelgė į ekranėlį. Skambino Ču.

— Aha?

— Hari, tau ten viskas gerai? Ilgai užtrukai.

— Viskas normaliai. Po minutėlės ateisiu.

— Gerai stovime?

Tai yra, ar Bošas šeštame A rado, ko jiems reikėjo.

— Aha, gerai.

Išjungė telefoną, paskui paskambino tiesioginiu Timo Maršos numeriu. Aptakiai skyriaus botagui paaiškino, kas dedasi.

— Mums čia prireiks kelių žmonių, — pasakė Bošas. — Manau, teks nemažai padirbėti. Taip pat reikės atstovo ryšiams su žiniasklaida ir bendravimui su vietiniais. Turėtume įkurti vadavietę, nes tikriausiai gausime čia praleisti visą savaitę.

— Gerai, aš to imuosi, — pasakė Marša. — Pasikalbėsiu su leitenante, ir pradėsime mobilizaciją. Iš tavo žodžių panašu, kad teks atsiųsti visus.

— Būtų gerai.

— Kas tau, Hari? Tavo keistas balsas.

— Man viskas gerai.

Bošas jam pasakė adresą ir nutraukė ryšį. Dar dvi minutes sėdėjo nejudėdamas, paskui vėl paskambino — į Kizminos Raider mobilųjį.

— Hari, žinau, dėl ko skambini, ir galiu tau tik pasakyti, jog tai buvo kruopščiai apgalvota. Priimtas geriausias departamentui sprendimas, ir daugiau niekada apie tai nekalbėsime. Šitaip bus geriausia ir dėl tavęs.

Ji kalbėjo apie *Times* straipsnį, Irvingą ir taksi franšizę. O Bošui toji byla dabar jau atrodė tokia tolima... Ir tokia bereikšmė.

— Ne dėl to skambinu.

— O. Tai kas gi atsitiko? Iš balso tu kažkoks ne toks.

— Man viskas gerai. Mes ką tik paėmėme stambų laimikį, ir esu tikras, kad šefas norės būti apie tai informuotas. Prisimeni Mendės Filips bylą maždaug prieš devynerius ar dešimtį metų Vakarų slėnyje?

— Ne, prisimink.

— Trylikos metų, pačiupta iš prekybos centro. Taip ir nesurasta, niekas niekada nesuareštuotas.

— Turi tą tipą?

— Aha, ir supranti ką? Kai prieš trejus metus jis gavo vairuotojo pažymėjimą, nurodė mergaitės adresą kaip savo paties.

Raider tylėjo, dėmėdamasi Hardžio įžūlumą.

— Džiaugiuosi, kad jį turi, — pagaliau pasakė.

— Ji buvo ne vienintelė. Mes esame Orindžo apygardoje ir viską sudėliojame. Bet bus stambu. Tas tipas tvirtina, kad jo skaičius — trisdešimt septyni.

— O Dieve!

— Jis turi sieninę spintą, pilną fotoaparatų, vaizdo kamerų, fotografijų ir juostelių. Ten yra vaizdajuosčių, Kize. Tas tipas tuo užsiėmė ilgai.

Bošas rizikavo atskleisdamas Raider, ką surado be kratos orderio. Kadaise juodu buvo partneriai, bet buvęs tvirtas jų ryšys dabar rūdijo. Vis dėlto jis surizikavo. Atmetus į šalį politiką su jos užkulisiais, jeigu jis negali ja pasitikėti, tai negali niekuo.

— Leitenantei Duval papasakojai?

— Papasakojau botagui. Ne viską, bet pakankamai. Manau, jie visi atvyksta.

— Gerai, aš įsitrauksiu ir viską stebėsiu. Nežinau, ar šefas atvyks. Bet norės dalyvauti. Gal tokiam kaip šis reikalui norės pasinaudoti mūsų kino teatru.

Policijos administracijos pastato pirmame aukšte buvo kino salė, naudojama premijuotoms programoms demonstruoti, ypatingiems renginiams ir didesnėms spaudos konferencijoms. Šis atvejis bus vienas iš tokių.

— Gerai, bet ne dėl to skambinu.

— Na, tai kokia gi svarbiausia priežastis?

— Ar jau ko nors ėmeisi, kad mano partnerį perkeltų iš poskyrio?

— A, ne. Šįryt buvau šiek tiek užsiėmusi.

— Gerai. Tai ir nereikia. Pamiršk.

— Tikrai?

— Taip.

— Ką gi, gerai.

— Ir dar kitas dalykas, apie kurį užsiminei. Kad man gausi dar penkerius metus pagal galimybės vėliau išeiti į pensiją tvarką. Vis dar manai, kad gali tai suveikti?

— Buvau beveik tikra, kad galėsiu tai padaryti, kai pasiūliau. O po šios bylos, manau, tai bus lengva. Tave norės turėti, Hari. Tu tuoj tapsi įžymybe.

— Nenoriu būti įžymybė. Tik noriu tirti bylas.

— Aš suprantu. Pasistengsiu dėl visų penkerių.

— Dėkui, Kize. Ir, manau, dabar turėčiau grįžti prie šio reikalo. Čia daug kas dedasi.

— Sėkmės, Hari. Žiūrėk, kad viskas būtų kaip dera.

Atseit nelaužyk nustatytų taisyklių. Byla pernelyg stambi, pernelyg svarbi.

— Supratau.

— Ir, Hari?

— Aha.

— Štai kodėl mes tai darome. Per tokius žmones kaip šis tipas. Tokie monstrai kaip jis nesustos, jeigu jų nesustabdysime. Šis darbas kilnus. Prisimink tai. Vien galvok, kiek daug žmonių tu ką tik išgelbėjai.

Bošas linktelėjo ir pagalvojo apie golfo lazdų futliarą. Žinojo, kad jo atmintyje jis išliks amžinai. Hardis buvo teisus, kai perspėjo, jog Bošą tai pakeis, jeigu nueis į 6A.

— Nepakankamai, — pasakė jis.

Išjungė telefoną ir viską apmąstė. Prieš dvi dienas nemanė, kad pavyks pratempti paskutinius trisdešimt devynis savo karjeros mėnesius. O dabar norėjo visų penkerių metų. Kad ir kokias

nesėkmes patyrė Irvingo byloje, dabar jis suprato, jog misija dar nesibaigė. Visada būdavo misija ir visada darbas, kurį reikėdavo atlikti. Jo srities darbas.

Štai kodėl mes tai darome.

Bošas linktelėjo. Kizė teisingai suvokė.

Prisilaikydamas turėklo jis atsistojo ir vėl pajudėjo laiptais žemyn. Jam reikėjo išeiti į saulės šviesą.

37

Iki vidudienio apygardos teismo teisėjas Džordžas Kompanionis pasirašė kratos orderį, ir 6A namo baisybės buvo oficialiai ir teisiškai patvirtintos Bošo, Ču ir kitų detektyvų iš Neišaiškintų bylų poskyrio. Paskui Čiltonas Hardis įsodintas į vieną iš skyriaus automobilių ir pervežtas į MSC — Metropolio sulaikymo centrą, — kur jį įregistravo detektyvai Beiker ir Kihou. Bošas ir Ču kaip pagrindiniai tyrėjai pasiliko dirbti nusikaltimo vietoje.

Netrukus gatvėje priešais sugretintuosius namus, kur tėvo vardu gyveno ir savo šlykščius geidulius tenkino Hardis, įsitvyrojo balagano atmosfera — pranešimai apie siaubingus radinius pritraukė daugiau tyrėjų, teisėsaugos pareigūnų, taip pat kriminalistikos specialistų ir žiniasklaidos atstovų iš dviejų apygardų. Ilgai netruks, kol mažutis Los Alamitosas atkreips į save viso pasaulio dėmesį, nes ši istorija atsidurs visose interneto žinių svetainėse, taip pat kabelinės bei tiesiogiai transliuojamos televizijos tinkluose.

Dviejų departamentų jurisdikcijos ginčas greitai buvo išspręstas Los Andželo departamento naudai, perėmusiam visus bylos tyrimo aspektus, o Los Alamitoso departamentui palikta užtikrinti vietinę apsaugą ir publikos bei žiniasklaidos kontrolę. Į pastarąją užduotį įėjo ir transporto eismo uždarymas kvartale

bei Hardžio kaimynų evakuacija. Abi pusės pasirengė, kaip buvo tikimasi, mažiausia savaitę truksiančiam nusikaltimo vietos tyrimui. Abi pusės paskyrė atstovus ryšiams su žiniasklaida — jie turės tvarkytis su reporterių, filmavimo kamerų ir palydovinės transliacijos furgonų spūstimi, kuri, kaip buvo manoma, užgrius kadaise ramų mikrorajoną.

Policijos viršininkas su Plėšimų ir žmogžudysčių skyriaus vadove drauge sukūrė kovinį tyrimo planą ir iškart jį papildė bent vienu netikėtumu. Vadovauti šou buvo paskirta leitenantė Duval, atsakinga už Neišaiškintų bylų poskyrį. Tai, kas neabejotinai bus puikiausia jos poskyrio valanda ir svarbiausias tyrimas, atiduota į leitenanto Lario Gendlo — dar vieno Plėšimų ir žmogžudysčių skyriaus lyderio, turinčio daugiau patirties nei Duval ir labiau išmanančio santykius su žiniasklaida — rankas. Gendlas vadovaus vykstančiam tyrimui.

Bošas negalėjo skųstis tokiu patvarkymu. Prieš paskiriamas į operatyvinį skyrių, anksčiau jis priklausė Gendlo žmogžudysčių tyrimo grupei, ir juodu drauge gerai dirbo. Gendlas buvo iš tokių žmonių, kurie pasiraitoja rankoves ir pasitiki savo tyrėjais, o ne vadovas, besislepiantis už uždarų durų ir nuleistų žaliuzių.

Vienas iš pirmų veiksmų, kurių ėmėsi Gendlas, pasitaręs su Bošu ir Ču — tai sukviesti visus tyrėjus į nusikaltimo vietą. Jie stovėjo kartu tamsiame 6A namo kambaryje iš fasado pusės, Gendlui laikinai išginus kriminalistikos fotografų ir specialistų grupę.

— Gerai, žmonės, klausykitės, — kreipėsi jis. — Nusprendžiau su jumis susitikti ne lauke, ne saulėkaitoje ir gryname ore. Pamaniau, mums bus geriau būti čia, kur tamsu ir dvokia mirtimi. Iš visko matyti, kad šioje vietoje mirė daug žmonių ir kad jie mirė siaubingai. Buvo kankinami ir nužudomi, todėl privalome juos pagerbti ir išaukštinti, čia kaip įmanoma geriau atlikdami savo darbą. Neisime trumpiausiu keliu, nelaužysime jokių tai-

syklių. Viską atliksime kaip dera. Man nesvarbu, kad šitas tipas Hardis šiuo metu važiuoja su Beiker ir Kihou tame automobilyje ir prisipažįsta iš visos subinės. Mes sudarysime bylą, kuri bus, po šimts, visiškai nepramušama. Dabar pat pasižadėkime, kad šitas tipas daugiau niekada nebeišvys dienos šviesos. Paskirties vieta: mirtininkų flygelis. Nieko kita. Visi supratote?

Kambaryje keletas linktelėjo. Bošas išvis pirmą kartą matė leitenantą it futbolo trenerį drožiant uždegančią kalbą. Hariui tai patiko, ir jis pamanė, kad visiems kambaryje priminti, kiek daug tyrime pastatyta ant kortos — gera taktika.

Po įžangos Gendlas ėmė skirstyti, už ką kiekviena grupė bus atsakinga. Nors teisminius įkalčius reikės surinkti iš abiejų sugretintų namų, bylos pagrindą neabejotinai sudarys antro miegamojo sieninėje spintoje rasti vaizdo įrašai ir po visą namą ant sienų sukabintos fotografijos. Operatyvinio skyriaus tyrėjams bus pavesta dokumentuoti, kas tokios buvo aukos, iš kur kilusios ir kas jas tiksliai ištiko. Tai bus baisiai bjaurus uždavinys. Anksčiau Ču vieną iš rastų DVD įstatė į savo kompiuterį, kad juodu su Bošu galėtų suprasti, kas yra didžiulėje vaizdo juostų ir diskų kolekcijoje. Vaizdo įraše Hardis taip žagino ir kankino moterį, kad toji išsitraukusi iš burnos kamšalą pradėjo maldauti ją nužudyti ir užbaigti kančias. Vaizdo įrašo pabaigoje uždusinta ir netekusi sąmonės moteris dar alsavo, o Hardis tuo metu pasisukęs į kamerą šypsojosi. Mat jis gavo, ko iš jos norėjo.

Per visus tarnybos metus Bošas nebuvo matęs tokio širdį veriančio siaubo. Tame diske buvo neištrinamų iš atminties vaizdų, kuriuos jam teks stengtis nustumti į sąmonės užkampius. Bet buvo dar dešimtys juostelių ir diskų, taip pat šimtai fotografijų. Kiekvieną teks peržiūrėti, aprašyti, sukataloguoti ir pridėti prie daiktinių įkalčių. Darbas bus skausmingas, deginantis sielą ir garantuotai paliks vidinius randus, kokius nešiojasi tik žmogžudystes tiriantys farai. Gendlas juos visus paragino nesi-

varžyti ir slegiančią pareigą aptarti su departamento psichoterapeutais. Kiekvienas faras žinojo: nešiotis sieloje savo tarnybos baisumus — tas pat kaip nešiotis negydomą vėžį. Vis dėlto ieškoti pagalbos daugelis laikė silpnumu. Nė vienas faras nenorėjo atrodyti silpnas.

Paskui Gendlas paprašė Bošo su Ču, pagrindinių tyrėjų, glaustai apibendrinti žingsnius, juodu atvedusius prie Hardžio ir abiejų namų.

Jie taip pat aptarė tolesnę tyrimo eigą. Viena vertus, būtina skubėti, bet taip pat reikia veikti apgalvotai, atsargiai ir viską ištirti kuo nuodugniau.

Departamentas buvo teisiškai įpareigotas įregistruoti kaltinimus Hardžiui per keturiasdešimt aštuonias valandas nuo jo arešto. Jis bus atvežtas į teismą ir pirmą kartą stos prieš teisėją trečiadienio rytą. Jeigu iki to laiko nebus apkaltintas padarytu nusikaltimu, bus paleistas.

— Štai ką mes padarysime: įregistruosime prieš jį vieną bylą, — pasakė Bošas. — Vėliau, kai būsime pasirengę, tolydžio vis pridursime dar po vieną žmogžudystę. Taigi trečiadienį pradėsime nuo Lilės Prais. Šiuo metu ta byla dar netvirta, bet vis tiek tai mūsų geriausias šansas. Turime DNR atitikmenį, ir nors jis nėra Hardžio, manome, kad pajėgsime įrodyti jo nusikaltimą. Ir dar: iki trečiadienio ryto mes tikimės kur nors čia surasti Lilės nuotrauką.

Ču iškėlė 5x7 colio Lilės Prais fotografiją, išimtą iš pirminės žmogžudystės knygos. Fotografija buvo iš kasmetinio klasės albumo — šypsančios, nekaltos ir gražios merginos. Jeigu kur nors tarp Hardžio suvenyrų jie surastų jos atvaizdą, tikriausiai jis atrodytų kitaip.

— Mes kalbame apie tūkstantis devyni šimtai aštuoniasdešimt devintuosius, taigi jos nebus nė viename iš DVD, nebent išsiaiškintume, kad vaizdajuosčių turinį Hardis perkeldavo į

DVD, — pridūrė Ču. — Tačiau mažai tikėtina, nes čia nėra tam reikalingos įrangos, o tokio dalyko juk nenusiųsi kam nors padaryti.

— Mes greitai peržiūrėsime visas fotografijas, — pasakė Bošas. — Kurie dirbsite prie vaizdajuosčių, taip pat akylai jos ieškokite. Jeigu kurioje nors iš vaizdajuosčių ar fotografijų ją surasime, trečiadieniui būsime pasirengę.

Tuomet Gendlas jų pasitarimą užbaigė raginimu:

— Gerai, žmonės, viskas. Kiekvienas žinome, ką turime daryti. Tad veikime. Negaištam veltui laiko.

Grupė ėmė skirstytis. Bošas jautė detektyvų susikaupimą. Gendlo užtaisas suveikė.

— A, dar vienas dalykas, — pridūrė Gendlas. — Nėra jokių darbo laiko apribojimų. Visi viršvalandžiai bus įskaityti, ir tai pranešė viršininko biuras.

Jeigu leitenantas tikėjosi džiūgavimų ar net aplodismentų, jam teko nusivilti. Į gerą žinią, kad tyrimas bus deramai finansuojamas, nelabai kas sureagavo. Viršvalandžių apmokėjimas — geras dalykas, ir visus metus to stigo. Tačiau svarstyti finansinį atlygį už darbą, kokio ši byla pareikalaus, buvo vengiama. Bošas žinojo, kad visi esantys šiame kambaryje dirbs tiek, kiek reikės, ar bus jiems apmokama, ar ne.

Štai kodėl mes tai darome.

Bošas prisiminė Kizės Raider anksčiau jam pasakytus žodžius. Ši byla — jų misijos dalis.

38

Trys detektyvų grupės užtruko dvi valandas, kol visus įkalčius, daugiausia fotografijas ir vaizdajuostes, iš antro miegamojo sieninės spintos sukrovė į daiktinių įrodymų dėžes. Paskui

trys be jokių skiriamųjų ženklų automobiliai tartum iškilminga laidotuvių procesija išgabeno dėžes šiaurės kryptimi, į Los Andželo policijos administracijos pastatą. Bošas ir Ču važiavo paskutiniame automobilyje su fotografijų pilnomis trimis dėžėmis ant galinės sėdynės. Per kelionę jie nedaug apie ką turėjo kalbėti. Prieš akis laukė sunki pareiga, ir mintys, kaip jai susikaupti, stelbė viską.

Ryšių su žiniasklaida biuras neoficialiai perspėjo korespondentus apie atvykstančią procesiją, ir kol detektyvai nešė dėžes į vyriausiąją policijos būstinę, lauke priešais įėjimą į pastatą juos fiksavo abipus išsirikiavę fotografai ir operatoriai su vaizdo kameromis. Buvo pasistengta ne žiniasklaidos atstovų smalsumą patenkinti, o juos pasitelkus formuoti viešąją nuomonę ir atitinkamai nuteikti vietinius prisiekusiuosius, kad Čiltonas Hardis siaubingai nusikalto. Taip reiškėsi dar ir subtilus nenutrūkstamas policijos ir žiniasklaidos bendradarbiavimas.

Visos trys posėdžių salės buvo paskirtos laikinai sudarytai vadinamajai Specialiajai Hardžio tyrimo grupei. Bošas ir Ču užėmė mažiausią salę, kurioje nebuvo vaizdo aparatūros. Mat turėjo surūšiuoti nuotraukas, ir jos jiems nereikėjo.

Kaupdamas fotografijas Hardis jų nerūšiavo ir juo labiau nekatalogavo. Senos ir naujos paprasčiausiai buvo sumestos į keletą dėžučių nuo batų ir padėtos ant sieninės spintos lentynų. Nei ant vienos viršaus ar dugno nebuvo jokio užrašo. Kai kuriose nuotraukose kartojosi tie patys asmenys, bet jos galėjo būti išskirstytos po dvi ar tris skirtingas dėžutes.

Pradėję jas peržiūrinėti, Bošas ir Ču pabandė fotografijas grupuoti. Visų pirmiausia pamėgino išrūšiuoti tų pačių individų nuotraukas. Paskui pabandė nustatyti fotografijų amžių ir jas išdėstyti chronologine tvarka. Ant kai kurių buvo pažymėta data, ir tai pagelbėjo, tik niekaip negalėjai žinoti, ar ji buvo tinkamai nustatyta.

Daugumoje nuotraukų asmuo, užfiksuotas vienas ar su Hardžiu, arba su vyro kūnu, spėjamai Hardžio, kadre buvo aiškiai gyvas. Jis arba ji buvo fotografuojami lytinio akto metu, kai kuriais atvejais besišypsantys tiesiai į objektyvą, kai kada į jį žvelgiantys su baime, o kartais ir su skausmu.

Požymiai, padedantys nustatyti asmens tapatybę, kai kurioms fotografijoms teikė pirmumą. Jose aukos buvo pasipuošusios išsiskiriančiomis brangenybėmis, turėjo tatuiruočių arba veido apgamų. Šios charakteringos detalės vėliau padės tyrėjams identifikuoti aukas.

Bošas jautė, kaip tuštėja jo vidus. Sunkiausia buvo matyti aukų akis. Tiek daug jų žvelgė į fotoobjektyvą žinodamos, kad gyvos neišeis. Jo sieloje vėrėsi gilus bejėgiško įniršio šulinys. Daug metų Hardis palikinėjo kruvinus pėdsakus, ir niekas to nematė. O dabar jiems pavesta dėlioti fotografijas į krūveles.

Vienu metu pasibeldė į duris, ir vidun nešina aplanku įžengė Tedė Beiker.

— Pamaniau, gal norėsite tai pamatyti, — pasakė ji. — Padaryta įregistruojant MSC.

Tedė atvertė aplanką ir padėjo ant stalo 8x10 colių formato nuotrauką. Joje buvo nufotografuota vyro nugara. Nuo vienos iki kitos mentės ištatuiruotos kapinės su juodais kryžiais. Kai kurie jų buvo seni ir išblukę, tušas pasklidęs po odą, kai kurie — ryškūs ir iš pažiūros nauji. Juodame užraše po tuo vaizdu — žodžiai *Bene Decessit*.

Anksčiau Bošas buvo matęs „Ilsėkis ramybėje" tatuiruočių, bet paprastai jas būdavo išsitatuiravę gatvės gaujų vaikinai, tokiu būdu skaičiuojatys savo kritusius bičiulius. O čia visai kas kita, nors nepasakytum, kad labai netikėta. Kapinių vaizdas Hardžio tatuiruočių meistrui, matyt, nepasirodė įtartinas, kad apie tai reikėtų pranešti valdžios atstovams.

— Čia tavasis vaikinas, — pridūrė ji.

— Ar suskaičiavai kryžius? — paklausė Bošas.

— Aha. Trisdešimt septyni.

Bošas nei jai, nei kam kitam, išskyrus Kizę Raider, šio skaičiaus nebuvo paminėjęs. Jis perbraukė pirštu po žodžiais ant Hardžio nugaros.

— Taip, — pridūrė Beiker. — Mes pažiūrėjome „Google“. Lotyniškai tai reiškia „gerai numirė“. Panašu, jie visi gerai numirė.

Bošas linktelėjo.

— Puiku, — apsidžiaugė Ču. — Vyrukas sudorotas.

— Galime pridėti nuotrauką prie paketo? — paklausė Bošas.

— Ji jūsų.

Bošas padėjo fotografiją stalo pakraštyje. Ją įtrauksiąs į kaltinimų paketą, kurį pristatys apygardos prokurorui.

— Gerai. Dėkui, Tede, — pasakė.

Šitaip leido jai suprasti, kad gali eiti. Mat norėjo toliau dirbti prie fotografijų. Reikėjo surasti Lilę.

— Gal jums, vyručiai, reikia kokios nors pagalbos? — paklausė Beiker. — Gendlas mums nieko nepaskyrė. Turbūt, kai dingome jam iš akių, mus pamiršo.

Kai Gendlas skirstė užduotis, ji ir Kihou gabeno Hardį į MSC įregistruoti. Sparčiai ryškėjo tokia byla, kurios tyrime kiekvienas norėjo dalyvauti.

— Manau, susidorosime, Tede, — skubiai metė Bošas, kol jo partneris dar nepasiūlė prisidėti prie jų. — Galbūt kitiems praverstų talka prie vaizdo įrašų.

— Gerai, dėkui. Paklausiu jų.

Iš jos tono Haris suprato, kad jį laiko savanaudžiu šmikiu. Ji nuėjo prie durų, bet vėl į juos atsisuko.

— Žinote, kas iki šiol keista? — paklausė.

— Kas? — sureagavo Bošas.

— Jokių lavonų. Tame name pilna DNR. Tačiau kur lavonai? Kur jis juos slėpė?

— Kai kurie rasti, — atsakė Bošas. — Tarkim, Lilės Prais. Kitus jis paslėpdavo. Tai ir bus paskutinis jo šansas. Netrukus Hardžiui teliks mainyti. Jis mums pasakys, kur lavonai, mes jam pažadėsime, kad nereikalausime mirties bausmės.

— Manai, apygardos prokuroras su tuo sutiks?

— Tikiuosi, ne.

Ji išėjo, ir Bošas grįžo prie fotografijų.

— Hari, kas yra? — paklausė Ču. — Juk mums dar reikia peržiūrėti kokį tūkstantį nuotraukų.

— Žinau, — atsakė Bošas.

— Kodėl jai atsakei? Ji su Kihou priklauso operatyviniam skyriui. Abu tik ir dairosi kokios nors veiklos.

— Nežinau. Tik manau, kad jeigu Lilė Prais čia kažkur yra, tai ją surasti turėtume mes. Žinai, ką noriu pasakyti?

— Turbūt taip.

Bošas atlyžo.

— Eik, pasivyk ją. Sugrąžink atgal.

— Ne, viskas gerai. Aš suprantu.

Juodu vėl įniko tylomis peržiūrinėti, rūšiuoti ir krauti nuotraukas į krūveles. Tokia liūdna pareiga ir tiek daug aukų. Žudymo ir prievartavimo, Hardžio nežmoniškumo. Ir tai dar viena priežastis, kodėl jis nenorėjo pasitelkti Tedės Beiker. Nesvarbu, kad ji viską mačiusi tyrėja veteranė. Ir nesvarbu, kad Hardis buvo grobuonis, nusitaikydavęs į silpnuosius, kad ir kas auka būtų — vyras ar moteris. Bošas tikrai nesijaustų patogiai, peržiūrinėdamas šias nuotraukas moters draugijoje. Tiesiog toks jis buvo.

Po kokių dvidešimties minučių Ču sulėtino judesius ir vieną fotografiją palaikė sau virš galvos — svarstė, į kurią krūvelę padėti. Toji buvo momentinė, daryta „Polaroid“ aparatu.

— Hari, manau...

Bošas paėmė iš jo nuotrauką ir pasižiūrėjo. Ant purvinos

vilnonės antklodės gulinčios nuogos jaunos merginos atvaizdas. Iš užmerktų akių nebuvo įmanoma nustatyti, ar gyvos, ar mirusios. Per laiką nuotrauka išbluko. Bošas ją pridėjo šalia šypsančio Lilės Prais veido iš klasės albumo fotografijos, darytos aštuoniolika mėnesių iki jos mirties.

— Tu manai? — paklausė Ču.

Bošas tylėjo. Tik šokinėjo akimis nuo fotografijos prie fotografijos, jas tyrinėdamas ir kruopščiai lygindamas. Ču jam padavė atsineštą iš bokso didinamąjį stiklą, kuriuo kol kas nė vienas nesinaudojo. Bošas padėjo abi fotografijas ant stalo ir palygino jas išdidintas. Galiausiai linktelėjo ir atsakė:

— Manau, suradai ją. Pateiksime jas fotolaboratorijos skaitmeninei analizei ir pažiūrėsime, ką ten pasakys.

Ču trenkė kumščiu į stalą.

— Turime tą tipą, Hari. Turime jį!

Bošas padėjo didinamąjį stiklą ant stalo ir atsilošė kėdėje.

— Aha, — patvirtino, — manau, turime.

Paskui pasilenkė į priekį ir parodė į šūsnis dar neperžiūrėtų fotografijų.

— Tęsiam, — tarė.

— Manai, bus jų daugiau? — paklausė Ču.

— Kas žino? Galbūt. Bet yra taip pat dar viena, kurią turėtume pamėginti surasti.

— Kieno?

— Kleitono Pelo. Jis pasakė, kad Hardis fotografavo ir jį. Jeigu jas išsaugojo, tai turėtume rasti.

39

Bošas suėmė save į rankas, paskutinį kartą atsikvėpė ir suspaudinėjo numerį. Jis net nebuvo tikras, ar po tiek metų te-

lefono numeris išlikęs toks pats. Pasižiūrėjo į vieną iš sieninių laikrodžių sau virš galvos ir vėl paskaičiavo. Ohajyje trimis valandomis vėliau. Bus gerokai po vakarienės, bet tikriausiai ten dar nemiega.

Po trijų šaukiamųjų signalų atsiliepė moteris.

— Ponia Prais? — paklausė Bošas.

— Taip, su kuo kalbu?

Jos balsas nuskambėjo primygtinai, ir Bošas spėjo, kad savo telefone ji mato skambinančiojo asmens tapatybę. Žinojo, kad skambina policija. Pasiekianti per laiką ir atstumą.

— Ponia Prais, čia detektyvas Bošas iš Los Andželo policijos departamento. Skambinu, nes jūsų dukters mirties tyrime atsirado kai kurių naujų aplinkybių. Man reikia su jumis pasikalbėti.

Išgirdo ją užgniaužiant kvapą. Paskui ji pridengė ragelį ir prašneko su kažkuo kitu. Jis nepajėgė suprasti žodžių.

— Ponia Prais?

— Taip, atleiskite. Pasakiau savo vyrui. Lilės tėvui. Jis nuėjo viršun klausytis per suporintą telefoną.

— Gerai, mes galime palaukti, kol...

— Ar skambinate dėl to, kas rodoma per televiziją? Mes žiūrėjome „Fox" kanalą, ir pamaniau, ar čia nebus tas žmogus, Čilas, kuris ir pagriebė Lilę.

Dar nebaigusi klausimo ji jau verkė.

— Ponia Prais, ar galime...

Trekštelėjimas, ir prie jų prisijungė jos vyras.

— Čia Bilas Praisas.

— Pone Praisai, aš jau sakiau jūsų žmonai, esu Haris Bošas, detektyvas iš Los Andželo policijos departamento. Man reikia jus informuoti apie jūsų dukters mirties tyrime iškilusias naujas aplinkybes.

— Lilės, — patikslino ponas Praisas.

— Taip, sere, jūsų dukters Lilės. Aš dirbu Neišaiškintų bylų

poskyryje, kuriame tiriamos įšaldytos žmogžudysčių bylos. Praėjusią savaitę byloje įvyko proveržis. Ant Lilės kūno rasto kraujo DNR susieta su žmogumi, pavarde Čiltonas Hardis. Kraujas ne jo, bet kito asmens, pažinojusio Hardį ir galinčio jį susieti su nusikaltimu. Skambinu jums pasakyti, kad šiandien Čiltoną Hardį areštavome ir jį apkaltinsime jūsų dukters nužudymu.

Jis išgirdo tik vieną garsą — ponia Prais pravirko.

— Nežinau, ar šiame etape galima ką nors daugiau pasakyti, — galiausiai pridūrė Bošas. — Tyrimas tebevyksta, ir aš nuolatos jus informuosiu apie tolesnę jo eigą. Kai tik šis žmogus bus apkaltintas jūsų dukters nužudymu, su jumis galėtų susisiekti žiniasklaidos atstovai. Patys nuspręskite, ar norite su jais kalbėtis, ar ne. Turite man kokių nors klausimų?

Bošas mėgino įsivaizduoti juos savo namuose Deitone. Skirtinguose aukštuose, sujungtus atvira telefono linija su žmogumi, kurio niekada nepažinojo. Prieš dvidešimt dvejus metus jie išsiuntė savo dukterį į Los Andželą mokytis koledže. Ji taip ir nebesugrįžo.

— Turiu klausimą, — pratarė ponia Prais. — Prašom palaukti.

Bošas išgirdo bilstelint padedamą ragelį ir paskui kažkur toliau ją verkiant. Galiausiai prakalbo vyras.

— Detektyve, dėkui, kad nepamiršote mūsų dukters. Dabar aš padėsiu ragelį, kad galėčiau nulipti į apačią ir būti su savo žmona.

— Suprantu, sere. Neabejoju, mes netrukus vėl kalbėsimės. Viso gero.

Kai vėl prašneko ponia Prais, buvo jau nusiraminusi.

— Per kabelinės žinias pranešė, kad policija peržiūri aukų nuotraukas ir vaizdo įrašus. Juk neparodys jų per televiziją, a? Neparodys Lilės, ar ne?

Bošas užsimerkė ir tvirčiau prispaudė prie ausies telefoną.

— Ne, ponia, neparodys. Fotografijos yra įkalčiai, ir jos nebus viešinamos. Galbūt jos bus naudojamos per bylos nagrinėjimą teisme. Bet jeigu taip atsitiks, priskirtas prie bylos prokuroras su jumis tai aptars. Arba aš. Jūs būsite nuolatos informuojama apie viską, kas susiję su baudžiamuoju persekiojimu. Tikrai.

— Gerai, detektyve. Dėkoju. Žinokit, niekada nemaniau, kad tokia diena ateis.

— Taip, suprantu, tai ilgai užtruko.

— Ar turite vaikų, detektyve?

— Turiu dukterį.

— Neišleiskite jos iš akių.

— Taip, laikysiu. Greitu laiku vėl su jumis susieksiu.

Bošas išjungė telefoną.

— Kaip sekėsi?

Jis pasisuko su kėde. Jo nepastebėtas sugrįžo Ču.

— Beveik taip pat kaip visada, — atsakė jis. — Tik dar dvi aukos...

— Aha. Kur jie?

— Deitone. Ką kiti veikia?

— Visi jau rengiasi išeiti. Manau, per vieną dieną pamatė pakankamai. Iš tiesų baisi medžiaga.

Bošas linktelėjo. Vėl pasižiūrėjo į sieninį laikrodį. Ir jam diena buvo ilga — beveik dvylika valandų. Ču kalbėjo apie kitas tyrime dalyvaujančias detektyvų grupes. Pastarąsias šešias valandas jos kruopščiai sijojo kankinimų ir žudymų vaizdo įrašus.

— Ketinau išeiti drauge su jais, Hari, jeigu tu ne prieš.

— Žinoma. Ir aš turiu važiuoti namo.

— Manau, rytoj būsime geros formos, kaip tu sakai?

Devintą ryto jie turėjo vykti į apygardos prokuratūrą, pristatyti savo reikalą ir siekti Hardžio apkaltinimo žmogžudyste Lilės Prais byloje. Bošas šonu pasisuko į rašomąjį stalą ir padėjo ranką ant storo aplanko su ataskaitomis, kurias jie rytoj įteiks

apygardos prokurorui. Visą paketą.

— Aha, manau, esame pasirengę, — patvirtino Bošas.

— Ką gi, gerai, dingstu iš čia. Pasimatysime rytą. Susitinkame čia ir ten nueisime?

— Aha.

Ču buvo kuprinių mėgėjas. Užsimetė savąją ant peties ir patraukė prie išėjimo.

— Ei, Deividai, — pašaukė Bošas. — Kol dar neišėjai...

Ču atsisuko ir pasirėmė į keturių pėdų aukščio sienelę.

— A?

— Tik norėjau pasakyti, kad tu šiandien gerai padirbėjai. Mes abu padirbėjome kaip partneriai.

Ču linktelėjo.

— Ačiū, Hari.

— Taigi pamiršk praeitį, gerai? Abu pradėsime nuo čia.

— Juk tau pažadėjau atitaisyti.

— Aha, keliauk namo... ir pasimatysime rytoj.

— Iki, Hari.

Ču laimingas išėjo. Bošas matė jo veidu šmėstelint lūkestį. Galbūt susitaikymo alus ir kąsnis ko nors būtų dar labiau juos suartinę, bet Hariui reikėjo grįžti namo. Daryti būtent tai, ką jam pasakė ponia Prais.

Naujasis policijos administracijos pastatas atsiėjo netoli pusės milijardo dolerių ir per dešimtį aukštų iš kalkakmenio ir stiklo turėjo pusę milijono kvadratinių pėdų darbinio ploto, bet jame nebuvo užkandžių baro, o automobilių aikštele galėjo naudotis tik nedaugelis aukštesnio rango privilegijuotųjų. Trečiojo laipsnio detektyvas Bošas vargiai atitiko tokią poziciją, bet naudotis departamento požeminiu garažu buvo brangus malonumas. Mokestis būtų kas mėnesį išskaičiuojamas iš jo algos. Jis

to atsisakė, nes tebegalėjo nemokamai automobilį statyti senajame „vaikiško konstruktoriaus rinkinyje" — rūdijančioje plieno konstrukcijoje automobiliams statyti, esančioje už trijų kvartalų, anapus senosios pagrindinės policijos būstinės, Parkerio centro.

Hariui nebuvo sunku į darbą ir po jo paėjėti tris kvartalus, tiesiai per patį miesto centrą — geras nuotolis nusiteikti darbo dienai ir sumažinti įtampą po jos.

Bošas žingsniavo Pagrindine gatve, jau praėjo meriją, kai pastebėjo juodą limuziną tyliai atslenkant autobusams skirta juosta ir sustojant dvidešimt pėdų prieky jo.

— Detektyve Bošai.

Pasisukęs Bošas išvydo Irvino Irvingo veidą, įrėmintą atdarame užpakaliniame linkolno lange.

— Nemanau, kad turime ką vienas kitam pasakyti, tarėjau.

Jis ėjo toliau, ir visai netrukus linkolnas „Town Car" pajudėjo pirmyn ir pradėjo slinkti greta, prisitaikydamas prie jo tempo. Galbūt Bošas ir nenorėjo kalbėtis su Irvingu, bet šis tikrai norėjo pasikalbėti su juo.

— Manote, esate kulkų nepramušamas, Bošai?

Bošas tik numojo į jį.

— Manote, kad ši stambi byla, kurią ką tik įsirašėte į savo sąskaitą, jus padaro kulkų nepramušamą? Nesate toks. Niekas nėra.

Bošui jau buvo gana. Jis staigiai pasuko prie limuzino. Irvingas atšlijo nuo lango, kai padėjęs ranką ant rėmo detektyvas pasilenkė vidun. Automobilis iš lėto sustojo. Ant užpakalinės sėdynės Irvingas buvo vienas.

— Dėl vakarykščio straipsnio laikraštyje aš niekuo dėtas, aišku? Ir nemanau, kad esu kulkų nepramušamas. Nesidedu kažkuo tokiu. Dirbu savo darbą, tik tiek.

— Jūs tai sumovėte, štai ką padarėte.

— Nieko aš nesumoviau. Pasakiau, kad prie straipsnio niekaip neprisidėjau. Turite problemą, eikite kalbėtis su viršininku.

— Kalbu ne apie straipsnį laikraštyje. Man nusispjaut į *Los Angeles Times*. Jie teužsikruša. Kalbu apie jus. Jūs tai sumovėte, Bošai. Sumovėte, o aš taip klioviausi jumis.

Bošas linktelėjo ir pritūpė, vis dar įsitvėręs automobilio lango rėmo.

— Iš tikrųjų aš teisingai perpratau bylą, ir mes abu tai žinome. Jūsų sūnus nušoko, ir geriau nei kas nors kitas žinote kodėl. Vienintelė likusi mįslė — kodėl jums prireikė manęs. Juk žinote mano praeitį. Bylas tiriu sąžiningai.

— Jūs kvailys. Kaip tik dėl to man jūsų reikėjo. Nes žinojau: vos tik gavę menkiausią progą jie tai pavers žaidimu prieš mane, o aš pamaniau, kad turėsite pakankamai padorumo tam pasipriešinti. Neįsivaizdavau, kad nosimi esate taip giliai savo buvusios partnerės subinėje, jog nepajėgiate matyti, kokį klastingą planą ji rezga.

Bošas nusijuokė, palingavo galva ir atsistojo.

— Na, jūs ir geras, tarėjau. Deramas pasipiktinimas, apgalvotai pasitelkta vulgari kalba, skleidžiamas nepasitikėjimas ir paranoja. Galbūt ir sugebėtumėte ką nors įtikinti. Bet tik ne mane. Jūsų sūnus nušoko, ir nėra daugiau ko pridurti. Jaučiuosi prastai dėl jūsų ir jo žmonos. Bet labiausiai man gaila jo sūnaus. Jis to nenusipelnė.

Bošas įbedė į Irvingą akis ir stebėjo, kaip senis bando tramdyti savo įniršį.

— Turiu čia kai ką jums, Bošai.

Senis nusisuko kažko paimti nuo sėdynės, ir Bošui šmėstelėjo mintis, kad Irvingas atsigręžęs nukreips į jį pistoletą. Pamanė, Irvingo egoizmas toks, jog net galėtų pats tam ryžtis ir tikėtis paskui išsisukti.

Bet Irvingas jam ištiesė pro langą popieriaus skiautę.

— Kas tai? — paklausė Bošas.

— Tiesa, — atsakė Irvingas. — Paimkite.

Bošas pačiupo iš jo rankos dokumentą ir pasižiūrėjo. Tai buvo gegužės dvidešimt ketvirtos telefono pranešimo, adresuoto kažkam, vardu Tonis, fotokopijos blankas. Siuntėjo numeris su 323 regiono kodu ir prierašas ranka: *Glorija Voldron pasiskundė, kad vakar vakare prie „Musso&Frank" restorano įsėdo į taksi „J&B", ir vairuotojas buvo akivaizdžiai girtas. Ji paliepė jam sustoti, kad galėtų išlipti. Automobilio salone trenkė alkoholiu ir t. t. Prašom pareikalauti tolesnio tyrimo.*

Nuo fotokopijos Bošas vėl pakėlė akis į Irvingą.

— Ką su šituo turėčiau daryti? Pats būtumėte galėjęs šįryt tai parašyti.

— Būčiau galėjęs, bet neparašiau.

— Kas gi atsitiks, jeigu paskambinsiu šiuo numeriu? Ta Glorija Voldron man prisieks skambinusi pasiskųsti, ir tuomet jūs lyg tarp kitko užsiminėte apie tai Bobiui Meisonui per Čedo Irvingo pobūvį? Tai neįtikinama, tarėjau.

— Žinau, kad ne. Tai niekur neveda. Taigi. Mano biuro ryšiams su visuomene tarnautojas Tonis Esperantė prisimena jai paskambinęs ir išsiaiškinęs smulkiau. Ir aš viską persakiau Meisonui. Bet pasižiūrėkite į datą, detektyve.

— Mačiau. Gegužės dvidešimt ketvirta. Ir ką?

— Gegužės dvidešimt ketvirta buvo antradienis. Moteris pasakė įsėdusi į taksi prie „Musso" „vakar vakarą".

Bošas linktelėjo.

— Pirmadieniais „Musso" uždarytas, — pasakė jis. — Skambutis — jeigu būta skambučio — fiktyvus.

— Teisingai.

— Tarėjau, mėginate man pasakyti, kad buvote pakištas? Savo paties sūnaus? Kad jūs nekaltai perdavėte informaciją Meisonui, pats nežinodamas, jog vykdote savo sūnaus užsakymą?

— Ne savo sūnaus, bet kažkieno.

Bošas iškėlė fotokopiją.

— Ir tai — jūsų įrodymas?

— Man nereikia įrodinėti. Aš žinau. Dabar ir jūs žinote. Manimi pasinaudojo kažkas, kuo aš pasitikėjau. Pripažįstu tai. Bet taip pat pasinaudojo ir jumis. Ten viršuje, iš dešimto aukšto. Jūs jiems suteikėte priemonę nusitaikyti į mane. Jie jumis pasinaudojo, kad galėtų pričiupti mane.

— Ką gi, tai viena nuomonė.

— Ne, tiesa. Ir kurią nors dieną pats tai suprasite. Saugokitės, kada nors jie prisikas iki jūsų, ir pats pamatysite. Suprasite.

Bošas norėjo jam sugrąžinti fotokopiją, bet Irvingas jos nepaėmė.

— Pasilaikykite. Juk jūs detektyvas.

Irvingas pasisuko ir kažką pasakė savo vairuotojui. Limuzinas pajudėjo. Bošas matė pakylant patamsintą stiklą, kai automobilis vėl įsiliejo į transporto srautą. Ilgą minutėlę stovėjo vietoje, svarstydamas tai, ką išgirdo. Sulankstė ir įsidėjo fotokopiją kišenėn.

40

Kol Bošas su Ču atvažiavo iki „Buena Vista“ komplekso, buvo jau beveik pusė dvyliktos. Bošas paskambino iš anksto ir pasikalbėjo su Hana Stoun. Ji jam pasakė, kad Kleitonui Pelui numatyta prisistatyti į darbą prekybos centre vidudienį, bet ji sutiko užlaikyti jį įstaigoje, kol atvyks detektyvai.

Pro vartus juos įleido be jokios gaišaties. Stoun išėjo jų pasitikti. Abiem buvo šiek tiek nepatogu, nes Bošas atvyko su savo partneriu ir grynai dėl reikalų. Jis ištiesė ranką, ir juodu pasisveikino. Tą pat padarė ir Ču.

— Gerai, mes jums duosime vieną iš pokalbių kambarių, jeigu taip tinka.

— Puiku, — sutiko Bošas.

Išvakarėse jis kalbėjosi su ja telefonu ilgiau nei valandą. Vėlai, jo dukteriai jau nuėjus miegoti. Bošą dienos įvykiai pernelyg sujaudino, kad pajėgtų užmigti. Paskambino Hanai ir sėdėjo su telefonu terasoje beveik iki vidurnakčio. Kalbėjosi apie daug ką, bet daugiausia — apie Hardžio bylą. Dabar ji buvo geriau informuota nei kuris nors kitas, žiūrėjęs televizijos žinias ar skaitęs *Los Angeles Times*.

Stoun nusivedė Bošą ir Ču į mažą kambarį su dviem minkštomis kėdėmis ir kanapa.

— Atvesiu jį, — pasakė ji. — Ar man ir vėl kartu sėdėti?

Bošas linktelėjo.

— Jeigu tai jam padės jaustis patogiau ir pasirašyti dokumentą.

— Paklausiu jo paties.

Ji paliko juos, ir Ču pakėlęs antakius pažvelgė į Bošą.

— Kai praėjusią savaitę apklausiau, jis sutiko su manimi kalbėtis, tik jeigu ir ji bus kambaryje, — paaiškino Bošas. — Jis pasitiki ja, o ne farais.

— Supratau. Ir, beje, Hari, man atrodo, tu jai patinki.

— Apie ką kalbi?

— Kaip ji į tave šypsodamasi žiūri. Aš tik sakau. Man regis, turi ant lėkštutės, jeigu panorėtum.

Bošas linktelėjo.

— Turėsiu omenyje.

Jis atsisėdo ant kanapos, o Ču — ant vienos iš kėdžių. Laukdami daugiau nesikalbėjo. Tą rytą dvi valandas teikė apkaltinamąjį paketą įregistruojančiajam pavaduotojui apygardos prokuratūroje, Oskarui Benitesui. Bošas ir anksčiau jam pristatydavo bylas. Stambius nusikaltimus kuruojantis prokuroro pavaduoto-

jas buvo geras, sumanus ir apdairus. Jo pareiga buvo užtikrinti, kad policija, prieš oficialiai pateikdama kaltimus įtariamajam, turėtų tvirtą bylą. Nebuvo patiklus, ir tai viena iš priežasčių, kodėl Bošui jis patiko.

Jų paketą Benitesas priėmė gerai. Tik dar norėjo išsiaiškinti ir formalizuoti kelis dalykus. Vienas iš jų: kiek Kleitonas Pelas prisidėjo prie Čiltono Hardžio baudžiamojo persekiojimo. Bošui ir Ču teko patikinti, kad ši bylos dalis tvirtai pagrįsta. Kai Benitesui papasakojo Pelo gyvenimo istoriją, prokuroro pavaduotojas susirūpino dėl jo, kaip svarbiausiojo liudytojo, vaidmens, ir ar jis negalėtų mėginti veikti kaltinančiąją šalį dėl kokios nors išmokos ar bendradarbiauti su kita šalimi, sutikdamas pakeisti parodymus. Benitesas priėmė strateginį sprendimą įforminti Pelo parodymus, tai yra detektyvai turėtų gauti jo parašą po raštišku pareiškimu. Tai buvo retai praktikuojama, nes pareiškimas ne tik užtvirtina parodymų detales, bet ir privalo būti įteiktas gynybai, kad susipažintų su bylos medžiaga.

Po kelių minučių atėjo Stoun su Kleitonu Pelu. Bošas jam parodė į likusią laisvą kėdę.

— Kleitonai, kaip gyvuoji? Gal atsisėstum? Prisimeni mano partnerį, detektyvą Ču?

Abu, Ču ir Pelas, linktelėjo vienas kitam. Bošas pažvelgė į Stoun, tartum klausdamas, pasiliks ji ar išeis.

— Kleitonas norėtų, kad vėl čia sėdėčiau.

— Puiku, dalysimės kanapa.

Visiems įsitaisius, Bošas sau ant kelių atsisegė portfelį ir išsiimdamas aplanką prašneko:

— Kleitonai, ar žiūrėjai televizijos žinias?

— Žiūrėjau. Atrodo, turite jį.

Jis užsikėlęs sukryžiavo po savimi kojas. Buvo toks mažas, kad ant didelės minkštos kėdės atrodė kaip vaikas.

— Vakar areštavome Čiltoną Hardį dėl žmogžudystės, apie kurią kalbėjomės praėjusią savaitę.

— Aha, puiku. Ar supakavote jį ir už tai, ką man darė?

Bošas buvo numatęs, kad Pelas kaip tik to paklaus.

— Na, mes tikimės jam pateikti daug kaltinimų. Todėl čia ir atvykome, Kleitonai. Mums reikia tavo pagalbos.

— Ir, kaip praėjusią savaitę sakiau, ką iš to laimėsiu?

— Na, visai kaip ir sakiau praėjusią savaitę, padėsi pašalinti šį žmogų iš visuomenės visam laikui. Savo kankintoją. Galbūt susidursi teisme, jeigu apygardos prokurorui reikės, kad prieš jį liudytum.

Bošas virš savo portfelio atsivertė aplanką.

— Šįryt mudu su partneriu apygardos prokuratūroje pristatėme savo bylą prieš Hardį dėl Lilės Prais nužudymo. Turime gerą, tvirtą bylą, ir ji tik dar sustiprės, kai tęsim tyrimą. Apygardos prokuroras iki dienos pabaigos planuoja teisme įregistruoti kaltinimą žmogžudyste. Mes jam papasakojome apie tavo vaidmenį ir apie tai, kad ant aukos kūno rasta tavo kraujo, ir...

— *Kokį vaidmenį?* — suriko Pelas. — Juk sakiau, kad ten nebuvau, o dabar prokurorui kalbi apie mano vaidmenį?

Bošas numetė aplanką ant portfelio ir raminamai iškėlė rankas.

— Palauk, Kleitonai, mes to nepadarėme. Blogai pasirinkau žodžius, bet leisk baigti. Mes jį tik supažindinome su visa byla. Su tuo, ką žinojome, kokie yra įrodymai ir kaip mes viską matome, aišku? Mes jam papasakojome, kad tavo kraujo buvo ant aukos kūno, bet tavęs paties ten nė nebuvo. Ir kad tuo metu buvai dar vaikas, todėl niekaip negalėjai būti įsivėlęs. Taigi jis viską supranta, aišku? Žino, kad ir tu buvai to tipo auka.

Pelas nesureagavo. Tik sukiojosi ant kėdės į šonus kaip ir prieš savaitę.

— Kleitonai, — tarė Stoun, — prašau, sutelk dėmesį. Tai svarbu.

— Turiu keliauti į darbą.

— Nepavėluosi, jeigu klausysi ir nepertraukinėsi. Tai labai svarbu. Ne tik šiai bylai, bet ir tau pačiam. Prašau atsisukt ir klausytis.

Pelas nenorom vėl atsisuko veidu į Bošą.

— Gerai, gerai, klausausi.

— Puiku, Kleitonai. Tau viską pateiksiu atvirai. Yra vienas nusikaltimas, kuriam negalioja senaties įstatymas. Ar žinai, ką tai reiškia?

— Tai, kad po kurio laiko tavęs negali apkaltinti. Pavyzdžiui, dėl seksualinių nusikaltimų po trejų metų.

Bošui paaiškėjo, kad Pelas labiau nei probėgšmais susipažinęs su įstatymais dėl senaties. Būdamas kalėjime jis dėl savo paties nusikaltimų veikiausiai šiek tiek susipažino su Kalifornijos baudžiamuoju kodeksu. Tai liūdnai priminė, kad sėdintis priešais jį mažas žmogutis buvo pavojingas plėšrūnas, o plėšrūnai visada pažįsta teritoriją, po kurią vaikštinėja.

Senaties įstatymo terminas dėl daugelio seksualinių susikaltimų buvo treji metai. Bet Pelas klydo. Įstatyme buvo daug išimčių, atsižvelgiant į nusikaltimo pobūdį ir aukos amžių. Apygardos prokuratūra privalės pareikšti nuomonę, ar Hardis gali būti baudžiamąja tvarka persekiojamas už nusikaltimus prieš Pelą. Bošas manė, jog tai daryti galbūt jau per vėlu. Metų metus Pelas pasakojo šią istoriją kalėjimo sveikatos ir psichinės būklės vertintojams, bet niekam nerūpėjo pareikalauti tyrimo. Bošas neabejojo, kad Hardis susimokės už daugelį iš savo padarytų nusikaltimų, bet ne už tai, ką padarė Kleitonui Peluі.

— Apskritai tai tiesa, — patvirtino Bošas. — Paprastai treji metai. Taigi veikiausiai žinai atsakymą į savo klausimą. Nemanau, kad kada nors Hardis bus nubaustas už tai, ką padarė tau, Kleitonai. Bet ne taip svarbu, nes tavo vaidmuo gali būti reikšmingas, norint jį nubausti už žmogžudystę. Mes apygardos prokurorui pasakėme, jog tai tavo kraujas ant Lilės Prais kūno, o tu

turėsi galimybę prisiekusiesiems papasakoti, kokiu būdu jis ten pateko. Turėsi galimybę paliudyti, ką jis darė tau — apie seksualinę *ir* fizinę prievartą. Tu, Kleitonai, pateiksi vadinamąjį „tiltinį liudijimą“. Mums padėsi nutiesti tiltą nuo DNR, surastos ant tos merginos kūno, iki Čiltono Hardžio durų slenksčio.

Bošas vėl pakėlė dokumentą.

— Šiuo metu apygardos prokurorui reikia pareiškimo su parašu apie tavo ir Hardžio ryšius. Šį rytą mudu su partneriu jį surašėme remdamiesi praėjusios savaitės mano užrašais. Noriu, kad perskaitytum ir paskui pasirašytum, jeigu su viskuo sutinki. Šitaip padėsi užtikrint, kad Hardis likusį savo laiką nugyventų mirtininkų flygelyje.

Bošas jam padavė dokumentą, bet Pelas tik numojo ranka.

— Kodėl negali man jo perskaityti?

Pelas turbūt nemoka skaityti, suprato Bošas. Teisminėje jo charakteristikoje niekur neužsimenama, kad jis kada nors būtų lankęs mokyklą, o namuose jo tikrai niekas nemokė.

Bošas ėmė skaityti pusantro puslapio dokumentą. Jame buvo glaustai išdėstyta Pelo vaikystės istorija ir pripažinta, kad Lilės Prais nužudymo metu jis gyveno pas Hardį namuose ir ten buvo skriaudžiamas tiek seksualiai, tiek fiziškai: Hardis jį čaižydavo diržu ir dažnai sumušdavo iki kraujuojančių žaizdų ant nugaros.

Pareiškime taip pat pažymėta, jog Pelas neseniai nustatė Hardžio tapatybę iš visos eilės fotografijų ir tiksliai atpažino namą, kuriame su Hardžiu gyveno devinto dešimtmečio pabaigoje.

— „Žemiau pasirašęs asmuo sutinka su aukščiau išdėstytais faktais apie jo sąsajas su Čiltonu Hardžiu jaunesniuoju tūkstantis devyni šimtai aštuoniasdešimt devintais metais ir laiko juos teisingais ir tiksliais“, — perskaitė Bošas. — Ir tai viskas.

Pažvelgė į Pelą. Šis lyg sutikdamas linksėjo galva.

— Ar gerai? — mygo Bošas.

— Aha, gerai, — patvirtino Pelas. — Bet čia paminėta, kad Čilas mane nupaveikslavo čiulpiantį jo kotą.

— Na, ne visai tokiais žodžiais, bet...

— Ar būtinai to reikia?

— Manau, taip, Kleitonai. Mes radome tą nuotrauką, kurią, kaip mums pasakei, Hardis padarė. Dėžutėje nuo batų. Todėl norime, kad tai būtų tavo pareiškime, nes fotografija patvirtina tavo žodžius.

— Nesuprantu, ką tai reiškia.

— Patvirtina? Tai reiškia, kad atitinka tavo žodžius. Juos patvirtina. Sakei, ką tas tipas vertė tave daryti, ir paskui štai įrodanti nuotrauka.

— Ir žmonės tą nuotrauką pamatys?

— Labai mažai žmonių. Į žurnalistų rankas ji nepateks. Tai tik elementas, padedantis sudaryti bylą.

— Be to, — įsiterpė Stoun, — tau nėra ko gėdytis, Klėjau. — Tuomet buvai dar vaikas. Jis — suaugęs vyras, kuris įsakinėjo ir valdė. Jis terorizavo, o tu niekaip negalėjai pasipriešinti.

Pelas linktelėjo — labiau sau pačiam nei Stoun.

— Tai sutinki pasirašyti po pareiškimu? — paklausė Bošas.

Atėjo lemiamas momentas — arba viską laimėti, arba garmėti bedugnėn.

— Aš pasirašysiu, bet kas atsitiks paskui?

— Mes pareiškimą nuvešime atgal apygardos prokurorui, jis jį įtrauks į bylą ir parems kaltinimus, kuriuos šiandien įregistruos teisme.

— Ne, aš kalbu apie jį. Apie Čilą. Kas paskui jam atsitiks?

Bošas linktelėjo. Dabar jis suprato.

— Šiuo metu jis saugomas suimtas MSC, be teisės išeiti į laisvę už užstatą. Jeigu šiandien apygardos prokuratūra įregistruos kaltinimus, rytoj rytą Hardis bus pristatytas į apygardos teismą jų išklausyti. Ten taip pat bus sprendžiama, ar jį paleisti už užstatą.

— Jam gali *leisti* išsipirkti už užstatą?

— Ne, aš taip nepasakiau. Jis turi teisę į svarstomąjį posėdį dėl paleidimo už užstatą. Visi turi tokią teisę. Bet nesijaudink, tas tipas niekur neišeis. Hardis niekada nebeįkvėps laisvės oro.

— Ar galėčiau ten nuvykti pasikalbėti su teisėju?

Bošas pažvelgė į Pelą. Haris iškart suprato prašymą, bet vis tiek nustebo.

— Ee, nemanau, kad tai būtų išmintinga, Kleitonai. Esi galimas liudytojas. Jeigu nori, paklausiu prokuratūroje, bet, manau, ten nesutiks. Spėju, norės tave laikyti užslėpę ir pasinaudoti per bylos nagrinėjimą, visai nepageidaus, kad sėdėtum teisme, ypač kai ten bus Hardis.

— Gerai. Norėjau tik paklausti, nieko daugiau.

— Žinoma.

Bošas pamojo į savo portfelį.

— Pasirašysi ant šito. Taip bus geriausia. Vienintelis lygus paviršius, kokį turime.

— Aha.

Kleitonas nušoko nuo kėdės ir priėjo prie Bošo. Išsitraukęs iš kišenės Haris jam padavė parkerį. Pelas prisilenkė labai arti Bošo ir, sulaikęs rašiklį virš dokumento, prašneko. Bošas juto ant savo veido karštą jo alsavimą.

— Žinote, ką reikėtų jam padaryti?

— Kam? Hardžiui?

— Aha, Hardžiui.

— Ką reikėtų padaryti?

— Pakarti už kiaušių už tai, ką jis padarė tai panai ir man, ir kitiems. Palaidoti subine į viršų dešimties pėdų gylyje. Bet ne, paleis per televizijos „Šešiasdešimt minučių" ir padarys žvaigžde.

Bošas palingavo galva. Pelas smarkiai šuoliuoja į priekį.

— Nesu toks tikras dėl to, ką sakai, — kad jį padarys žvaigžde, bet, spėju, bus siūloma mirties bausmė, ir ją paskirs.

Pelas pašaipiai nusijuokė.

— Suknistas anekdotas. Jeigu skiriate mirties bausmę, tai ją ir vykdykite. O ne dvidešimt metų šokite aplinkui.

Šįkart Bošas pritariamai linktelėjo, bet daugiau nieko nepasakė. Pelas pakrevezojo dokumente savo pavardę ir ištiesė Bošui parkerį. Hariui jį paimant, Pelas šį prilaikė. Minutėlę jiedu žvelgė vienas į kitą.

— Tau irgi panašiai atrodo, — prašnabždėjo Pelas, — ar ne, detektyve Bošai?

Galiausiai Pelas paleido parkerį, ir Bošas jį įsidėjo į vidinę švarko kišenę.

— Taip, panašiai, — pripažino jis.

Tuomet Pelas pasitraukė atgal, ir jie baigė.

P.o penkių minučių jis ir Ču jau ėjo pro geležinius vartukus laukan, kai Haris staiga sustojo. Ču atsisuko ir pažvelgė į jį. Bošas jam pamėtėjo automobilio raktelius.

— Užvesk, — pasakė. — Pamiršau parkerį.

Haris sugrįžo į Hanos Stoun kabinetą. Ji lyg ir tikėjosi jį vėl pamatyti. Laukdama stovėjo priimamajame.

— Eime atgal, detektyve.

Abu sugrįžo į pokalbių kambarį, ir ji uždarė duris. O kai atsisuko, pirmiausia jį pabučiavo. Bošas sutriko.

— Kas? — paklausė ji.

— Nežinau, — atsakė jis. — Nemanau, kad turėtume šitaip maišyti savo darbo ir asmeninius reikalus.

— Gerai, atleisk. Bet tu sugrįžai — kaip aš ir atspėjau.

— Aha, na...

Savo paties nenuoseklumas jį privertė nusišypsoti.

— Klausyk, kaip dėl rytojaus vakaro? — paklausė jis. — Po to, kai Hardis išklausys kaltinimus. Keistai nuskambės, kad noriu atšvęsti, bet taip ir yra, kai dar vieną sutvarkai... geras jausmas, supranti?

— Aš taip manau. Tad iki rytojaus vakaro.

Tuomet Bošas ją paliko. Ču buvo atvaręs automobilį prie paradinio įėjimo, ir Haris įšoko į keleivio vietą.

— Taigi, — tarė Ču. — Gavai jos numerį?

— Tik važiuok, — paliepė Bošas.

41

Trečiadienio rytą Bošas su Ču nusprendė važiuoti į teismą ir stebėti pačią Čiltono Hardžio teisminio proceso pradžią. Nors jiems nebuvo būtina dalyvauti procedūrose, kai Hardis pirmą kartą pasirodys teisme išklausyti kaltinimo nužudymu, Bošas su savo partneriu norėjo ten būti. Žmogžudysčių skyriaus tyrėjui retai pasitaikydavo sučiupti vieną iš tikriausių pasaulio monstrų, o Hardis buvo kaip tik toks. Juodu norėjo pamatyti jį surakintą ir rodomą, pastatytą prieš liaudžiai atstovaujančius kaltintojus.

Bošas buvo pasitikrinęs MSC ir žinojo, kad Hardis yra autobuse, gabenančiame baltuosius kalinius. Tai buvo antrasis iš numatytų autobusų ir reiškė, kad Hardis stos priešais teismą ne anksčiau kaip dešimtą. Taigi Haris turės laiko atsigerti kavos ir peržvelgti su jų tyrimu susijusius rytinių laikraščių straipsnius.

Detektyvų darbo vietoje be paliovos skambėjo telefonai, į kuriuos jie neatsiliepė — žurnalistai ir prodiuseriai paliko daugybę žinučių su prašymais pakomentuoti tyrimą. Bošas nusprendė ištrūkti nuo triukšmo ir keliauti į teismo rūmus. Kai su Ču atsistojo apsivilkti švarkų, — nesusitarę abu atėjo vilkėdami savo geriausiais kostiumais, — Haris jautė į save nukreiptus skyriaus tarnybinėje salėje esančių darbuotojų žvilgsnius. Nuėjęs prie Timo Maršos stalo pasakė, kur juodu vyksta. Pažadėjo

sugrįžti iškart po Hardžio pasirodymo preliminariniame teismo posėdyje, nebent bylai priskirtas prokuroras norėtų su jais pasikalbėti.

— Kas gavo bylą? — paklausė Marša.

— Megė Makferson, — atsakė Bošas.

— Megė Makferson Nuožmioji? Maniau, ji darbuojasi Slėnyje.

— Anksčiau darbavosi. Bet dabar jos sritis — stambūs nusikaltimai. Mums pasisekė.

Marša sutiko.

Apačion nusileido liftu. Prie departamento pastato gatvėje laukė reporteriai. Keli Bošą atpažino, ir beregint prie jo susidarė spūstis. Bošas žurnalistų atsikratė susilaikydamas nuo bet kokių komentarų ir su Ču patraukė šaligatviu. Perkirto Pirmąją gatvę, ir Haris parodė į monolitinį *Times* pastatą.

— Pasakyk savo draugužei, kad ji gerai prasuko tą straipsnį šiandienos laikraštyje.

— Jau tau sakiau — ji man ne draugužė, — užprotestavo Ču. — Padariau klaidą ir ją atitaisiau. Neskaičiau straipsnio, bet kad ir ką ji sužinojo, aš niekaip neprisidėjau.

Bošas linktelėjo ir nusprendė galiausiai palikti Ču ramybėje. Dabar viskas praeityje.

— Taigi, o kaip tavo draugužė? — paklausė Ču, irgi įgeldamas Bošui.

— Mano draugužė? A, kai tik susitiksiu, paklausiu, kaip jai einasi, ir tau pranešiu.

— Baik, Hari. Tu į ją pasinešęs. Mačiau, kaip žiūri, žmogau.

— Ar tu tik neįsivaizduoji mėšlinų nesąmonių, vis manydamas, kad darbiniai santykiai gali pereiti į kažką daugiau?

— Tavo situacija visiškai kitokia.

Suskambo Bošo mobilusis, ir jis išsitraukęs telefoną pasižiūrėjo į ekranėlį. Vilką mini, vilkas — čia. Skambino Hana Stoun. Atsiliepdamas Bošas parodė telefoną Ču, kad šis netrukdytų.

— Daktarė Stoun?

— Spėju, tai reiškia, kad esi ne vienas.

Jos balse girdėjosi įtampa.

— Ne, bet kas gi atsitiko?

— Hm, nežinau, ar ką nors tai reiškia, bet praėjusią naktį Kleitonas Pelas nesugrįžo į įstaigą, ir paaiškėjo, kad pasirašęs pareiškimą nenuvyko į darbą.

Bošas sustojo ant šaligatvio, ir minutėlę mėgino suvokti, ką išgirdo.

— Ir jis vis dar negrįžęs?

— Ne, atėjusi į darbą tuoj pat sužinojau.

— Paskambinote į jo darbovietę?

— Taip, kalbėjausi su jo bosu. Vakar Kleitonas telefonu jam pranešė, kad susirgo, o paskui taip ir nebepasirodė. Bet jis iš čia išėjo iškart tau išvykus. Pasakė, jog keliauja į darbą.

— Gerai, o kaip jo lygtinio paleidimo inspektorius? Ar vakar vakare buvo informuotas?

— Vakar vakare — ne. Ką tik jam paskambinau, prieš susisiekdama su tavimi. Jis irgi neturi jokių žinių, bet kai ką pasitikrins. Paskui paskambinau tau.

— Kodėl laukėte iki šio ryto? Juk jo nėra jau beveik visą parą.

— Jau sakiau: ką tik sužinojau. Prisimink, ta programa savanoriška. Mes turime taisykles, ir kiekvienas privalo jų laikytis, kai yra čia, bet kai kas nors štai taip pakelia sparnus, mažai ką galima padaryti. Lauki ir žiūri, ar sugrįš, o paskui informuoji probacijos ir lygtinio paleidimo komisiją, kad žmogus pasitraukė iš programos. Bet dėl to, kas atsitiko šią savaitę, ir kadangi jis yra liudytojas byloje, pamaniau, kad turėtum žinoti.

— Gerai, supratau. Taigi visai nenumatote, kur jis būtų galėjęs pasidėti? Ar turi kur nors netoliese draugų ar giminių?

— Ne, nieko neturi.

— Gerai, aš paskambinsiu į kelias vietas. Man praneškite, jeigu ką nors sužinosite.

Bošas uždarė telefoną ir pažvelgė į Ču. Krūtinėje jam augo nerimas. Pamanė, gal partneris žinos, kur Pelas.

— Kleitonas Pelas išnyko. Matyt, pakėlė sparnus tuoj pat po mūsų vakarykščio pokalbio.

— Jis veikiausiai...

Bet Ču nebaigė, nes gero atsakymo neturėjo.

O Bošas pamanė, kad tokį turi. Jis paskambino į departamento komunikacijų centrą ir paprašė operatoriaus pažiūrėti kompiuteryje, ar Kleitonas Pelas neseniai nebuvo susidūręs su teisėsauga.

— Taip, — patvirtino operatorius. — Turime Kleitoną Pelą — vakar areštuotas pagal sunkių nusikaltimų skirsnio du keturi trečiąjį.

Bošui nereikėjo aiškinti Kalifornijos valstijos Baudžiamojo kodekso 243-iojo straipsnio. Kiekvienas faras jį žinojo. Viešosios tvarkos pareigūno sumušimas.

— Kokios žinybos?

— Mūsiškės. Daugiau detalių neturiu, tik žinau, kad jis sulaikytas ir atgabentas į policijos administracijos pastatą.

Beveik visą antradienį Bošas nebuvo departamente, lakstė rinkdamas paskutines smulkmenas prokurorui, bet kai į dienos pabaigą sugrįžo, skyriaus tarnybinėje salėje girdėjo kažkokias šnekeles apie tiesiai priešais pastatą aikštėje užpultą farą. Užpuolimas visiškai nebuvo išprovokuotas. Farui sulaužyta nosis, kai užpuolikas jį susistabdė kažko paklausti, o paskui nei iš šio, nei iš to bedė jam galva tiesiai į veidą. Bet per lengvus pasišaipymus užpuolikas laikytas pamišėliu, o jo pavardė taip ir nepaminėta.

Dabar Bošas suprato, kas nutiko. Pelas atsidangino į miesto centrą, prie policijos administracijos pastato, turėdamas tikslą būti areštuotas. Tai garantuotų uždarymą į MSC, kur, žinojo, yra laikomas Hardis. Bet kuris areštuotas miesto centre šalia LAPD

būtų uždarytas į Metropolio sulaikymo centrą, o ne į kurią nors iš miesto ar apygardos areštinių, kurios yra regioninės sulaikymo vietos.

Bošas išjungė telefoną, paskui jame pasižiūrėjo nesenų skambučių sąrašą ir surinko MSC budėtojų kontoros numerį. Tuo numeriu jis anksčiau skambino, norėdamas pasitikrinti Hardžiui numatytų procedūrų grafiką.

— Kas yra, Hari? — paklausė Ču.

— Bėda, — atsakė Bošas.

Į jo skambutį atsiliepė.

— Metro sulaikymas, seržantas Karlailas, galiu jūsų skambutį už...

— Ne, manęs neužlaikykite. Čia Bošas iš LAPD, mes šiek tiek anksčiau kalbėjomės.

— Bošai, šiuo metu mes mažumėlę užsiėmę. Man reikia...

— Klausykite, manau, bus mėginama pasikėsinti į Čiltono Hardžio gyvybę. Dėl jo anksčiau skambinau.

— Jo jau nebėra, Bošai.

— Kaip suprasti — „nebėra“?

— Jį įsodinome į šerifo autobusą. Važiuoja į teismą išklausyti kaltinimų.

— Kas dar yra tame autobuse? Ar galite pasižiūrėti pavardę? Kleitonas Pelas. Paraidžiui būtų Polas-Edvardas-Linkolnas-Albertas-Sigalas.

— Palaukit.

Bošas pažvelgė į Ču ir jau buvo besižiojąs jam pasakyti naujausią žinią, kai linijoje vėl išgirdo aiškiai sunerimusio budinčiojo seržanto balsą.

— Pelas autobuse kartu su Hardžiu. Kas tas vyrukas ir kodėl mes nebuvome informuoti, kad tarp jų yra ryšys?

— Apie tai galėsime pasikalbėti vėliau. Kur autobusas?

— Iš kur mums žinoti? Ką tik išvažiavo.

— Ar žinote maršrutą?

— Ee... regis, San Pedro gatve, paskui Pirmąja iki pat Pavasario. Garažas iš pietinės teismo rūmų pusės.

— Gerai, susisiekite telefonu su šerifo įstaiga, jiems praneškite, koks reikalas, ir tegul sustabdo autobusą. Ir Pelą laikyti toliau nuo Hardžio.

— Jeigu jau ne per vėlu.

Bošas išjungė nieko neatsakęs. Apsisuko ir patraukė atgal departamento link.

— Hari, kas vyksta? — sekdamas įkandin šūktelėjo Ču.

— Pelas ir Hardis tame pačiame areštinės autobuse. Turime jį sustabdyti.

Bošas išsitraukė nuo diržo ženklelį ir jį iškėlęs aukštyn žengė į Pavasario ir Pirmosios sankryžą. Pakėlė rankas transporto eismui sustabdyti ir kirto įstrižai per ją. Ču sekė iš paskos.

Jiems saugiai perėjus, Bošas nubėgo prie trijų patrulinių automobilių, išrikiuotų aikštėje priešais Policijos administracijos pastatą. Prie pirmojo, pasirėmęs į priekinį sparną, stovėjo faras ir įdėmiai žiūrėjo į savo mobilųjį. Bėgdamas Bošas delnu padaužė į automobilio stogą, o kitoje rankoje tebelaikė iškėlęs ženklelį.

— Ei! Man reikia tavo automobilio. Turime grėsmę.

Atidaręs priekines keleivio pusės dureles, Bošas įšoko vidun. Ču nėrė į galą.

Uniformuotasis atšlijo nuo sparno, bet nepajudėjo prie vairuotojo pusės durelių.

— Negaliu, žmogau. Mes laukiame šefo. Jam susitikimas su namų savinin...

— Velniop šefą, — metė Bošas.

Jis pamatė, kad uždegimo spynelėje policininkas buvo palikęs raktelį ir variklis dirbo. Pakėlęs kojas nuo grindų, persislinko į vairuotojo vietą, šiaip taip prasibrukdamas per įlaidą automatui ir mobilųjį kompiuterio terminalą.

— Ei, minutėlę! — suriko faras.

Bošas įstūmė automobilio priekinės eigos pavarą ir rovė nuo šaligatvio krašto. Pasilenkė įjungti sireną ir švyturėlius, o paskui nurūko Pirmąja. Per dešimt sekundžių įveikė tris kvartalus ir tuomet padarė platų posūkį kairėn į San Pedro gatvę, išlaikydamas tokį greitį, koks tik buvo įmanomas posūkyje.

— Antai! — sušuko Ču.

Į juos gatve judėjo šerifo autobusas. Bošas suprato, kad vairuotojas negavo Karlailo iš MSC pasiųsto pranešimo. Numynęs akceleratorių, jis leidosi tiesiai autobusui priešpriešiais.

— Hari? — nuo užpakalinės sėdynės šūktelėjo Ču. — Ką darai? Juk tai autobusas!

Paskutinį mirksnį Bošas staigiai numynė stabdžius ir susuko vairą kairėn, priversdamas automobilį slysti šonu ir sustabdydamas tiesiai autobusui skersai kelio. Autobusas susimėtęs irgi pradėjo slysti ir sustojo per keturias pėdas iki Ču pusės durelių.

Bošas iššoko laukan ir aukštai iškėlęs ženklelį puolė prie priekinių autobuso durų. Smarkiai delno apačia pabaladojo į plienines duris.

— Los Andželo policija! Atidarykite! Grėsmė!

Durys prasivėrė, ir priešais Bošą išlindo atkištas šerifo pavaduotojo automato vamzdis. Už jo vairuotojas — irgi uniformuotas šerifo pavaduotojas — taip pat taikėsi į Bošą savuoju pistoletu.

— Parodykite kokį nors asmens dokumentą.

— Paskambinkite į savo dispečerinę. MSC išsiuntė įsakymą sustoti.

Jis pametėjo vairuotojui savo asmens pažymėjimą futliare.

— Jūs čia gabenate vyruką, kuris mėgins užlenkti kitą.

Vos tik Bošas ištarė tuos žodžius, iš autobuso galo pratrūko bruzdesio garsai, palydimi padrąsinamų šūksnių.

— *Griebk! Griebk! Pribaik tą motinkrušį!*

Abu šerifo pavaduotojai atsisuko į galą pasižiūrėti ir sustingo.

— Įleiskite mane! — riktelėjo Bošas.

Vairuotojas pagaliau sušuko:

— *Eik! Eik! Nusigauk ten!*

Jis trenkė plaštaka į raudoną mygtuką ir atrakino narvą galiniame autobuso skyriuje. Pro jas įnėrė šerifo pavaduotojas su automatu, o Bošas laiptukais užlėkė į autobusą, kad galėtų sekti jam iš paskos.

— Iškviesk paramą! — metė puldamas pro vairuotoją įkandin kito šerifo pavaduotojo į autobuso galą.

Beveik tuojau pat šerifo pavaduotojas pargriuvo — kažkokiu būdu vienas surakintas kalinys sugebėjo jam praėjime pakišti koją. Bošas nesustojo. Peršoko per pareigūno nugarą ir metėsi autobuso galo link. Visų kalinių akys buvo nukreiptos į dešiniąją pusę, kur Bošas pamatė atsistojusį ir pasilenkusį ties sėdyne priešais save Kleitoną Pelą. Apie Čiltono Hardžio kaklą apsukęs grandinę, smaugė šį iš užpakalio. Hardžio veidas buvo purpurinis, o akys išsprogusios. Jo riešai buvo prirakinti prie juosmens, todėl niekaip negalėjo apsiginti.

— Pelai! — riktelėjo Bošas. — Paleisk jį!

Jo balsas pranyko vyrų chore, šaukiančių Pelui kaip tik daryti priešingai. Dar du žingsniai, ir Bošas kūnu bloškėsi į Pelą, jį nutrenkdamas nuo Hardžio, bet netoli. Bošas sumojo, kad Pelas antrankiais prirakintas prie grandinės, apsuktos Hardžiui apie kaklą. O ta grandinė turėjo būti Pelui aplink juosmenį.

Bošas ištiesė rankas į grandinę, įsakydamas Pelui ją paleisti. Šerifo pavaduotojas netrukus vėl atsistojo, bet nepajėgė atplėšti rankų nuo automato, kad galėtų pagelbėti. Ču prasispraudė pro jį ir pamėgino sugriebti už grandinės, tvirtai veržiamos Hardžiui apie gerklę.

— Ne, trauk jį už rankos! — šūktelėjo Bošas.

Ču įsikibo į vieną Pelo ranką, Bošas — į kitą, ir juodu netrukus įveikė mažesnį už save žmogų. Bošas nutraukė Hardžiui nuo kaklo grandinę, ir šis susmuko į priekį, veidu atsitrenkė į sėdynės atlošą priešais, o paskui visu kūnu nudribo į praėjimą, prie Ču kojų.

— Lai jis dvesia! — suriko Pelas. — Lai tas krušlys dvesia!

Bošas pastūmė Pelą atgal į vietą ir visu savo svoriu jį užgulė.

— Tu kvailys, Kleitonai, — pasakė Bošas. — Už tai vėl sėsi.

— Man tas pat. Vis tiek laisvėje nieko neturiu.

Krūpčiojo visu kūnu, ir atrodė, kad jėgos jį apleidžia. Jis pradėjo dejuoti ir verkti, vis kartodamas:

— Noriu, kad jis nudvėstų, noriu, kad jis nudvėstų.

Bošas atsisuko į praėjimą. Ču ir šerifo pavaduotojas triūsė prie Hardžio. Šis buvo arba be sąmonės, arba negyvas, ir šerifo pavaduotojas bandė jo kakle užčiuopti pulsą. Ču, palenkęs galvą, glaudė ausį prie Hardžio burnos.

— Mums reikia paramedikų! — vairuotojui sušuko šerifo pavaduotojas. — Greičiau! Neužčiuopiu pulso.

— Jau pakeliui, — atsiliepė vairuotojas.

Pranešimas, kad nėra pulso, tarp kitų kalinių autobuse sukėlė džiūgavimus ir naują energijos antplūdį. Jie kratė grandines ir trypė kojomis į grindis. Bošui taip ir liko neaišku: žinojo jie, kas Hardis toks, ar ragino žudyti, tiesiog trokšdami kraujo.

Per visą tą triukšmą Bošas išgirdo kosulį ir pažvelgęs žemyn pamatė Hardį peikėjantis. Jo veidas tebebuvo tamsiai raudonas, o akys sustiklėjusios. Bet mirksnį jos susmigo į Bošą, kol tarp jųdviejų įsiterpė šerifo pavaduotojo petys.

— Gerai, susigrąžinome jį, — pranešė šerifo pavaduotojas. — Jis kvėpuoja.

Šį pranešimą pasitiko vyrų būbavimai. Po Bošu, krūpčiodamas visu kūnu, Pelas išleido gailų šaižų garsą, tartum susumuojantį jo viso gyvenimo kančią ir neviltį.

42

Tą naktį Bošas stovėjo terasoje už namo, žvelgdamas žemyn į šviesų juostą greitkelyje. Tebevilkėjo savo geriausiu kostiumu, nors jo petys buvo išpurvintas per grumtynes su Pelu. Norėjo išgerti, bet negėrė. Buvo palikęs už savęs stumdomąsias duris atdaras, kad galėtų girdėti muziką. Sugrįžo prie muzikos, kurios visada klausydavosi svarbiomis akimirkomis. Frenkas Morganas tenoriniu saksofonu. Nerasi nieko geresnio, atitinkančio dabartinę nuotaiką.

Jis atšaukė pasimatymą su Hana Stoun. Dienos įvykiai atėmė bet kokį norą švęsti, net norą kalbėtis.

Po užpuolimo šerifo autobuse Čiltonas Hardis liko gyvas, netgi per daug nenukentėjęs. Buvo pergabentas į izoliuotą Pietų Kalifornijos universiteto Medicinos centro palatą ir ten liks, iki daktarai nuspręs jį išrašyti. Iki to laiko atidėtas ir jo pasirodymas teisme išklausyti kaltinimų.

Kleitonas Pelas buvo vėl areštuotas, ir dėl užpuolimo jam pateikti papildomi kaltinimai. Taip pat pridurtas lygtinio paleidimo režimo pažeidimas, ir buvo aišku, kad jis keliaus atgal į kalėjimą.

Normaliomis aplinkybėmis Bošas būtų patenkintas, kad maniakinis seksualinis nusikaltėlis vėl atsidurs už grotų. Bet vis tiek nepajėgė neliūdėti dėl Pelo padėties ir jautėsi dėl to atsakingas. Ir kaltas.

Kaltas, kad įsikišo.

Stovėdamas Pirmojoje gatvėje jis suvokė, kad būtų galėjęs leisti viskam rutuliotis savo eiga ir pasaulis būtų atsikratęs monstro, tokio pagedusio, su kokiu Bošas dar nebuvo susidūręs. Bet jis įsikišo. Pasistengė išgelbėti monstrą, ir dabar jo mintis temdė apgailestavimas. Hardis nusipelnė mirties, bet tikriausiai taip jos ir nesulauks arba sulauks tik tuomet, kai ją ir jo nusikal-

timus skirs toks ilgas laiko tarpas, kad taps beveik beprasmiška. Iki tol jis bus vis laikomas tai teisme, tai kalėjime, ir įeis į *zeigeist** atspindintį kriminalinį panteoną, kur apie tokius žmones kalbama, rašoma ir kai kuriuose tamsiuose kampuose jie net garbinami.

Bošas būtų galėjęs visa tai sustabdyti, bet nesustabdė. Laikytis principo *svarbus kiekvienas žmogus arba niekas nesvarbus* tartum sunkiai tam tiko. Nei pateisino. Žinojo, ilgai nešiosis kaltę dėl šios dienos savo veiksmų.

Didesnę dienos dalį Bošas rašė raportus arba savo kolegų tyrėjų buvo apklausiamas apie įvykius šerifo autobuse. Nuspręsta, kad Pelas žinojo, kaip prisigauti prie Hardžio, nes pažinojo sistemą. Pažinojo metodus ir įprastą tvarką. Žinojo, kad baltieji atskiriami ir transportuojami skyrium, ir kad turi gerą galimybę patekti į autobusą su žmogumi, kurį nori nužudyti. Žinojo, kad važiuos surakintomis rankomis ir kojomis ir kad rankos bus grandine prirakintos prie juosmens. Žinojo, kad galės nusismaukti juosmens grandinę per savo siaurus klubus bei nuo kojų ir tuomet turės žudymo įrankį.

Planas buvo puikus, ir Haris jį sužlugdė. Incidentą tyrė šerifo žinyba, nes jis įvyko jų kalinių transportavimo autobuse. Per Bošo apklausą šerifo pavaduotojas tiesiai šviesiai jo paklausė, kodėl įsikišo. Bošas paprasčiausiai atsakė nežinąs. Veikė instinktyviai ir impulso pagautas, negalvodamas, kad pasaulyje be Hardžio būtų geriau gyventi.

Jis stebeilijo į nenutrūkstamą metalo ir stiklo upę, ir jį gniaužė Pelo sielvartas. Juk atėmė iš Pelo vienintelę atpirkimo galimybę, mirksnį, kai būtų atsilyginęs už jam padarytą žalą ir, anot Kleitono mąstysenos, už žalą, kurią pats padarė kitiems. Nors Bošas nebūtinai su tuo sutiko, tai suprato. Kiekvienas ieško atpirkimo. Už ką nors.

* Laikotarpio dvasia (vok.).

Visa tai jis iš Pelo atėmė, todėl dabar klausėsi liūdnos Frenko Morgano muzikos ir norėjo nusiskandinti gėrime. Jis gailėjosi plėšrūno.

Prasimušdamas pro saksofono melodiją sučirškė durų skambutis. Bošas įėjo vidun, bet kol kirto svetainę, duktė iššoko iš miegamojo prieškambarėlio ir jį aplenkusi nuskuodė prie durų. Medė sugriebė rankenos bumbulą, bet prieš atidarydama pasižiūrėjo pro akutę — visai kaip jis mokė. Šiek tiek padelsė ir atsistūmė nuo durų, mažais roboto žingsniais traukdamasi atbula pro pat Bošą.

— Kizė, — sušnabždėjo.

Ji apsisuko, šmurkštelėjo į miegamąjį ir pasislėpė.

— Gerai, na, nėra ko panikuoti, — nuramino Bošas. — Manau, pajėgsime su Kize tvarkytis.

Jis atidarė duris.

— Labas, Hari. Kaip laikaisi?

— Normaliai, Kize. Kas tave čia atvijo?

— Ak, manau, tikėjausi, galbūt truputėlį pasėdėti su tavimi terasoje.

Bošas iš pradžių nesureagavo. Tik žiūrėjo į ją, kol minutėlė užsitęsė nejaukiai ilgai.

— Hari? Bar-bar-bar. Kas nors namie?

— A, aha, atleisk. Aš tik... ee, užeik.

Jis plačiau atidarė duris ir ją įsileido. Ji žinojo, kur terasa.

— Hm, namie neturiu jokio alkoholio. Tik vandens ir šiek tiek gazuotų gėrimų.

— Vandens bus puiku. Aš paskui grįžtu į centrą.

Jai praeinant pro miegamąjį, ten tebestovėjo Medė.

— Sveika, Kize.

— O, čia tu, Mede. Kaip laikaisi, mergaite?

— Gerai.

— Malonu girdėti. Jeigu tau kada ko reikės, tik duok man žinoti, gerai?

— Dėkui.

Bošas užsuko į virtuvę ir iš šaldytuvo pagriebė du butelius vandens. Atsiliko nuo Raider vos porą sekundžių, bet ji jau stovėjo prie turėklo, apžvelgdama vaizdą ir klausydamasi garsų. Jis uždarė už savęs stumdomąsias duris, kad Medė nenugirstų, ką Kizė atėjo pasakyti.

— Mane visada glumina, kad šiame mieste niekur nepabėgsi nuo transporto triukšmo. Net čia, viršuje.

Bošas jai padavė butelį.

— Taigi, jeigu vėl grįžti į centrą ir šiąnakt dirbi, šis apsilankymas veikiausiai oficialus. Leisk, spėsiu: man bus parašytas papeikimas, kad pavogiau vieną iš šefo motorizuoto kortežo automobilių.

Raider į tai tik numojo.

— Tai niekis, Hari. Bet atvažiavau tavęs perspėti.

— Dėl ko?

— Prasideda. Su Irvingu. Kitą mėnesį kils visuotinis karas, ir bus aukų. Tiesiog būk pasirengęs.

— Juk tai aš, Kize. Kalbėk konkrečiai. Ką Irvingas daro? Ar jau tapau auka?

— Ne, dar ne, bet pradžiai jis kreipėsi į Policijos komisiją ir reikalauja peržiūrėti visą Čiltono Hardžio bylą. Nuo reido į autobusą. Ir jie tai padarys. Daugelis jų sėdi savo vietose tik dėl jo globos. Padarys viską, ką jis pasakys.

Bošas pagalvojo apie savo santykius su Hana Stoun ir apie tai, kaip Irvingas gali jais pasinaudoti. Ir apie tai, kad jis atliko Hardžio namų kratą neturėdamas orderio. Jeigu Irvingui pavyks prie to prisikasti, jis kasdien iki pat rinkimų rengs spaudos konferencijas.

— Puiku, tegul jie bando, — pasakė jis. — Esu švarus.

— Tikiuosi, Hari. Bet aš ne tiek nerimauju dėl tavo vaidmens tyrime, kiek dėl to, kas įvyko prieš dvidešimt metų. Kai

Hardis veikė nebaudžiamas ir nebuvo atliekamas *joks* tyrimas. Atrodysime labai blogai, kai visa tai išaiškės.

Dabar Bošas suprato, kodėl ji čia ir atvyko asmeniškai. Štai kaip veikia politikos užkulisiai. O Irvingas jam pasakė, kad būtent taip ir atsitiks.

Juo daugiau Neišaiškintų bylų specialioji tyrimo grupė dokumentuos Čiltono Hardžio nusikaltimų ir aukų, tuo didesnis kils visuomenės pasipiktinimas dėl tariamos jo laisvės nebaudžiamam veikti daugiau nei dvidešimt metų. Vyrioko taip nejaudino policija, kad jis net neišsikėlė iš regiono.

— Tai ko gi tu nori, Kize? Kad sustotume prie Lilės Prais? Šito? Užraukti viską viena byla ir siekti mirties bausmės? Galų gale mes galime jį nužudyti tik sykį, tiesa? Nesvarbu, kad buvo kitų aukų, tokių kaip Mendė Filips, kurios fotografija kabo suknistoje Hardžio landynėje. Spėju, ji — viena iš aukų, apie kurias tu kalbi.

— Ne, Hari, aš nenoriu, kad tu sustotum. Mes negalime sustoti. Pirma, ta istorija išgarsėjo tarptautiniu mastu. O be to, mes siekiame teisingumo *visoms* aukoms. Tu tai žinai.

— Tai ką tu man sakai, Kize? Ko nori?

Ji trumpam nutilo ieškodama išeities, kaip nepasakyti to balsu.

Bet nebuvo kaip. Bošas laukė.

— Tik šiek tiek viską prilėtink, — galiausiai pratarė.

Bošas linktelėjo. Jis suprato.

— Rinkimai. Mes viską prilėtiname iki rinkimų ir viliamės, kad Irvingas bus išmestas. Tai šito tu nori?

Jis žinojo, kad sykį jai tai ištarus, jųdviejų santykiai niekada nebebus tokie patys.

— Taip, aš to noriu, — patvirtino ji. — Mes visi to norime dėl šio departamento gerovės.

Tie keturi žodžiai... „Dėl šio departamento gerovės." Ak, tie politikos užkulisiai... Bošas linktelėjo ir nusuko akis. Nebenorėjo žiūrėti į Kizę Raider.

— Nagi, Hari, — tarė Raider. — Mes paguldę Irvingą ant menčių. Nesuteik jam jėgų atsikelti ir vėl mums kenkti, tęsti žalą departamentui.

Jis pasilenkė per medinį turėklą ir įbedė žvilgsnį tiesiai į krūmus žemiau terasos.

— Keista, — prabilo jis. — Manau, iš viso to paaiškėja, kad būtent Irvinas Irvingas viską teisingai interpretavo, kad jis veikiausiai net sakė tiesą.

— Nežinau, apie ką tu kalbi.

— Man atrodė nelogiška: kodėl Irvingas mygo tirti bylą, jei žinojo, kad ji atsisuks prieš jį patį kaip bendrininką „nepatepsi — nevažiuosi“ aferoje.

— Hari, nėra reikalo į tai gilintis. Byla baigta.

— O atsakymas toks: jis mygo tirti, nes nebuvo bendrininkas. Buvo švarus.

Iš savo išpurvinto švarko kišenės išsitraukė sulankstytą telefono žinutės kopiją, kurią jam davė Irvingas. Nuo tada jis visąlaik ją su savimi nešiojosi. Nežiūrėdamas į Raider, padavė jai lapelį ir laukė, kol išlankstys ir permes akimis.

— Kas čia? — paklausė ji.

— Irvingo nekaltumo įrodymas.

— Tai popiergalis, Hari. Tokį dalyką galima sukurpti bet kada. Tai nieko neįrodo.

— Išskyrus, kad tu, aš ir šefas, mes visi žinome, kad tai tikra. Tai tiesa.

— Kalbėk už save. Šitas popierius bevertis.

Ji vėl sulankstė lapelį ir grąžino Bošui. Šis jį įsidėjo į kišenę.

— Jūs manimi pasinaudojote, Kize. Pasinaudojote jo sūnaus mirtimi. Pasinaudojote dalykais, kuriuos išsiaiškinau. Vien tam, kad laikraštyje būtų išspausdintas tas sušiktas straipsnis, kuris, tikėjotės, jį parblokš.

Ji ilgai tylėjo, o kai prašneko, tai tik apie įstaigos reikalus.

— Trisdešimt dienų, Hari. Irvingas — dyglys departamento šone. Jeigu mums pavyks jo atsikratyti, sukursime stambesnį ir geresnį departamentą. O kartu — ir saugesnį bei geresnį miestą.

Bošas atsitiesė ir vėl nukreipė akis į tolį. Raudoni atspalviai darėsi purpuriniai. Temo.

— Žinoma, kodėl ne? — tarė jis. — Bet tam, kad jo atsikratytumėte, patys turite tapti tokie kaip jis, tai koks skirtumas?

Raider lengvai paplekšnojo delnais į turėklą, tuo leisdama suprasti, kad pasakė pakankamai ir kad šis pokalbis baigtas.

— Tai jau eisiu, Hari. Turiu grįžti.

— Žinoma.

— Dėkui už vandenį.

— Aha.

Išgirdo terasos lentomis sutrinksint jos žingsnius durų link.

— Taigi, ar visa tai, ką anądien man pasakei, buvo mėšlinas melas, Kize? — paklausė jis, vis dar nugara į ją. — Ar tai įėjo į žaidimą?

Žingsniai sustojo, bet ji nieko neatsakė.

— Kai tau paskambinau ir papasakojau apie Hardį. Kalbėjai apie mūsų kilnų darbą. Pasakei: „Štai kodėl mes tai darome." Tai buvo tik frazė, Kize?

Ji atsakė ne iškart. Bošas žinojo, kad žiūri į jį ir laukia, kol atsisuks ir pažvelgs į ją. Bet jis neįstengė to padaryti.

— Ne, — galiausiai tarė ji. — Ne tik frazė. Buvo tiesa. Ir kurią nors dieną galbūt įvertinsi, kad aš darau tai, ką privalau daryti, jog tu irgi galėtum daryti, ką privalai.

Ji laukė, kol jis atsakys, bet Haris tylėjo.

Išgirdo duris atidarant ir paskui uždarant. Ji išėjo. Bošas pažvelgė tolyn į blėstančią šviesą, šiek tiek luktelėjo ir pratarė:

— Aš taip nemanau.

Padėkos

Šį pasakojimą pasiūlė Robertas McDonaldas. Jam autorius už tai labai dėkingas.

Prie kūrinio prisidėjo daugelis kitų, ir jiems taip pat reiškiu didžią padėką. Tarp jų: Asya Muchnick, Billui Massey, Michaelui Pietschui, Pamelai Marshall, Dennisui Wojciechowskiui, Jay Steinui, Rickui Jacksonui, Timui Marcia, Johnui Houghtonui, Terrillui Lee Lankfordui, Jane Davis, Heatherai Rizzo ir Lindai Connelly. Labai dėkoju visiems.

Apie autorių

Michael Connelly (Maiklas Konelis) — *New York Times* bestselerių „Penktasis liudytojas“ (*The Fifth Witness*), „Panaikintas nuosprendis“ (*The Reversal*), „Kaliausė“ (*The Scarecrow*), „Drąsus verdiktas“ (*The Brass Verdict*) ir „Advokatas iš Linkolno“ (*The Lincoln Laywer*), Hario Bošo romanų serijos autorius. Jis — buvęs laikraščio reporteris, laimėjęs daug premijų už savo žurnalistinę veiklą ir romanus. Gyvena Kalifornijoje ir Floridoje.

Connelly, Michael
Co-149 Žymė: [detektyvinis romanas] / Michael Connelly; iš anglų kalbos vertė Jonas Čeponis. — Kaunas: Jotema, [2014]. — 352 p.
ISBN 978-9955-13-485-5

Detektyvinių romanų serijos apie prityrusį policininką tyrėją Harį Bošą knyga. Atkakliai tirdamas iškart dvi bylas, Bošas atskleidžia du šiurpius dalykus: net tris dešimtmečius mieste siautėjusį nežinomą žmogžudį ir politinį sąmokslą, menantį tamsią policijos departamento istoriją.

UDK 821.111(73)-31

Michael Connelly

ŽYMĖ

Iš anglų kalbos vertė *Jonas Čeponis*
Redaktorius *Jonas Vabuolas*
Viršelio dailininkas *Audrius Arlauskas*
Maketavo *Elvyra Laipanova*

SL 250. 22 sp. l. Užsak. Nr. 14.1258
UAB „Jotema“, Algirdo g. 54, 50157 Kaunas
Tel. 8 37 337695, el. p.: info@jotema.lt
www.jotema.lt
Spausdino UAB „Spindulio spaustuvė“, Vakarinis aplinkkelis 24, 48184 Kaunas

Lietuvių kalba išleistos Michael Connelly knygos

Serija apie detektyvą Harį Bošą

JUODOJI DĖŽĖ

AKIVARAI

PRARASTOJI ŠVIESA

Hariui Bošui suteikti treji metai, iki jis turės iš Los Andželo policijos departamento pasitraukti į pensiją, tad labiau nei kada nors anksčiau trokšta tirti kuo daugiau bylų. Ir vieną dieną jam tenka iškart dvi.

DNR iš 1989 metų išžaginimo ir nužudymo bylos atitinka dvidešimt devynerių metų amžiaus nuteisto prievartautojo. Buvo jis aštuonmetis žmogžudys ar naujoje regioninėje kriminalistikos laboratorijoje įvyko kokia nors baisi klaida? Pastaroji galimybė sukeltų abejones visomis jau teisme nagrinėjamomis bylomis. O paskui Bošas su savo parneriu iškviečiami į mirties įvykio, galbūt susijusio su vidaus politikos intrigomis, vietą. Municipaliteto tarėjo Irvino Irvingo sūnus nušoko ar buvo išstumtas iš viešbučio „Château Marmont" balkono. Irvingas, ilgalaikė Bošo kerštingoji lemtis, pareikalavo, kad tyrimui vadovautų Haris.
Atkakliai tirdamas iškart dvi bylas, Bošas atskleidžia du šiurpius dalykus: nežinomą žmogžudį, net tris dešimtmečius siautėjusį mieste, ir politinį sąmokslą, menantį tamsią policijos departamento istoriją.

Kai įrodymas neatitinka tikrovės...

ISBN 978-9955-13-485-5

www.jotema.lt
www.facebook.com/jotema